

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

PROFESYONEL SPORCU
SÖZLEŞMELERİNDEKİ ANLAŞMAZLIKLAR
VE ÇÖZÜM YOLLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Furkan AKTI
2022

ETİK BEYAN

Kendime ait çalışmalar ile bu tez çalışmasını gerçekleştirdiğimi, çalışmaların planlanmasından, bulgularının elde edilmesine ve yazım aşamasına kadar tüm aşamalarında etiğe aykırı davranışım olmadığını, bu tezdeki tüm bilgileri ve verileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışması içinde yer alan ancak bu tez çalışmasının bulguları arasında yer almayan verilere, bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Furkan AKTI

.../.../2022

Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

ELAZIĞ

“Spor, yalnızca fiziki faaliyetler bütünü değildir. Sportif ruhun özgürce açığa çıkması, sporun hukuki bir düzen içerisinde yürütülmesi ile mümkün olur.”

Av. Furkan AKTI

TEŞEKKÜR

Araştırmamın kritik noktalarında yaptığı müdahaleler ile tüm sürecin sağlıklı bir şekilde devam etmesine vesile olan, spora, etik ilkelere, sporun ruhuna olan saygısı ve geniş akademik ufkuyla çalışmamıza müspet katkılar sağladığına inandığım kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Hayat sahnesine adım attığım günden şu zaman dek, içinde bulunduğum her koşulda yanımda olan, ayağım taşa takılsa kendi canı yanmış gibi hisseden sevgili anneme ve babama şükranlarımız sunuyorum.

Aile olmanın ne kadar özel bir şey olduğunu hissettiğim, sportif faaliyetleri sırt sırta yaptığım, aynı zamanda meslektaşım olan değerli erkek kardeşime, ailemizin neşesi olan güler yüzlü, iyi kalpli kız kardeşlerime teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak da araştırmamı yazdığım bu süreçte benden desteğini esirgemeyen, mesleki ve akademik yoğunluğumun içinde huzur bulduğum yegâne limanım olan nişanlıma teşekkür ediyorum.

Furkan AKTI

Elazığ, 2022

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
ONAY SAYFASI	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	xii
ŞEKİL LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xiv
ÖZET	1
ABSTRACT	3
3. GİRİŞ	5
3.1. Profesyonellik Kavramı	7
3.1.1. Sporda Profesyonellik	8
3.1.2. Profesyonellik Kavramının Önemi	10
3.2. Profesyonel Sporcu Sözleşmeleri	11
3.2.1. Sözleşmenin Kapsamı	12
3.2.2. Sözleşmenin Konusu	12
3.2.3. Sporcu Sözleşmelerinin Hukuki Unsurları	12
3.2.3.1. Hizmetin Yapılması	13
3.2.3.2. Bağımlılık	14
3.2.3.3. Süreklilik	15
3.2.3.4. Ücret	16

3.2.3.5. Sözleşmenin Süresi	16
3.2.3.6. Anlaşma	17
3.2.4. Sözleşmenin Hukuki Niteliği	17
3.2.5. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinin Tarafları	20
3.2.5.1. Profesyonel Sporcu	20
3.2.5.1.1. Sporcu	20
3.2.5.1.2. Lisanslı Sporcu Temsilciliği	22
3.2.5.2. Spor Kulübü	23
3.2.5.2.1. Spor Kulüpleri	24
3.2.5.2.2. Spor Anonim Şirketleri	25
3.2.6. İşyeri Kavramı	26
3.2.7. Sözleşmenin Şekli	28
3.3. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinde Tarafların Hakları ve Borçları	30
3.3.1. Profesyonel Sporcuların Hakları	31
3.3.1.1. Ücret Hakkı	31
3.3.1.1.1. Aylık Ücret	32
3.3.1.1.2. Transfer Ücreti	33
3.3.1.1.3. Maç Başı Ücreti	34
3.3.1.1.4. Prim Ücreti	34
3.3.1.2. Yıllık Ücretli İzin Hakkı	35
3.3.1.3. Sendikal Haklar	36
3.3.1.4. Sosyal Sigorta Hakları	38
3.3.2. Profesyonel Sporcuların Borçları	39
3.3.2.1. Hizmeti Yerine Getirme Borcu	39

3.3.2.2. Sır Saklama Borcu	42
3.3.2.3. Sadakat Borcu	42
3.3.2.4. Rekabet Etmeme Borcu	43
3.3.2.5. Talimatlara Uyma Borcu	45
3.3.2.6. Sportif Ahlaka Uygun Davranma Borcu	47
3.3.2.6.1. Şike ve Teşvik Primi	47
3.3.2.6.2. Doping	49
3.3.2.7. Sporcunun Diğer Borçları	50
3.3.2.7.1. Kurs ve Konferanslara Katılma	50
3.3.2.7.2. Sakatlık ya da Hastalık Raporlarını Bildirme	50
3.3.2.7.3. Lisans İşlemlerini Takip Etme	50
3.3.3. Spor Kulüplerinin Hakları	51
3.3.3.1. Hizmetin Yerine Getirilmesini İsteme Hakkı	51
3.3.3.2. Disiplin Cezası Verme Hakkı	51
3.3.3.3. Sporcunun Özel Yaşamıyla Alakalı Hakları	53
3.3.4. Spor Kulüplerinin Borçları	54
3.3.4.1. Ücret Ödeme Yükümlülüğü	54
3.3.4.1.1. Aylık Ücret	55
3.3.4.1.2. İmza Ücreti	56
3.3.4.1.3. Peşinat Ücreti	57
3.3.4.1.4. Maç Başı Ücreti	58
3.3.4.1.5. Prim Ücreti	58
3.3.4.1.6. Para ile Ölçülebilen Değerler	59
3.3.4.1.7. Sporculara Ödenecek Ücretin Sözleşmede Belirtilmemiş Olması	60

3.3.4.2. Sporcuları Gözetme Yükümlülüğü	61
3.3.4.3. Sporculara Araç ve Malzemeleri Verme Yükümlülüğü	65
3.3.4.4. Sporcuyu Çalıştırma Borcu	65
3.3.4.5. Sporcuları Dinlendirme Borcu	66
3.3.4.5.1. Hafta Tatili	67
3.3.4.5.2. Yıllık İzin Hakkı	67
3.3.4.6. Sporcuların Milli Takım Maçlarına Katılmasına İzin Verme Borcu	68
3.3.4.7. İş Sağlığı ve Güvenliğini Koruma Borcu	68
3.4. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinin Sona Ermesi	70
3.4.1. Sözleşmelerin Kendiliğinden Sona Ermesi	70
3.4.1.1. Sözleşme Sürelerinin Dolması	71
3.4.1.2. Sözleşmelerin Ölüm Sebebiyle Sona Ermesi	75
3.4.1.3. Spor Kulüplerinin Tüzel Kişiliklerini Kaybetmesi	76
3.4.1.3.1. Spor Kulübünün Tüzel Kişiliğini Kaybetmesi	77
3.4.1.3.2. Spor Anonim Şirketinin Tüzel Kişiliğini Kaybetmesi	78
3.4.1.4. İmkânsızlık	81
3.4.1.5. Şartın Gerçekleşmesi	82
3.4.2. Sözleşmelerin Karşılıklı Anlaşma Usulüyle Sona Ermesi	84
3.4.3. Sözleşmelerin Fesih Yoluyla Sona Ermesi	85
3.4.3.1. Spor Kulüplerinin Fesih Hakları	87
3.4.3.2. Sporcuların Fesih Hakları	89
3.4.4. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinde Haksız Fesih	91
3.5. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinde Sona Ermenin Sonuçları	92
3.5.1. Faal Spor Hayatının Son Bulması	93

3.5.2. Sporcuların Serbest Kalması	93
3.5.3. Cezai Şart	95
3.5.4. Tazminat	99
3.5.5. Sır Saklama Yükümlülüğü ve Rekabet Yasağı	101
3.5.6. Sportif Cezalar	104
3.6. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü	105
3.6.1. Müzakere ve Sulh Sözleşmesi	108
3.6.2. Arabuluculuk	108
3.6.3. Tahkim	109
3.6.4. Zorunlu Tahkim Sistemi	109
3.6.4.1. Futbol Dışında Kalan Spor Dallarında Zorunlu Tahkim Sistemi	111
3.6.4.1.1. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu	111
3.6.4.1.1.1. Tip sözleşme – Özel Sözleşme Ayrımı	113
3.6.4.1.1.2. Başvuru Usulü	114
3.6.4.1.1.3. İnceleme Usulü	115
3.6.4.1.1.4. Kararların Niteliği	118
3.6.4.2. Futbolda Zorunlu Tahkim Sistemi	118
3.6.4.2.1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu	120
3.6.4.2.1.1. Başvuru Usulü	122
3.6.4.2.1.2. İnceleme Usulü	123
3.6.4.2.1.3. Kararların Niteliği	124
3.6.4.2.2 Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu	126
3.6.4.2.2.1. Başvuru Usulü	129
3.6.4.2.2.2. İnceleme Usulü	130

3.6.4.2.2.3. Kararların Niteliği	132
4. GEREÇ VE YÖNTEM	135
4.1. Araştırmanın Modeli	135
4.2. Evren ve Örneklem	135
4.3. Veri Toplama Araçları	136
4.4. Verilerin Toplanması ve Analizi	137
5. BULGULAR	140
5.1. Araştırmanın Nicel Aşamasına Yönelik Bulgular	140
5.2. Araştırmanın Nitel Aşamasına Yönelik Bulgular	147
6. TARTIŞMA	161
6.1. Profesyonel Sporcuların Spor Hukuku Bilgilerine Yönelik Tartışma	161
6.2. Profesyonel Sporcuların Spor Hukuku Bilgi Seviyelerine Yönelik Tartışma	165
6.3. Avukatların Yarı Yapılandırılmış Sorulara Yönelik Görüşlerine İlişkin Tartışma	169
6.4. Sonuç ve Öneriler	173
7. KAYNAKLAR	175
8. EKLER	186
Ek-1: Ölçek Formları	186
Ek-2: Kişisel Bilgi Formu (Avukatlar İçin)	188
Ek-3: Etik Kurul Yazısı	189
9. ÖZ GEÇMİŞ	199

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.	Profesyonel Sporcuların Demografik Bilgilerinin Dağılımı	138
Tablo 2.	Avukatların Demografik Bilgilerinin Dağılımı	139
Tablo 3.	Araştırma Grubunun Spor Hukukuna Yönelik Bilgilerinin Dağılımı	141
Tablo 4.	Araştırma Grubunun Spor Hukuku Bilgi Seviyelerine Yönelik Görüşlerin Dağılımı	143

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.	Avukatların Spor Alanında Hangi Sözleşmeler Yapıldığına Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi.....	148
Şekil 2.	Avukatların Spor Alanındaki Sözleşmelerin Taraflarının Kimler Olduğuna Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi.....	150
Şekil 3.	Araştırma Grubunun Spor Alanındaki Sözleşmelerin Kurucu Unsurlarına Yönelik Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi.....	152
Şekil 4.	Araştırma Grubunun Spor Sözleşmelerinden Doğan Borçlar Ve Haklara Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi	154
Şekil 5.	Araştırma Grubunun Spor Alanındaki Sözleşmelere Dayanan Uyuşmazlıklara Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi	156
Şekil 6.	Araştırma Grubunun Spor Alanındaki Sözleşmesel Uyuşmazlıkların Çözümüne Yönelik Görüşlerin Tematik Analizi	158

KISALTMALAR

FIBA:	Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (Fédération Internationale de Basketball Association)
FIFA:	Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (Fédération Internationale de Football Association)
FIFPro:	Fédération Internationale Des Associations De Footballeurs Professionnels
FIVB:	Uluslararası Voleybol Federasyonları Birliği (Fédération Internationale de Volleyball Association)
KVKK:	Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
md:	Madde
PFSTT:	Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı
SGK:	Sosyal Güvenlik Kurumu
SGM:	Spor Genel Müdürlüğü
TBF:	Türkiye Basketbol Federasyonu
TBK:	Türk Borçlar Kanunu
TFF:	Türkiye Futbol Federasyonu
TMK:	Türk Medeni Kanunu
TTK:	Türk Ticaret Kanunu
TVF:	Türkiye Voleybol Federasyonu
T.C. :	Türkiye Cumhuriyeti
UÇK:	Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA:	Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (The Union of European Football Associations)
vb:	Ve benzeri

ÖZET

Tez çalışmamızda profesyonel sporcu sözleşmelerinin kapsamı, konusu, hukuki ve şekli unsurları, sözleşmelerin tarafları, tarafların hakları ve sözleşmeden doğan yükümlülükleri, profesyonel sporcu sözleşmelerinin sona erme halleri, sona ermenin gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkabilecek sonuçlar, profesyonel sporcu sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözüm yolları ile ülkemizde sportif alanda görevli tahkim mercileri ve bu mercilere yapılacak başvurulara ilişkin kurallar incelenmiştir.

Ardından Elazığ ilinde faaliyet gösteren iki adet profesyonel erkek futbol takımı ve iki adet profesyonel kadın basketbol takımı olmak üzere 4 spor kulübündeki sporculardan nicel veri elde etmek için “*anket formu*” kullanılmıştır. Çalışmanın nitel aşamasındaki grubu ise Elazığ şehrinde görev yapan avukatlardan oluşmaktadır. Yirmi yedi avukattan nitel veriler elde etmek için yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Çalışmanın *nicel aşamasında elde edilen verilerin analizi için* lisanslı SPSS 22.0 istatistik programına başvurulmuştur. Demografik bilgilerin ve ankete ilişkin verilerin çözümlenmesinde betimsel (yüzde, frekans) istatistik analizinden yararlanılmıştır. Çalışmamızın nitel aşamasında elde edilen verilerin analizi için lisanslı QSR NVIVO-10 programı kullanılmıştır.

Çalışma sonucunda sportif sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların çözümü noktasında katılımcıların ayrıntılı bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Sporcuların ve spor kulüplerinin sahip oldukları hakları yeterince bilmiyor olması olası ihtilaflarda hak kayıplarını beraberinde getirecektir. Bu nedenle menfi durumların önüne geçilebilmesi için sporcuların, kulüplerin ve menajerlerin spor

hukuku konulu programları takip etmesi, federasyonlar ile ortak çalışma yapılması, spor hukuku alanında bilgili hukukçular ile çalışılması vb. önerilerin faydalı olacağı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Hukuk, Spor Hukuku, Sporcu Sözleşmeleri, Spor Uyuşmazlığı

ABSTRACT

DISPUTES AND RESOLUTIONS IN PROFESSIONAL ATHLETE CONTRACTS

In our thesis, the scope, subject matter, legal and formal elements of professional athlete contracts, the parties to the contracts, the rights of the parties and their obligations arising from the contract, the termination of professional athlete contracts, the consequences that may arise in the event of termination, the dispute resolution methods arising from professional athlete contracts, the arbitration authorities in the field of sports in our country and the rules regarding the applications to be made to these authorities are examined.

Then, a “survey form” was used to obtain quantitative data from the athletes in 4 sports clubs operating in the province of Elazig, 2 professional men's football teams and 2 professional women's basketball teams. The qualitative group of the study consists of lawyers working in the city of Elazig. A semi-structured form was used to obtain qualitative data from twenty-seven lawyers. Licensed SPSS 22.0 statistical program was used for the analysis of the data obtained in the quantitative phase of the study. Descriptive (percentage, frequency) statistical analysis was used to analyze demographic information and survey data. Licensed QSR NVIVO-10 program was used for the analysis of the data obtained in the qualitative phase of our study.

As a result of the study, it was seen that the participants did not have detailed information about the resolution of disputes arising from sports contracts. The fact that athletes and sports clubs do not know enough about their rights will lead to loss of rights in possible conflicts. For this reason, in order to prevent negative

situations, it is necessary for athletes, clubs and managers to follow programs on sports law, to cooperate with federations, to work with lawyers knowledgeable in the field of sports law, etc. recommendations were found to be useful.

Key Words: Sport, Law, Sport Law, Athlete Contracts, Sport Dispute

3. GİRİŞ

Sportif faaliyetler, tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi bizim ülkemizde de önemli bir noktadadır ve gerek hukuki gerekse ekonomik etkileri bulunmaktadır. Bu etkilerin iyi bir şekilde anlaşılabilmesi için ilk olarak profesyonel sporcular ile sportif faaliyetlerini sergiledikleri spor kulüpleri arasındaki hukuki ilişkiyi oluşturan profesyonel sporcu sözleşmelerinin incelenmesi gerekmektedir.

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, sportif faaliyetlerin hukuksal boyutunu gösteren, sporcuların ve spor kulüplerinin mesleki ve ekonomik geleceklerini etkileyen en önemli konulardan birisidir. Profesyonel sporcu sözleşmeleri, spor hukuku ve borçlar hukukunun inceleme alanına girmektedir. Bu sözleşmeler, spor kulüpleri ile profesyonel sporcular arasındaki hizmet ilişkisini düzenlemekte ve taraflar arasında çeşitli hukuksal neticeler meydana getirmektedir. Sportif faaliyetlerin devamı esnasında veya taraflar arasındaki sözleşmesel ilişkinin son bulması durumunda sporcular ve spor kulüpleri arasında birtakım anlaşmazlıkların yaşanması mümkündür. Sporun şahsına münhasır yapısı sebebiyle bu ihtilafların kısa sürede ve pratik şekilde sonuca ulaştırılması büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle profesyonel sporcu sözleşmelerine ilişkin detaylı bilgilerin verilmesi, ardından sözleşmenin akdedilmesiyle birlikte tarafların sahip olduğu haklara ve aynı zamanda yükümlendikleri borçlara değinmek gerekmektedir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinin hangi şekillerde sona ereceği ve sözleşmelerin son bulması durumunda meydana gelebilecek neticelerin neler olduğu çalışmamız açısından önem arz etmektedir. Çalışmamızın giriş kısmında son olarak sportif alandaki ihtilafların çözüm yöntemlerine değinilecek ve özellikle ülkemizde meydana

gelebilecek sporcu sözleşmeleriyle alakalı uyuşmazlıklara ışık tutması adına ülkemizdeki spor tahkim kurulları açıklanarak bu kurullara yapılacak başvuruların usulü ve esası hakkında bilgiler verilecektir.

Çalışmamızın giriş bölümünde altı ana başlığa yer verilmiştir. Birinci ve ikinci başlıklarda, profesyonel sporcu sözleşmeleri detaylı şekilde açıklanmış ve hukuki unsurlarına değinilmiştir. Burada öncelikle profesyonellik kavramı açıklanmış, ardından profesyonel sporcu sözleşmelerinin konusu, hukuki unsurları, niteliği, sözleşmelerin tarafları, işyeri kavramı, sözleşmelerin şekli unsurları ele alınmıştır. Profesyonel sporcu sözleşmelerinin hukuki unsurları ve taraflar ise başlıklara bölünerek ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Üçüncü başlığın altında profesyonel sporcu sözleşmelerinde tarafların hakları ve borçları ayrı ayrı ele alınmıştır. İlk olarak profesyonel sporcuların sahip olduğu haklar ve borçlar ayrı başlıklar halinde belirtilmiş, ardından spor kulüplerinin hakları ve borçları ayrı başlıklar halinde incelenmiştir. Burada hakları ve borçları, her bir sözleşme tarafı için ayrı olacak şekilde detaylandırmamızın nedeni, sporcu sözleşmelerinden doğan taraf yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde açığa kavuşturulmasıdır. Taraflardan birinin bu yükümlülüklerden herhangi birini tam olarak veya zamanında yerine getirmemesi halinde karşı tarafın sözleşmeyi feshetme hakkı doğduğundan bu kısmın detaylı incelenmesinde fayda görülmüştür.

Dördüncü başlıkta, profesyonel sporcu sözleşmelerinin hangi durumlarda, ne şekilde son bulacağı belirtilmektedir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinin kendiliğinden sona ereceği haller ayrı başlıklar halinde detaylı bir şekilde belirtilmiştir. Sonrasında karşılıklı anlaşmak suretiyle sözleşmenin sona erdirilmesine yer verilmiştir. Ardından fesih yoluyla sözleşmenin sona erdirilmesi

hususı ele alınmış, burada spor kulüplerin fesih hakları ve sporcuların fesih hakların ayrı başlıklar altında incelenmış ve son olarak profesyonel sporcu sözleşmelerinde haksız fesih durumuna değinilmiştir. Beşinci başlıkta, profesyonel sporcu sözleşmelerinin herhangi bir şekilde sona ermesi durumunda meydana gelebilecek neticelere yer verilmiştir. Sözleşmelerin sona ermesi halinde kendiliğinden oluşan sonuçlar ile sona ermenin getirdiğı sorumluluklar, cezai ve hukuki sonuçlar ele alınmıştır.

Altıncı ve giriş bölümündeki son başlıkta ise profesyonel sporcu sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların çözüm yolları anlatılmıştır. Burada özellikle ülkemizdeki sportif yargılama mercilerine yer verilmiştir. Yaptığımız nicel ve nitel araştırmalarda, hem sporculardan hem de hukukçuların görüşlerinden elde edilen bulgularda, sportif sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklarda çözüm mercileri hakkında detaylı bir şekilde bilgi sahibi olunmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle ülkemizdeki çözüm mercileri olan tahkim kurulları ayrıntılı şekilde açıklanmıştır. Bu kurullara yapılacak başvuruların esasına ve usulüne ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.1. Profesyonellik Kavramı

Türkiye’de süper liglerde ve amatör liglere kadar devam eden (birinci lig, ikinci lig, bölgesel lig) liglerde bulunan erkek ve kadın sporcular, birlikte çalıştığı kulüpler ile sporcu sözleşmesi akdetmektedir. Bu sözleşmeler, sportif dallara göre (futbol, basketbol, voleybol vb.) değışim göstermektedir. Bir sporcunun bu sözleşme ile üstlendiğı en önemli yükümlülüğü, kulüp adına ilgili spor dalında düzenlenen müsabakalara katılması, kulüplerin en önemli borçları ise sporcuya

akdettikleri sözleşmede kararlaştırılan ücreti ödemektir. Burada profesyonel sporcu sözleşmeleri, bir spor dalına özgülenmeden genel olarak incelenecek ve temel prensipleri ortaya konulacaktır. Ancak öncesinde spordaki profesyonellik kavramına değinmekte fayda bulunmaktadır.

3.1.1. Sporda Profesyonellik

Sporda amatörlük ve profesyonellik kavramları arasındaki en önemli fark, yapılan sportif faaliyet ile birlikte elde edilen maddi bir kazancın olup olmadığı hususudur. Amatörlük kavramı “*amare*” kelimesinden türetilmiştir. Bu kelime, Latince hoşuna gitmek, sevgi duymak manasına gelmektedir. Yani sporcunun, spor yapmaktan haz aldığını, sevgi duyduğunu ifade etmektedir. Bu manada sporda amatörlükten bahsedebilmemiz için sporcunu yapmış olduğu sportif faaliyeti mesleği haline getirmemiş olması ve sporun gelir elde etme gayesiyle yapılmaması gerekmektedir (1). Bu anlamıyla kişilerin yapmış olduğu spor, bir iş sözleşmesine dayanmadığı ve yalnızca keyif almak adına yapıldığı için, amatörlük kavramını yansıtmaktadır. Amatörlük kavramı tarihi süreçte birçok değişikliğe uğramıştır. Bununla birlikte bir kimseye, amatör sporcu diyebilmek için bir takım şartların bulunması gerekmektedir. Şöyle ki, amatör bir sporcu, bir takım istisnai durumlar dışında yaptığı sportif faaliyetten maddi anlamda bir kazanç sağlamamalı, yani sportif faaliyeti meslek amacıyla yapmamalıdır. Bir kişi amatörlük sıfatına haiz olsa dahi ilk olarak sporun evrensel kaidelerine uygun şekilde hareket etmeli ve bu kaidelere saygı göstermelidir. Bir sporcunun yaptığı meslektan ayrılması yahut zorunlu kalınması nedeniyle uğramış olduğu maddi kayıpların giderilmesi amacıyla içinde bulunduğu spor camiasının yaptığı maddi yardımları kabul etmesi, amatör

olduğu gerçeğini değiştirmeyecektir. Yine amatörlük sıfatına haiz bir sporcu için branşıyla alakalı müsabakalara hazırlık döneminde yahut müsabakalar esnasında, yine bağlı olduğu spor camiasınca ulaşım, barınma, yiyecek, tıbbi tedavi, spor malzemeleri ve antrenör yardımı yapılması amatörlüğe bir zarar vermeyecektir. Fakat bu yardımlar aynı zaman diliminde sporcunun mesleğini icra etmesi neticesinde elde edeceği maddi kazançtan fazla olmamalıdır. Yine bir amatör sporcunun, sportif başarısını, adını ve resmini reklam amacıyla kullanmaması gerekmektedir (2).

Profesyonellik kavramı ise, bir sporcunun gelir elde etmek maksadıyla bir organizasyon çerçevesinde sportif faaliyet yürütmesidir. Profesyonel bir sporcu, maddi menfaat kaygısı gütmektedir ve hayatını sportif faaliyetleri neticesinde elde ettiği gelir ile idame ettirmeye çalışmaktadır. Müsabakalara çıkmak için belirli bir ücret alan ve bir spor alanında maddi kazanımlar karşılığında çalışan kişileri profesyonel olarak adlandırılmaktadır. Profesyonellik, sportif alanda yeni bir kavram olarak karşımıza çıkmamaktadır. Profesyonellik kavramının, Atinalı bürokrat ve şair Solon'un Olimpiyat oyunlarında müsabakada galip gelen herkese 500 Drahmi (yani yüz öküz parası) taktim edileceği yönünde hüküm vermesi neticesinde M.Ö.594 senesinde vuku bulduğu kabul edilmektedir (3). Profesyonellik kavramı, esas olarak yirminci yüzyılın sonlarına doğru sportif alanda belirginleşmeye başlamıştır. 1980 yıllarında spor alanında yaşanan gelişmelerle beraber spor, ticari bir alana dönüşmüş ve bu durum spora yönelik ilgiyi arttırdığından milletlerarası bir nitelik kazanmıştır.

Gördüğu ilgiyle medyatikliği çoğalan sporun, toplumları daha fazla etkilemeye başladığı gözlemlenmektedir. Özellikle uluslararası organizasyonlara

olan alaka; politik, kültürel ve ekonomik alanlar dâhil olmak üzere toplumları birçok alanda etkilemiştir. Sportif yatırımların artmasıyla spor faaliyetleri, ekonomik anlamda dünyada son derece mühim bir yer tutmaya başlamıştır. Aynı zamanda, amatör olarak kabul gören spor dallarında başarı gösteren sporcuların çok yüksek maddi kazanç sağlamaya başlaması, sporun meslek olarak icra edildiği alanı genişletmiştir. Nitekim gün geçtikçe amatörlük kavramı ile profesyonellik kavramı karmaşık bir hal almıştır. Yalnızca hobi amaçlı ve sağlıklı yaşam gayesiyle yapılan sportif faaliyetler dışında, özellikle seyir sporlarına yönelik organizasyonlarda performansı ve yeteneği belirli bir standardın üzerinde olan sporcuların, bu kabiliyetlerini gelir elde etmek amacıyla kullandıkları gözlemlenmektedir. Bu sebeple, uygulamada amatör sporcu ve profesyonel sporcu ayrımını yapmanın zorlaştığı, esasen amatörlüğün zamanla profesyonellik potasına girerek özünün zarar gördüğü, sporcuların çoğunun maddi kazanç sağlama gayesiyle spor yaptığı söylenebilir (4). Esasen profesyonellik ve amatörlük şeklindeki ayrımın genel anlamda kâfi olacağı kabul görmektedir.

3.1.2. Profesyonellik Kavramının Önemi

Günümüzde Türkiye de dâhil olmak üzere pek çok ülkede, başta futbol, basketbol ve voleybol olmak üzere çeşitli spor dallarında faaliyet gösteren profesyonel sporcuların birlikte çalışacakları kulüp ile akdetmiş oldukları anlaşmalar, hizmet (iş) sözleşmesi olarak kabul görmektedir. Profesyonel sporcular, görev aldığı organizasyonun ait olduğu ülke mevzuatındaki koruyucu hükümlerinden faydalanmaktadır. Örneğin birçok ülkede sporcu sözleşmesinin haksız şekilde feshedilmesi halinde, oyuncuların mahkemeye başvurma hakları bulunmaktadır(5).

Profesyonel sporcuların sözleşmeye ve ülkelerin mevzuatlarına dayalı hakları söz konusu olduğunda, devletlerin sportif kurulların hükümlerine önem verdiği, sporun ruhuna uygun olarak güncel ve pratik şekilde çözüme kavuşturulması noktasında oldukça hassas davrandıkları görülmektedir. Aynı şekilde birçok ülkede profesyonel sporcular ve kulüp arasındaki sporcu sözleşmelerinden kaynaklanan ihtilafların çözümünü kolaylaştırmak, sporun güncelliğine ve hızına uygun olarak çabuk sonuçlara ulaşmak adına spor tahkim kurulları bulunmaktadır. Yine bazı ülkelerde sporcu ile kulüp arasındaki sözleşme, hizmet (iş) sözleşmesi sayıldığından taraflar arasında doğan ihtilaflara iş mahkemelerinin baktığı görülmektedir. Yine profesyonel sporcu sözleşmesi gereğince sporcuların kulüplere karşı hakları ve borçları olduğu gibi, kulüplerin de profesyonel sporculara karşı hakları ve borçları bulunmaktadır. Profesyonel sporcuların cezai ve hukuki sorumlulukları oldukça fazladır. Bu nedenle amatör sporculara nazaran hukuki statüleri ağır sorumluluklar içermektedir.

3.2. Profesyonel Sporcu Sözleşmeleri

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, kulüpler ile profesyonel sporcular arasında rızalarına uygun şekilde akdedilen, taraflara karşılıklı haklar sağladığı gibi karşılıklı borçlar da yükleyen sözleşmelere denmektedir. Bu sözleşmelerin içerdiği sorumluluklar iki taraflıdır. Bu bağlamda sözleşmelerin kapsamı, konusu, hukuki unsurları, hukuki niteliği, tarafları ve şekli açıklanacaktır.

3.2.1. Sözleşmenin Kapsamı

Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinin kapsamı, gelir elde etme amacıyla sportif faaliyette bulunan profesyonel sporcu ile bünyesinde sporcu çalıştırmak isteyen kulüplerin karşılıklı sahip olacağı hakları ve yükümlülükleri düzenlemektir. Buradan hareketle anlaşılmaktadır ki, amatör şekilde sportif faaliyet icra eden sporcuların yahut kulüplerin profesyonel sözleşmelere taraf olmaları mümkün değildir.

3.2.2. Sözleşmenin Konusu

Profesyonel Sporcu Sözleşmeleri, profesyonel anlamda müsabakalara katılabilecek bir takım kurabilme yetkisine haiz dernekler veya şirketler gibi tüzel kişiler ile belirli bir meblağ karşılığında profesyonel olarak sportif faaliyetlerde bulunan gerçek kişiler arasında akdedilen rızaların uyduğu bir sözleşmedir. Farklı bir deyişle, anlaşma, spor kulüpleri ile profesyonel sporcular arasında akdedilen ve taraflar nezdinde yükümlülükler arz eden rızai sözleşmeler şeklinde tanımlanabilecektir (6). Bu açıdan bakıldığında sözleşmelerin konusunun, sporcuların bağlı oldukları kulüp adına çaba göstermeleri, spor faaliyetlerinde bulunarak hizmet etmeleri, kulüplerin de yapılan hizmetin karşılığı olarak üzerinde anlaşma sağlanan ücreti ödemeleri ve sporcunun diğer haklarını gözetmeleri olduğu görülecektir.

3.2.3. Sporcu Sözleşmelerinin Hukuki Unsurları

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, profesyonel sporcular ya da profesyonelliğe yeni adım atacak olan amatör sporcular ile profesyonel

müsabakalara katılma hakkı bulunan kulüpler arasında rızalarına uygun şekilde akdedilen, sporcunun icra ettiği spor dalına ilişkin sportif faaliyetlerini bir spor kulübüne bağlı olarak ve gelir elde etme amacıyla yapma yükümlülüğü altına girdiği, tarafların haklara sahip oluğu gibi yükümlülükler de üstlendiği, belirli süreye sahip sözleşmelerdir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinin unsurlarını tek tek açıklamak gerekmektedir.

3.2.3.1. Hizmetin Yapılması

Taraflar arasındaki sözleşmenin niteliği gereğince sporcunun işvereni olan derneğe yahut şirkete iş görmesi yani hizmet etmesi gerekmektedir. Sporcu, spor dalına uygun olarak sportif faaliyetini yerine getirmelidir. Nitekim profesyonel sporcu sözleşmelerinin konusunu, sporcunun bünyesinde görev aldığı kulübe karşı bir sportif faaliyet hizmeti görme vaadi oluşturmaktadır. Vaat edilen bu iş, sporcunun kulüp ile arasındaki anlaşma kapsamında kulübün bir ihtiyacını gidermesine fayda veren, kulüp için ekonomik bir değeri bulunan yahut bulunmayan bir sportif faaliyet anlamına gelmektedir. Bahsedilen bu faaliyetler, sporcu basketbol, futbol veya voleybol vb. spor dallarından birinde ise bu sporu oynamak olmakla birlikte yapılacak maçlara katılım gösterme, profesyonellik standartlarında spor yapabilmesini sağlayan antrenmanlara katılma, taktik bilgilerini ve oyun tekniğini geliştirme gibi edimlerdir. Profesyonel Sporcu Sözleşmeleri, sporcunun karakterine derinden sıkı sıkıya bağlı bulunan yani bizzat sporcunun kendisi tarafından yapılması gereken edimleri içermektedir. Sözleşmenin taraflarından biri olan sporcunun bireysel özellikleri kulüplerin sporcuyla anlaşma yapmasında önem arz etmektedir. Borçlar Kanunu'nun 395.

Maddesine göre anlaşmadan veya hizmetin niteliğinden aksi anlaşılmadıkça, işçi taahhüt ettiği işi bizzat yapma yükümlülüğü altındadır (7). Dolayısıyla sporcu sözleşmelerinde vaat edilen sportif faaliyet hizmetinin başkası tarafından yapılması mümkün değildir. Bu yükümlülük devredilemez niteliktedir. Bu nedenle sporcunun ölümü halinde taraflar arasındaki sözleşme ilişkisi kendiliğinden sona ermektedir. Kulübün, sözleşmedeki edimlerin yerine getirilmesini, sporcunun mirasçılarından istemesi mümkün değildir. Sporcu sözleşmelerindeki edimler, kişisel sorumluluk altındadır.

3.2.3.2. Bağımlılık

Taraflar arasındaki hizmete ilişkin sözleşmeyi belirgin hale getiren unsurlardan bir diğeri bağımlılık unsurudur. Yapılması gereken hizmetin, işverenin kontrolü, gözetimi altında gerçekleşeceğini, işverenin yönetimi çerçevesinde hareket edileceğini ifade etmektedir. Bir sporcu, hizmet edimi olan sportif faaliyetlerini, kulübün vereceği emir ve talimatlar kapsamında yerine getirmeyi taahhüt etmek suretiyle, faydasına çalıştığı işverenin otoritesi ve denetimi uhdesinde çalışmaktadır. Buradan hareketle profesyonel sporcu sözleşmelerinin hukuki manada bağımlılık unsuru içerdiği, sporcunun kulübün talimatlarına göre hizmet ettiği anlaşılmaktadır. Kulübün sporcusu üzerinde sahip olduğu bu otorite, profesyonel sporcunun çalışma yerine, zamanına, şekline ve diğer çalışma koşullarına, sporcunun özel hayatındaki hal ve vaziyetlerinden kulüp için zarar doğuracak olanlarına müdahale etme yetkisini içermektedir. Öyle ki bu müdahaleler; sporcuların antrenman saatlerinin ve günlerinin, barınma koşullarının, işyeri sayılacak yerlerde sporcunun giyiminin hatta beslenme düzeninin kulüp

tarafından belirlenmesi şeklinde olabilmektedir. Bu noktada işveren konumundaki kulüp, verdiği talimatlara uymayan sporculara disiplin cezası verebilme yetkisine haizdir (8). Bu hususlar profesyonel sporcu sözleşmelerinin hukuki bağımlılık içerdiğini göstermektedir.

3.2.3.3. Süreklilik

Sporcu sözleşmeleri ile profesyonel bir sporcu, bir neticeye ulaşsın yahut ulaşmasın emeğini ortaya koymakta ve akdedilen sözleşme süresi boyunca sportif faaliyetlerde bulunma edimini yüklenmektedir. Sporcu sözleşmelerinin bir hizmet sözleşmesi olduğu doktrinde genel manada kabul gördüğünden hizmet sözleşmelerinin unsurlarından biri olan süreklilik unsurunun, profesyonel sporcu sözleşmelerinde de bulunduğu kanaatine varılabilir (9). Bir başka ifadeyle, profesyonel sporcu, eser sözleşmelerinde olduğu gibi belli bir neticeyi meydana getirme yani hizmet neticesinde galibiyet almak gibi bir eser oluşturma borcu altında değildir. Dolayısıyla sporcular ile kulüpler arasında sürekli bir ilişkinin olduğu kabul edilmelidir. Ancak bu süreklilik, sporun doğası gereği belirsiz süreli değil de belirli bir süre için geçerli sayılmaktadır. Örneğin profesyonel futbolculara ilişkin talimatlarda belirlenen hükme göre, sözleşme süresi en fazla beş yıl olabilmektedir (10). Profesyonel sporcuların kulüplere veya kulüplerin sporcularına, sonu belli olmayan, uzun süreler için bağımlı kalması mümkün değildir. Belirli süreli edim sorumluluğu çerçevesinde, sporcuların yerine getirdiği sportif faaliyet hizmetinin belirli bir süresi bulunmalıdır.

3.2.3.4. Ücret

Bir hizmet sözleşmesinde, işçi işverenine bağımlı olarak belirli bir ücret karşılığında çalışmaktadır. Borçlar Kanunu md. 395'te bu husus belirtildiği gibi, İş Kanunu'nun 8. Maddesinde de işçinin ücret karşılığında çalışan kişi olduğu belirtilmiştir (11). Gelir elde etme amacıyla çalışılma yapılması hususu, kulübe karşı sportif manada hizmet etmeyi vaat eden profesyonel sporcular için de geçerlilik arz etmektedir. Kulüplerin, sözleşme akdettiği sporcuya anlaştıkları ücreti ödemek zorunluluğu bulunmaktadır. Herhangi bir ücret almaksızın sportif faaliyet yapan sporcunun, profesyonel değil amatör olarak kabul edilecektir. Dolayısıyla profesyonel sporcu sözleşmelerinde sporcunun alacağı ücretin net bir şekilde belirlenmesi en önemli unsurlardan biridir.

3.2.3.5. Sözleşmenin Süresi

Profesyonel sporda, sporcuların genç yaştaki performansları ile ileri yaşlardaki performanslarının aynı seviyede kalması mümkün değildir. Bu nedenle sportif faaliyetlerin doğası gereğince, profesyonel sporcu sözleşmelerinin belirli süreli olması gerekmektedir. Kulüpler, bünyesindeki sporcuları yeteneklerine, tekniğine, takım ile uyumuna, oyun stratejisindeki edindiği konuma bakarak takımda tutmak yahut ilişkisini kesmek isteyebilir. Bir kulübün profesyonel bir sporcu ile uzun süre boyunca çalışmak istememesi mümkündür.

Sporcuların da uzunca bir süre, tek bir kulübe bağlı kalmak zorunda olması kendilerinden beklenebilecek bir davranış değildir. Profesyonel sporcular bir kulüp ile çalışmayı maddi ve manevi beklentileri ve değişen koşullar nedeniyle istemeyebilir. Özellikle takım oyunu şeklinde icra edilen sportif faaliyetlerde,

sporcuların birbirleriyle uyum sağlaması ve sporcuların kendi spor hayatlarını en iyi şekilde değerlendirmek istemeleri, tarafların uzun süreli sözleşmeler akdetmelerini mümkün kılmamaktadır. Bu nedenle karşılıklı menfaatler göz önünde bulundurulduğunda profesyonel sporcu sözleşmelerinin belirli süreli olarak oluşturulması, söz konusu hizmetin niteliğinin gereğidir (12).

3.2.3.6. Anlaşma

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin tüm unsurları hakkında sporcuların ve kulüplerin iradelerinin uyuşması gerekmektedir. Özellikle sözleşme süresi ve ücret konularında tarafların kuşkuya yer verilmeyecek bir şekilde anlaşma sağlaması şarttır. Profesyonel sporcu sözleşmeleri rızai nitelikte olması, tarafların iradelerinin uyuşması gereğini doğurmaktadır. Ülkemizde taraflar, federasyonların çıkarmış olduğu talimatlar doğrultusunda hazırlanan sözleşmelerde yer alan genel hükümler noktalarında mutabık kalmalıdır. Yine tarafların; emredici yasa hükümlerine, federasyonlar tarafından oluşturulan talimatlara, kamu düzenine, genel ahlaka ve adaba ve kişilik haklarına aykırı olmayacak şekilde özel hükümler kararlaştırmaları mümkündür. Bu düzenlemeler sözleşmelerde özel hükümler şeklinde belirtilerek kaydedilecektir.

3.2.4. Sözleşmenin Hukuki Niteliği

Açıklamış olduğumuz unsurlar kapsamında profesyonel sporcu sözleşmelerinin bir hizmet edimi yerine getirme borcu doğuran hizmet sözleşmesi olduğu anlaşılmaktadır. Borçlar Kanunu'nun 393. Maddesinin birince fıkrasına

göre hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir (13). Kanunda yer alan bu tanım ile belirli veya belirsiz süreli olarak bir hizmetin yapılması, işverene bağımlı olarak yerine getirilmesi ve buna mukabil bir ücret ödenmesi şeklindeki unsurlarına yer verilmektedir. 4857 Sayılı İş Kanunu’nun 8. maddesinin ilk fıkrasına göre iş sözleşmesi, bir tarafın bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir (14).

Borçlar Kanunu ile İş Kanunu’ndaki tanımları birlikte değerlendirdiğimiz zaman, profesyonel sporcuların anlaşma yaptıkları kulüplere bağımlı olarak sportif hizmet görmesini ve bu sportif faaliyetleri neticesinde kulüplerinden maddi menfaat elde etmesini düzenleyen sporcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi olabileceği kanaatine varmaktayız. Zira hizmet sözleşmesinde yer alan ayırt edici unsurlar, taraflar arasındaki ilişkide mevcuttur. Her ne kadar hizmet ve iş sözleşmesi, birbirine çok yakın olsa da konuyla alakalı aşağıdaki TFF Tahkim Kurulu kararı incelendiğinde sporcu ile kulüp arasındaki sporcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğu belirtilmektedir.

TFF Tahkim Kurulu’nun 25.06.2009 tarihinde bakmış olduğu bir anlaşmazlıkta, *“bu sözleşme ile futbolcu, kulüp forması altında müsabakalara katılma ve bu müsabakalara hazırlanma biçimindeki iş görme borcunu üstlenirken, Kulüp de ücret ödeme borcu altına girmektedir. Kulüp ile futbolcu arasındaki sözleşme hukuken hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilmektedir”* şeklindeki kararı ile profesyonel bir sporcu ile bünyesinde sportif faaliyet yürüttüğü kulübü arasında akdedilen sözleşmenin bir hizmet sözleşmesi olduğunu belirtmiştir (15).

Ancak bununla beraber Avrupa Topluluğu Adalet Divanı, Bosman Davası kararını gerekçelendirirken futbol oyuncusunun işçi niteliğinde olduğunu belirtmiş ve profesyonel futbolcu ile profesyonel spor kulübü arasındaki sözleşmeyi, iş sözleşmesi olarak nitelemiştir (16). Karara bakıldığında profesyonel bir sporcu ile profesyonel spor kulübü arasındaki sportif faaliyet ilişkisinin, işçi ile işveren ilişkisi niteliğinde olduğundan bahsedildiği görülmektedir. Aynı noktada başka görüşler ise profesyonel sporcuların aldıkları ücretlerin çok yüksek meblağlara haiz olmaları nedeniyle profesyonel sporcuların işçi olarak kabulünün mümkün olmadığı yönündedir. Fakat her profesyonel sporcunun çok yüksek meblağlar karşılığında çalışmadığı bir gerçektir. Bununla birlikte yüksek miktarda ücret alan sporcular ile kulüp arasındaki yükümlülüklerin değişmediği açıktır. Yine sporcunun hizmeti karşılığında aldığı ücret, düşük miktarda da olsa yüksek miktarda da olsa taraflar arasındaki bağımlılık ilişkisi ortadan kalkmamaktadır. Profesyonel sporcular ile kulüpler arasındaki hizmet ilişkisini eser sözleşmesi ile kıyasladığımızda arada belirgin farklar olduğu görülmektedir.

Sporcular birlikte çalıştıkları kulüpleri her ne kadar başarıya ulaştırmak isteğiyle yüksek performans gösteriyor olsa da eser sözleşmesindeki gibi sonuç garantisi bulunmamaktadır. Eser sözleşmelerinde, yüklenici bulunmaktadır ve yüklenici işe iş sahibine karşı belirli bir ücret karşılığında bir eser meydana getirme borcu altına girmektedir (17). Ancak profesyonel sporcuların sözleşme imzaladığı kulüpler için oynayacağı karşılaşmalarda galibiyet neticesini garanti etme yahut bir basketbolcunun belirli bir ortalama üzerinde sayı ile oynamayı taahhüt etme şeklinde yükümlülükleri bulunmamaktadır. Yine sporcular kulübün direktiflerine uygun şekilde hareket ederken, eser sözleşmelerinde yüklenici, iş sahibinden

bağımsız olarak çalışmaktadır. Bu bağlamda sporcuların belirli performans standardını yahut galibiyeti netice olarak göstermesinin mümkün olmaması ve eser sözleşmelerindeki yüklenici gibi bağımsız hareket etme durumlarının olmaması nedeniyle sporcu sözleşmelerinin eser sözleşmesi olarak nitelenemeyeceğini göstermektedir.

3.2.5. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinin Tarafları

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin taraflarını, profesyonel sporcu ile spor kulübü oluşturmaktadır. Çalışmanın bu kısmında sözleşmeleri oluşturan tarafları hukuki olarak irdelenecektir.

3.2.5.1. Profesyonel Sporcu

Profesyonel sporcular sözleşmenin esas taraflarından biridir. Bununla birlikte profesyonel sporcu sözleşmelerine ilişkin görüşmelerde sporcu temsilcileri de bulunabilir. Bu nedenle sporcu ve sporcu temsilciliği ayrı başlıklar altında incelenmiştir.

3.2.5.1.1. Sporcu

Voleybol, tenis, boks, atletizm, basketbol, futbol gibi çeşitli spor dallarında yeteneklerini güçlendirmek ve göstereceği verimi üst seviyelere taşımak için düzenli olarak idman yapan, çalıştığı spor dalında uzmanlaşan, belirli bir ücret karşılığında bir spor kulübü yahut antrenör bünyesinde sportif müsabakalara katılım sağlayan, spor kulüpleri ile sporcu sözleşmeleri yapabilen, içinde bulunduğu spor dalına özgü lisansı bulunan gerçek kişilere, profesyonel sporcu denilmektedir.

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, hizmet sözleşmesi sayılabileceği için, profesyonel sporcu sözleşmenin hizmeti gerçekleştiren yanını oluşturmaktadır. İş Kanunu'nun 4. Maddesinin g bendinde İş Kanunu hükümlerinin sporcular hakkında uygulanmayacağı açık bir şekilde belirtilmiştir (18). Ancak burada bahsedilen sporcular ibaresinden profesyonel olarak çalışan sporcular anlaşılmalıdır (19). Sporcuların ifa ettikleri hizmet sebebiyle kanun koyucu tarafından İş Kanunu kapsamının dışında bırakılmıştır. Bu nedenle daha önce değindiğimiz üzere, profesyonel sporcular için borçlar kanununun hizmet sözleşmesine ilişkin hükümleri uygulanacaktır. Ezcümle, profesyonel sporcular iş kanunu çerçevesinde korunan işçi niteliğinde değildir. Borçlar kanunu çerçevesinde hukuki koruma altında bulunan işçi niteliğinde kabul edilirler. Bu konuda ülkelerin ortak bir tutumu bulunmamakla beraber daha çok Avrupa ülkelerinde sporcuların iş kanunları çerçevesinde işçi niteliğinde olduğunun kabul edildiği, yine Avrupa Adalet Divanı'nın sportif alandaki görüşleri dikkate alınarak spor mevzuatlarına yönelik değişiklikler yapıldığı gözlemlenmektedir (20). Ancak bu noktada profesyonel sporcuların işçi olarak sayılarak iş kanunu çerçevesinde korunmaları halinde Avrupa kulüplerine göre güçsüz pozisyonda olan kulüplerin, ağır ekonomik sorumluluklar ile karşı karşıya kalmaları mümkündür. Bu bakımdan profesyonel bir ligde yer alıp iyi performansı bulunmayan ve milletlerarası organizasyonlara katılmayan bir kulüp için, yalnızca televizyon gelirleri ile ulusal lig kazancının, işçi statüsüne sahip olacak sporculara ödenmesi yüksek ihtimal dahilinde olan ağır işçilik tazminatları ve çeşitli sigorta masraflarını karşılaması pek mümkün olmayabilir.

Türkiye’deki mevcut durum da böyledir. Türkiye’de futbol, voleybol ve basketbol dallarında süper liglerde bulunan birçok kulübün kadro değerine bakıldığında, Batı Avrupa ülkelerinde yer alan kulüplerin kadro değerlerinin büyük ölçüde altında kaldığı görülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, profesyonel sporcuların iş kanunumuz kapsamında korunan işçi niteliğinde olmalarının Türkiye’de yer alan spor kulüplerine maddi olarak zarar verme ihtimali yüksektir. Bu noktada profesyonel sporcuların Borçlar Kanunu uyarınca hizmet akdinin tarafı olan işçi olduğu, ancak iş kanunu kapsamı dışında kaldığını ifade etmek mümkündür.

3.2.5.1.2. Lisanslı Sporcu Temsilciliği

Spor dünyasında meydana gelen gelişmeler, sporcuların kültürlerini, dillerini bilmedikleri ülkelerde yer alan kulüpler ile anlaşma akdetmelerine olanak tanımaktadır. Bu durum da sporcuların yapılacak sözleşmelerin müzakereleri ve imzalanması aşamalarında kendilerine yardımcı olabilecek, aynı zamanda güvenebilecekleri kimselere ihtiyaç duymalarına neden olmuştur. Bu ihtiyaç hali de şimdilerde sporcu menajerliği ismiyle anılan sporcu temsilciliği kavramını doğurmuştur. On sekiz yaşından küçük sporcuların temsilcisi, velayet altında bulundukları ebeveynleri sayılacaktır. Çünkü velayet hakkı kapsamında çocuklarının sportif alanda çalışabilmeleri için sözleşme akdedebileceklerdir. Lakin ergin olsun veya olmasın sporcuların yapacakları sözleşmelerde hak kaybına uğrayarak mağduriyet yaşamamaları için profesyonel olarak çalışan temsilcilere gerek duyulmaktadır. Bu kapsamda sporcuların haklarını korumak adına futbolda FIFA, basketbolda FIBA gibi uluslararası organizasyonlar temsilciliğe yönelik

talimatlar düzenlemektedir. Bu talimatlara uygun olarak ülkeler de kendi mevzuatına uygun şekilde talimatlar, yönergeler yayımlamaktadır. Örneğin TBF'nin FIBA talimatlarına, TFF'nin de FIFA talimatlarına uygun olarak kendilerine kanunlar çerçevesinde verilen yetkiler ile talimat ve yönerge yayımladıkları görülmektedir.

Her spor dalının kendi bünyesinde yayımladıkları talimatlarda belirtilen şartlara uygun olarak lisans sahibi olan, belirli bir ücret karşılığında çalışarak profesyonel sporcu sözleşmeleri müzakerelerini yürütmek maksadıyla sporcuları yahut kulüpleri temsil eden kişilere, sporcu temsilcisi denir (21). Yine transfer sözleşmeleri müzakerelerini yürütmek maksadıyla iki farklı kulübü bir araya getiren kişiler de sporcu temsilcisi olarak adlandırılacaktır. Federasyonlar tarafından uygun görülen şartları sağlamak suretiyle lisans alan kişiler, profesyonel sporcular ile kulüpleri bir araya getirmekte ve tarafları iradelerine uygun şekilde anlaşmaya hazırlamaktadır. Yine sporcu temsilcileri, sporcuların veya kulüplerin talep etmeleri halinde, talepte bulunanlar adına anlaşma müzakerelerini ayarlayabilecek ve bir vekâletname ile açıkça yetkilendirilmeleri halinde profesyonel sporcu sözleşmeleri imzalayabileceklerdir (22). Bu husus temsilciler ile sporcular yahut kulüpler arasındaki ilişkinin vekâlet ilişkisi olduğunu göstermektedir.

3.2.5.2. Spor Kulübü

Spor kulüpleri, profesyonel sporcu sözleşmelerinin esas taraflarından biridir. Spor kulüpleri, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu yürürlüğe girmeden önce dernek ve şirket şeklinde örgütlenebilmekteydi. Ancak 26/04/2022

tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu ile spor kulübü ve spor anonim şirketi olarak örgütlenebilecektir. Hatta geçici madde ile bu kanunun yürürlüğe girmesinden evvel 5253 sayılı Dernekler Kanunu çerçevesinde kurulup tescil edilmiş olan gençlik ve spor kulüplerinin 7405 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç iki yıllık süre içerisinde faaliyet göstermek istedikleri alana göre spor kulübü ya da gençlik derneği olarak tercihlerini yapmaları gerekmektedir. Bu tercihler, Bakanlığa bildirilecektir. Bu sayede tercihini gençlik derneğinden yana kullananlar münhasıran gençlik faaliyetleriyle ilgilenecek ve Dernekler Kanunu’na tabi olacaktır. Görüldüğü üzere, yeni düzenlemeyle spor kulüplerinin örgütlenme esasları değişmiştir. Bu nedenle her iki tüzel kişiliğin ayrı başlıklar halinde anlatılması uygun olacaktır.

3.2.5.2.1. Spor Kulüpleri

Spor kulübü, Bakanlık ve spor federasyonlarının sportif faaliyetlerine katılım sağlamak maksadıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı’na tescil yaptırarak kaydını tamamlayan özel hukuk tüzel kişilerine denmektedir. Spor kulüpleri, sportif faaliyetlere müdahil olmak maksadıyla gerçek yahut tüzel olmak üzere en az yedi kişi tarafından kurulmaktadır. Spor kulüplerinin oluşması için kuruluş bildirgesi, kulüp tüzüğü ve gerekli diğer belgeler ile beraber Bakanlığa başvuru yapılmalıdır. Kulüp tüzüğü, kuruluş bildirimi ve diğer belgelerin doğru olup olmadığına ilişkin Bakanlıkça altmış günlük süre içerisinde inceleme yapılır. İncelenen belgelerde mevzuata aykırılık yahut eksiklik tespit edildiği durumlarda, eksikliklerin giderilmesi ya da tamamlanması gerektiği ivedi olarak kuruculara bildirilir. Bu

bildirimin tebliğinden itibaren en geç altmış günlük süre içerisinde Bakanlıkça ifade edilen eksiklikler tamamlanmazsa yahut mevzuata aykırı hususlar giderilmezse başvuru Bakanlık tarafından reddedilecektir. Bakanlığa verilen belgelerde mevzuata aykırı bir durumun ya da bir eksikliğin yer almaması halinde yahut eksiklik ve aykırılıkların süresinde giderilmesi durumunda spor kulübünün tescili, Bakanlıkça spor kulüpleri siciline yapılacak ve bu tescille birlikte spor kulübü tüzel kişilik kazanacaktır. Spor kulüplerinin kendi tüzüklerinde; kulüp adı, organları, üyelik koşulları, gelir kaynakları, amacı ve geçici yönetim kurulunun yer alması zorunludur (23).

Bir spor kulübünün herhangi bir spor dalında faaliyette bulunabilmesi için, faaliyet gösterilmesi hedeflenen spor dalının bağlı bulunduğu spor federasyonunca tescilinin yapılması gerekmektedir. Spor dallarına yapılan tescillerin, ilgili spor federasyonunca Bakanlığa bildirilmesi gerekir. Yapılacak olan tescil işlemlerine yönelik usul, ilgili spor dalının yer aldığı federasyonlar tarafından yayımlanan talimatlarda açıklanmaktadır (24).

3.2.5.2.2 Spor Anonim Şirketleri

Spor anonim şirketi, bir spor kulübünün bağlı ortaklığı veya iştiraki olan veya spor kulübünden bağımsız olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre kurulan, sportif faaliyetlerde bulunmak maksadıyla Gençlik ve spor Bakanlığı'na tescilini yaptıran anonim şirkete denir. Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulan şirketlerin spor anonim şirketi vasfının kazanabilmeleri için Bakanlık tarafından tescil edilmesi gereklidir. Şirketler tarafından yapılan tescil başvuruları, Bakanlık tarafından otuz günlük süre içerisinde karara bağlanacaktır. Başvurularda eksiklik

yahut mevzuata aykırı bir durum tespit edildiğinde, bu durumun otuz günlük süre içerisinde giderilmesi istenir. İstemin yerine getirilmemesi halinde başvuru reddedilecektir. Bakanlığa verilen belgelerde mevzuata aykırı bir durumun ya da bir eksikliğin yer almaması halinde yahut eksiklik ve aykırılıkların süresinde giderilmesi durumunda şirketin tescili, spor anonim şirketi siciline yapılır. Tescile dair koşulları kaybeden, organlarını 7405 sayılı Kanuna aykırı olacak şekilde kuran ve Bakanlıkça yapılan yazılı ihtarla rağmen kanuna aykırı hususları üç ay içerisinde gidermeyen, taahhüt etmiş olduğu spor faaliyetlerine izin almadan ve mazeret sunmadan üst üste üç yıl boyunca katılmayan şirketlerin tescilleri iptal edilmektedir. Spor anonim şirketleri, hangi spor dalında faaliyette bulunmak istiyorsa spor dalının bağlı olduğu spor federasyonuna tescil yaptırmakla yükümlüdür. Spor anonim şirketinin, taahhütte bulunduğu spor dalı faaliyetlerine izin almadan ve mazeret sunmadan üst üste üç yıl boyunca katılmaması durumunda, bu spor dalına dair tescili ilgili spor federasyonu tarafından iptal edilecektir (25).

Spor anonim şirketlerine ait esas sözleşmenin içeriğinde bulunması gerekenler, pay sahipliğine, ortaklık yapısına, organlarına ve sermayesine dair esaslar ve usuller ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça oluşturulacak tebliğ ile belirlenmektedir (26).

3.2.6. İşyeri Kavramı

İşyeri, işverenler tarafından mal veya hizmet üretilmesi gayesiyle maddi nitelikte yahut maddi nitelikte olmayan unsurlar ile işçinin beraberce örgütlendiği birim şeklinde tanımlanabilir. Ayrıca yasada, işyerinde oluşturulan mal yahut hizmet ile nitelik açısından bağlılığı olan ve aynı idare altında örgütlenmiş yerler

ile yemek, uyku, çocuk emzirme, yıkanma, dinlenme, mesleki eğitim, bakım ve muayene ve avlu benzeri eklentilerin ve araçların da işyerinden sayılacağı belirtilmiştir. Devamında işyerinin, işyerine bağlı araçlar, eklentiler ve diğer yerler ile meydana getirilen iş organizasyonu çerçevesinde bir bütün olduğu açıklanmıştır. Öyleyse işyeri, bir işin yapılmakta olduğu yer olan esas işyeri ile işyerine bağlı bulunan diğer yerlerin ve eklentilerin, bununla birlikte yapılan iş adına kullanılan araçların oluşturduğu, belirli bir amacın sürekli manada takip edildiği bütün olarak tanımlanabilir (27). Sporcu açısından işyeri, sporcunun sportif faaliyetlerini en iyi şekilde yerine getirebilmek amacıyla her çeşit imkânların sağlandığı spor kulübünün asıl merkezi ile bu işyerine bağlı olarak faaliyetin devam ettiği yerler, idmanların yapıldığı kulüp tesisler, sahalar ve kamp merkezleri sayılabilir. Yine spor kulüplerine ait olan yahut kulüp tarafından kiralanan stadyumlar iş yeri olarak sayılmaktadır. Diğer bir ifade ile sportif karşılaşmaların yapılması için gereken tüm örgütlenmenin yapıldığı alanlar işyeri anlamına gelmektedir. Profesyonel spor sözleşmeleri açısından işyeri ve işyerine bağlı yerler faaliyetlerin birbirini tamamlayıcı nitelikte olmalarıyla ve ekonomik bütünlük içerisinde aynı organizasyon çerçevesinde bağlantılı olmalarıyla ayırt edilebilir. Zira bir basketbol karşılaşmasının yapıldığı stadyum, müsabakalara hazırlık amacıyla idman yapılan spor salonları ve bunlara bağlı soyunma odaları, duş yerleri, sporcuların çalışma yaptığı kamp alanları ve kamp yapılan yerdeki odalar, dinlenme tesisleri, sporcuların kaldıkları yerler, müsabakalara yahut idmanlara gidilirken kullanılan araçlar ve işyerine bağlı yer olarak değerlendirilebilir.

3.2.7. Sözleşmenin Şekli

Borçlar Kanunu'nun 11. Maddesinin birinci fıkrasında, bir sözleşmenin geçerliğinin şekle tabi olmadığı, yalnızca kanunda açıkça öngörülmesi halinde şekle tabi olacağı belirtilmiştir (28). Yine Borçlar Kanunu'nun 394. Maddesinin ilk fıkrasında aksine hüküm bulunmadıkça hizmet sözleşmesinin şekle bağlı olmadığı belirtilmektedir (29). İş Kanunu'nun 8. Maddesinde de aksi belirtilmedikçe iş sözleşmelerinde belirli bir şeklin olmadığı hüküm altına alınmıştır (30). Bu kapsamda profesyonel sporcu sözleşmelerinin kanunda yahut ilgili mevzuatlarda aksi belirtilmediği müddetçe özel bir şekle tabi olmayacağı düşünülebilir. Fakat uygulamaya baktığımızda federasyonların sporcular ile kulüpler arasında akdedilen sözleşmelerde birlikteliği sağlamak, kulüpleri ve sporcuları korumak amacıyla tek tip sözleşme belirlediği ve bu sözleşmelerin kullanılmasını zorunlu tuttuğu görülmektedir. Örneğin TBF tarafından yayımlanan Sözleşmeli Sporcular Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesi'nin "*Sözleşme*" başlıklı 22. Maddesinde, Basketbol 1. ve 2. Liglerinde oynayan sporcular ve kulüpler arasında yapılacak anlaşmalar için federasyon tarafınca hazırlanan tek tip sözleşme kullanılacağı belirtilmiştir (31). Öyle ki bu tek tip sözleşme dışında sözleşme imzalandığında federasyon tarafından tescil edilmemekte ve kabul olmamaktadır.

Yine tek tip sözleşme dışında başka bir sözleşme akdedildiği tespit edildiğinde hem profesyonel sporcunun hem de spor kulübünün disiplin kuruluna sevkı yapılmaktadır. Türkiye Voleybol Federasyonu'nu da benzeri bir uygulama benimsemiştir (32). Görüldüğü üzere profesyonel sporcu sözleşmesi sıkı şekil şartına bağlanmıştır. Futbolda uluslararası futbol organizasyonu olan ve futbolun küresel çapta gelişmesi için gayret gösteren FIFA profesyonel futbolcular ile

kulüpler arasında akdedilecek sözleşmelerde bulunması gereken hususları belirlemeye çalışmaktadır. Örneğin, FIFA tarafından yayımlanan 1171 numaralı sirkülerde üye ülkelerdeki federasyonlara sporcular ile kulüplerin ilişkilerinin sağlıklı şekilde yürütülmesi ve tarafların haklarının korunabilmesi gayesiyle tek tip sözleşmelerde bulunması asgari hususlar bildirilmiştir. Sirkülerin birinci maddesine göre, profesyonel futbolcu sözleşmelerinde tarafların soy isimleri, adları, doğduğu yıllar, uyrukları, sporcunun adresi, spor kulübünün tam adı ve adresi yer almalıdır. Bununla birlikte sirkülerde sporcunun isim hakları, sözleşme taraflarının sorumlulukları, spor kulübünün disiplin talimatları şeklindeki ana esasların sözleşmelerde yer alması gerektiği belirtilmiştir (33). Fakat FIFA tarafından federasyonlara tek tip sözleşme sunulmamış, değişmez şekil şartları yerine tarafların irade serbestisiyle hareket edebileceği çerçeve kurallar sunmuştur. Yani tarafların bu çerçeve kurallar içerisinde hareket ederek profesyonel sporcu sözleşmesini şekillendirmesine olanak tanımıştır.

Türkiye Futbol Federasyonu da FIFA sirkülerinde belirtilen hususlara uygun olarak hazırlayıp yayımladığı Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatında sözleşmeyi tanımlamıştır. Talimata göre sözleşme, örneği TFF tarafınca hazırlanmış ve sporcu ile kulüp tarafından imzalanması şekil olarak zorunlu tip profesyonel futbolcu sözleşmesidir (34). Burada TBF ve TVF tarafından benimsenen tutumun tersine, taraflar arasında akdedilecek sözleşme sıkı şekil şartlarına bağlı olarak tanımlanmamakta yalnızca sözleşmelerin çerçevesi çizilmektedir. Her ne kadar talimat ile sözleşmenin içeriği sıkı şekil şartlarına bağlanmamış olsa da TFF resmi internet sitesinde Tek Tip Sözleşme örneği yayımlamaktadır. Bu örnek sözleşme incelendiğinde, profesyonel futbolcular ile

kulüpler arasında akdedilecek sözleşmelerde, tarafların kimlik bilgilerinin ve adreslerinin, eğer var ise lisanslı temsilci bilgilerinin yer aldığı görülmektedir.

Yine profesyonel sporcunun ücretini hangi koşullarla alacağını somutlaştırılması için ücret bölümü bulunmaktadır. Bununla birlikte sözleşme taraflarının serbest bir şekilde doldurabileceği özel hükümler kısmı boş bırakıldığı görülmektedir. Tarafların boş bırakılan bu kısmı, kanunlara ve talimatlara aykırı olmayacak şekilde düzenleme hakkı bulunmaktadır. Yine burada da akdedilen sözleşmenin TFF tarafından tescil edilmesi zorunluluğu getirilmiştir (35). Ancak tescil, sözleşmenin geçerlilik yahut kurucu şartı değildir. Tescilin yapılmaması halinde sporcunun kulüp adına müsabakalara katılması mümkün olmamaktadır (36). Federasyonların yapılan sözleşmelerde; tarafların hak kaybına uğramamaları, uluslararası ve ulusal standartların korunması ve denetim yapabilmek için tescil yükümlülüğü getirdiği görülmektedir. Bununla birlikte TFF talimatına göre tescilin kurucu ve geçerlilik etkisi olmaması nedeniyle taraflar arasında tescil için TFF'nin talimatında yer alan koşulları içeren bir tek tip sözleşme yapılabileceği gibi bu sözleşmeyle birlikte ücret ve diğer özel hükümlerin yer aldığı ikinci bir ek sözleşme yapılabilir. Ek sözleşmelerin geçerliliği için ise tescil aranmamaktadır. Tek tip sözleşme dışında akdedilmiş sözleşmelerin geçerli sayılmaktadır (37).

3.3. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinde Tarafların Hakları ve Borçları

Profesyonel futbolcu ve kulübün, karşılıklı ve uygun irade beyanları neticesinde sözleşme akdedilir. Akdedilen sözleşme neticesinde taraflar bir takım haklar kazandığı gibi bir takım borçları da yerine getirme külfeti üstlenirler. Gelir elde etmek amacıyla sportif faaliyet icra eden profesyonel sporcuların, akla

gelen ilk hakkı, ücret isteme hakkıdır. Bu hakkın yanı sıra, sporcuların ücretli izin, sosyal sigorta ve sendikal hakları bulunmaktadır. Yine spor dalının bağlı olduğu federasyonlarca düzenlenen yönergeler, talimatlar ile başka sosyal haklar da verilmektedir. Sporcuların yükümlendiği borçlar ise sözleşmenin konusu olan hizmeti yerine getirme, kulüp tarafından verilen direktiflere uyum sağlama, sağlığını korumaya ve özel hayatına yönelik özenli davranma vb. davranışlar olarak sıralanabilir. Bu haklar ve borçlar aşağıda detaylı şekilde incelenmiştir.

3.3.1. Profesyonel Sporcuların Hakları

Profesyonel sporcular, bünyesinde dâhil kulüpler ile akdetmiş olduğu sözleşme neticesinde bir takım haklara sahip olmaktadır. Bu haklar, sporcuların mesleklerini profesyonel seviyede ifa edebilmesine olanak tanıyan haklardır.

3.3.1.1. Ücret Hakkı

Profesyonel sporcular ile anlaşma sağlayan kulüplerin en önemli sorumluluğu, ücret ödeme sorumluluğudur. Ücret, profesyonel sporcuların en doğal ve en temel hakkıdır. TBK'nın hizmet sözleşmesini açıkladığı maddelerde işveren tarafın ücret ödeme borcu anlatılmıştır (38). Profesyonel sporcuların imzaladıkları sözleşmelerde yerine getirmesi gereken sportif edimler karşılığında hak kazanmış olduğu para ve para ile ölçülebilen değerler, ücreti oluşturmaktadır. Profesyonel sporcu sözleşmelerinde ücret kısmına yer verilmesi zorunludur. Sporcuya ödenmesi gereken ücretin brüt yahut net olacağı sözleşme ile kararlaştırılabilir. Eğer bu konuda bir açıklama yer almıyorsa brüt olarak kararlaştırılmış sayılacaktır (39). Bu nedenle sporcu sözleşmelerinde net ücretin

takdir edilmesi kararlaştırılmışsa bunun sözleşmede yazılması gerekmektedir. Yine TBF'nin tek tip sözleşmesinde net ücretin yazılması istenmiştir. Bununla birlikte profesyonel sporculara, aylık ücretle birlikte maç başı ücret veya taahhüt edilen çeşitli maddi unsurlar ücret olarak kararlaştırılabilir. Profesyonel sporcuların kontratları zaman içinde çok sayıda koşula bağlı olarak değişime uğramıştır. Sözleşmelerde sporcuların kazanılan müsabakalar ile orantılı olarak prim alması da kararlaştırılabilmektedir. Yine kulüpler, profesyonel sporcuları takımlarına katabilmek için ayrıca transfer creti de ödeyebilmektedir. Tüm bu nedenlerle, profesyonel sporcu sözleşmelerinde kararlaştırılabilmesi mümkün olan ücret türlerine değinmek yerinde olacaktır.

3.3.1.1.1. Aylık cret

Aylık cret, profesyonel sporcu sözleşmelerinde federasyonların tutumlarına göre değişiklik göstermektedir. PFSTT'nin 21. Maddesinde aylık ücret, sözleşmelerde yer alması zorunlu olan, futbolculara aylık asgari tutarın altına inmemek şartıyla ödenecek olan bedeldir (40). TFF futbolcu sözleşmelerinde aylık ücretin belirtilmesini istemektedir. TBF ve TVF ise tek tip sözleşmelerinde sporcunun alacağı toplam ücretin belirtilmesini istemektedir. Yine demenin taksitler halinde yapılması durumunda, sözleşmelerde taksit miktarlarının belirtilmesini istemektedir. Yani profesyonel basketbolcu ve voleybolcu tip sözleşmelerinde toplam ücret miktarı belirlenip taksitler halinde ödenmesi durumlarında taksit miktarlarının sözleşmede yer alması gerekmektedirken, profesyonel futbol sözleşmelerinde aylık ücret miktarının sözleşmede yer alması gerekmektedir. Ancak bununla birlikte, spor kulüpleri ve

sporcular, federasyonlarca belirlenen tek tip sözleşmelere ek sözleşmeler akdedebilmekte ve tip sözleşmeye ek olacak şekilde farklı ücretler belirleyebilir.

3.3.1.1.2.Transfer Ücreti

Profesyonel spor kulüpleri, sportif alanda başarılı olup kendi takımlarına fayda vereceğini düşündükleri sporcuları, bünyelerine kazandırmak amacıyla veya kendi takımlarında yer alan fakat sözleşme süresi sona erecek olan sporcular ile yeniden sözleşme yapmak gayesiyle transfer ücreti ödemektedir. Transfer ücreti, profesyonel sporcu ile kulüp arasında mukavele yapılabilmesi için sporcuyu teşvik etmek amacıyla direkt sporcuya verilen ücrettir. Bununla birlikte bonservis ücreti ise, bir profesyonel sporcunun transfer edilebilmesi için sporcunun oynadığı kulübe ödenen ücret bedelidir. Transfer ücretinin miktarı taraflarca serbest şekilde kararlaştırılabilir, belirli bir miktar ile sınırlandırılmamıştır. TBK madde 27 ve 28 de yer alan genel nitelikteki sınırlamalar serbestlik halinin istisnai durumlarıdır. Yine sözleşmede transfer ücretinin meblağı ve ne şekilde ödeneceği açık bir şekilde yer almalıdır. Transfer ücretleri bir kerede ödenebilir. Bununla birlikte bir kısmı peşin ve diğer kısmı da taksitler halinde ödenebilecektir. Taksitlerin tarihleri taraflarca belirlenecektir. Transfer ücreti kapsamında profesyonel sporculara ulaşım masrafları, araç veya ev gibi para ile ölçülebilir nitelikte menfaatler sağlanabilir. Her halükarda sporculara ödenecek olan transfer ücretinin miktarı ve ödemelerin hangi şekilde yapılacağı açıkça sözleşmelerde yazmalıdır. Yine taraflar arasında transfer ücreti ödenmeyeceği şeklinde anlaşma yapılabilir.

3.3.1.1.3. Maç Başı Ücreti

Profesyonel sporcular için transfer ücretlerine ek olarak spor kulübü tarafından maç başı ücreti ödenmesi kararlaştırılabilir. Kulüpler tarafından maç başına yapılan bu ödemeler, ücretin eki mahiyetindedir ve TBK’da yer alan parça başına ücret şeklinde düşünülebilir (41). Parça başına verilecek ücrette, işçiler tarafınca meydana getirilecek her parça için belirlenmiş bir ücret vardır. Bu ücret kapsamında önemli olan şey, parça sayıdır. Verilecek ücretin, parça sayısına veya yapılan hizmet sayısına göre kararlaştırılıyor oluşu, işçilerin hem verimli hem de daha fazla çalışmasını sağlamaktadır. Bu durum aynı zamanda fazla çalışan ve daha çok başarıya ulaşan işçinin kazancının artması neticesini oluşturacaktır. Yani profesyonel sporcunun daha fazla kazanç elde etmesi durumu, sporcuyu motive ederek daha iyi performans sergilemesini sağlayabilir. Bu durumun takım adına da faydalı olacaktır. Yine genç sporcuların maçlara çıkmak adına kadroya girmesi için çaba göstermeleri ve daha verimli olmaları yönünden teşvik edici olabilmektedir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinde, sporcuya maç başına ödenmesi gereken ücretin detayları açıklanmaktadır. Bu çerçevede, sporcunun karşılaşmaya çıkan ilk kadroda olması yahut oyuna sonradan dâhil olması hallerinde ödenmesi gereken maç başı ücret miktarları belirtilebilir. Eğer sözleşmelerde bu ayrıma yönelik hüküm konulmamış ise sporcunun kadroda yer alıp maça çıkmış olması, ücrete hak kazanması için yeterli olacaktır.

3.3.1.1.4. Prim Ücreti

Prim, işçilerin üstün gayretleri neticesinde, işini başarılı bir şekilde yapmasının karşılığı verilen, ödül niteliğindeki ek ücrete denmektedir. Profesyonel

sporcular da üstün performans sergileyerek sözleşmede kararlaştırılan sportif hizmeti en iyi şekilde ifa etmeleri neticesinde prim ücreti alabilirler. Spor kulüpleri bir takım şartlar karşılığında prim adıyla ek ödemeler yapabilir. Sporculara, oynamış oldukları müsabaka sayısı, müsabakalarda vermiş oldukları fayda (atılan gol-basket sayısı), takımların ligdeki sıralamasına göre prim ödemesi yapabilir.

Prim ücretinin koşulları taraflar arasında yer alan profesyonel sporcu sözleşmesinde belirtilmelidir. Sözleşmede belirtilen koşulların oluşması neticesinde sporcular prim ödemesine hak kazanmış olacaktır. Ancak prim ödemesinin bağlanmış olduğu koşulun meydana gelmesi için sporcuların emek vermiş olması gerekmektedir. Örnek olarak belirtmek gerekirse, kulüp takımının ilgili ligden düşmemesi koşuluna bağlanmış olan prime hak kazanılması için sporcuların takımın ligde kalması için gayret göstermiş olması gerekmektedir. Lakin takım sporcuların çabasıyla değil de ilgili federasyonun almış olduğu bir karar sonucu ligde kalmış ise her ne kadar prim ödemesi için gereken koşul meydana gelmiş olsa da, bu koşul sporcuların sportif emekleri sonucu oluşmadığı için spor kulübünün prim ödemesi yapmasına gerek olmayacaktır (42).

3.3.1.2. Yıllık Ücretli İzin Hakkı

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 50. maddesi ile çalışan kişilerin dinlenme hakkı güvence altına alınmıştır (43). Bu kapsamda senelik ücretli izin hakkına ilişkin düzenlemenin kanun ile yapılacağı belirtilmiştir. Buradan hareketle çalışanların her sene sağlıklarını koruyabilmeleri ve çalışma güçlerini toparlayabilmeleri adına belirli bir süreliğine ücret haklarına zarar gelmeden dinlenmeleri sağlanmaktadır. Profesyonel sporcuların da izin hakları

bulunmaktadır. Sporcular izin süresi içerisinde hizmet yükümlülüğünden sorumlu tutulamayacağı söylenebilir. Her sene müsabaka sezonlarında bünyesinde göre ifa ettiği kulüp için çalışan sporcuların, bir sonraki sezona psikolojik ve fizyolojik manada hazır olmaları elzemdir. Bu durum hem sporcuların performansına hem de kulüplerin başarısına etki etmektedir. TBK'nın 421. ve 422. Maddesinde işverenlerin işçilerine haftalık ve yıllık izin vermeleri gerektiği hüküm altına alınmıştır. TBK'nın 422. Maddesinde işverenlerin, en az bir yıl çalışan işçilere yılda en az iki hafta izin verme yükümlülüğünün olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu hükümden profesyonel sporcuların yıllık ücretli izin haklarının bulunduğu görülmektedir (44). Profesyonel sporcular organizasyonların yoğunluğuna göre dönemsel olarak yoğun antrenmanlar ve müsabakalar ile karşılaşabilmektedir. Bu nedenle müsabakaların ve hazırlık aşamalarının sekteye uğramaması adına haftalık izin uygulamasının sportif faaliyetlerin ruhuna tam olarak uymadığı belirtilebilir. Bu nedenle yıllık izinlerin, sportif faaliyetlerin niteliği gereği müsabaka tarihleri dışında kullanılmasının uygun olacağı söylenebilir.

3.3.1.3. Sendikal Haklar

Sporcuların kariyerlerinin devamı için en önemli husus fiziki yeterliliklerinin devam etmesidir. Bir sporcunun sakatlanması kariyerini rahatlıkla bitirebilmektedir. Yine sporcuların yaşlanmaları nedeniyle profesyonel sporu bıraktığı görülmektedir. Bu açıdan profesyonel sporcuların riskli bir durumda olduğu ve iş güvencesi problemleriyle karşılaşabilecekleri söylenebilir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 51. Maddesinde çalışanların ve işveren kimselerin sendikal özgürlüklerinden bahsedilmektedir (45). Gelir elde etmek suretiyle sportif

faaliyetlerde bulunan profesyonel sporcuların sendika kurmaları yahut bir sendikaya üye olmalarında hukuken bir sakınca bulunmamaktadır.

Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda yer alan 1. Maddeye göre, bu kanunun maksadı, işveren sendikaları ile çalışan sendikaları ve konfederasyonlarının yasal örgütlenme şartlarının, işverenler ile çalışanların karşılıklı sosyal ve ekonomik halleri ile çalışma koşullarını belirleyerek toplu iş sözleşmeleri yapmalarına, uyuşmazlık çözümlerini, grev ve lokavta ilişkin yöntem ve esasları düzenlemektir (46). Bu kanun kapsamında, sendika kurabilmek yahut bir sendikaya üye olabilmek için işveren yahut işçi sıfatına sahip olmak gerekmektedir. Bununla birlikte mülga Sendikalar Kanunu'na bakıldığında 21. Maddesinde sendika üyesi olamayacak kişilerin sayıldığı ve bu kişileri arasında profesyonel sporcuların yer almadığı görülmektedir (47). Dolayısıyla profesyonel sporcuların bir sendika kurmalarına yahut sendika üyesi olmalarına hukuken bir engelin bulunmadığı görülmektedir. Sendikalar Kanunu'nda iş koluna göre sendika kurulabileceği belirtilmiştir. Buna göre, Türkiye'de ifa edilen hizmetleri iş kolu şeklinde gruplanmıştır. Çalışanların ve işverenlerin işkollarına giren hizmetlerin hangileri olduğu İşkolları Yönetmeliği ile açıklanmıştır. İşkolları Yönetmeliği'nde, 18 numaralı Konaklama ve Eğlence İşleri başlıklı kısımda “*Diğer Spor Faaliyetleri*” yer almaktadır (48). Bunun dışında sporcuların katılabileceği bir işkolu yoktur. Yine sporcuların, tüzükte yer verilmemiş olan işler sebebiyle düzenlenen 20 numaralı Genel İşler başlıklı kısım kapsamında değerlendirilmesi mümkündür. Nitekim Türkiye'de “*Genel İşler*” işkolu çerçevesinde Türkiye Profesyonel Futbolcular Sendikası kurulmuştur. Ancak bir süre sonra, 1984 yılında çıkarılan Sendikalar Kanunu hükümlerince münfesihi duruma gelmiştir.

3.3.1.4. Sosyal Sigorta Hakları

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 60. Maddesinde herkesin sosyal güvenlik hakkının bulunduğu, devletin de bu güvenliğin sağlanması adına her türlü önlemi alacağı düzenlenmiştir (49). Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. Maddesinin a fıkrasında bir hizmet sözleşmesine çalıştırılan kişilerin, sigortalı sayılacağı belirtilmiştir (50). Buradan hareketle spor kulüplerinden aldığı ücret karşılığında sportif faaliyetlerde çalıştırılan sporcular, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince sigortalı sayılacaktır. Bu noktada profesyonel sporcuların, İş Kanunu kapsamında işçi sayılmaması nedeniyle sigortalı sayılmayacağı düşünülse de TBK kapsamında işçi sayılırlar. Bu nedenle profesyonel sporcuları sigortalı kapsamında olduğu söylenebilir. Yine Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin 1974 tarihinde vermiş olduğu bir kararında profesyonel sporcuların SGK kapsamında sigortalı sayıldıklarına hükmetmiştir (51).

Profesyonel spor kulüplerinin bünyelerinde yer alan sporcuları Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirme yükümlülükleri bulunmaktadır. Örneğin TBF ve TVF tek tip sözleşmelerinde profesyonel kulüplerin sözleşme akdettikleri sporcuları SGK'ya bildirmesi gerektiği açıkça belirtilmektedir. Yine PFSTT'de profesyonel futbolcuların SGK'ya bildirimine yönelik bir hüküm yer almasa da FIFA tarafından yayımlanan 1171 numaralı sirkülerde Kulüp Yükümlülükler başlığı altında verilen 4. Maddesinin 2-e bendinde kulüplerin yükümlükleri içerisinde sosyal sigorta primlerinin ödenmesi hükmüne yer verildiği görülmektedir (52). Dolayısıyla sporcuların hangi spor dalında faaliyet gösterirse göstere sin sigortalı sayılması gerektiği görülmektedir. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık

Sigortası Kanunu’nda bulunan kısa ve uzun süreli sigorta hükümleri çerçevesinde primleri ödenen ve süre şartları vuku bulan sporcuların, hastalık, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortalarından, malullük, yaşlılık, kadın sporcu ise analık ve ölüm hallerine ilişkin sigortalardan faydalanabilecektir. Profesyonel sporcuların kazançları ne kadar iyi olursa olsun, sosyal güvenlik haklarına sahip olması her sporcu için önem arz etmektedir. Bu nedenle devletin sağlamış olduğu sosyal güvencelerden sporcuların da faydalanması gerekmektedir.

3.3.2. Profesyonel Sporcuların Borçları

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, her iki tarafa da karşılıklı olarak haklar ve borçlar tanıyan niteliğe sahiptir. Bu sözleşmeler ile profesyonel sporcuların bir takım yükümlülükleri yerine getirme borcu doğmaktadır. Profesyonel sporcuların yükümlülükleri, yalnızca akdedilen sözleşme ile sınırlı değildir. FIFA, FIBA gibi uluslararası otoritelerin ve ilgili spor dalının örgütlendiği federasyonların talimatlarında, sporcuların yükümlülüklerine ilişkin hükümler bulunmaktadır. Sporcuların bir kısım borçlarının spor kulüplerinin anlaşmadan doğan haklarıyla bağlantılı olduğu görülmektedir. Tüm bu hususlar düşünüldüğünde sporcuların sözleşme konusu hizmeti yerine getirme, sır saklama, sadakat, rekabet etmeme, talimatlara uyma ve spor ahlakına uygun davranma borçlarının bulunduğu söylenebilir.

3.3.2.1. Hizmeti Yerine Getirme Borcu

Türk Borçlar Kanunu’nun İşçinin Borçları başlıklı 395. Maddesinde, taraflar arasındaki sözleşmeden yahut durumun gereğinden aksi anlaşılmadığı

müddetçe, işçinin yüklenmiş olduğu hizmeti bizzat yapmakla yükümlü olduğu belirtilmektedir. Bu hüküm, profesyonel sporcu sözleşmeleri için de geçerlidir (53). Zaten spor kulüplerinin ücret ödeme borcu karşılığında profesyonel sporcuların en önemli yükümlülüğü, sözleşmeden belirtilen sportif hizmeti bizzat yapacak olmasıdır. Yani kulüplerin ödediği ücretlere karşılık olarak sporculardan spor dalına ilişkin sportif faaliyeti yerine getirmesini, müsabakalara çıkmasını isteme hakkı bulunmaktadır (54).

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin, diğer hizmet sözleşmelerinden farklı olduğu birincil husus, iş görme ediminin sporcuların kişiliklerine sıkı sıkıya bağlı olmasıdır. Yapılacak hizmetin içeriği gereğince sözleşmenin tarafı olan sporcular, hizmeti bizzat kendileri yerine getirmelidir. Profesyonel sporcunun hizmeti yerine getirme borcunun içeriğini, spor dalına ait sportif oyunu oynamaktır. Bu kapsamda sporcular, sözleşme tarafı kulübün katılmış olduğu uluslararası ve ulusal her türlü müsabakaya iştirak etmektedirler. Yapılacak hizmete ilişkin hususlar, spor dalının örgütlendiği federasyonlarca yayımlanan tek tip sözleşmelerde veya tavsiye niteliğindeki sözleşmelerde yer almaktadır. Örnek olarak belirtmek gerekirse TFF tarafından yayımlanan profesyonel futbolcu sözleşmesinin beşinci maddesinde sporcunun yükümlülükleri yazılmıştır. Buna göre sporcunun yurt içinde ve yurt dışında yapılacak tüm müsabakalara ve antrenmanlara katılması gerektiği belirtilmektedir. Dolayısıyla sporcuların takımların dâhil olduğu organizasyonlara ilişkin müsabakalara ve antrenmanlarına katılmasının, profesyonel sporcu sözleşmelerine ilişkin hizmet edimini oluşturduğu söylenebilir.

Sporcular beraber çalıştıkları kulüpler içini elinden geldiği kadarıyla iyi performans sergilemelidir. Türk Borçlar Kanunu'nun 396. Maddesinde işçinin

yüklendiği hizmeti özenle yapması gerektiği belirtilmiştir. Bu hükümlerden anlaşılacağı gibi sporcuların verdikleri hizmeti özenle ifa etmeli, ellerinden gelen üstün performansı sergilemelidir (55). Sporcuların hizmeti yerine getirme borcu, yalnızca müsabakalara katılmaktan ibaret değildir. Müsabakalar için yapılan idmanlara ve diğer düzenli çalışmalara da iştirak etmeleri gerekmektedir. Sporcunun işini özenle yapabilmesi ve yüksek verim gösterebilmesi için spor dalına özgü taktik becerisinin ve fiziki gücünün yeterli seviyede olması önemlidir. Bunun için de düzenli şekilde antrenman yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu çalışma prensibi sportif hizmetlerin geneli için geçerlidir. Dolayısıyla profesyonel sporcunun, gelişimi için faydalı olan ve aynı şekilde kulübe yarar sağlayan idmanlara ve diğer çalışmalara düzenli olarak katılmaması yahut gecikerek katılması gibi durumlar hizmetin yerine getirilmesi borcuna aykırılık teşkil edecektir. Sporcuların hizmeti yerine getirme yükümlülüklerini ağır şekilde ihlal etmeleri halinde, kulüplerin sözleşmeyi feshetme hakkı vardır. Bununla birlikte sporculara disiplin cezaları verilmesi de mümkündür.

Sporcuların günlük olarak sabah işe giriş ve akşam işten çıkış şeklinde mesai saatleri bulunmamaktadır. Bunun yerine takımlara ilişkin müsabaka zamanları, sezon antrenman programları ve kamp dönemleri sporcuların mesaisini oluşturmaktadır. Bu noktada çalışma koşulları hususu gündeme delmektedir. Eğer çalışma saatleri ve çalışmanın temposu sporculardan beklenemeyecek nitelikte ise, sporcular için çekilmesi mümkün olmayan vaziyetlere çıkmış ise artık bu noktada sporcuların kişilik haklarının ihlal edildiği gündeme gelecektir. Bu hallerde sporcuların idmanlara katılmaması haklı sebep olarak görülecektir.

3.3.2.2. Sır Saklama Borcu

Profesyonel sporcuların sır saklama yükümlülüğü, bünyesinde çalıştığı spor kulübü veya kulüpte bulunan diğer sporcular hakkında öğrendiği hususları, kulüp ile sözleşme ilişkileri devam ederken ve sözleşme ilişkisi bittikten sonra gizli tutması ve üçüncü kişilere açıklamaması olarak ifade edilebilir. Bu durum yoğun olarak sporcuların basına verdikleri demeçlerde ve yaptıkları röportajlarda kendini göstermektedir. Özellikle yakın zamanda oynanacak müsabakalar ile ilgili teknik ve taktik bilgilerin kamuoyuna açıklanması sır saklama yükümlülüğünün ihlali niteliğindedir. Yine sporcuların, rakip kulüplerin kendi kulübü aleyhine kullanma imkanı bulunan her türlü bilgiyi gizli tutması, açıklamaktan geri durması sır saklama borcu kapsamındadır.

3.3.2.3. Sadakat Borcu

Hizmet sözleşmelerinin işveren ile çalışan arasında kişisel bağ oluşturması nedeniyle sözleşmenin tarafları arasında karşılıklı sadakat yükümlülüğü doğmaktadır. Bu sadakat borcu gereğince, işçiler işverenlerin çıkarlarını muhafaza etme, ticari, ekonomik yahut mesleki açıdan zarar görmesine neden olacak davranışlardan kaçınma borcu altına girerken işverenler de işçileri gözetme borcu altına girmektedir. TBK'nın 396. Maddesinde sadakat borcu düzenlemiştir (56). Buradan hareketle profesyonel sporcuların çalıştıkları kulüpler lehine sadakat borcu bulunduğu söylenebilir.

3.3.2.4. Rekabet Etmeme Borcu

Profesyonel sporcunun rekabet etmeme yükümlülüğü, sadakat borcu ile bağlantılıdır. Rekabet etmeme borcu, sır saklama borcu gibi sporcuların kulüp ile sözleşme ilişkileri devam ederken ve sözleşme ilişkisi bittikten sonra varlığını sürdürebilmektedir. Sporcunun rekabet etmeme yükümlülüğü daha çok pazarlama, tanıtım ve reklam ürünleri şeklindeki konularda gündeme gelmektedir. Spor kulüpleri, genellikle sponsorluk anlaşması yaptığı markaların ürünlerini kullanmaktadır. Dolayısıyla sporcuların, bünyesinde çalıştığı kulübün sponsorlarına ait ürünlerden farklı marka ürünlerini kullanmaları rekabet etmeme borcunun ihlal edebilir. Elbette bu hususta kulüp tarafından sporculara izin verilmiş olması halinde yahut herhangi bir kısıtlama yapılmaması durumunda rekabet etmeme yükümlülüğünün ihlal edildiğinden bahsedilemez. Rekabet etmeme yükümlülüğü, sporcu ile kulüp arasında sözleşme ilişkisi henüz var iken daha fazla gündeme gelmektedir. Ancak sözleşme son erdikten sonra sporcuların eski kulüpleriyle rekabet yükümlülüğünün devamını gerektiren yasadan doğan bir durum bulunmamaktadır. Fakat tarafların anlaşma yaparken, sporcunun, sözleşme sona erdikten sonra belirli bir süreliğine eski kulübüne karşı rekabet etmeme yükümlülüğünün devam edeceğini kararlaştırması mümkündür.

Türk Borçlar Kanunu'nun 444. ve 447. maddeleri arasında rekabet yasağından ve rekabeti oluşturan faaliyetlerden bahsedilmektedir. Buna göre, çalışanın kendi adına, yanında çalıştığı işveren ile rekabet etmesine olanak sağlayan bir iş yapması, rakip bir işveren ile çalışması yahut bunlardan ayrı olarak rakip bir işveren ile menfaat ilişkisine girmesi rekabet yasağı ihlal edilmiş sayılacaktır. Yasanın devamında rekabet yasağının, çalışanın ekonomik istikbalinin hakkaniyete

aykırı bir şekilde tehlikeye düşürecek sınırlamalar içermeyeceğini, özel haller ve şartlar dışında iki yılı aşamayacağı belirtilmiştir (57). Rekabet yasağı, taraflar arasındaki sözleşmenin bitmesi halinde haklı gerekçelere dayanması durumunda geçerli sayılacaktır. Bununla birlikte çalışanın ergin olması ve rekabet yasağı sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir. Bu durumların profesyonel sporcu ile kulüp ilişkisinde tanıtım ve reklam ürünleri dışında pek uyuşmadığı söylenebilir. Profesyonel sporcuların, bir spor kulübüyle sözleşmesi sona erdiğinde aynı ligdeki yahut organizasyondaki başka kulüplere çalışmaması, sporcuyu ekonomik olarak tehlikeye sokabilecektir. Yani yurt içinde forma giyen bir profesyonel sporcunun aynı ülkedeki yahut ligdeki diğer takımlar ile sözleşme akdedemeyecek olması şartı, sportif faaliyetlerin doğasına aykırıdır ve sporcunun profesyonelliğinin esas şartı olan gelir elde etme menfaatini etkileyecektir.

Sporcuların, yeni bir spor kulübü kurarak, ayrıldığı kulüp ile rekabete girişmesi uygulamada pek karşılaşılan bir durum değildir. Fakat sporcuların diğer takımlara transfer olması sıkça karşılaşılan bir durumdur. Uygulamada da sporcuların diğer bir kulüp ile anlaşmaya varmaması koşuluna bağlı sözleşmeler akdedilebilir. Örneğin, sözleşmelere yurtdışına transfer edilen profesyonel sporcuların, Türkiye’de yeniden çalışmasını bir takım sürelerle bağlayan yahut Türkiye’ye gelinmesi halinde yalnızca eski spor kulübüyle anlaşma yapabileceğini belirten şartlar konulabilir. Bu tarz koşulların, TBK’nın 444 ve devamı maddelerinde düzenlenen rekabet yasağı sözleşmesi niteliği taşıdığı söylenebilir. Ancak bu şartları içeren anlaşmaların yapılması halinde sporcuların ekonomik geleceklerinin sıkıntıya düşeceği açıktır (58). TFF Tahkim Kurulunun 2008 tarihli bir kararında, sporcu ile kulüp arasında imzalanan ve sporcunun Türkiye’ye dönüş

yapması durumunda eski kulübünden başka bir kulüp ile anlaşma yapamayacağı koşulunu içeren sözleşmelerin rekabet yasağı sözleşmesi niteliğine haiz olduğu, bu şartın sporcunun ekonomik geleceğini hakkaniyete aykırı olarak ve tehlikeye düşürecek oranda sınırladığı belirtilmiştir (59). Dolayısıyla rekabet yasağının sporcuların sportif faaliyetlerini yerine getirmesine ilişkin hususlardan ziyade reklam, marka ürünleri ve pazarlama alanlarında uygulanması yerinde olacaktır. Profesyonel sporcuların, sportif faaliyetleri kapsamında rekabet yasağı ancak sözleşme süresi boyunca uygulanabilir. Taraflar arasındaki sözleşme ilişkisi bittikten sonra rekabet yasağının sporcunun hayatını idame ettirdiği sportif faaliyetlerinin hakkaniyete aykırı şekilde sınırlandırılmasına sebep olacak şekilde devam ettirilmesi kendisinden beklenemez.

3.3.2.5. Talimatlara Uyma Borcu

Türk Borçlar Kanunu'nda Genel Hizmet Sözleşmesi başlığı altında yer alan 399. maddede işverenlerin talimat verme yetkisi bulunduğu bahsetmektedir. Çalışanların da dürüstlük kurallarının gerektirdiği ölçüde işveren tarafından verilen talimatlara uymak zorunda olduğu belirtilmiştir (60). Buradan anlaşılan çalışanlar, sözleşmeye ilişkin hizmet edimi konusunda işverenlerin verdiği emirlere ve talimatlara bağlı hareket edeceklerdir. İşverenler tarafından hukuka uygun şekilde verilen talimatlara uyulmaması halinde, talimatlara uyma borcunu ihlal eden çalışan hakkında ihlalin yoğunluğuna göre tazminat, disiplin cezası yahut işten çıkarma şeklinde yaptırımlar uygulanabilecektir. Profesyonel sporcular da profesyonel sporcu sözleşmesine ilişkisine binaen yararına çalıştığı spor kulübünün verdiği emirlere ve talimatlara uygun davranmak zorundadır.

Kulüpler, hem kendilerinin hem de sporcuların yararına olacak önlemler almakta ve talimatlar vermektedir. Bu talimatlar Türk Medeni Kanunu'nun 2. Maddesinde belirtilen dürüstlük kuralına uygun olduğu müddetçe ve sporcuların kişilik haklarını zedeleyecek nitelikte olmadıkça, sporcular tarafından yerine getirilmelidir. Örneğin deplasmanda yapılacak müsabakalara takımca gidilmesi, antrenman saatleri, sporcuların kulüp tesislerinde konaklamasına ilişkin talimatlara uyulması gerekmektedir. Bununla birlikte kulüpler önleyici olarak sporcuların müsabakalardan önce sağlıklarına ve özel hayatlarına dikkat etmesine ilişkin talimatlar verebilmektedir. Burada sporcuların hizmet edimini yerine getirdiği işyerinden sayılan yerler dışındaki yaşam tarzına müdahaleye yönelik talimatlar ile işyerinden sayılan yerlerde verilen talimatlar birbirinden ayrılmalıdır. Yani sporcuların sportif faaliyetleri dışındaki hayatlarına yönelik yiyecek, içecek yahut uyku saatlerine yönelik talimat verilmesi mümkün değilken, müsabakadan önce geç saatlere kadar dışarda durulmaması yahut müsabaka öncesinde tüketilecek yiyeceklerin ayarlanması şeklinde önleyici müdahalelerde bulunulabilir (61).

Spor kulüpleri, sporcuların performanslarına olumsuz etkide bulunmaması amacıyla özellikle müsabaka öncesinde özel hayatlarına ilişkin konularda önleyici müdahalelerde bulunabilir. Fakat bu husustaki talimatların, sporcuların ifa ettiği sportif hizmet ile alakası olmayan özel yaşantılarını kapsaması halinde, spor kulüplerinin yönetim haklarına ilişkin sınırları oldukça genişleyecek ve sporcuların özel hayatları aşırı oranda kısıtlanmış olacaktır. Dolayısıyla yukarıdaki ayrım dikkate alınmalı ve iş yeri kapsamında olmayan kişisel alana ilişkin talimatların, uyarı niteliği taşıdığı ve talimatlara uyma borcu kapsamında değerlendirilemeyeceği ifade edilmelidir.

3.3.2.6. Sportif Ahlaka Uygun Davranma Borcu

Profesyonel sporcuların, mesleğini icra ettiği spor dalında başarılı olması, diğer sporculara nazara ön planda olmasını ve elde ettiği gelirlerin artmasını sağlamaktadır. Bu nedenle, bazı sporcuların daha başarılı olmak adına etik dışı yollara başvurduğu görülmektedir. Sporcuların performanslarını arttırmak amacıyla yahut başka nedenlerle sportif ahlaka uygun olmayan davranışlar sergilemeleri, şike ve teşvik primi ile doping gibi konuları gündeme getirecektir. Bu tür davranışlar, sadakat borcunun ihlali niteliğindedir.

3.3.2.6.1. Şike ve Teşvik Primi

Şike ve teşvik primi eylemleri kapsamına, müsabakaların neticelerini etkilemek amacıyla yapılan hareketler girmektedir. Taraflar sportif müsabakaların neticelerini lehe yahut aleyhe değiştirmek amacıyla hukuka ve sportif ahlaka aykırı olarak anlaşma yapmaktadır. Şike ve teşvik primi spor ahlakıyla bağdaşmamaktadır. Şike ve teşvik primi, sporcuların bir bedel karşılığında, bünyesinde sportif faaliyet ifa ettiği kulübün aleyhine olacak şekilde hareket etmesi yani hizmet etme borcunu tam manasıyla yerine getirmemesidir. Bu fiiller sadakat borcuna aykırılık teşkil etmektedir. Türk hukuk düzeni, şike ve teşvik primi niteliğindeki hareketleri ceza hukuku kapsamında bir suç olarak görmektedir. Bununla birlikte federasyonlar da bu hareketler için disiplin cezaları öngörmüştür.

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 11. Maddesinde şike ve teşvik primi suçlarının tanımı yapılmış ve verilecek cezalar belirtilmiştir. Kanunda şike suçunun, bir spor müsabakasının neticesini etkilemek maksadıyla bir kimseye kazanç yahut sair menfaat sağlayan kişilere, bir yıldan üç

yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası verilecektir. Maddenin devamında kendisine kazanç ya da sair menfaat sağlanan kişilerin de şike sebebiyle müşterek fail olarak cezalandırılacağı belirtilmiştir. Devamında ise kazanç veya sair menfaat sağlanması noktasında anlaşmaya varılmış olması halinde bile, şike suçu tamamlanmış gibi ceza verileceği belirtilmiştir (62). Dolayısıyla profesyonel sporcuların, bir kazanç yahut menfaat temini karşılığında, takımının oynayacağı bir müsabakada kendi kulübü aleyhine sonuç oluşturacak şekilde hareket etmesi yönünde anlaşma sağlaması durumunda netice gerçekleşmemiş, menfaat temin edilmemiş veya kazanç sağlanmamış olsa dahi suç tamamlanmış sayılacaktır. Kanunda yer alan 11. Maddenin 5. Fıkrasında ise teşvik primi suçuna değinmiştir. Buna göre, suçun bir müsabakada, bir takımın başarı elde etmesini sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi yahut verileceğinin vaat edilmesi şeklinde işlenmesi durumunda hükmedilmesi gereken ceza yarı oranında indirilecektir (63). Görüldüğü üzere, teşvik primi verilmesini yahut verileceğinin vaat edilmesini kanun suç saymıştır.

Yine Futbol Disiplin Talimatı'nda müsabakaların neticelerini etkileme fiillerinin yaptırımını olarak, kişilere bir yıldan üç yıla kadar müsabakalardan men veya hak mahrumiyeti cezası verileceği belirtilmiştir. Bunun yanında kulüpler için de yapılan eylemin ağırlığına göre küme düşürme veya küme düşürme cezası ile birlikte puan indirme cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Hakemler adına sürekli hak mahrumiyeti cezası verilecek, yapılan ihlallerde sorumluluğu bulunan diğer kişi ve kulüplere de para cezası öngörülmüştür (64). Görüldüğü üzere gerek kanun ile gerekse federasyonların talimatları ile şike ve teşvik primine yönelik hareketler ağır şekilde cezalandırılarak sporcuların, kulüplerin ve ilgili tüm kişilerin

bu hareketlerden kaçınması amaçlanmıştır. Dolayısıyla profesyonel sporcuların şike ve teşvik primi eylemlerinden uzak durması, kulüplerine karşı profesyonel sporcu sözleşmesinden doğan sportif ahlaka uygun davranma borçlarından birisi olarak sayılmaktadır.

3.3.2.6.2. Doping

Doping kavramı, sek içki ve alkaloit birleşiminden oluşan “*doop*” ya da “*dop*” kelimelerinden türetilmiştir. İlk defa at yarışları için kullanılmıştır. Nitekim tarih sahnesinde milattan evvel 300 yıllarında yapılan olimpiyatlarda dahi sporcuların sportif mücadeleleri kazanmak amacıyla çeşitli yöntemler denedikleri, bitki yapraklarını bu amaçla kullanmaya çalıştıkları belirtilmektedir (65). Profesyonel sporcuların, hizmet edimini dürüstlük kurallarına ve sadakat ilkesine uygun olarak yerine getirmesi, sporcuların yasal olmayan yollarla performans arttıran maddeleri kullanmaması gerekmektedir. Doping yapmak, sporcuların sadakat yükümlülüklerine aykırılık teşkil ettiği gibi, sportif ahlaka da uygun değildir. Sporcuların fiziksel kuvvetlerini arttıran maddeler kullanması, sportif eşitliği bozması sebebiyle spor etiğini ihlal etmektedir. Doping, sağlığa zararlı olan maddelerin, sporcuların performanslarını doğal olmayan şekilde iyileştirmek maksadıyla iradi olarak kullanılmaktadır (66). Bu nedenle doping, esasen kulüpleri ve sporcuları zarara uğratmaktadır. Bu kapsamda doping yapan sporcuların, sportif ahlakla bağdaşmayan hareketler ile sadakat yükümlülüğünü ihlal etmektedir.

3.3.2.7. Sporcunun Diğer Borçları

3.3.2.7.1. Kurs ve Konferanslara Katılma

Profesyonel sporcuların, müsabakalarda görev alıp idman yapmalarının yanında, hizmet edimini yerine getirme kapsamında sayılabilecek diğer yükümlülükleri de yerine getirmesi gerekmektedir. Sporcuların müsabakalardaki performanslarını artırabilmek ve başarı sağlayabilmek amacıyla kulüp veya federasyonlar tarafından düzenlenen etkinliklere, kurslara ve eğitimlere katılmaları gerekmektedir. İlgili eğitimler, sporcuların rekabet edebilme kabiliyetlerini, baskıya karşı dirençlerini iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

3.3.2.7.2. Sakatlık ya da Hastalık Raporlarını Bildirme

Profesyonel sporcuların bir başka borcu, fiziksel ve ruhsal sağlıkları için gerekli dikkati ve özeni göstermeleridir. Bu yükümlülük uyarınca, sporcuların sakatlık yahut hastalık durumlarında alacakları sağlık raporlarını kulüplerine ve ilgili federasyona bildirmeleri gerekmektedir. Bu yükümlülük sporcuların mazereti hakkında, kulüplerin ve teknik kadroların gereken bilgiye vakıf olmaları açısından önemlidir. Sporcuların bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri nedeniyle oluşan olumsuz neticelerde hak kaybına uğrayacakları söylenebilir.

3.3.2.7.3. Lisans İşlemlerini Takip Etme

Profesyonel sporcuların, anlaşma yaptığı kulüp lehine müsabakalara katılabilmeleri için gerekli işlemleri takip etmeleri ve gereken belgeleri temin etme yükümlülüğü bulunmaktadır. Profesyonel sporcuların kulüpleri adına müsabakalara çıkabilmesi için ilgili spor dalına ilişkin federasyon nezdinde tescil

edilmesi ve lisans alması gerekmektedir. Sporcular bu işlemlerle alakalı belgelerin temin edilmesi ve vaktinde federasyona iletilmesi konusunda yükümlölük altındalardır.

3.3.3. Spor Kulüplerinin Hakları

Profesyonel sporcular ile kulüpler profesyonel sporcu sözleşmesi akdetmekle, sözleşme ilişkisi içerisine girmektedir. Buna göre, taraflar arasında karşılıklı olarak borç ilişkisi oluşmaktadır. Taraflardan birisi için hak oluşturan husus, diğer tarafın borcunu oluşturmaktadır. Yani esasen yukarıda açıkladığımız profesyonel sporcuların hakları ve borçları, profesyonel spor kulüplerinin borçlarını ve haklarını oluşturmaktadır.

3.3.3.1. Hizmetin Yerine Getirilmesini İsteme Hakkı

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin konusu, sporcu tarafından ilgili spor dalına ilişkin sportif hizmetin yerine getirilmesidir. Bu kapsamda, spor kulüplerinin aralarında sözleşme bağı bulunan sporculardan, hizmeti yerine getirmesini isteme hakkı bulunmaktadır.

3.3.3.2. Disiplin Cezası Verme Hakkı

Sportif faaliyetlerin kaliteli şekilde icra edilebilmesini temin etmek için, sporcuların yüksek performans göstermeleri ve bu maksatla gerek müsabakalarda gerekse idmanlarda, hatta bazı durumlarda özel yaşantılarında bile disiplinli hareket etmeleri gerekmektedir. Özenli ve disiplinli olmak, spor kulüplerinin başarıya kavuşması ve rakip kulüplere karşı ön plana çıkması için önemli hususlardandır.

Dolayısıyla sporcuların idmanlara geç kalması yahut hiç katılmamaları, hiçbir geçerli sebep olmaksızın müsabakalara çıkmamaları, müsabakalarda kötü performans sergileyerek takımların başarısızlığına yol açmaları, müsabakalarda bir sporcudan beklenmeyecek davranışlarda bulunmak suretiyle oyundan atılmaları gibi durumlarda disiplin cezaları gündeme gelebilir (67).

Spor kulüplerince, profesyonel sporculara verilen disiplin cezaları çoğunlukla para cezası olmaktadır. Bunun dışında disiplin cezası olarak kadro dışı bırakılma cezası verildiği de görülmektedir. Bu cezaların amacı, kulübün menfaatlerini korumak amacıyla sporcular üzerinde caydırıcı etki oluşturmaktır. Disiplin cezaları genel olarak yönetim kurulları yahut disiplin kurulları tarafından verilmektedir. Profesyonel sporcu sözleşmeleri her iki tarafa haklar tanıdığı için, sporcuların sözleşme süresinin sonuna dek sözleşme şartlarının yerine getirilmesini sağlamak ve kendi menfaatlerini muhafaza etmek amacıyla anlaşma metnine parasal içerikli cezai hükümler yazabilirler (68). Spor kulüplerinin disiplini sağlayabilmek amacıyla hazırladıkları kulüp içi tüzüklerini yahut disiplin yönergelerini sezon başlamadan evvel federasyona göndermeleri gerekmektedir. Ayrıca kulüpler tarafından bu önlemler, sözleşme imzaladıkları sporculara bildirilmelidir. Kulüplerce disiplin hükümlerine ilişkin bildirim yükümlülüğü yerine getirilmezse sporculara talimat kapsamında disiplin cezası verilmesi mümkün değildir. Profesyonel sporculara kulüpler tarafından iç tüzükler yahut disiplin yönergeleri uyarınca para cezası verilmesi halinde, verilen cezanın federasyona ve sporcuya bildirilmesi gerekmektedir.

Verilen cezaların talep edilebilmesi için, kulüp disiplin tüzüğünün sporcuya tefhim yahut tebliğ edilmesi gerekmektedir. Tefhim ve tebliğin usulü ilgili spor

dalının yer aldığı federasyonlarca çıkarılan talimatlarda belirtilmektedir. Örneğin TFF Tahkim Kurulu'nun 2009 tarihli bir kararında, sporcuya verilen para cezasının yalnızca iç disiplin tüzüğü'nün talimatta belirtildiği yöntemle sporcuya tefhim yahut tebliğ edilmesi koşuluyla talep edilebileceği belirtilmiştir (69). Disiplin cezalarına neden olan vaka, açık şekilde somut delillerle ortaya konulmalıdır. Yani disiplin cezasını gerektiren uygunsuz hareketlerin tam olarak ne olduğu, bu fiillerin nerede, hangi şekilde, ne zaman gerçekleştirildiği hukuki manada kabul görecektir ve inandırıcı delillerle ortaya konulmalıdır. Bununla birlikte disiplin cezası verilmeden önce sporcuların konuyla alakalı savunmaları alınmalıdır.

3.3.3.3. Sporcunun Özel Yaşamıyla Alakalı Hakları

Profesyonel sporcular özel yaşamına özen göstermelidir. Sporcular bu özen gereğince, sağlığına dikkat etmeli, kulübün prestijine menfi etkide bulunacak hareketleri yapmaktan kaçınmalıdır. Bu hak, tedbir mahiyetinde olduğu için, sporcunun yanlış bir tutumuna ihtiyaç yoktur. Kulüp önleyici tedbirler olarak sporcuların özel hayatına müdahale edebilir. Ancak bu durumun sporcuların kişisel haklarını ihlal edecek nitelikte sınırlamalar içermemesi gerekmektedir. Spor kulüpleri, çoğu zaman müsabakalardan önce sporcuların maçlarda sergileyecekleri performansa zarar verecek durumları engelleyebilmek amacıyla sporcuların özel yaşantılarına yönelik tedbirler alabilirler. Bu tedbirlerin, sporcuların ifa ettikleri sportif hizmet haricindeki özel yaşantılarını ilgilendirmesi halinde, özel hayatları aşırı ölçüde kısıtlanacaktır. Bu nedenle kulüplerin hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olmayan, sporcuların kulübe hizmet ettiği sportif faaliyete etki eden konularda sporcuların özel hayatlarına ilişkin haklara sahip olabileceği söylenebilir.

3.3.4. Spor Kulüplerinin Borçları

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin tarafı olan spor kulüplerinin de anlaşma çerçevesinde yükümlendiği borçlar bulunmaktadır. Bu borçlar aynı zamanda profesyonel sporcuların haklarını oluşturmaktadır. Bu nedenle spor kulüpleri tarafından yerine getirilmediğinde taraflar arasındaki sözleşme ilişkisinin bozulmasına neden olabilir. Spor kulüplerinin yerine getirmek zorunda olduğu yükümlülükler alt başlıklar şeklinde incelenecektir.

3.3.4.1. Ücret Ödeme Yükümlülüğü

Sporcuların, sportif faaliyetlerini profesyonel olarak icra ettiğini gösteren en önemli husus, edimi karşılığında ücret almasıdır. Bu durum aynı zamanda profesyonel sporcular ile amatör sporcuları birbirinden ayırmaktadır. Profesyonel sporcu sözleşmeleri, Borçlar Kanunu anlamında bir hizmet sözleşmesi niteliğindedir. Dolayısıyla kulüplerin sporculara yönelik ücret ödeme yükümlülüğünün buradan kaynaklandığı söylenebilir. TBK'nın 401. maddesinde işverenin borçları başlığı altında ücret ödeme borcu açıklanmıştır. Buna göre, işverenlerin, sözleşmelerde yahut toplu iş sözleşmelerinde belirlenmiş olan ücreti, eğer sözleşmede bir hüküm bulunmuyorsa asgari ücretten az olmayacak şekilde emsal ücreti ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır (70). Yine spor federasyonlarının ilgili talimatlarında ücret, sporcuların sözleşmede belirlenen sportif faaliyet karşılığında para veya para ile ölçülebilen değerler olarak açıklanmaktadır. İş Kanunu'nun 39. maddesinde asgari ücret ile ilgili olarak, iş sözleşmeleri ile hizmet eden ve İş Kanunu kapsamında olan ya da olmayan her türlü işçinin sosyal ve ekonomik durumlarını düzenlemek adına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

tarafından Asgari Ücret Tespit Komisyonu vasıtası ile en geç iki senede bir ücretlerin asgari sınırlarının belirleneceği ifade edilmiştir (71). Dolayısıyla Profesyonel sporculara en az asgari ücret karşılığındaki miktarın ödenmesi gerektiğini söylemek mümkündür. Profesyonel sporculara ödenmesi gereken ücretin brüt olarak mı yoksa net olarak mı ödeneceği sözleşmede kararlaştırılabilir. Bu kapsamda sporculara ödenebilecek ücretlerin hangileri olduğuna değinmekte fayda vardır.

3.3.4.1.1. Aylık Ücret

Profesyonel sporcu sözleşmelerinde federasyonların tutumlarına göre aylık ücret kavramı değişiklik göstermektedir. PFSTT'nin 21. Maddesinde aylık ücret, anlaşmalarda bulunması gereken, aylık asgari ücretten düşük olmamak koşuluyla sporculara ödenmesi gereken bedeldir (72). TFF futbolcu sözleşmelerinde net aylık ücretin belirtilmesini istemektedir. TBF ve TVF'nin yayımladıkları tek tip sözleşmelerde ise sporcuların alması gereken toplam ücret miktarının sözleşmeye yazılması istenmiştir. Yapılacak ödeme taksitler halinde olacak ise sözleşmelerde taksit miktarlarının belirtilmesi gerekmektedir. Yani profesyonel voleybolcu ve basketbolcu anlaşmalarında ödenmesi gereken toplam ücret üzerinde anlaşma sağlanıp taksitler halinde ödenecek olması durumunda taksit miktarının anlaşma metinde bulunacakken, profesyonel futbol sözleşmelerinde net aylık ücret anlaşma metninde yer alacaktır. Ancak spor kulüpler ve profesyonel sporcular, federasyonlarca yayımlanan tek tip sporcu sözleşmesine ek olacak sözleşmeler akdedip başkaca ek ücretler kararlaştırabilmektedir.

Bununla birlikte aylık ücretin, özellikle profesyonel sporcu sözleşmelerinde diğer ödemeler kısmı içerisinde ödenmiş sayılacağı ve ayrı olarak asgari ücret ödemesinin yapılmayacağı kararlaştırılabilir. Elbette bu durumun geçerli sayılabilmesi için yapılması kararlaştırılan ödemelerin belirtilen aylara ilişkin asgari ücret miktarlarının üzerinde olması gerekmektedir. Ancak anlaşma metninde bu şekilde bir hükmün bulunmaması halinde, diğer ücretler kapsamında yapılacak ödemelerin ilgili aylara ilişkin asgari ücret tutarının üzerinde olması halinde bile, ayrıca aylık ücretin ödenmesi gerekecektir.

3.3.4.1.2. İmza Ücreti

Profesyonel sporcu sözleşmelerinde sıkça rastlanan ücret türlerinden birisi imza ücretidir. Profesyonel sporcular, performanslarının üstünlüğü ve sportif faaliyetlerde gösterdikleri başarıları nedeniyle birçok kulüpten teklif almaktadır. Bu nedenle, sporcuların başka kulüpleri tercih etmek yerinde sözleşmenin tarafı kulüple anlaşma sağlaması karşılığında imza ücreti adıyla ayrıca ödeme aldığı görülmektedir. Bu ücret ile amaçlanan, sporcuların sözleşme tarafı spor kulübünü seçmesini sağlamaktır. İmza ücreti genel olarak peşin şekilde ödenmektedir ancak tarafların anlaşması halinde taksitli şekilde ödenebilir. Taraflar arasında imza ücreti olarak kararlaştırılan ödeme, yalnızca sözleşmenin imzalanması karşılığında sporculara yapılan ödemedir. İmza ücretinin sporcuların kulüple yaptığı sözleşmede yer alan sportif hizmet ediminin karşılığı olarak ödendiği ileri sürülemez.

İmza ücretinin taraflarca kabul edildiği hallerde sözleşmenin tarafların kusuru olmaksızın sona ermesi durumunda bu ücretin tümünün veya bir kısmının

spor kulübüne iadesi mümkün değildir. Yine spor kulüplerinin kusuru sebebiyle sözleşmenin sona ermesi halinde de imza ücretinin iadesi talep edilemez. Fakat profesyonel sporcuların, kendi kusurları sebebiyle sözleşmenin sona erdiği durumlarda imza ücretinin bir kısmının kulübe iade edilmesi mümkündür. İade yükümlülüğü sözleşmede yer hüküm altına alınabilir. İade sorumluluğunun dayanağı sözleşme olabileceği gibi, sebepsiz zenginleşme hükümleri de olabilir (73).

Önemli olan bir diğer husus da imza ücreti karşılığındaki ödemenin taksitler halinde yapılacağı kararlaştırılmışsa ve vadesi gelmemiş taksitlerden önce sözleşme sona erdiyse bu durumda kalan taksitlerin ödenip ödenmeyeceğidir. Bu durumda, sözleşmenin sona ermesi sporcuların kusurlarında kaynaklanmakta ise kalan taksitlerin ödenmeyeceği söylenebilir. Sözleşmenin sporcuların herhangi bir kusuru olmadan sona ermesi halindeyse kalan taksitlerin ödenmesi gerekmektedir. Çünkü imza ücreti, sporcuların hizmet ediminin değil sözleşmenin başında atılan imzanın karşılığıdır ve sözleşmenin devam etmesine bağlı değildir.

3.3.4.1.3. Peşinat Ücreti

Peşinat ücreti, imza ücretine benzemekte ancak nitelik yönünden farklılık göstermektedir. Peşinat ücreti, profesyonel sporcu sözleşmelerinde sporcuların sezon boyunca hizmet etme edimini ifa edeceği varsayılarak peşin şekilde ödenen ücrettir. Dolayısıyla imza ücretinden farklı olarak, peşinat ücreti hizmet görme ediminin karşılığı olarak kabul edilmektedir. İmza ücreti profesyonel spor sözleşmelerinin imzalanabilmesi adına ödenen ücretken peşinat ücreti sporcuların

müسابaka sezonu boyunca sportif faaliyette bulunmasına karşılık olarak ödenen peşin ücrettir.

3.3.4.1.4. Maç Başı Ücreti

Profesyonel sporcu sözleşmelerinde sıkça rastlanan ücret türlerinden birisi de maç başına ücret ödemesidir. Maç başına ücret, TBK'da yer alan parça başına ücret mahiyetindedir (74). Parça başına verilecek ücrette, hizmet eden tarafından oluşturulan her kısma karşılık bir ücret bulunmaktadır. Sporcular, taraflar arasındaki sözleşmeye göre müsabakaya çıktıklarında ücret alabileceği gibi kadroya katılıp müsabaka boyunca yedek olduğunda dahi maç başı ücrete hak kazanabilir. Bunun dışında müsabakalarda yer aldığı zamana göre ücrete hak kazanılacağı da kararlaştırılabilir.

3.3.4.1.5. Prim Ücreti

Prim ücreti, çalışanların yüklendiği edimi, üstün gayreti ve performansı sonrasında başarılı bir şekilde ifa etmesi karşılığında işverenler tarafından ödüllendirilmesi amacıyla ödenen ücrettir (75). Prim ücreti koşula bağlıdır. Spor kulüplerinin prim borcu altına girmesi için sözleşmede belirtilen koşulun gerçekleşmesi gerekmektedir. Prim koşulu, sporcuların bireysel performansına bağlı olabileceği gibi takım sporlarında takımca gösterilecek performansa veya müsabaka sonucuna bağlı olabilir. Prim ödemesi, uygulamada çok fazla çeşitliliğe sahiptir. Örnek vermek gerekirse prim ödemeleri, bir basketbolcunun müsabakada belirli sayı performansını yakalaması, bir voleybol takımının müsabakada galip gelmesi, bir futbolcunun belirli sayıda gol atması veya asist yapması, takımların bir

üst lige çıkması veya şampiyon olması, sporcuların belirli sayıda müsabakaya çıkması, takımların bir sezonda belirli sayıda puan toplaması yahut Avrupa kupalarına katılması şeklinde çeşitli koşullara bağlanmış olabilir. Bu örneklerin çoğaltılabilmesi mümkündür Prim ücretinin ödenmesi için gerekli olan koşullar, sözleşmenin taraflarınca sözleşme özgürlüğü çerçevesinde kararlaştırılabilir. Bunun dışında spor kulüpleri sözleşme dışında, almış olduğu bir kararla belirli şartların oluşması halinde prim ödemesi yapacağını açıklamış olabilir. Bu durumda yapılan taahhüt geçerli sayılacaktır.

TFF Tahkim Kurulu'nun bir kararında spor kulüplerinin yönetim kurulu kararı ile vaat ettiği prim ödeme borcunun spor kulübünü bağlayacağı ifade edilmiştir (76). Koşulların gerçekleşmesi ile sporculara kulüp tarafından ödeme yapılacaktır. Ancak koşulun gerçekleşmesi hususu sporcuların bireysel veya takım olarak gayret göstermesi neticesinde meydana gelmiş olması gerekmektedir. Yani örnek olarak sporculara müsabakadan galibiyet alınması halinde prim ödeneceği kararlaştırılmışsa ve müsabakanın kazanılması karşı takımın müsabakaya katılmamasından kaynaklanmışsa bu halde sporculara prim ödemesi yapılmayacaktır (77).

3.3.4.1.6. Para ile Ölçülebilen Değerler

Profesyonel sporcu sözleşmelerinde sporcuların yerine getirmesi gereken sportif edimler karşılığında spor kulüplerinin temel borcu ücretin ödenmesi olduğuna değinmiştir. Buradaki ücret, para olabileceği gibi para ile ölçülebilen değerlerden biri de olabilir. Uygulamada sıkça rastlanan durum, sporculara sözleşme süresi boyunca kalacakları evin ve kullanacağı arabanın tahsis edileceği

hususudur. Yine yurt dışından gelecek sporcular için belirli sayıda uçak biletinin alınması da sık karşılaşılan durumlardandır. Bu değerler, sporculara cazip gelen ve kulüple sözleşme imzalanması noktasında kulübe fayda sağlayan değerlerdir ve ücret kapsamında sayılmaktadır. Bunlar sözleşmelerde yer alması gereken zorunlu hususlardan değildir, ihtiyari olarak kararlaştırılabilirler. Taraflarca üzerinde anlaşma sağlandığı takdirde, spor kulübünün ücret yükümlülüğü kapsamında değerlendirilecektir.

3.3.4.1.7. Sporculara Ödenecek Ücretin Sözleşmede Belirtilmemiş Olması

Türk Borçlar Kanunu'nun 401. maddesinde sözleşmede ücrete ilişkin hüküm bulunmaması halinde asgari ücretten düşük olmamak kaydıyla emsal ücret ödeneceği belirtilmiştir (78). TBK'ya göre tarafların ücret ödenmesi karşılığında hizmet görme ediminin ifa edilmesi hususunda anlaşmaları hizmet akdinin kurulabilmesi için yeterlidir. Ücret karşılığında hizmet görme noktasında iradeler uyuştuktan sonra ücretin miktarının belirtilmemiş olması sözleşmenin kurulmasına engel teşkil etmeyecektir. Taraflar arasında ücret miktarının kararlaştırılmadığı durumlarda ücretin miktarının ne olacağı noktasında bilahare anlaşmaya varılırsa, bu anlaşma kapsamında hareket edilir. Lakin taraflar arasında bir anlaşma yapılmadığı hallerde, hizmet sözleşmesinin devamında yukarıda belirttiğimiz TBK'nın 401. Maddesi hükümleri uygulama alanı bulacak, ücretin miktarı asgari ücret tutarından az olmamak üzere emsal ücrete göre belirlenecektir.

Profesyonel sporcu sözleşmeleri de genel hizmet sözleşmesi niteliğindedir. Buradan hareketle spor kulübü ile sporcular arasında sözleşme akdedilirken ücret ödenmesi karşılığında sporcuların sportif faaliyetini ifa edeceğinin kararlaştırılıp ücret miktarının belirtilmediği hallerde, TBK madde 401 hükmü uyarınca sporculara asgari ücretten düşük olmamak üzere emsal bir ücret ödenecektir. Ancak bu noktada profesyonel sporcu sözleşmelerinin TBK'daki genel hizmet sözleşmesinde ortaya çıkabilecek ücret miktarı noktasındaki belirsizliği ortadan kaldıran bir farkı bulunmaktadır. Sözleşme imzalayan sporcuların takım bünyesinde resmi müsabakalara katılabilmesi için ilgili spor federasyonu nezdinde tescil edilmesi gerekmektedir. Federasyonlar da yayımladıkları tip sözleşmelerde ücret miktarının belirtilmesini istediğinden ücretin belirlenmemesi halinde tescil talebi kabul edilmeyecektir. Bu nedenle ücretin belirsizliği hususunun tek tip sözleşmeler açısından değil de ek olarak imzalanan sözleşmeler kapsamında gündeme geleceği söylenebilir.

3.3.4.2. Sporcuları Gözetme Yükümlülüğü

Hizmet ilişkilerinde işveren ve işçi arasında kişisel nitelikte bir bağ kurulmaktadır. Bu kişisel bağ nedeniyle tarafların birbirlerini gözetme yükümlülüğü doğmaktadır. Profesyonel sporcu sözleşmeleri, sportif faaliyet şeklinde hizmet ilişkisi meydana getirdiği için sporcular ile spor kulüpleri arasında kişisel bağ oluşturduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle profesyonel sporcu sözleşmelerinde sporcular sadakat yükümlülüğünü yerine getirmekte, spor kulüpleri de sporcuların menfaatlerini korumakta, ifa ettikleri hizmet sebebiyle uğraması muhtemel zararların önüne geçecek tedbirleri

almaktadır. İşte bu durum, spor kulüplerinin sporcuları gözetme borcunu oluşturur. Hizmet ilişkileri çerçevesinde işverenlerin spor kulüplerinin sporcuları gözetme borcu çok geniş kapsamlıdır. Bu kapsamda spor kulüplerinin, sporcuların kişilik haklarını korumak, hayatını ve vücut bütünlüğünü muhafaza etmek maksadıyla iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tedbirleri alması gerekmektedir (79). İşverenlerin, çalışanlarını gözetme yükümlülüğü TBK'nın 417. maddesinde düzenlenmiştir. TBK'ya göre işverenler, çalışanlarına saygı göstermek, dürüstlük ilkesine bağdaşmak üzere düzeni sağlamak, çalışanların kişiliklerini korumak, çalışanların cinsel ve psikolojik tacize uğramamaları yahut bu şekilde taciz uğrayan kimselerin başkaca fazla zarar görmelerini engellemek adına gereken önlemleri almak zorundadır (80). Spor kulüpleri yararına hareket eden ve kulüplere sözleşme ilişkisiyle bağlı olan profesyonel sporcular, Borçlar Kanunu anlamında işçi sayılmaktadır. Dolayısıyla sporcuların da kulüpleri tarafından gözetilmeleri gerekmektedir. Yargıtay içtihatlarında işverenlerin, çalışanları gözetme borcunun, yalnızca işyeri ile sınırlandırılmayacağı belirtilmektedir (81). Dolayısıyla işverenlerin, imkânlar dahilinde olan tüm mevzularda çalışanları koruma ve gözetme yükümlülüğünün bulunduğu söylenebilir.

Sporcuların da işçiler gibi psikolojik ve cinsel tacize uğrama veya kişilik haklarının farklı şekilde ihlal edilmesi ihtimalleri bulunmaktadır. Sporcuların, yönetimden yahut teknik ekipten, kulüp personellerinden veya takım arkadaşlarından kimselerin mobingine, cinsel yahut psikolojik tacizlerine maruz kalmaları mümkündür. Özellikle sporculara yönelik mobinglerin, psikolojik baskıların sıkça yaşandığı söylenebilir. Spor kulüplerindeki yöneticiler ve antrenörler ile sporcular arasındaki astlık üstlük ilişkileri nedeniyle sporcuların

psikolojik baskıya uğramaları mümkündür. Bunlar müsabakalar esnasında, antrenman zamanlarında olabileceği gibi işyeri sayılmayan yerlerde de meydana gelebilir. Spor kulüplerinin, sporcularını gözetme yükümlülüğü kapsamında sporcuya yönelik her türlü baskıyı ve tacizi önleyecek tedbirler alması gerekmektedir. Kulüplerin önleyici tedbirler almasının yanı sıra, tacize yahut baskıya maruz kalmış sporcuların daha fazla zarar görmemesi için gereken önlemleri alması yükümlülüğü de bulunmaktadır. Spor kulüplerinin sporcularını koruma sorumluluğu, yalnızca müsabakaların ve antrenmanların yapıldığı sahalarda veya tesislerde değil, işyeri kapsamına girmeyen yerlerde de mevcuttur. Ancak bu sorumluluk, kulüplerin müdahale alanında kalan durumlar için geçerli sayılmalıdır. Aksi halde spor kulüplerinin, sorumluluk alanı kendisinden beklenmeyecek derecede arttırılmış olacaktır.

Bunun dışında spor kulüpleri, sporcuların kişisel verilerini korumakla yükümlüdür. TBK'nın 419. Maddesinde bakıldığında, işverenlerin çalışanlarına ait kişisel verileri, yalnızca çalışanların işe yatkınlığıyla alakalı ve hizmet sözleşmelerinin ifa edilmesi için gerekli ölçüde kullanılabileceği belirtilmektedir. Kişisel veriler ile kastedilenler çalışanların kimlik bilgileri, sabıka kayıtları, siyasi ve sendikal faaliyetleri, iletişim bilgileri, sağlık bilgileri ve cinsel tercihlerine yönelik vb. bilgilerdir. Bu kişisel veri niteliğindeki bilgiler, işverenler tarafından kayıt altına alınabilir. Ancak kullanılması TBK md. 419'daki şartlara bağlıdır. Bu koşullardan ilki çalışanın işe yatkınlığı, yani çalışanın yeterlilik, uygunluk, beceri durumudur (82). Dolayısıyla işverenler, çalışanların performanslarına ilişkin verileri kayıt altında tutabilecektir. Diğer koşul ise taraflar arasındaki anlaşmanın yerine getirilebilmesi için gerekli olmasıdır. Profesyonel sporcu sözleşmeleri

açısından sporcuların da kişisel verilerinin korunması gerekmektedir. Spor kulüpleri, sporcuların kişisel verilerini TBK'nın 419. Maddesinde yer alan şartlara ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uygun olarak işleyebilecektir. Örnek olarak belirtmek gerekirse, sporcu sözleşmelerinin çoğunlukla ilgili federasyona tescil edilmesi gerekmektedir. Spor kulüpleri, sporcuların kişisel verilerinin bulunduğu sözleşmeyi mecburen ilgili spor federasyonu ile paylaşacaktır. Bu zorunluluk gereğince kulüplerin sporculara ait verileri işlemesi ve federasyonlar ile paylaşması, kişisel verilerin ihlali manasına gelmeyecektir.

Yine kulüplerce sporculara ait performans ölçümleri yapılmaktadır. Sporcuların kondisyon seviyelerinin, fiziki yeterliliklerinin sürekli şekilde ölçülmesi, bu ölçümlere ait verilerin kayıt altına alınması, bu verilerin değerlendirilmesi, sporcuların gelişmesi için duruma göre gerekli tedbirlerin alınmasına yöneliktir. Bu verilerin işlenmesi sporcuların sportif faaliyetlere yatkınlığı ile alakalı olduğu için spor kulüplerinin verileri işleme hakkı bulunmaktadır. Ancak bu koşullar dışında spor kulüplerinin sporcuların kişisel verilerini korumakla yükümlü olduğu unutulmamalıdır. Bunların dışında, spor kulüpleri sporcuları kadro dışında bıraksa dahi, gözetme borcu kapsamında sporcuların sportif yeteneklerini geliştirebilmeleri için antrenman yapmalarını sağlayacak ortamı sağlamalıdır. Yine spor kulüplerinin sporcuların yurt içinde ve yurt dışında yapacakları müsabakalarda, idmanlarda ve idmanlara geliş ve gidişlerde kullanılan vasıtalarda olabilecek kazalar, sakatlanmalar sebebiyle maluliyet sigortası ve muhtemel ölüm durumlarına karşı gereken sigortaları yaptırmak sorumluluğu altındadır.

3.3.4.3. Sporculara Araç ve Malzemeleri Verme Yükümlülüğü

Türk Borçlar Kanunu'nun 413. Maddesinde işverenlerin aksine adet yahut sözleşmenin bulunmaması halinde çalışanlarına hizmet için gereken malzemeleri ve araçları sağlamakla yükümlü olduğu belirtilmektedir (83). Profesyonel sporcu sözleşmeleri, hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğu için TBK md. 413 hükmü taraflar arasında uygulama alanı bulacaktır. Spor kulüpleri, sporcuların sportif faaliyetlerini yerine getirebilmeleri için gereken spor malzemelerini temin etme borcu altındadır. Profesyonel sporcuların, içinde bulunduğu profesyonel faaliyeti yerine getirebilmesi için çeşitli spor malzemelerinin bulunması gereklidir. Spor kulüpleri, sporcuların idman yapabilmeleri ve müsabakalara çıkabilmeleri için gereken sahayı veya salonu temin etmelidir. Sporcuların idmanlarda ve müsabakalarda ihtiyaç duyacağı her türlü aracı ve ekipmanı hazır etmelidir.

3.3.4.4. Sporcuyla Çalıştırma Borcu

İşverenlerin, sözleşmeyle bağlı oldukları işçilerin sözleşme konusu hizmeti görmesini engelleyecek faaliyetlerden kaçınması gerekmektedir. Sporcuların psikolojik olarak rahat olmaları, teknik kabiliyetlerini ve fiziksel özelliklerini yeterli seviyeye çıkarabilmeleri kulüplerin müsabakalardaki başarısı açısından önemlidir. Bu bakımdan spor kulüplerinin takımların eksikliklerini gidermek için sporcularına düzenli olarak antrenman yaptırması ve müsabakalara çıkarması gerekmektedir. Spor dallarına göre spor kulüplerindeki teknik direktörler, antrenörler hangi sporcuların müsabakalara katılacağını belirlemektedir. Teknik adamların bu seçimlerinde, sporcuların idmanlarda gösterdikleri performansları, takımların müsabakalarda uygulayacağı stratejiler

gibi birçok özellik dikkate alınmaktadır (84).

Özellikle profesyonel sporcu sözleşmelerinde maç başına ücret ödenmesinin kararlaştırıldığı durumlarda spor kulüplerinin sporcuları çalıştırma borcu önem arz etmektedir. Çünkü sporcuların müsabakalara çıkmaları yahut müsabaka kadrosunda yer almaları kazançlarını etkilemektedir. Bu bağlamda sporcuların çalıştırılmaları daha fazla önem kazanmaktadır. Spor kulüplerinin sporcuları müsabakalara çıkarmaması şeklinde çalıştırma borcuna aykırı hareket etmesi, sporcunun performans eksikliğinden kaynaklanmıyorsa ve hakkın kötüye kullanılması niteliğinde ise sporcuya sözleşmeyi haklı nedenle feshetme imkânı doğuracaktır. Sporcuların antrenmanlara çıkarılmaması şeklindeki çalıştırma borcuna aykırılık ise haklı nedene dayanmıyorsa tek başına sporcuya sözleşmeyi feshetme imkânı tanıyacaktır.

3.3.4.5. Sporcuları Dinlendirme Borcu

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda yer alan 50. Maddenin 3. Fıkrasında çalışanların dinlenme haklarının bulunduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla dinlenme hakkı, Anayasa ile güvence altına alınmış temel haklardan birisidir. Yine aynı maddenin 4. Fıkrasında ücretli bayram tatili, hafta tatili ve yıllık izinlere ilişkin koşulların kanunla düzenleneceği belirtilmiştir (85). Bu hükümlerden hareketle çalışanların dinlenme haklarının temel olarak anayasa ile belirlendiği ve detaylarına ilişkin hususların kanunla düzenleneceği söylenebilir. Çalışanlar için verilen bu hakların TBK kapsamında hizmet eden sayılan profesyonel sporcular için de geçerli olacağı açıktır.

3.3.4.5.1. Hafta Tatili

Türk Borçlar Kanunu'nda hizmet sözleşmesine ilişkin hükümler arasında hafta tatili hakkından bahsedilmektedir. TBK'nin 421. Maddesinde işverenlerin çalışanlarına her hafta bir tam çalışma günü tatil vermelerinin zorunlu olduğundan bahsedilmiştir (86). Kanun maddesinde kural olarak pazar günü tatil verilmesi belirtilmişse de işyerindeki çalışma düzenine göre haftanın herhangi bir günü tatil verilebilmesi mümkündür. Profesyonel sporcular açısından bakıldığında, spor kulüplerinin sporcular için kanunda belirtildiği şekilde pazar günleri hafta tatili verilmesi sportif faaliyetlerin özelliği gereği mümkün olmayabilir. Profesyonel liglerde müsabakalar genellikle hafta sonlarında yapılmaktadır. Bu sebeple pazar günlerine birçok müsabaka denk geldiği için sporculara pazar günleri hafta tatili verilmeyebilir. Ancak spor kulüpleri müsabakaların olmadığı günlerden bir tam çalışma gününü hafta tatili olarak belirlemek ve sporcuları bu haktan yararlandırmak zorundadır.

3.3.4.5.2. Yıllık İzin Hakkı

TBK'nın 422. Maddesinde hizmet sözleşmeleri kapsamında yıllık izin hakkı düzenlenmiştir. İlgili maddede en az bir sene hizmet vermiş olan çalışanlara yılda en az iki hafta ücretli izin verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte çalışanların elli yaşından büyük veya on sekiz yaşından küçük olmaları halinde en az üç hafta ücretli izin verilmesi gerektiği hükme alınmıştır (87). Profesyonel sporcu sözleşmelerinin TBK çerçevesinde hizmet sözleşmesi olması hasebiyle sporcuların TBK çerçevesinde en az 2 haftalık ücretli izin haklarının olduğu söylenebilir. Kulüplere sözleşme bağıyla bağlanan sporcular için TBK'nın yıllık

izin ile alakalı hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. Bununla birlikte federasyonların yönergelerinde yıllık izne ilişkin yer alan hükümlerin uygulanması gereklidir. Yine UEFA, FIFA, FIBA, FIVB gibi uluslararası organizasyonların talimatlarında yer alan yıllık izinler ile alakalı hükümlerin Türkiye’de yer alan ilgili federasyonlar tarafından uygulanması gerekir. Bu nedenle uluslararası organizasyonlar tarafından kabul edilen yıllık izne ilişkin bir hakkın, ülkemizde yer alan kulüpler tarafından uygulanması gerektiği söylenebilir.

3.3.4.6. Sporcuların Milli Takım Maçlarına Katılmasına İzin Verme Borcu

Spor kulüpleri milli takıma çağrılan sporculara izin vermek zorundadırlar. Bu konuda uluslararası organizasyonların talimatlarında sporcuların milli takım maçlarına katılabilmeleri için spor kulüplerinin izin verme yükümlülüğüne ilişkin hükümler bulunmaktadır. Ancak bu zorunluluk için, önceden hazır edilmiş milletlerarası maç takvimlerinin bulunması gerekmektedir. Bu takvimler ile milletlerarası müsabakaların tarihleri belirlenmektedir. Spor kulüpleri takvimlerdeki müsabaka tarihlerinde sporculara izin vermekle yükümlüdür. Takvimlerde yer almayan karşılaşmalar için ise izin verme yükümlülüğü bulunmamaktadır (88).

3.3.4.7. İş Sağlığı ve Güvenliğini Koruma Borcu

İşverenler, işçilerin kişiliklerini gözettiği gibi sağlıklarını da gözetme zorunluluğu vardır. Türk Borçlar Kanunu’nun 417. Maddesinin 2. Fıkrasında,

işverenlerin, çalışanların iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanabilmesi adına gereken tedbirleri almak, araçları ve gereçleri eksiksiz bulundurmak zorunda olduğu belirtilmektedir. Yine çalışanların da bu noktada alınan tedbirlere uymakla yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır (89). Buradan anlaşıldığı üzere işverenler, çalışanlarının sağlığını gözetmekle yükümlüdür. Sporcuların sağlıklarının gözetilmesinin hem spor kulüplerinin başarılı olması hem de sporcuların kariyeri açısından yüksek önem arz ettiği açıktır. Bu nedenle TBK 417/2’de yer alan hususların spor kulüpleri ve sporcular açısından da geçerli olduğu söylenebilir. Spor kulüpleri, sporcuların eğitimi ve sağlığı için gerekli tedbirleri almak, gereken ekipmanları sağlamak, gerekli personeli, doktorları temin etmek ve sakatlık halinde gereken tedaviyi yaptırmakla yükümlüdür. Taraflar arasında bulunan hizmet ilişkisi, spor kulüplerine işveren sıfatı yüklediği için kulüplerin işveren sıfatına uygun olarak sağlık gözetimi bakımından TBK md. 427 ile İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda yer alan hükümlere tabi olduğu söylenebilir. Bu hükümlere uygun olarak, spor kulüpleri sağlık ekiplerini kurmalı, sağlık personellerini istihdam etmelidir. Bunun dışında anlaşmalı oldukları hastanelerde sporcuların sağlık durumlarını düzenli olarak kontrol ettirmelidir. Zira bu hususlar yalnızca sporcular için değil, kulüpler açısından da önemlidir. Sağlık personelinin görevini ifa edebilmesi adına uygun koşulları sağlamalı, federasyonların sporcu sağlığına ve performansına yönelik talimat, yönerge ve taleplerinin sağlık personeline yerine getirilmesini sağlamalıdır (90). Spor kulüplerinin sporcu sağlığıyla alakalı gözetme borcunu yerine getirmemesi durumunda sporcuların bu sorumluluğun yerine getirilmesini talep etme hakkı bulunmaktadır.

3.4. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinin Sona Ermesi

Borçlar hukuku manasında borç ilişkileri bir sözleşme uyarınca meydana gelmektedir. Bununla birlikte taraflar arasında sözleşmenin kurulmasıyla başlayan ilişki bir noktada sona erecektir. Buradan hareketle sözleşme ilişkisini sona erdiren çeşitli nedenlerin bulunduğu söylenebilir. Sözleşme ilişkisini bitiren nedenler arasında sözleşmeden dönme, fesih, ifa, ölüm, iflas, fiil ehliyetinin kaybı, sürenin sona ermesi, iptal ve geri alma bulunmaktadır. Bu çerçevede sporcular ile spor kulüpleri arasında kurulan sözleşme ilişkisinin çeşitli şekillerde son bulabileceği belirtilmelidir. Profesyonel sporcu sözleşmeleri karşılıklı haklar ve borçlar doğurmaktadır. Bu haklara ve borçlara uyulmadığı takdirde sözleşmenin devam etmeyeceği söylenebilir. Dolayısıyla sporcu sözleşmelerinin sona ermesi, sporculardan yahut spor kulüplerinden kaynaklanan sebeplerle yahut her iki tarafın ortak şekilde alacağı karar ile gerçekleşebilir. Sözleşmenin sona ermesiyle birlikte taraflar açısından bağlayıcı nitelikte bazı sonuçlar meydana gelir. Çalışmanın bu kısmında profesyonel sporcu sözleşmelerinin sona erme şekillerine değinmeye çalışacağız. İlk olarak profesyonel sporcu sözleşmelerinin kendi kendine sona erme şekillerini açıklayacağız. Ardından tarafların anlaşmaları neticesinde sona erme sebeplerine değinilecektir. Sonrasında tarafların fesih hakları belirtilecektir.

3.4.1. Sözleşmelerin Kendiliğinden Sona Ermesi

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin sona erme durumlarından ilki, kendiliğinden sona erme halidir. Kendiliğinden sona erme, taraf iradelerinden veya kanundan doğan belirli koşulların oluşması neticesinde başka bir işleme gerek olmadan gerçekleşmektedir (91). Kendiliğinden sona erme, sözleşmelerin

sürelerinin dolması, tarafların fiil ehliyetlerini kaybetmesi, ölümün gerçekleşmesi veya bozucu koşula bağlı anlaşma yapılmış ise bozucu şartın oluşması neticesinde meydana gelebilir.

3.4.1.1. Sözleşme Sürelerinin Dolması

Türk Borçlar Kanunu'nda Sözleşmenin Sona Ermesi başlığı altında yer alan 430. Maddesinde belirli süreli hizmet sözleşmeleri anlatılmaktadır. Buna göre aksi kararlaştırılmadığı müddetçe feshe yönelik herhangi bir bildirim yapılmasına ihtiyaç olmaksızın, sözleşmede belirlenen sürenin dolması halinde sözleşme sona erecektir (92). Borçlar Kanunu'nda taraflara irade serbestisi tanınmıştır. Taraflar sözleşmenin sona ermesi noktasında kendi aralarında düzenleyeceği usuller çerçevesinde, fesih bildiriminde bulunulmasını kararlaştırabilir. Bu nedenle, taraflarca belirli süreli olarak akdedilen sözleşmelerde, sürenin bitiminde fesih beyanında bulunulması kararlaştırılmamış ise sözleşme kendiliğinden sona ermiş sayılacaktır. Profesyonel sporcu sözleşmelerinin sürenin dolması sebebiyle sona ermesi, genel olarak karşılaşılan sona erme şeklidir. Profesyonel sporcu sözleşmeleri, belirli sürelerle tabi hizmet sözleşmesi olduğundan, sözleşmelerin başlangıcına ve bitişine ilişkin tarihler sözleşmede belirtilmektedir. Sporcu sözleşmeleri hakkında talimat çıkaran federasyonlarda genel olarak en fazla 5 yıllığına sözleşme akdedilebileceği belirtilmektedir. Bu durum TFF'nin futbolcuların, TBF'nin basketbolcuların ve TVF'nin voleybolcuların transfer hususlarına ilişkin talimatlarında açıkça belirtilmiştir. TBF ve TVF tarafından yayımlanan tek tip sözleşmelerde sözleşmenin bitiş tarihi maktu olarak yazmaktadır. Taraflar bu tarihi mutlaka sözleşmelerinde belirtmek zorundadır. Yine

TFF'nin ilgili talimatında bitiş tarihine hangi günün yazılacağı belirtilmiştir. Federasyonlarca bitiş tarihleri genel olarak 31 Mayıs olacak şekilde belirlenmiştir. Ancak resmi müsabakaların devam etmesi durumunda, sözleşme süresi bu müsabakaların bitiş tarihine kadar uzayacaktır (93). Öylesi durumlarda sözleşmenin müsabakaların bittiği tarihte sona ereceği söylenebilir.

Sporcuların, karşılıklı haklar ve borçlar kapsamında belirli bir ücret almak şartı ile sportif faaliyette bulunma konusunu içeren sözleşmelerin başlangıç ve bitiş tarihlerinin taraflarca kararlaştırılmış olması gerekmektedir. Zira profesyonel sporcu sözleşmeleri, Borçlar Kanunu anlamında belirli süreye tabi bir hizmet sözleşmesidir. Bu kapsamda profesyonel sporcu sözleşmeleri, hukuken en çok 5 yıl için akdedilebilen, sözleşme bitiş tarihi genel olarak 31 Mayıs olarak belirlenen ve federasyonlar nezdinde tescil edilen sözleşmelerdir denebilir. Ancak TBF erkek liglerinde oynayacak basketbolcular için sözleşme bitiş süresinin 30 Haziran yazılacağını belirtmektedir. Zamanı her ne kadar değişiklik gösterse de sözleşmenin bitiş tarihinin federasyonlar tarafından belirlendiği görülmektedir. Aksi halde tescil başvurusu reddedilecektir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesinin 2. fıkrasında belirli süreli sözleşmelerin bitiş tarihlerinden sonra örtülü şekilde devam ettirilmesi halinde belirsiz süreli sözleşmeye dönüşeceğiinden bahsedilmektedir. Devamında ise esaslı bir durumun bulunması koşuluyla belirli süreye tabi hizmet sözleşmelerinin üst üste akdedilebileceği belirtilmiştir (94). Profesyonel şekilde yerine getirilen sportif faaliyetler, hizmetin niteliği gereğince belirli süreye tabidir. Yani müsabakalar belirli bir sezonda gerçekleşir ardından ara verilir ve bir sonraki sezonda faaliyetler yeniden başlatılır. Dolayısıyla kanunda yer verilen yukarıdaki kaideleri,

profesyonel sporcu sözleşmeleri açısından düşündüğümüzde sportif faaliyetlerin niteliği gereğince üst üste belirli süreye tabi şekilde kurulabileceği söylenebilir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinde sözleşmenin sona ermesi, sözleşme süresinin dolmasından önce tarafların bildirimde bulunması şartına tabi tutulmuşsa taraflara sürenin sonunda bildirim yapmayarak sözleşmeyi uzatabilme hakkı verilmiş demektir (95). Bu hak ile aynı zamanda taraflardan birine tek yanlı irade açıklaması yapmak suretiyle şartları önceden belirlenmiş olan bir anlaşmayı kurabilme veya mevcut bir anlaşmanın süresinin uzatabilme yetkisi verilmektedir. Buna literatürde opsiyonlu sözleşme denilmektedir. Bu hakkın verildiği sözleşme tarafı, sportif faaliyeti konu alan sözleşme ilişkisini oluşturmak veya taraflar arasında devam eden ve henüz sonlanmamış sözleşmeyi devam ettirmek için diğer yanın beyanına ihtiyaç duymayacaktır (96).

Profesyonel sporcu sözleşmeleri çerçevesinde bu seçenek hakkı, sıklıkla kulüplere tanınmaktadır. Bu noktada sporcuların sözleşmelerin devamı açısından iradelerinin kısıtlandığı ve kulüp karşısında kuvvetsiz duruma düşürdüğü söylenebilir. Örnek vermek gerekirse bu nitelikteki sözleşmeyi uzatma opsiyonu, iki yıllığına akdedilmiş olan bir sözleşmenin bir yıl daha uzatabileceğine yönelik olabilir. Bu durumda taraflar arasındaki sözleşme üç yıllığına akdedilmiş gibi değerlendirilecektir. Genel olarak spor kulüpleri profesyonel sporcular ile 1 yıllık seçenek-opسیون süresi ile belirlemektedir. Bu uzatma süreleri spor kulüplerinin kendi menfaatlerine uygun şekilde uygulanmaktadır. Spor kulüpleri sporcu ile akdettiği sözleşmenin devamında kendisi için fayda görürse opsiyon hakkını kullanarak tek taraflı bir şekilde sözleşmeyi bir yıl daha devam ettirebilecektir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 430. Maddesinin 3. Fıkrasında, belirli süreli olup on yılı aşan sürece devam eden sözleşmelerin taraflardan herhangi birinin 6 aylık fesih bildirim süresine riayet ederek feshedilebileceği belirtilmektedir. Bununla birlikte spor federasyonlarının talimatlarında, profesyonel sporcu sözleşmelerinin sürelerine ilişkin fesih hakkı tanındığı görülmektedir (97). Mevzuattaki düzenlemelerin yanı sıra spor tahkim mahkemesinin kararlarına bakıldığında opsiyon hakkının sözleşmelerde her iki tarafa tanınabilecek bir hak olduğu belirtilmiş ve yalnızca spor kulüpleri lehine tanınması halinde sporcuların lehine iyileştirme takdir edilip edilmediğine bakılması gerektiği belirtilmiştir. Yine profesyonel sporcu sözleşmelerinin tek yanlı olarak uzatılabilmesine yönelik seçenek hakkın yalnızca spor kulüplerine tanınması durumunda, sporcuların yeni sportif sezon için belirlenebilir ve önemli düzeyde ekonomik iyileştirmelere sahip olması gerektiği, bu iyileştirmelerin sözleşmede belirlenmemesi halinde kulüplere tanınan opsiyon hakkının geçersiz olacağı kararlaştırılmıştır (98).

Türk Borçlar Kanunu'nun 430. Maddesinin 4. Fıkrasında belirtilen, sözleşmede yer alan sözleşmelerin fesih bildirim neticesinde son bulacağı noktasında anlaşılmış ve her iki tarafın da feshe yönelik herhangi bir bildirimde bulunmamış ise sözleşmenin belirsiz süreli sözleşmeye dönüşeceği yönündeki hüküm, profesyonel sporcu sözleşmeleri açısından geçerli olmayacaktır. Zira profesyonel sporcu sözleşmelerine yönelik federasyonlarca yayımlanan talimatlarda sözleşme başlangıç ve bitiş tarihlerinin yer aldığı görülmektedir. Sportif faaliyetlerin niteliği gereğince profesyonel sporcu sözleşmelerinin, belirsiz süreli sözleşmelere dönüşmesi mümkün değildir. Her ne kadar BK madde 430/4 buna izin verdiği ve profesyonel sporcu sözleşmelerinin hizmet sözleşmesi

niteliğinde olduğu kabul edilse de (99) daha önce belirtmiş olduğumuz üzere federasyonlarca zorunlu tutulan tek tip sözleşmelerde ve yayımlanan talimatlarda, sözleşme sürelerinin bitiş tarihine kadar yazılması zorunluluğu bulunmaktadır. Bu hususlar sözleşmenin geçerlilik şartlarındandır ve aksi durumda sözleşmeler federasyonlarca tescil edilmemektedir. Dolayısıyla taraflarca zımnen sözleşme süresinin uzatılması yahut sözleşmenin yenilenmesi mümkün değildir.

3.4.1.2. Sözleşmelerin Ölüm Sebebiyle Sona Ermesi

Türk Medeni Kanunu'nda bir insanın kişiliğinin ölüm ile son bulacağı belirtilmektedir (100). Dolayısıyla ölüm ile kişilik ve kişiliğe sıkıca bağılı bulunan haklar son bulacaktır. Ölenin kişiliğine sıkı sıkıya bağılı olan haklar dışında kalan hakları ve borçları mirasçılara intikal edecektir. Hizmet sözleşmesi kapsamında, hizmet edenin yüklendiğı hizmet görme borcu kişiye sıkı sıkıya bağılı niteliktedir. Bu nedenle, hizmet görme borcunun ölüm halinde mirasçılara intikali mümkün değildir. Yine TBK'nın 440. maddesinde işçinin ölümü halinde hizmet sözleşmesinin başkaca işleme ihtiyaç olmadan, kendiliğinden sona ereceğı belirtilmektedir (101). Hizmet edenin ölümü halinde, hizmet görme borcu mirasçılara intikal etmeyeceğı için işverenin hizmet görme edimini ölenin mirasçılarından talep etmesi mümkün değildir (102). Bununla birlikte profesyonel sporcu sözleşmeleri, sporcuların kişiliklerinin son derece önemli olduğı sözleşmelerdir. Bu nedenle sporcuların, hizmet edimini bizzat gerçekleştirmeleri gerekmektedir.

Profesyonel sporcular ile anlaşma sağlayan kulüpler, anlaşmanın tarafı sporcuların bireysel sportif kabiliyetlerini, oyundaki özelliklerini, zihinsel

yeterliliklerini esas almak suretiyle sözleşme akdetmektedir. Dolayısıyla sporcuların ölümü halinde profesyonel sporcu sözleşmeleri başka bir işleme gerek kalmadan, kendiliğinden son bulacaktır. Buradaki ölüm kavramı, geniş manada düşünülmelidir. Yani salt ölüm halinde değil, ölüm karinesi gereğince sporcuların ölmüş sayılması durumlarında veya mahkemece gaipliğine karar verilmesi hallerinde profesyonel sporcu sözleşmeleri kendiliğinden son bulacaktır.

TMK'nın 31. maddesine göre, bir kişinin öldüğüne kesin olarak kanaat getirilmesini gerektiren bir hal içerisinde kaybolması durumunda, cesedine ulaşılamasa dahi ölüm karinesi uyarınca ölmüş sayılması gerekmektedir (103). TMK'nın 32. maddesinde ise ölüm tehlikesi içinde ortadan kaybolan veya kendisinde uzunca bir süre haber alınamayan kimselerin öldüğüne yönelik kuvvetli olasılık bulunması durumunda, hakları bu ölüme bağlı olanların başvuru yapması üzerine mahkeme tarafından bu kişiler hakkında gaiplik kararı verilebilecektir (104). Kanunen gaiplik kararı ve ölüm karinesi ölüm ile aynı neticeyi doğurmaktadır. Dolayısıyla bir profesyonel sporcu sözleşmelerinde taraf olan sporcuların ölmesi, haklarında ölüm karinesi bulunması veya gaiplik kararı verilmesi halinde sözleşme kendiliğinden sona erecektir.

3.4.1.3. Spor Kulüplerinin Tüzel Kişiliklerini Kaybetmesi

Hizmet edenlerin ölümünün aksine işverenlerin ölümü kural olarak hizmet ilişkisini sona erdirmemektedir. TBK'nın 441. Maddesinde, sözleşmelerin son bulmayacağı ve işverenlerin yerini mirasçılarının alacağı belirtilmektedir. Fakat hizmet sözleşmesi, ağırlıklı şekilde işverenin kişiliği göz önünde bulundurularak akdedilmiş ise işverenin ölümü ile kendiliğinden sona erecektir (105). Görüldüğü

üzere işverenlerin ölümü durumunda, kural olarak sözleşme devam edecektir. Ancak sözleşmenin kurulmasında işverenlerin şahsı dikkate alınmış ise işverenlerin ölümü durumunda sözleşme de sona erecektir. Profesyonel sporcu sözleşmelerine bakıldığında, işveren durumundaki spor kulüplerinin tüzel kişi oldukları görülmektedir. Tüzel kişilerin ölüm hali mümkün değildir. Ancak işveren sıfatına sahip olan kulüpler açısından başta gelen sona erme hali, kulüplerin tüzel kişiliğini kaybetmesidir. Profesyonel spor kulüpleri, faaliyette bulundukları spor dalına ilişkin mevzuatlara uygun olarak kurulan ve ilgili federasyon tarafından tescil edilen spor kulübü ve spor anonim şirketleri şeklinde örgütlenmektedir. Buradaki şirketler ile kastedilen Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu hükümlerine uygun olarak tescil edilen spor anonim şirketleridir. Spor kulübü veya spor anonim şirketi statüsündeki spor kulüplerinin tüzel kişiliklerini kaybetmeleri belirli koşullara bağlıdır. Bu koşullara aşağıda ayrı ayrı değinilecektir.

3.4.1.3.1. Spor Kulübünün Tüzel Kişiliğini Kaybetmesi

Spor kulüplerinin sona erme şekilleri Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nda açıklanmaktadır. Buna göre; ilk genel kurul toplantısının yasa da belirlenen süre içerisinde yapılmaması ve zorunlu organların oluşturulmaması, kulüp tüzüğü uyarınca yönetim kurulunun toplanmasının imkânsız olması ya da olağan genel kurulun üst üste iki kez toplanamaması durumlarında, spor kulübüne üye olan herhangi bir kimse kulübün tüzel kişiliğini kaybettiğinin tespitini mahkemeden talep edebilir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın da aynı talepte bulunması mümkündür. Bununla birlikte kulüp Genel Kurulu her zaman spor kulübünün feshine dair karar verebilecektir. Spor kulübünün tescile dair koşullarını

kaybetmesi, organlarını 7405 sayılı Kanuna aykırı şekilde kurması ve Bakanlık tarafından ihtar edilmesine rağmen aykırılıkları süresi içerisinde düzeltmemesi ya da mazereti ve izni olmadan üst üste üç yıl boyunca taahhüt ettiği spor faaliyetlerinden hiçbirine katılmaması halinde Bakanlık spor kulübünün sportif faaliyetlere katılmasını yasaklayabilecektir. Bunun yanı sıra saydığımız durumlarda, spor kulübüne üye herhangi bir kimsenin veya Bakanlığın talebi üzerine mahkeme tarafından spor kulübünün feshine karar verilebilir ve dava devam ederken faaliyetten alıkoyma dâhil olmak üzere gereken bütün önlemler alınabilir. Mahkeme yahut spor kulübünün genel kurulu tarafından kulübün feshine karar verilmesi veya kulübün kendiliğinden sona ermesi durumlarında, spor kulübüne ait Bakanlık'ta yer alan tescil iptal edilecektir. Son olarak spor kulübünün taahhüt ettiği spor dalına ilişkin faaliyetlere mazeret bulunmaksızın ve izin almaksızın üst üste üç sene katılmaması halinde kulüplerin ilgili spor dalında ilişkin tescilleri ilgili federasyon tarafından iptal edilecektir (106). Bu çerçevede, spor kulübü olarak örgütlenen kulüpler, yukarıda açıkladığımız koşulların oluşması durumunda tüzel kişiliğini kaybedecektir. Spor kulüplerinin tüzel kişiliği ortadan kalkacağı için fiil ve hak ehliyeti bulunmayacaktır. Bu durumda sporcular ile akdedilen profesyonel sporcu sözleşmeleri kendiliğinden sona erecektir.

3.4.1.3.2. Spor Anonim Şirketinin Tüzel Kişiliğini Kaybetmesi

Profesyonel spor kulüpleri, spor anonim şirketi olarak da örgütlenebilmektedir. Şirket olarak yapılan spor kulüpleri, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde anonim şirket niteliğinde olmalıdır. Buradan hareketle 6102 sayılı Kanun'da yer alan anonim şirketlerin sona erme şekilleri, spor anonim

şirketleri için de geçerli sayılmaktadır. Anonim şirketler, sürenin bitmesine rağmen yapılacak işlere fiili olarak devam edilmesi sebebiyle belirsiz süreli hale gelmemiş ise sözleşmede öngörülmüş olan sürenin son bulması, şirket konusunun gerçekleşmiş olması veya gerçekleşmesinin imkansız hale gelmesi, ana sözleşmede öngörülen sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesi, TTK'nın esas sözleşmede meydana gelecek değişikliklere yönelik toplantı nisabını ve karar sayılarını belirten 421. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilen şekilde genel kurulu kararının alınması veya anonim şirketin iflas etmesi hallerinde sona ermektedir.

Anonim şirket olarak örgütlenen spor kulüplerinin iflas etmeleri halinde, sporcular ile kulüpler arasında yer alan anlaşma direkt olarak sona ermeyecektir. Asliye ticaret mahkemelerince iflasına karar verilen şirketlerin, haczi kabil tüm mal varlığı icra organları aracılığıyla paraya çevrilmekte ve sıra cetvelinde yer alan bütün alacaklılara sırasıyla alacakları verilmektedir (107). Anonim şirketin iflası durumunda tasfiye, iflas idaresi tarafından yapılmaktadır. İflas kararı verilmesi neticesinde bazı hukuki durumlar meydana gelecektir. Öncelikle iflas durumunda, iflas eden şirketin mal varlığı üzerindeki tasarruf yetkisi ortadan kalkacaktır. Yine iflas eden şirketin tarafı bulunduğu sözleşmeler açısından da etkileri olacaktır. Çalışan ve işveren arasında yer alan hizmet sözleşmesi açısından bakıldığında, sözleşmenin kendiliğinden sona ermeyeceği söylenebilir. Zira şirket iflas etmiş olsa dahi devam eden işleri bulunabilir. Bu halde çalışanların sözleşmelerinin kendiliğinden sona ermesi, işlerin aksamasına neden olacağı gibi iflas masasının menfaatlerine de aykırı olacaktır.

Yine çalışanların, şirket ile arasındaki sözleşme akdinin kendiliğinden sona ermesi çalışanların kendi menfaatine de aykırıdır. Şirket iflas etmiş olsa da sözleşme gereği ifa borcu bulunmakta ise malvarlığının paraya çevrilmesinin ardından çalışanların alacağının ödenebilmesi mümkündür. Dolayısıyla iflasın anonim şirketlerin tarafı olduğu hizmet sözleşmeleri açısından fesih için haklı sebep oluşturmayacağı belirtilebilir (108). Yine tam manasıyla iflas durumuna karşılık gelmese de ödeme güçsüzlüğü yaşayan spor kulüplerinin, sporcuların sözleşme nedeniyle sahip olduğu hakları güvence altına almalıdır. Aksi durumda sporcuların TBK md. 436 uyarınca sözleşmeyi derhal feshetme hakları oluşacaktır (109). Ödeme güçsüzlüğü, spor kulüpleri hakkında iflas yahut konkordato kararı alınması koşuluna bağlı değildir.

Anonim şirketlerin kanunen gerekli organlarının eksik olması halinde şirket sona erecektir. Bu bağlamda, anonim şirketin yasaca gerekli organlarından biri uzunca bir süredir mevcut değilse yahut şirketin genel kurulu toplanamıyorsa, şirketteki pay sahibi olanlar, şirkette alacağı bulunanlar veya Ticaret Bakanlığı'nın talebi üzerine, şirketin merkezinin yer aldığı yerdeki asliye ticaret mahkemesi, yönetim kurulunu da dinlemek suretiyle şirketin yasaya uygun bir duruma getirilmesi adına süre belirler. Verilen süre içerisinde şirketin durumu düzeltilmez ise mahkemece şirketin feshine karar verilecektir. Yine şirketin sermayesinin en az onda birini ve halka açılmış anonim şirketlerde yirmide birini temsil eden paydaşlar, şirketin merkezinin yer aldığı yerdeki asliye ticaret mahkemesine şirketin feshedilmesi için başvuru yapabilirler. Mahkeme fesih kararı verebileceği gibi, fesih yerine başvuru yapan paydaşlara, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki asıl değerlerinin ödenmesi suretiyle davacı paydaşların şirketten

çıkartılmalarına veya duruma uygun düşen kabulü mümkün başka bir çözüme karar verebilecektir (110).

3.4.1.4. İmkânsızlık

İmkânsızlık; sözleşme gereğince yapılması gereken edimin ifasının herkes açısından ya da borçlu kişi açısından mümkün olmadığı hallerde sübjektif veya objektif imkânsızlık, imkânsızlık halinin devam edip etmemesine göre geçici ya da sürekli imkânsızlık, imkânsızlık halinin mevcut hukuki işlemlerde oluşturduğu etkiye göre kısmi veya tam imkânsızlık, borçlu olan kimsenin kusur haline göre kusursuz ya da kusurlu imkânsızlık, imkânsızlığın meydana gelme vaktine göre sonraki veya başlangıçtaki imkânsızlık olarak tezahür edebilmektedir (111). Borcun, borçlu tarafça ifa edilmesi mümkün değilken başka kimselerce ifa edilmesi mümkün ise sübjektif imkânsızlık, borcun hiçbir kimse tarafından ifa edilemeyeceği durumlarda objektif imkânsızlık söz konusudur. Taraflar arasında akit kurulmadan evvel bir imkânsızlık meydana gelmişse, sözleşme yine kesin hükümsüz sayılacaktır. Profesyonel sporcu sözleşmelerinde edimin bizzat ifa edilmesi unsuru oldukça önemlidir. Bundan dolayı imkânsızlığın sübjektif olması durumu, objektif olması durumu gibi netice meydana getirecektir.

Sözleşmelerin ifa edilmesinin imkânsız olması, iki farklı zaman diliminde meydana gelebilmektedir. Sözleşmenin ifa edilmesinin mümkün olmaması anlaşmanın yapıldığı anda ortaya çıkmış olabilir. Bu halde kesin hükümsüzlük durumu meydana gelmektedir. Kesin hükümsüzlük sebebiyle sözleşme geçersiz sayılacak ve netice oluşturmayacaktır. Eğer bu imkânsızlık durumunda kusurlu olan bir taraf var ise, sözleşmenin diğer tarafının uğradığı zararı tazmin etmesi

gerekecektir. Sözleşme imzalanmadan önce ifaya engel olacak derecede bir sakatlığın meydana gelmesi en çok karşılaşılan örnektir. Bununla birlikte sözleşmenin ifa edilmesinin mümkün olmaması anlaşmanın yapılmasından sonra da meydana gelmiş olabilir. Sonradan meydana gelen imkânsızlık, kusursuz ifa imkânsızlığı ise sözleşme geçersiz sayılmayacak, kendiliğinden sona erecektir. İfanın imkânsız hale gelmesi, borçlunun bir fiilinden, üçüncü kişilerin hareketlerinden veya doğal bir olaydan kaynaklanmış olabilir. İmkânsızlık hukuki bir nedene bağlı olabileceği gibi maddi bir nedene de bağlı olabilir. Sözleşme yapıldıktan sonra meydana gelen ifa imkânsızlığı açısından ise imkânsızlığın ortaya çıkmasında tarafların kusuru olup olmadığına bakılacaktır. Eğer tarafların kusuru bulunmuyor ise borç sona erecektir. Sporcunun ifanın imkânsız hale gelmesinde bir kusuru var ise ifa borç sona ermeyecek, imkânsızlaşan edimin yerini oluşturan zararını tazmin etme yükümlülüğü alacaktır (112).

3.4.1.5. Şartın Gerçekleşmesi

Bir sözleşme akdeden kişiler, ileride gerçekleşecek bir şarta bağlı olarak yaptıkları sözleşmenin neticelerini doğurmamasını ya da doğmuş olan neticelerin ortadan kaldırılmasını düzenleyebilirler. Bu halde şarta bağlı bir ifa yükümlülüğü bulunmaktadır. Taraflar arasında belirlenen koşullar sayesinde sözleşmelerin bilahare gerçekleşen olaylara uygun olarak uyarlanması sağlanmaktadır. Türk Borçlar Kanunu'nda 170-176. maddeleri arasında koşullar düzenlenmiştir. Bir koşulun geçerli sayılması için ilk olarak tarafların iradesine dayanması gerekmektedir. Yine koşulu meydana getirecek olayın gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmemeli, yani belirsiz olmalı ve ileri bir zamanda meydana

gelecek bir olay olmalıdır. Sözleşmelerde yer alan şartlar iradi, tesadüfi, karma olarak zuhur edebilir. Gerçekleşecek olayın konusuna göre olumsuz veya olumlu da olabilir. Yine gerçekleşecek olayın doğurduğu neticelere göre bozucu veya geciktirici şartlar da bulunmaktadır. Sözleşmelerin taraflar için ifa yükümlülüğü doğuran neticelerinin ortaya çıkması, ileride gerçekleşmesi belirsiz olan bir olguya dayandırılmış ise burada geciktirici koşulun bulunduğu söylenebilir (113). Örneğin profesyonel sporcu sözleşmelerinde sporcuların belirli performansın üzerinde edim ifa etmesine, belirli sayıda maça çıkmalarına veya spor kulübünün bir üst lige çıkmasına bağlı olarak profesyonel sporcu sözleşmelerinin uzatılmasına ilişkin koşul öne sürülebilir. Bu durum geciktirici şartın varlığını göstermektedir.

TBK'nın 173. maddesinde ise bozucu koşul düzenlenmiştir. Sözleşmelerin sona ermesi ileride gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belirsiz olan bir olayın gerçekleşmesine bağlanmış ise burada bozucu koşula bağlı bir sözleşmenin varlığından söz edilecektir (114). Profesyonel sporcu sözleşmelerinde bozucu koşul bulunabilir. Bozucu koşulun gerçekleşmesi halinde taraflar arasındaki sözleşme sona erecektir. Profesyonel sporcu sözleşmeleri genellikle belirli süreli sözleşmelerdir. Dolayısıyla taraflar arasında belirlenen bozucu koşulun, sözleşme süresi içerisinde meydana gelmesi beklenecektir. Aksi halde bozucu şartın öngörülemez bir süreye dayandırılması, profesyonel spor sözleşmesini belirsiz süreli sözleşme haline getirmesi gündeme gelecektir. Ancak bu durum profesyonel sporcu sözleşmelerinin ruhuna aykırılık teşkil edecektir. Bu nedenle profesyonel sporcu sözleşmelerinde yer alan bozucu şartın sözleşme süresi içerisinde gerçekleşmesi halinde sözleşmenin taraflar adına sona ereceği söylenebilir. Bir sporcunun, belirlenen herhangi bir ülke kulüplerinden biri tarafından transfer

edilmek istenmesi durumunda taraflar arasındaki sözleşmenin sona ereceğinin kararlaştırılması, bozucu şarta örnek olarak verilebilir.

3.4.2. Sözleşmelerin Karşılıklı Anlaşma Usulüyle Sona Ermesi

Hukuk sistemimizde yer alan sözleşme serbestisi ilkesinin bir neticesi olarak hizmet sözleşmelerinin tarafların anlaşması ile sona erdirilmesi mümkündür. Hizmet sözleşmelerini akdeden taraflar, türlü sebepler ile sözleşmeyi devam ettirmek istemeyebilir ve aralarındaki akdi anlaşma suretiyle sona erdirebilirler. Bu halde, sona erme iradesi sözleşme şeklinde ortaya konulmaktadır. Bu sözleşmelere ikale sözleşmesi denmektedir. Tarafların, aralarındaki mevcut sözleşmeyi hükümsüz kılarak ortadan kaldırmak maksadıyla akdettikleri yeni sözleşmeye sözleşmeyi ortadan kaldırma, bozma veya ikale sözleşmesi denilmektedir (115). İkale sözleşmeleri, tarafların iradelerinin uyuşmasına dayandığı için hizmet sözleşmesinin feshedilmesi niteliğinde değildir. Fesihte tek taraflı irade açıklaması ile akit sona ererken, ikalede tarafların ortak kararı neticesinde sözleşmesi sona erdirilmektedir.

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, Borçlar kanunu anlamında hizmet sözleşmesi sayıldığından bu sözleşmelerin tarafların anlaşması neticesinde sona erdirilmesi mümkündür. Sözleşme imzalayan taraflar, karşılıklı iradelerinin uyuşması ve üzerinde anlaşmaları halinde sözleşmeye son verebilirler. Fakat karşılıklı şekilde son vermenin belirli koşullar çerçevesinde mümkün kılındığı söylenebilir. Sözleşmenin her iki yanının iradelerini uygun şekilde ve yetki sahibi kimseler vasıtasıyla açıklaması gerekmektedir (116). Bu kapsamda spor kulüplerini temsil etmeye yetkili kimseler ile sporcuların veya sporcuların temsile yetkili

vekillerin, sözleşmenin sona erdirilmesine yönelik iradesini noter huzurunda açıklamaları veya kendi aralarında sözleşme yapmaları mümkündür. Esasen sporcuların ve spor kulüplerinin aralarındaki ilişkiyi karşılıklı olarak sona erdirmelerine yönelik ikale sözleşmelerinin herhangi bir geçerlilik şekline sahip olmadığı söylenebilir. Bununla birlikte spor kulüplerinin içinde bulunduğu federasyonlarca çeşitli şekil şartları öngörülmüş olabilir. İlgili federasyonlarca belirtilen şekli şartların yerine getirilmesi ve taraflarca kabul edilen ikale sözleşmelerinin spor dalının bağlı bulunduğu federasyonlara bildirilmesi gerekmektedir. Taraflar arasındaki sözleşmelerin son bulduğu federasyonlara bildirilmediği takdirde, mevcut sözleşme devam ediyormuş gibi görüleceği için sporcunun başka bir spor kulübünde faaliyet göstermesi mümkün olmayacaktır. Bu nedenle sporcuların yeni bir profesyonel sporcu sözleşmesi akdedemeyecek ve buna ilişkin federasyondan yeni bir lisans edinemeyecektir (117).

3.4.3. Sözleşmelerin Fesih Yoluyla Sona Ermesi

Fesih hali, ancak muhatabın egemenlik sahasında vardığı zaman hüküm ve neticelerini oluşturan bozucu yenilik doğuran bir haktır. Fesih durumunda sözleşmenin karşı tarafının dahline gerek olmaksızın taraflar arasındaki yükümlülük ilişkisi geleceğe etki doğuracak şekilde son bulur. Taraflar arasında sözleşme süresinin sona erme anının kararlaştırılmadığı hallerde, tarafların her birine sözleşmeyi sona erdirecek bir yetki tanımak, sözleşme taraflarına tek taraflı şekilde edim yükümlülüğünden kurtulma olanağı verildiği anlamına gelir. Sözleşmeyi feshetme hakkının, tek yanlı olarak kullanılması ve bu irade açıklamasının karşı tarafa ulaşması durumunda geri alınması artık mümkün değildir

(118). Sözleşmeyi feshetme hakkı, kişiliğe bağlı olması sebebiyle bu haktan vazgeçilmesi veya vazgeçileceği noktasında anlaşma yapılması olanağı bulunmamaktadır. Bu fesih hakkı, kanundan ya da anlaşmadan doğabilir. Fakat, kanuni hükümlerden doğan sözleşmeyi feshetme hakkı emredici olarak düzenlenmediği durumlarda, sözleşme taraflarınca aksi kararlaştırılabilir.

Genel olarak fesih hakkı, olağan fesih ve olağanüstü fesih şeklinde iki şekilde kullanılmaktadır. Olağan fesih hali, taraflardan birinin fesih iradesini içeren beyanının muhatabına varması ile sözleşme ilişkisinin sona ermesi olarak tanımlanabilir. Olağan fesih durumunda taraflar arasındaki sözleşme ilişkisi, fesih beyanı karşı taraf ulaştıktan belli bir süre sonra son buluyorsa süreli fesih halinden bahsedilecektir. Ancak sözleşme ilişkisi derhal son buluyorsa bu durumda süresiz fesihten söz edilir. Taraflar arasındaki sözleşme ilişkisinin fesih beyanının karşı tarafa varması ile derhal sona erdiği hal olan olağanüstü fesih, süresiz fesih şeklinde de tanımlanmaktadır (119). Belirsiz süreli olarak yapılan hizmet sözleşmeleri, ancak olağanüstü yahut olağan fesih durumunda son bulacaktır. Belirli süreli hizmet sözleşmelerinde ise kural olarak taraflarca belirlenen sözleşme süresinin sonuna kadar devam ettirilmesi gerektiğinden haklı bir neden olması durumunda olağanüstü feshin işlerlik kazanacaktır. Taraflar arasındaki sözleşmenin son bulması için geçerli, haklı sebeplerin varlığı gerekmektedir. Haklı sebeplerin varlığı halinde derhal fesih hakkı kullanılacaktır.

Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesinde hizmet sözleşmesinin taraflarına eşit koşullar içerisinde haklı sebep bulunması halinde sözleşmeyi derhal feshetme olanağı tanınmıştır. İlgili hükme göre sözleşmenin tarafı olan kimselerin, dürüstlük kuralı uyarınca aralarındaki hizmet ilişkisini devam ettiremeyecek

duruma gelmeleri halinde, derhal sözleşmeyi feshedebileceklerdir (120). Burada dikkat edilmesi gereken husus, tarafların hizmet sözleşmesi uyarınca aralarında oluşan hizmet ilişkisini sürdüremeyecek olmalarıdır. Hizmet edenin, ifa etmekle yükümlü olduğu işi yapmaması, sürekli geciktirmesi, çalışmanın görüldüğü yerde huzursuzluğa neden olması, işverene karşı güveni kötüye kullanma sayılacak hareketlerde bulunması veya sözleşme kaynaklı yükümlülüklerini yerinde getirmemesi derhal feshi gerektiren haller arasında sayılabilir. Bunlarla birlikte TBK'nın 436. maddesi gereğince işveren tarafın ödeme güçlüğü yaşaması durumunda, hizmet edenin hakları uygun bir süre içerisinde güvence altına alınmaz ise işçi derhal fesih hakkının kullanabilecektir (121). Profesyonel sporcu sözleşmeleri, belirli süreli hizmet sözleşmesi sayıldığı için süreli yani olağan fesih suretiyle sözleşmenin sona erdirilmesi mümkün değildir. Fakat haklı nedenlerin bulunması durumunda olağanüstü, derhal fesih yapılarak sözleşmeye son verilebilir. Yani taraflar arasındaki süreklilik arz eden karşılıklı ifa ilişkisinin devamı, objektif manada iyi niyet kaideleri çerçevesinde çekilemez hale gelmişse haklı nedenler fesih yapılabilceği söylenebilir (122).

3.4.3.1. Spor Kulüplerinin Fesih Hakları

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, fesih hakkındaki genel düzenlemelerin yanında ilgili spor dalına özgü nedenlerle de feshedilebilir. Bu fesih nedenleri, sözleşmenin içinde yer aldığı spor dalının örgütlendiği federasyonlarca açıklanmaktadır. İlgili federasyonlarca konulan kurallar, genel hükümler ile birlikte uygulanmaktadır. Profesyonel sporcu sözleşmelerini sona erdirecek haklı nedenler arasında sporcuların ilgili spor faaliyeti dışında bir hastalık geçirmesi veya istirahat

durumunun belirli süreleri aşması, sporcuların belirlenen süreleri aşan hak mahrumiyeti yahut müsabakalardan menine ilişkin ceza almış olması sayılabilir (123). Yine bu örnekleri federasyonların ilgili talimatlarıyla çoğaltmak mümkündür. Fesih açıklaması noter aracılığıyla gönderilmelidir. Gönderilen ihbarnamenin bir örneği de ilgili federasyona verilmelidir. Fesih kayıtları genellikle ilgili federasyonlarca kayıt altına alınmaktadır. Sözleşmenin feshini gerektiren haklı hallerin varlığı, fesih talebinde bulunan spor kulüplerince ispat edilmelidir. Sözleşme tarafı sporcuların, sözleşme sebebiyle yükümlendiği edimleri zamanında yerine getirmemesi haklı sebeple fesih sonucu doğuracaktır (124).

Profesyonel sporcu sözleşmelerinde, spor kulüplerine fesih hakkı tanıyan nedenlerden bir diğeri de sporcuların yükümlülüklerini ağır şekilde ihlal etmeleridir. Yükümlülüklerin ağır derecede ihlalinin tespitinde, dürüstlük kuralı esas alınmalıdır. İlgili federasyonlarca yayımlanan ve sporculara yükümlülük getiren kuralların sporcular tarafından ihlali durumunda, ispat hususu spor kulüplerine ait olacaktır. Sporcuların, konuyla alakalı geçerli mazeretlerinin bulunması durumunda yükümlülüklerin geçici olarak ihmal edilmesi, haklı nedenle fesih neticesini doğurmayacaktır. Bu durumda feshin geçerliliğine ilgili federasyon karar verebilir. Federasyonlar tarafından bir karar verilirken sözleşmenin taraflarına eşit mesafede yaklaşılmalı, fesih konusu olay tarafların menfaatlerini yok saymadan objektif şekilde değerlendirilmelidir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerin, sporcular tarafından ifasında bir gecikme söz konusu olursa, sözleşmeyi feshetmek isteyen spor kulüplerinin ihtarname göndererek sporcuları uyardıkları gerekmektedir. İhtara rağmen sporcuların yüklendiği edimi yerine getirmemesi halinde spor kulüpleri sözleşmeyi sona erdirebilecektir.

3.4.3.2. Sporcuların Fesih Hakları

Sporcuların fesih nedenleri, genel olarak sözleşmede belirlenen ücretlerin ödenmemesi ve sporculara sözleşme ile taahhüt edilen başkaca edimlerin yerine getirilmemesidir. Bununla birlikte sporcuların kulüplerle sözleşme ilişkisini devam ettirmesi hakkaniyete aykırı ise haklı nedenle fesih yapılması mümkündür. Profesyonel sporcu sözleşmelerindeki ana unsurlardan biri, ücrettir. Federasyonlarca yayımlanan talimatlarda ve örnek tip sözleşmelerde ücrete ilişkin kısmın detaylı şekilde açıklanması gerektiği görülmektedir. Ödemenin şekli, vadeli şekilde yapılıp yapılmayacağı, toplam tutar gibi hususların açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Bu düzenlemelerden anlaşıldığı üzere ücret sözleşmenin asıl unsurlarından biridir. Bu nedenle ücretin geciktirilmesi yahut ödenmemesi durumunda, sporcuların fesih yoluna gitmesi mümkündür. Sporcuların ücretlerinin ödenmemesi halinde fesih hakkını kullanması ilgili federasyonlarca çıkarılan talimatlarda belirli usule bağlanmıştır.

Genel olarak spor kulüplerinin sözleşmeden doğan ücretleri ödemekte temerrüde düşmesi durumunda, sporcuların fesih hakkını kullanma usulü noter kanalıyla spor kulübüne ihtarname göndermesi ve bu ihtarnamenin bir örneğini ilgili federasyona iletmesidir. İhtarnamenin tebliğinden itibaren spor kulüplerinin ödeme süreleri federasyonlarca yayımlanan talimatlarda değişmektedir. Bu süre içerisinde ödeme gerçekleşmez ise sporcular ilgili federasyonlardan sözleşmenin feshini talep edebilir. Bu halde federasyon tarafından kulübe bildirimde bulunulur. İfa yükümlülüğünü yerine getirmesi için kulüplere belirli bir süre tanınır. Bu süre içerisinde sözleşmeden doğan ödeme yükümlülüğü yerine getirilmez ise federasyon sözleşmenin feshine karar verebilir yahut sporculara başka bir kulübe transfer hakkı

tanıyabilir. Spor kulüplerinin sözleşmeden doğan taahhütlerini yerine getirmekte temerrüde düşmesi hali de sporcuların fesih nedenleri arasındadır. Sözleşmeden doğan edimlerin yerine getirilmediği durumlarda sporcular tarafından, spor kulüplerine ihtarname çekilerek uygun bir süre verilir, spor kulübünün yükümlülüğünü yerine getirmemeye devam etmesi halinde sözleşme feshedilebilir. Profesyonel sporcu sözleşmelerin kapsamında sözleşme taraflarının üzerinde anlaşma sağladığı edimler dışında, kulüplerin yükümlülükleri bulunmaktadır. Profesyonel spor kulüpleri, sporcuların sağlığını düşünmek ve sağlık personelinin temin etmek, ilgili spor faaliyeti için gereken spor malzemelerini temin etmek, kadro dışı bırakılan sporculara formlarını koruyabilmeleri adına salon ve antrenör temin etmek, sporcuların SGK kayıtlarını yaptırmak ve primlerini ödemek, sporcuların mesleki gelişimini sağlamak adına dersler ve konferanslar vermek, sporculara verdikleri cezalara ilişkin kararları, sebepleri, ceza konusunu ilgili federasyona süresinde bildirmek gibi yükümlülüklerle sahiptir (125). Her federasyon kendi talimatlarında bu yükümlülüklerle değinmektedir. Bu yükümlülüklerin spor kulüplerince yerine getirilmesi gerekir. Spor kulüplerinin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri durumunda ihlalin yoğunluğu önem arz etmektedir. Kulüplerin yükümlülüklerini ihlali, sporcular için sözleşmenin devamını çekilmez hale getiriyor ise haklı nedenle sözleşmenin feshi mümkündür.

Bunun dışında sporcuların, sportif haklı nedenle fesih yapmaları mümkündür. Sporcuların fiziki yıpratılmaya ve mobinge maruz kaldığı durumlar olabilmektedir. Böyle bir durumun önüne geçilebilmesi için profesyonel sporcuların bünyesinde çalıştığı spor kulübünün bir sezonda oynadığı resmi müsabakaların %10'undan daha azında görev alması durumlarında, sporculara

sezon sonunda sportif haklı nedene dayanarak sözleşmeyi feshetme hakkı verilmiştir (126). Bu şartın gerçekleştiğinin kabulü için somut durumun gerektirdiği şartlar dikkate alınmalı ve objektif bir değerlendirme yapılmalıdır. Profesyonel bir sporcuya yeteneklerini gösterebilmesi adına imkân sağlanmaması ya da sporcuya sürekli esas oyun mevkiî dışında görev verilmesi bu durumu ortaya çıkarabilir. Sportif haklı nedenle fesih, spor kulüplerinin ilgili sezonda oynadığı son müsabakadan itibaren 15 gün içerisinde yapılmalıdır.

3.4.4. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinde Haksız Fesih

TBK'nın 430. Maddesinde ifade edildiği üzere, belirli süreli hizmet sözleşmeleri, kararlaştırılan sürenin son bulması ile başka bir işleme gerek olmaksızın, kendiliğinden sona ermektedir (127). Fakat haklı sebeplerden birinin olması halinde sözleşmede belirlenen sürenin bitiminden evvel taraflarca sözleşmeye son verilmesi mümkündür. Ancak ortada haklı bir neden olmadığı halde, taraflarca sözleşmenin sona erdirilmesi durumunda, haksız fesihten bahsedilecektir (128). Haksız fesihten söz edebilmek için, fesih gerekçesinin geçerli bir nedene dayanmaması veya fesih hakkının süresi içerisinde kullanılmaması gerekmektedir. Fesih hakkı, sözleşmenin taraflarına tek taraflı irade beyanıyla sözleşmeye son verme hakkı tanıyan, bir haktır. Dolayısıyla taraflar için bozucu yenilik doğuran nitelikte, sözleşmenin akıbeti açısından önemli bir haktır. Bu hakkın bildirim sürelerine uygun şekilde kullanılmaması yahut sözleşmenin sona ermesini gerektirecek haklı bir nedenin bulunmadığı durumlarda sözleşmenin feshedilmesi, haksız fesih olarak nitelenmektedir.

Sözleşmenin haksız bir şekilde feshedildiğinden bahsedebilmek için; kanunda düzenlenen haklı nedenlerden birisinin bulunmaması, fesih hakkının süresine uygun şekilde kullanılmamış olması, feshin yazılı şekilde yapılmamış olması, feshe gerekçe gösterilen haklı nedenin ispat edilememesi gerekmektedir. TBK'nin 438. maddesiyle haklı nedene dayanmayan fesih durumu düzenlenmektedir. Bu maddeye göre, işverenlerin, hizmet akdini haklı bir nedene dayanmaksızın feshetmesi durumunda, çalışanlar, eğer sözleşme devam etseydi, sözleşme süresi içerisinde kazanacakları ücretin kendilerine ödenmesini talep edebilecektir (129).

Aynı kanunun 439. maddesinde çalışanların haklı bir neden bulunmaksızın işe başlamaması yahut işi bırakması halinde işverenlerin, aylık ücretin dörtte birine tekabül edecek bir tazminat isteme hakkının bulunduğu ve varsa ek zararların giderilmesini isteyebileceği belirtilmiştir (130). Profesyonel sporcu sözleşmelerinde de tarafların fesih hakkı bulunmaktadır. Bu fesih halleri yukarıda açıklanmıştır. Belirttiğimiz haller dışında kalan hususların oluşması, sözleşme taraflarının usulüne uygun olarak sözleşmeleri sona erdirmemeleri, haklı bir neden bulunmaksızın sözleşme ilişkisini feshetmeleri durumlarında taraflar uğradıkları zararı talep edebilecektir. Bunun dışında ilgili federasyonlar tarafından öngörülen yaptırımların uygulanması da mümkündür.

3.5. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinde Sona Ermenin Sonuçları

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin son bulması halinde birtakım hukuki neticeler ortaya çıkacaktır. Bu neticeler, genel anlamda faal spor hayatının son bulması, sporcuların serbest kalması, cezai şart, tazminat ve tarafların sır saklama

yükümlülüğü olarak sayılabilir. Bu neticelerden sır saklama yükümlülüğü her halükarda devam edecektir. Ancak sır saklama yükümlülüğü dışındaki neticelerden biri ya da bir kaç birlikt görülebileceğı gibi, hiçbirinin ortaya çıkmadığı haller de bulunmaktadır.

3.5.1. Faal Spor Hayatının Son Bulması

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin sona ermesi, sporcuların faal sportif hayatlarının son bulmasına neden olabilir. Sporcuların, kendi istekleriyle ya da sportif faaliyette bulunacak bir başka spor kulübü bulamaması sebebiyle sözleşmeleri sona erdikten sonra faal spor hayatının son bulması mümkündür.

3.5.2. Sporcuların Serbest Kalması

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin sona ermesiyle sporcuların, sözleşme tarafı spor kulübü bünyesinde sportif faaliyette bulunma yükümlülüğü son bulmakta ve diğer spor kulüpleriyle anlaşma sağlayarak sportif faaliyetlerine devam etme hürriyeti doğmaktadır. Bu duruma, sporcuların serbest kalması denilmektedir. Serbest kalma hali, ekonomik manada önem arz ermekte ve sporcuları sportif geleceklerini etkilemektedir. Serbest kalan sporcuların istediğı spor kulübüyle anlaşma yapma hakkı bulunmaktadır. Bu hakkın kullanılması durumunda sporcunun eski kulübüne bonservis (transfer ücreti) ödemesine gerek yoktur (131). Serbest kalma hususunda dünyada örnek teşkil eden ve sportif faaliyetleri etkileyen karar, Avrupa Adalet Divanı tarafından verilen Bosman kararıdır. Bu karardan evvel spor kulüpleri, profesyonel sporcu sözleşmeleri son bulmuş olsa dahi sporcuların transfer olacağı yeni kulüpten transfer ücreti talebinde

bulunulmaktaydı. Jean Marc Bosman, Belçika’da oynadığı esnada Liege spor kulübüyle profesyonel sporcu sözleşmesinin son bulmasının ardından Fransa’da bulunan Dunkerque isimli spor kulübüyle transfer noktasında anlaşmıştır. Fakat Liege kulübü, Bosman’ın transfer olacağı spor kulübünden ücret talep ettiği için transfer gerçekleşmemiştir. Bunun üzerine Bosman, Adalet Divanı’na başvurmuş ve transfer ücreti isteminin, çalışanların serbest hareket edebilme ilkesine aykırılığı gerekçesini öne sürmüştür. Yargılama neticesinde Bosman haklı bulunmuş ve bu karar ile sözleşmeleri biten sporcular serbest kalma hakkına kavuşmuştur. Bu durum spor dünyasında köklü bir değişikliğe neden olmuştur (132).

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin tarafların anlaşması yoluyla, kendiliğinden ya da haklı nedenlerle feshedilerek son bulması sporcuların serbest kalması neticesini doğurmaktadır. Fakat sporcuların fesih haklarını kullanmasıyla sözleşmenin sona ermesi halinde, başka bir spor kulübüne transfer olunabilmesi için, yeni spor kulübünün profesyonel sporcunun eski sözleşmesinin feshi neticesinde ortaya çıkacak cezai ve hukuki sonuçlardan sporcu ile beraber müteselsil sorumlu olacağını bildiren bir taahhütname akdetmesi gerekmektedir (133). Her ne kadar serbest kalma kuralları kapsamında transfer ücretinin ödenmesi gerekme de yetiştirme tazminatı bu kapsamda sayılmamaktadır. Yetiştirme tazminatının hesaplama şekli, ilgili federasyonlarca yayımlanan talimatlarda belirtilmektedir. Yetiştirme tazminatı, kulübün sporcu için verdiği emeğin karşılığı olması nedeniyle serbest kalma çerçevesinde değerlendirilmemektedir (134). Yetiştirme tazminatı, sporcuların yetiştirilmesi, gelişimi ve eğitimi nedeniyle eski spor kulübünün harcadığı emek ve yaptığı masrafların karşılığı olarak ödenmesi gereken ücrettir. Bu nedenle serbest kalan sporcuları transfer edecek olan spor

kulüpleri, sporcunun eski kulübüne yetiştirme tazminatı ödemekle yükümlüdür.

3.5.3. Cezai Şart

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin tarafları, sözleşmeye aykırı hareket edilmesi ihtimaline karşı önlem olması maksadıyla sözleşmeye cezai şart koyabilirler. Cezai şartlar, sözleşmelerin ifasını güvence altına almakta ve haksız yere feshedilmelerini engellemeyi amaçlamaktadır. Bu açıdan cezai şart, tarafların sözleşme nedeniyle yükümlendiği borçları yerine getirmelerini sağlamak üzere baskı oluşturmakta, borcun ifa edilmemesi halinde muhtemel kayıpların tahsilini güvence altına almaktadır (135). Cezai şart, geçerli bir sözleşme uyarınca yapılması gereken borcun yerine getirilmediği ya da eksik şekilde yerine getirildiği hallerde sözleşme ile belirlenen ve maddi karşılığı olan yükümlülüktür. Belirli süreli hizmet sözleşmelerinde taraflar, sözleşmeye bir madde koyarak sözleşme süresinden evvel sözleşmenin haksız bir şekilde sona erdirilmesi durumunda cezai şart ödeyeceklerini kararlaştırabilirler. Dolayısıyla cezai şartlar, esas edime bağlı olarak belirlenen ve yükümlülüğün yerine getirilmediği hallerde vuku bulan yan edim olarak adlandırılmaktadır (136). Cezai şartların, edimin ifasını güvence altına alma dışında, ceza olarak zararı tazmin özelliği de bulunmaktadır. Fakat cezai şartın öncelikli amacı, sözleşmede yer alan edimin süresinde yerine getirilmesini sağlamaktır.

Cezai şart olarak belirlenen miktar, genel olarak borcun yerine getirilmemesiyle oluşacak muhtemel zarar miktarından yüksek bir meblağ olacak şekilde belirlemektedir. Buradaki amaç, edimin ifasını güvence fonksiyonunun güçlendirmektir. Görüldüğü üzere cezai şartların borcunu hiç yahut gereği gibi ifa

etmeyen taraf açısından cezalandırıcı özellikte olduğu söylenebilir. Cezai şartın bir diğer özelliği, tazminat talebine kıyasla daha pratik olması ve külfeti daha aza indirmesidir. Borcun ihlali nedeniyle tazminat taleplerinde, alacaklı taraf, hem uğradığı zararı hem de zararın miktarını ispat etmekle yükümlüdür. Fakat sözleşmede cezai şartın yer alması durumunda, alacaklı taraf, zararı ve zararın miktarını ispatlama külfeti altında olmadan ceza miktarını talep edebilecektir. Bu açıdan cezai şart, alacaklı tarafın sözleşmeden doğan edime kavuşabilmesi adına borçlu üzerinde ekonomik bir baskı vasıtası olduğu gibi, aksi durumlarda meblağı önceden belirli cezanın elde edilmesini sağlamaktadır. Cezai şart, genel olarak para ödemesi şeklinde kararlaştırılsa da para yerine başka bir edimin kararlaştırılması mümkündür (137).

Cezai şart, Türk Borçlar Kanunu'nun 179. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre *“Bir sözleşmenin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi durumu için bir ceza kararlaştırılmışsa, aksi sözleşmeden anlaşılmadıkça alacaklı, ya borcun ya da cezanın ifasını isteyebilir. Ceza, borcun belirlenen zaman veya yerde ifa edilmemesi durumu için kararlaştırılmışsa alacaklı, hakkından açıkça feragat etmiş veya ifayı çekincesiz olarak kabul etmiş olmadıkça, asıl borçla birlikte cezanın ifasını da isteyebilir.*

Borçlunun, kararlaştırılan cezayı ifa ederek sözleşmeyi, dönme veya fesih suretiyle sona erdirmeye yetkili olduğunu ispat etme hakkı saklıdır (138).”

TBK'daki düzenlemede cezai şartların iki türde belirlenebileceği görülmektedir. Maddenin ilk fıkrasında cezai şart, seçimlik şekilde düzenlemiştir. Bu çeşitte alacaklı taraf, cezai şart talebini esas yükümlülüğün ifasından vazgeçmek kaydıyla yaşılabilmektedir. Sözleşmenin hiç ifa edilmemesi veya gereğince ifa

edilmemesi durumunda, alacaklı yanın seçimlik bir hakkı bulunmakta ve belirlenen cezanın yerine getirilmesi yahut borcun ifa edilmesi talebinde bulunabilmektedir. Bu durumun aksine düzenleme yapılması hususunda ise kanun koyucu tarafından bir serbesti tanınmıştır. İkinci fıkrada düzenlenen cezai şart çeşidi ise ifa ile beraber istenmesi mümkün olan cezai şarttır. Bu çeşitte, alacaklı taraf borcun ifasını talep etmekle birlikte sözleşmede kararlaştırılan cezai şartı da isteyebilmektedir. Maddenin son fıkrasında ise sözleşmeden cayma cezası olarak isimlendirilen ve hukuki açıdan cezai şart kapsamında bulunmayan farklı bir yaptırıma yer verilmiştir. Cayma cezasına bakıldığında, borcun ifa edilmesi için borçluyu ekonomik olarak baskılama amacı taşıyan cezai şart ile uyuşmadığı görülmektedir. Burada, borçlu taraflarca belirlenmiş meblağı ödemek suretiyle sözleşmeyle yükümlendiği edimi yerine getirmeyebilecektir.

İş sözleşmelerinde, işçilerin iş görme yükümlülüklerini, işverenlerin de kendilerine ait borçları yerine getirmelerini temin edebilmek ve süresi dolmayan sözleşmelerin haksız olarak feshedilmesini önlemek amacıyla cezai şart konulmaktadır (139). Ancak iş sözleşmelerinde yalnızca bir taraf aleyhine cezai şart konulması mümkün değildir. Taraflar arasında dengenin sağlanması gerekmektedir. Özellikle sadece işveren lehine tek taraflı hüküm doğuracak cezai şartlar, güçsüz konumdaki işçinin korunması adına geçerli sayılmamaktadır. Profesyonel sporcu sözleşmeleri bakımından ilgili mevzuatta cezai şartla ilişkin düzenlemenin bulunmadığı görülmektedir. Dolayısıyla açıkladığımız TBK çerçevesinde genel hükümler, profesyonel sporcu sözleşmelerinde de geçerli sayılacaktır. Buradan hareketle profesyonel sporcu sözleşmelerinde cezai şartların kararlaştırılmasının mümkün olduğu söylenebilir. Ancak bu şartların tek taraflı

olmaması, hem spor kulübü için hem de profesyonel sporcu için belirlenmesi gerekmektedir. Sözleşmenin taraflarca haksız yere feshedilmesi durumunda cezai şart ödeneceği kararlaştırılmış ise bu husus ilgili makam tarafından haksız fesih tazminatının hesaplanmasında dikkate alınacaktır.

Türk Borçlar Kanunu 182. maddesine göre, sözleşme tarafları, cezai şartın miktarını serbestçe belirleyebilmektedir. Sözleşme konusu asıl borcun herhangi bir nedenle geçersiz olması durumunda yahut aksi kararlaştırılmadığı müddetçe asıl borcun sonradan edim borçlusuna sorumluluk yüklenemeyecek bir nedenle imkansız hale gelmesi halinde cezanın ifası istenmeyecektir (140). Dolayısıyla profesyonel sporcu sözleşmelerinde taraflardan birinin sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi yahut borcun ifa edilmesinin imkansız duruma gelmesi hallerinde diğer tarafın cezai şartın ödenmesini talep etmesi mümkün olmayacaktır. Bununla birlikte aynı maddenin son fıkrasında hâkimin, aşırı gördüğü ceza koşulunu kendiliğinden indirebileceği belirtilmektedir. Cezai şart olarak belirlenen miktarın aşırı olduğu yönünde bir kanaat oluşursa hakimin cezai şart miktarını indirebilecektir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinde takdir yetkisi futbola ilişkin uyuşmazlıklarda TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nda, diğer spor dallarına ilişkin uyuşmazlıklarda Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'ndadır. Cezai şart bedellerinin yüksek olması durumunda indirim yapılabilecektir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinde cezai şart bedellerinin yüksek tutulduğu görülmektedir. Bu durum sözleşme taraflarını ekonomik olarak önemli ölçüde etkilemektedir. Dolayısıyla cezai şartın, hakkaniyete aykırı olacak derecede yüksek olmaması gerekmektedir. Böyle durumlarda, cezai şart bedelinin azaltılması için ilgili makama başvuru yapılabilecektir.

3.5.4. Tazminat

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin son bulması durumunda meydana gelebilecek sonuçlardan bir diğeri, tazminattır. Tazminat sorumluluğu genel olarak sözleşmenin feshedildiği durumlarda gündeme gelmektedir. Sözleşme taraflarının sözleşmeyi haklı nedenle feshedebileceği hallerden bahsedilmiştir. Haklı nedenlerin varlığı dışında tarafların sözleşmeye bağlı kalmaları ve sözleşmede belirlenen sürenin sonuna kadar kendilerinden beklenen yükümlülükleri yerine getirmelidir. Bu nedenle sözleşmelerin süresinden önce feshedilmesi, taraflar arasındaki sözleşmeye aykırılık anlamına gelmekte ve bu fesih, haksız fesih olarak adlandırılmaktadır. Haksız fesih kavramına daha önce yer verilmiştir. Haksız fesih sebebiyle sözleşmenin diğer tarafının uğradığı zarar, haksız feshi yapan tarafça tazmin edilmelidir. Haksız fesih dışında, sözleşmenin hiç veya gerektiği şekilde yerine getirilmediği hallerde karşı tarafın uğradığı zarar nedeniyle de tazminat sorumluluğu doğmaktadır.

Türk Borçlar Kanunu'nda hizmet sözleşmeleri adına tazminat, iki farklı şekilde ele alınmıştır. Sözleşme taraflarından birisi, borca aykırılık teşkil eden eylemlerde bulunur ve sözleşme bu nedenlerle haklı şekilde feshedilirse borca aykırı davranan taraf, karşı tarafın uğradığı zararı gidermelidir. Belirli süreli iş sözleşmelerinin, işveren tarafından haksız şekilde feshedildiği hallerde, işçi sözleşme devam etseydi kazanabileceği miktarı tazminat olarak isteyebilecektir. İşçinin de sözleşme ile üstleniş olduğu ifa borcunu yerine getirmemesi durumunda, işverenin işçiden tazminat talep etme hakkı bulunmaktadır. Ancak Borçlar Kanunu'nda bu hakkın, işçinin işe başlamamasından veya işi bırakmasından başlayarak 30 günlük süre içerisinde dava yahut takip yolu ile kullanılması gerektiği

düzenlenmiştir (141). Bunun dışında TBK'nın 440. maddesinde işçinin ölmesi durumunda sözleşmenin kendiliğinden sona ereceği ve işverenin, işçinin ölümünde kusuru bulunmasa dahi kanuni olarak ödeme yükümlülüğü olduğu belirtilmiştir. Buna göre işçinin ölümünden sona, işveren işçinin sağ kalan eşine ve erginliğe ulaşmamış çocuklarına, eğer bunlar yoksa bakmakla sorumlu olduğu kimselere bir aylık ücrete karşılık gelen tutarı ödemek zorundadır. Hizmet ilişkisinin beş yılı aşkın olması durumunda, ödenmesi gereken miktar, iki aylık ücrete karşılık gelen tutardır. Burada ödemenin gerçekleşmesi için kusur veya zarar şartı aranmamaktadır (142). Dolayısıyla profesyonel sporcuların sözleşme devam ederken vefat etmesi durumunda, sporcuların eşleri ve ergin olmayan çocukları, eğer bunlar yok ise bakmakla sorumlu olduğu kimseler, herhangi bir ispat yükü olmadan ödeme talep edebilirler.

Profesyonel sporcu sözleşmelerinde, sözleşmeye aykırı davranan tarafın diğer tarafa tazminat ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülük kaynağını, uluslararası talimatlardan ve ülkemizde yer alan mevzuattan almaktadır. Buna göre, profesyonel sporcu sözleşmelerine aykırı şekilde hareket eden taraf, tazminat sorumluluğu altındadır (143). Sözleşme içeriğinde tazminata ilişkin bir hükmün olmaması durumunda, ilgili ülke hukuku, sportif faaliyetin içerisinde bulunduğu spor dalının özellikleri, sözleşmenin kalan süresinde ödenmesi gereken ücret, feshin yapıldığı dönem, fesih nedeniyle oluşan masraflar ve mahrum kalınan diğer haklar şeklinde çeşitli kriterler dikkate alınarak tazminat hesaplanacaktır. Belirlenmesi gereken tazminat miktarı, alacaklı olan tarafı zenginleştirmemeli yahut diğer tarafı cezalandırır nitelikte olmamalıdır. Tazminat hesaplanırken, sporcular ile kulüpler arasında denge gözetilmeli ve spor dünyasında istikrarın

sağlanabilmesi adına tazminat taraflarca öngörülebilir olmalıdır.

3.5.5. Sır Saklama Yükümlülüğü ve Rekabet Yasağı

İş ilişkisi, çalışanlar ile işverenler arasında güven gerektiren ve bu güven sonucu taraflar arasında sadakat yükümlülüğü doğuran bir ilişkidir. Sadakat yükümlülüğü, Borçlar Kanunu'nun 396. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, çalışanların, işverenin yararına davranması ve menfaatlerini korumakta sadakatli hareket etmesi gerekmektedir (144). Sadakat yükümlülüğü, içerisinde birçok farklı borç taşımaktadır. Bunların sır saklama, özenle davranma ve rekabet etmeme borçları olduğu söylenebilir. Çalışanların hizmet akdi esnasında kendi işverenleri ile rekabete girmesi yasaktır. Rekabet yasağı, sadakat borcuna aykırılık teşkil etmektedir. Bu yasak, kural olarak iş görme ilişkisi esnasında gündeme gelecek ve sözleşme sona erdikten sonra devam etmeyecektir. Ancak sözleşme tarafları, hizmet sözleşmesine ekleyecekleri bir hüküm yahut ayrı bir akit ile rekabet yasağının sözleşmenin son bulmasından sonra devam etmesini sağlayabilirler (145). TBK md. 445'e göre, rekabet yasağı ile hakkaniyet gereğince işçilerin ekonomik geleceklerini tehlikeye sokacak derecede sınırlamalar getirilemeyecek, zaman, mekân ve çalışmaların türü açısından uygun düşmeyen sınırlamalar içermeyecektir. Yine rekabet yasağının süresi, özel durum ve koşullar hariç olmak üzere iki yılı geçmeyecektir (146).

Profesyonel olarak ifa edilen spor, kulüplerin birbirleriyle rekabet etmesi esasına dayanmaktadır. Bu anlamda spor kulüpleri, hem sportif müsabakalarda başarı sağlama hem de gelirini arttırmak maksadıyla başarılı ve ünlü sporcular ile çalışma arzusuyla rekabete girmektedir. Aynı lig içerisinde yer alan spor

kulüplerinin birbirleriyle rekabet içerisinde hareket etmeleri sebebiyle sporcular için genel olacak şekilde geniş bir rekabet yasağının konulması mümkün değildir. Çünkü bu halde sporcuların mesleki geleceği tümüyle yok olacaktır. Yine böyle bir ihtimalde, maddi açıdan güçlü olan spor kulüpleri tekel oluşturarak oyuncuların kendi kulüpleri dışında sportif faaliyette bulunmasını engelleyecektir. Bunun dışında belirli spor kulüpleri için rekabet yasağı getirilmesi halinde ise sporculara gelecek transfer tekliflerinin belirlenebilir olmaması sebebiyle sporcuların ekonomik akıbetini sınırlandırabilir yahut sona erdirebilir. Ancak bu durumun istisnaları bizce mümkündür. Bazı durumlarda, spor kulüpleri arasında yıllardır süregelen ve bu kulüplerin faaliyet gösterdiği ülke tarafından benimsenmiş ezeli rekabetler olabilmektedir. Bu gibi durumlarda, önemli bir transfer gerçekleştiren kulübün, transfer edeceği oyuncuyla sözleşme yaparken ezeli rekabet içerisinde olduğu rakip kulübe yönelik transfer yasağı talep etmesi normaldir. Bu durum rekabetin özüyle uyushmaktadır. Ancak bu şekilde konulacak bir rekabet yasağının belirli bir süre ile sınırlandırılması uygun olmalıdır. Aksi durum, profesyonel sporcunun muhtemel mesleki fırsatlarını ve ekonomik durumunu menfi etkileyecektir. Netice itibariyle, rekabet yasağına ilişkin hükümlere, profesyonel sporun dinamikleriyle ve düzeniyle uyushmadığı için profesyonel sporcu sözleşmelerinde yer verilemeyeceği, ancak istisnai olarak ülke çapında kabul görmüş rakip kulüpler açısından rekabet yasağı hükümlerinin belirli ölçüde uygulanabilir olduğu düşüncesindeyiz.

Rekabet yasağıyla alakalı sözleşme maddelerinin genel olarak iptal edildiğini belirtmemiz gerekir. TFF Tahkim Kurulu, bir kararında yalnızca bir spor kulübüyle sözleşme yapılabilmesi hakkı tanıyan rekabet yasağı hükmünün, Borçlar

Kanunu'nun rekabet yasağına ilişkin düzenlemelerine uygun olmaması, sporcuların sözleşme hürriyetini aşırı derecede kısıtlaması ve sporcunun ekonomik geleceği açısından tehlike arz ettiği gerekçeleriyle rekabet yasağını geçersiz saymıştır (147). Görüldüğü üzere, rekabet yasağına ilişkin hükmün aşırı kısıtlayıcı olması halinde geçerli olmayacağı belirtilmiştir. Ancak tekrar etmekte fayda olacaktır ki, ülke yahut bölge çapında kabul görmüş bir rekabetin tarafı olan iki spor kulübünün, transfer edeceği oyunculara rakip kulübe belirli bir süre transfer edilemeyeceğine ilişkin yasak konulması, aşırı nitelikte değildir. Gerekçesini açıklamak gerekirse, transfer edilen sporcuya sözleşme tarafı spor kulübünün belirli bir emeği, mesleki gelişimi açısından sunduğu hizmeti, kulüple alakalı taktiksel eğitimi, maddi ve manevi harcamaları olacaktır. Dolayısıyla kulübün katkı sağladığı ve gelişmesine neden olduğu sporcunun bu becerisini, ülke çapında en önemli rakibi kabul edilen diğer kulüp adına kullanmasının hakkaniyete aykırı olacağı kanaatindeyiz. Yine aynı sporcu, sözleşme tarafı spor kulübünde kaldığı süreç içerisinde kulübün psikolojik dinamiklerini öğrenecektir. Bu durumu, rakip kulüp yararına kullanması mümkündür. Tüm bu nedenlerle ülke veya bir bölge içerisinde ezeli rakip oldukları kabul gören kulüpler arasında belirli bir süreye haiz olmak üzere rekabet yasağı hükümlerinin uygulanabileceği kanaatindeyiz.

Sır saklama borcu ise Türk Borçlar Kanunu'nun 396. maddesinde özen ve sadakat borcu başlığı altında düzenlenmiştir. Buna göre çalışanlar, iş gördüğü esnada öğrendiği iş sırlarını ve diğer bilgileri, hizmet ilişkisi devam ettiği müddetçe başka kimselere açıklayamaz ve kendi faydasına olacak şekilde kullanamaz. Ayrıca taraflar arasındaki hizmet ilişkisi sona ermiş olsa dahi işverenlerin menfaatlerinin korunması adına gereken ölçüde sır saklama yükümlülükleri devam edecektir

(148). Sır saklama yükümlülüğü, sporcular ile kulüpler arasında sözleşmenin devam ettiği esnada ve sözleşme bitiminin ardından devam edecektir. Sporcuların, kulübü ve kulübünde yer alan diğer sporcular hakkında öğrenmiş olduğu gizli bilgileri başkalarıyla paylaşmaması, üçüncü kişilere açmaması gerekmektedir. Kulüpte yar alan yöneticilerin veya sporcuların özel bilgileri, yapılacak transferler, spor kulübünün varsa maddi problemleri, maddi gücü, geleceğe yönelik planları, sır saklama yükümlülüğü kapsamında sayılmaktadır. Yine kulübün teknik adamlarıyla yapılan çalışmaların, verilen talimatların ve taktiklerin sır niteliği taşıdığı söylenebilir (149). Sporcuların bu bilgileri izinsiz şekilde açıklamaları, sadakat yükümlülüğüne ve sır saklama yükümlülüğüne aykırılık teşkil edecektir. Spor kulüplerinin de sporculara karşı sır saklama yükümlülüğü ve sadakat borcu bulunmaktadır. Dolayısıyla spor kulüplerinin sporcular hakkındaki özel bilgileri, izin verilmesi haricinde açıklamaması gerekmektedir. Aksi halde sır saklama yükümlülüğü ihlal edilmiş sayılacaktır.

3.5.6. Sportif Cezalar

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin sona ermesi durumunda sportif birtakım neticeler oluşabilir. Sözleşmenin haklı bir nedene dayanmadan feshedilmesi durumunda, haksız tarafa sportif cezaların verilmesi mümkündür. Bu cezaların, tarafların tazminat yükümlülüğüyle yahut sözleşmede yer alan cezai şart sorumluluğu ile ilgisi bulunmamaktadır. Sporcuların yahut kulüplerin herhangi bir şekilde haklı sebebi olmadan sözleşmeyi feshetmesi durumunda sportif cezalar gündeme gelmektedir (150). Sportif cezalar hususunda TFF mevzuatında hüküm bulunmaktayken diğer spor dallarına ilişkin mevzuatlarda sportif cezalara ilişkin

açık hükümler bulunmamaktadır. Ancak uygulamada ilgili federasyonların disiplin kurullarınca disiplin cezası verebileceği söylenebilir. TFF Transfer Talimatına göre koruma dönemleri içerisinde yapılan haksız fesihlerde sportif ceza verilecekken, koruma dönemleri dışında yapılan haksız fesihlerde ise disiplin cezası uygulamayacaktır. Sportif cezalar kendiliğinden uygulanmamaktadır. Ceza verilmesini isteyen tarafın futbola ilişkin sportif ceza talepli başvurusunu TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na yapması gerekmektedir. Ancak disiplin cezasına ilişkin başvuruların ise ilgili spor dalının örgütlendiği federasyona ait disiplin kuruluna yapılması gerekmektedir. Sportif ceza başvurusu, TFF'nin ilgili tarafa yapacağı fesih bildiriminden itibaren gelecek transfer ve tescil döneminin sona ereceği zamana dek yapılabilir. Bahsedilen bu süre hak düşürücü nitelikte olduğundan sonrasında sportif ceza talebi mümkün değildir. Sporcuları fesih yapmaya yönlendiren spor kulüplerine de sportif ceza uygulanacaktır. Bu durumda, kulübüyle olan sözleşmesini haksız şekilde fesheden sporcu ile yeniden sözleşme akdeden spor kulübünün sporcuyla feshe yönlendirdiği kabul edilecektir. Elbette spor kulüplerinin aksini ispat etmesi mümkündür. Bunun dışında sporcuları fesih yapmaya yönlendirenler arasında spor kulüplerinin yetkilileri, sporcu temsilcileri ve diğer sporcuların bulunması durumunda bu kimselere de sportif ceza uygulanması mümkündür (151).

3.6. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü

Sözleşme ilişkilerinde, tarafların sözleşmeden doğan haklar ve borçlar sebebiyle tatmin olmadığı durumların yaşanması mümkündür. Herhangi olayda

tarafların iradelerinin birbirleriyle uyuşması kadar anlaşmazlık yaşanması da gayet normaldir. Bir sözleşme ilişkisinde tarafların beklentisi, sözleşmeden doğan sorumlulukların öngörülen şekil ve hakkaniyet şartları çizgisinde ifa edilmesidir. Ancak taraflar arasında birtakım nedenlerle ihtilaf oluşması mümkündür. Böylesi uyuşmazlıkların baş göstermesi durumlarında tarafların uyuşmazlığa yönelik çözüm ihtiyacı baş göstermiştir. Bu noktada önemli olan anlaşmazlığın giderilmesi ve anlaşma yollarının açıklığa kavuşturulmasıdır.

Profesyonel sporcu sözleşmeleri, spor kulüpleri ile profesyonel sporcular arasında çeşitli amaçlarla akdedilen, taraflar açısından başarı, kazanç, kariyer ve itibar beklentilerine haiz bir sözleşmedir. Ancak her sözleşmede olduğu gibi, profesyonel sporcu sözleşmelerinin de tarafların beklentilerini karşılayamadığı durumlar olabilmektedir. Bu hallerde taraflar arasında anlaşmazlıklar yaşanmakta ve oluşan anlaşmazlıkların çözüme kavuşturulması ihtiyacı doğmaktadır. Uyuşmazlık çözüm yolları bu anlamda önem arz etmektedir. Sözleşme yanlarının iradeleri sözleşmenin her aşamasında birbirine uygunluk göstermeyebilir. Yine sözleşme devam ederken tarafların yükümlülüklerini hiç veya gereği gibi yerine getirmediği durumlar oluşabilir. Profesyonel sporcu sözleşmelerinde taraflar arasında yaşanabilecek uyuşmazlıkların konusu bir hayli geniştir. Taraflardan birinin kusuruna dayalı olarak sözleşmenin geçersiz sayılmasından sözleşmenin ikincil unsurlarında ihtilafa düşmeye, borcun ifa edilmemesinden veya gecikmesinden haksız feshe dek birçok sorunun ortaya çıkması mümkündür. Esasen hangi hususta, sözleşmenin hangi aşamasında, hangi taraf sebebiyle anlaşmazlık yaşanırsa yaşansın, tarafların haklarını nasıl, ne şekilde müdafaa edeceğini belirlenmesi önemlidir.

Taraflar arasındaki ihtilafta kimin haklı olduğunun tespitini tarafların yapması mümkün değildir. Bu noktada hakkın korunması büyük oranda devletin tekelindedir. Ancak bunun yanında kamu makamlarının müdahalesinde geciktiği ve hak kaybının oluşacağı veya hakkın kullanılmasının önemli derecede zorlaşacağı durumlarda kişilerin haklarını kendi güçleriyle koruması mümkün olabilir. Sözleşme tarafları arasında bir anlaşmazlık yaşanması halinde ihtilaf taraflarından birisinin mevcut anlaşmazlığı kendi gücüyle çözüme kavuşturamayacak olması her zaman devletin müdahalesini gerektirmeyebilir. Bir sözleşmeyi akdetme hususunda anlaşılan tarafların sonraki zamanlarda uyuşmazlık yaşaması nasıl mümkünse uyuşmazlığın çözümü yönünde anlaşma sağlanması da o kadar mümkündür. Tarafların kendilerine yardım edebilecek yetkili kişiler yahut kuruluşlar vasıtasıyla aralarındaki problemleri bir neticeye ulaştırabilirler. Bu sebeple her ihtilafın mutlaka devlet yargı mercilerine taşınması gerekmemektedir. Bir uyuşmazlığın çözümünde sarf edilen enerjinin, yapılan masrafların, kaybedilen zamanın en az seviyeye indirgenmesi alternatif çözüm yolları aracılığıyla mümkün hale gelmektedir. Dolayısıyla profesyonel sporcu sözleşmesinin tarafları arasında bir sorun yaşandığında, tarafların bu sorunu kendi aralarında çözmeleri mümkün olduğu gibi anlaşmazlığı bir başka kişinin aracılığıyla çözüme kavuşturmaları da mümkündür. Bunun dışında tarafların aralarındaki ihtilafı ihtiyari tahkime götürmeleri veya devlet mahkemelerine başvurmaları mümkündür. Devlet tarafından zorunlu tutulan durumlarda ise mecburi olarak zorunlu tahkim mercilerine başvuru yapılacaktır.

3.6.1. Müzakere ve Sulh Sözleşmesi

Bir uyuşmazlığın oluşması durumunda, anlaşmazlığın konusu tarafların üstünde tasarruf edebilecekleri bir konu ise başkaca kimselerin müdahalesi gerekmeksizin uyuşmazlığın taraflar arasında çözülmesi mümkündür. Bu yöntem kadim dönemlerden beri kullanılan bir yöntemdir. Aralarındaki anlaşmazlığın giderilmesi niyetinde samimi olan taraflar için oldukça etkili ve sıkça kullanılan bir alternatif ihtilaf çözüm yoludur. Sözleşme tarafları ilk önce ihtilaf yaşadıkları hususları belirler ve o hususlar üzerinde anlaşma sağlamaya çalışırlar. Bu yöntemde usule ilişkin karmaşık kurallar yahut şekle ilişkin koşullar bulunmamaktadır (152). Tarafların bu gayreti olumlu neticelenir ve anlaşmazlık yaşanan konular üzerinde uyuşma sağlanırsa tarafların sulh olduğu ifade edilir. Sözleşme taraflarının ihtilafı giderme konusundaki birbirlerine uygun ve karşılıklı irade beyan etmeleri söz konusudur. Bu nedenle sulh hali, bir sözleşme türüdür. Taraflar genel olarak bu sözleşmeyi aralarındaki sorunlar büyümeden birbirlerini kırmadan ve ihtilaf dava boyutuna ulaşmadan akdederler. Fakat her aşamada yapılması mümkündür. Taraflar arasındaki uyuşmazlık davaya konu edilip tahkime veya mahkemeye taşınsa da kesin hüküm verilmeden önceki her aşamada sulh olunması mümkündür.

3.6.2. Arabuluculuk

Profesyonel sporcu sözleşmelerinin taraflarının, aralarında ortaya çıkan bir uyuşmazlığın çözüme kavuşturulması için, sportif faaliyetin bağlı olduğu federasyondan arabuluculuk yapmasını talep etmesi mümkündür. Arabuluculuk yöntemi, taraflar arasındaki ihtilafın çözümünün tarafsız ve bağımsız üçüncü bir kimsenin katılımı neticesinde gerçekleştiği bir yoldur. Arabuluculuk yöntemi,

profesyonel sporcu sözleşmesi taraflarından bağımsız bir kimse olan arabulucunun anlaşmazlık yaşanan konuları belirlemede ve bu konuların çözüme kavuşturulmasında tarafsız davranabilme niteliği ve sözleşme yanlarının güvenliğini sağlayıp neticeye ulaşabilmek adına iki tarafı da ikna edebilme imkânı sebebiyle hızlı, pratik, daha az masraflı ve tercih edilen bir yöntemdir.

3.6.3. Tahkim

Taraflar arasında yaşanan anlaşmazlığın sulh yoluyla yahut arabulucu vasıtasıyla çözüme ulaştırılamadığı durumlarda tahkime başvurulması mümkündür. Anayasa'nın 59. maddesine bakıldığında, spor federasyonları tarafından düzenlenen sportif faaliyetlerin yönetimi ve disiplini hakkındaki kararlara karşı zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği belirtilmektedir. Ayrıca tahkim kurulu tarafından verilen kararların kesin olduğu ve bu kararlara karşı herhangi bir yargı merciine başvuru yapılamayacağı belirtilmektedir (153). Bunun dışında profesyonel sporcu sözleşmeleri ve ek sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklarda ihtiyari olarak tahkime başvuru yapılabilmektedir. Bu hususlar daha sonra detaylı olarak incelenecektir. Bu bağlamda tahkim yöntemi, alternatif bir anlaşmazlık giderme yoludur. Tahkim devlet mahkemelerinin yükünü azaltmakta ve taraflar açısından daha az maliyetli olmaktadır. Bu özellikleri tahkim yöntemini cazip hale getirmektedir.

3.6.4. Zorunlu Tahkim Sistemi

Birtakım meselelerde, devlet mahkemeleri yerine bu meseleler hususunda örgütlenmiş ve yönetim yetkisi verilmiş kuruluşlar tarafından meydana getirilen

tahkim mahkemeleri münhasıran görevlendirilmiştir. Bu kapsamda çıkacak anlaşmazlıklar hakkında sözleşme taraflarının başka seçeneği bulunmamaktadır. Taraflar arasında tahkim sözleşmesi olmasa dahi uyuşmazlığın görevlendirilen tahkim mahkemesine götürülmesi gerekmektedir. Zorunlu tahkim sisteminde, uyuşmazlık konusu vakanın taraflarının tahkim yoluna gidip gitmeyeceği kararı kendilerine bırakılmamıştır (154). Profesyonel spor faaliyetlerine ilişkin anlaşmazlıklar da bu kapsamdadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 59. Maddesinde spor federasyonlarının sportif faaliyetlerin yönetimi ve disiplini konusundaki kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvuru yapılacağı ve tahkim kurulu kararlarının da kesin olduğu, verilen kararlara karşı başkaca yargı merciine başvuru yapılamayacağı belirtilmiştir (155). Bu noktada futbola ilişkin uyuşmazlıklar diğer spor dallarına göre farklılık arz etmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu Statüsünde futbola ilişkin tüm anlaşmazlıkların TFF hukuk organlarınca karara bağlanacağı belirtilmektedir (156). Bu kapsamda taraflar arasındaki ulusal ihtilaflar için TFF, uluslararası ihtilaflar için de FIFA yetkilidir. Fakat zorunlu tahkimin kapsadığı konular Anayasa'da sınırlı olarak sayılmıştır. Buna göre spor dalının bünyesinde yer aldığı federasyonların sporculara, spor kulüplerine, müsabakalara ve sportif faaliyetle alakalı diğer kimselere vermiş oldukları küme düşürme, ihraç, seyircisiz oynama, müsabakadan men, ligden ihraç ve puan tenzili şeklindeki kararlara karşı kesin ve hızlı bir denetim yolu öngörülmektedir. Bunun yanı sıra, sporcular ile spor kulüpleri yahut teknik adam gibi sporun diğer süjeleri arasında bulunan alacaklara ilişkin ihtilaflar adli yargı yerlerinde görülebilir. Bu sayede, sportif faaliyetlerle alakalı vekâlet, hizmet ve bunlara benzer başkaca akitlerden doğan ifa etmeme, fesih,

tazminat şeklindeki anlaşmazlıklar ile diğer alacak hakları genel hükümlere uygun şekilde çözümlenebilir (157).

3.6.4.1. Futbol Dışında Kalan Spor Dallarında Zorunlu Tahkim Sistemi

Futbol dışındaki spor dallarına ilişkin federasyonların mevzuatlarında genel olarak profesyonel spor sözleşmelerinden doğan anlaşmazlıkların, kural olarak Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'nda çözüme kavuşturulacağı belirtilmektedir (158). Fakat bu kaideler, mutlak nitelikte değildir. Taraflar arasındaki ihtilafların bir kısmı adli mahkemeler tarafından çözüme kavuşturulmaktadır. Bazı durumlarda ise tarafların iradelerine bağlı olarak tahkim yolunun uygulandığı görülmektedir. Federasyon mevzuatlarında emredici şekilde öngörülmüş tek tip sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde SGM Tahkim Kurulu görevlidir. Bunun dışında sporcular ile kulüpler arasında özel sözleşmenin bulunması durumunda, işbu özel sözleşmeden doğan uyuşmazlıkların çözümünde ise adli mahkemeler görevlidir. Taraflar arasında akdedilen özel sözleşmelerde tahkim koşulunun bulunması durumunda ihtilafların çözümü için belirlenen tahkim mahkemesine başvurulması mümkündür. Bu bölümde futbol dışındaki spor dallarına ilişkin profesyonel sporcu sözleşmelerinden doğan anlaşmazlıkların ülkemizdeki sportif mevzuatlarda öngörülen çözüm usulü anlatılacaktır.

3.6.4.1.1. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu

SGM Tahkim Kurulu'nun görevlerinin kapsamı, SGM Tahkim Kurulu Yönetmeliği'nin 5. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre SGM Tahkim Kurulu,

federasyonlar ile spor kulüpleri, hakemler, sporcular, antrenörler ve teknik direktörler arasında oluşan uyuşmazlıkları, spor kulüpleri ile sporcular, teknik direktörle ve antrenörler arasındaki ihtilafları, spor kulüplerinin birbiri arasında oluşan anlaşmazlıkları, federasyonlar tarafından verilen ceza ve disiplin kurulu kararlarını ve diğer kararlarını ilgili kişilerin yapacağı itiraz üzerine inceler ve kesin olarak neticeye ulaştırır (159). Buradan anlaşıldığı üzere profesyonel sporcu sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların çözümü için SGM Tahkim Kurulu'na başvurulabilir. Görüldüğü üzere spor dalı ayrımı yapılmamıştır. Dolayısıyla tüm spor dallarında yer alan profesyonel sporcu sözleşmeleriyle alakalı taraflar arasında meydana gelen uyuşmazlıklar için verilen kararlara karşı SGM Tahkim Kuruluna başvuru yapılabilmektedir. Burada futbol faaliyetlerini ayrı tutmakta fayda vardır. Bu ayrım aşağıda açıklanmıştır.

SGM Tahkim Kurulu'na direkt olarak başvuru yapılmamakta, Kurul, federasyonlarca verilen kararları ilgililerin başvurusu üzerine inceleyip karara bağlamaktadır. Tahkim Kurulu'na doğrudan başvuru yapılması durumunda yapılan başvuru, Kurul tarafından ilgili federasyona gönderilecek ve ilgisine bildirimde bulunulacaktır (160). Bu uygulamanın benzeri futbol uyuşmazlıkları için de kullanılmaktadır. Fakat futbolda ilk aşamadaki yargılama yetkisi Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na verilmiştir (161). Bu nedenle başvuru üzerine federasyon yönetim kurulu yerine, UÇK tarafından ilk derece yargılaması yapılmaktadır. UÇK'nın kararlarına karşı ilgililerin TFF Tahkim Kurulu'na başvurması mümkündür. Profesyonel sporcu sözleşmelerinden doğan bir uyuşmazlık halinde federasyonlara yapılacak başvuruya ilişkin usul, her federasyonun kendi takdirine göre belirlenmektedir. Futbol dışındaki spor dallarında sözleşme taraflarından biri

dilekçe vermek suretiyle ilgili federasyonun yönetim kuruluna başvuru yapılmakta, dilekçeler teatisi tamamlandıktan sonra yapılan inceleme neticesinde bir karar verilmektedir. Verilen karara karşı ilgililerin SGM Tahkim Kurulu'na başvurma hakkı bulunmaktadır (162).

3.6.4.1.1.1. Tip sözleşme – Özel Sözleşme Ayrımı

Daha önce sözleşmelerinin şekli başlığı altında izah ettiğimiz üzere, genel olarak profesyonel sporcular ile spor kulübü arasında tek tip sözleşmesi akdedilmektedir. Ancak taraflar arasında çeşitli sebeplerle tip sözleşmesinden ayrı olarak özel sözleşme imzalandığı durumlar da bulunmaktadır. Bu hallerde iki çeşit sözleşme ve iki çeşit uyuşmazlık çözüm yolu ortaya çıkmaktadır. Tek Tip sözleşmelerden kaynaklanan anlaşmazlıklar ilgili federasyonların yönetim kurulunda yahut anlaşmazlığı çözmeye yetkili organda çözüme kavuşturulur ve itiraz edilmesi durumunda SGM Tahkim Kurulu'nda neticelendirilir. Taraflar arasında ayrıca akdedilen özel sözleşmeden kaynaklı uyuşmazlıklarda ise, ilk olarak tarafların iradelerine bakılır. Özel sözleşmede taraflarca tahkim şartı belirlenmişse belirlenen tahkim mahkemesinde, eğer tahkim şartı yoksa taraflarca yetkili kılınan yahut kanunda öngörülmüş olan devlet mahkemesinde uyuşmazlık çözümlenecektir.

Federasyonlar tarafından tip sözleşme yapma zorunluluğu getirildiği durumlarda, profesyonel sporcu sözleşmesinin tarafları arasında bir anlaşmazlık yaşandığında ilgili federasyon, yalnızca tip sözleşmeyi dikkate alarak karar vermektedir. Taraflar arasında imzalanan özel sözleşme dikkate alınmamaktadır. Bu nedenle taraflar özel sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü için

adli yargı mahkemelerine başvurulmalıdır (163). Taraflardan biri, özel sözleşmeden kaynaklı bir ihtilaf nedeniyle ilgili federasyon yönetim kurulu kararına karşı, SGM Tahkim Kurulu'na itiraz başvurusu yapsa da kurul atıfta bulunduğumuz Yargıtay görüşü doğrultusunda karar vererek başvuruları reddetmektedir (164). Adli yargı mahkemelerinde yargılama yapılırken taraflar arasındaki tip sözleşme dikkate alınmayacaktır. Özel sözleşme hükümlerine göre karar verilecektir. Tek tip sözleşmeler profesyonel sporcuların sportif faaliyet gösterdikleri spor dallarının hemen hemen hepsinde mevcuttur. Dolayısıyla tip sözleşmelerle ilgili anlaşmazlıklar için, futbolda TFF Tahkim Kurulu, diğer özerk spor dallarında SGM Tahkim Kurulu görevlidir. Özel sözleşmelerle alakalı anlaşmazlıklarda ise sözleşmede tahkim şartının bulunması halinde belirlenen hakem mahkemesi, tahkim şartı bulunmuyorsa adli yargı mahkemeleri görevlidir.

3.6.4.1.1.2. Başvuru Usulü

SGM Tahkim Kurulu'na başvuru usulüne ilişkin bilgiler SGM Tahkim Kurulu Yönetmeliği'nde belirtilmiştir. Buna göre sporcular, kulüp yöneticileri, yetkili kılınan idareciler ve diğer ilgili kişiler, SGM Tahkim Kurulu Başkanlığı'na hitaben yazılan bir dilekçe ile başvuru yapabilir. Başvurunun bizzat SGM kalemine elden veya iadeli taahhütlü şekilde gönderilecek bir posta ile yapılması mümkündür. Alınan dilekçeler esas numarası verilerek davanın konusu, davacı, davalı, ret, kabul, merci atlama gibi bilgiler ile birlikte dosya kabul defterine kaydedilir. Kayıt defterine yapılan kayıtlardan koordinatör sorumludur. İlgililerin dilekçelerinde, tarafların ve vekil aracılığıyla başvuru yapılmış ise vekillerin T.C Kimlik Numaraları, isim, soy isimleri, adresleri, başvuru konusu, başvurunun

hukuki ve maddi nedenleri, dayanak yapılan deliller ve tarafların talep sonuçları yer almalıdır. İlgili belgelerin ve kararların asıl suretleri yahut aslı gibidir yapılmış örnekleri dilekçeye eklenmelidir. Dilekçe ve ekleri karşı taraf adedinden bir fazla olmalıdır. SGM Tahkim Kurulu'na başvurular, ilgili federasyonlar tarafından verilen yönetim kurulu kararları ile ceza yahut disiplin kurulu kararlarının ilgililere yazılı olarak bildirilmesinden itibaren 10 günlük süre içerisinde yapılmalıdır. Bu süre hak düşürücü niteliktedir. Dilekçenin ilgililer tarafından Kurula elden teslim edildiği veya postaya verildiği tarih, başvuru tarihi sayılmaktadır (165). Başvuru yapacak olan ilgililer, başvuru ücretini yatırmalı ve makbuzunu da dilekçelerine eklemelidir. Aksi durumda başvuru ücretinin yatırıldığına ilişkin makbuz kurula ibraz edilinceye dek başvuru işleme alınmayacaktır. Başvuru tarihinden itibaren 5 günlük süre içerisinde başvuru ücreti ve diğer giderlerin yatırıldığına yönelik makbuzun ibraz edilmediği durumlarda itiraz yapılmamış sayılacaktır. Başvuruya ilişkin ücret, Genel Müdürlüğün banka hesabına yatırılacaktır. Müdürlüğün emanet hesabına aktarılan itiraz ücretleri, itirazın kabul edilmesi durumunda başvuruyu yapan ilgiliye iade edilmektedir (166).

3.6.4.1.1.3. İnceleme Usulü

SGM Tahkim Kurulu'na inceleme usulüne ilişkin bilgiler SGM Tahkim Kurulu Yönetmeliği'nde belirtilmiştir. Başvuru dilekçeleri, evrak kayıt sırasına uygun olarak ve ivedilik hali söz konusuysa bu hal dikkate alınmak suretiyle Kurul tarafından incelenmektedir. İlk olarak başvuruya ilişkin merci atlanması yapıp yapılmadığı, Kurul'un görev alanına girip girmediği, hukuki yarar, ehliyet ve zaman aşımı hususları ve esasa ilişkin inceleme yapılır. İlk inceleme neticesinde en

geç 5 gün içerisinde Başkan'ın uygun göreceği bir üye tarafından görüş hazırlanır. Başvurunun içeriğine göre, gereken durumlarda bilirkişi görevlendirilmesi mümkündür. Bilirkişi rapor düzenleyerek Kurula bildirecektir. Başvuruda usule ilişkin noksanların bulunması durumunda, dilekçe eksik hususların tamamlanması için iade edilmektedir. İade işleminin bildiriminden itibaren 5 gün içerisinde eksik hususların tamamlanmaması halinde başvurular reddedilmektedir. Eğer merci atlanmış ise yani federasyonlara ait yönetim kurulu, ceza yahut disiplin kurulu kararları verilmeden direkt olarak SGM Tahkim Kurulu'na başvurulmuş ise dilekçe Kurul tarafından gereken işlemin yapılması için ilgili yere gönderilir ve bu durum başvuru sahibine bildirilir. İlk incelemelerde herhangi bir eksiklik bulunmaması durumunda yahut eksikliklerin süresi içerisinde giderilmesi halinde, dilekçe karşı tarafa ve ihbar edilme lüzumu görülen kimselere tebliğ edilecektir (167). Tebliği alan taraf, yapılan bildirim tarihinden itibaren en geç 10 günlük süre içerisinde cevap dilekçesini göndermek zorundadır (168). Dilekçelerin teatisi tamamlandığında raportör üyenin dosyanın esasına yönelik fikri ve varsa bilirkişi raporuyla beraber dosya Kurul'un önüne gelir. Kurul dosya üzerindeki incelemesini evrak üzerinden yaptıktan sonra gerek görmesi halinde belge ve bilgilerin istenmesine, lüzumlu işlemlerin yerine getirilmesine ve dosya içeriğiyle sınırlandırmak koşuluyla sözlü beyanların alınmasına karar verebilecektir. Federasyonların ceza ya da disiplin kurulları tarafından verilen kararlara karşı yapılan başvurularda tarafların teşekkülü sağlanmayabilir.

Görüşmeler başkan tarafından yönetilmektedir. Konuyla ilgili tartışmaların neticelenmesinden sonra, üyeler arasında soyadı sıralamasına göre oylama yapılmaktadır. En son oyu başkan, verir. Her üye oy kullanmak zorundadır,

çekimser kalmak mümkün değildir. Oy kullanmayan üye, toplantıya mazeretsiz şekilde katılmamış sayılmaktadır (169). Kararlar oy çokluğuyla verilmektedir. Kurula yapılan başvuruyla kararların icrası ve infazı durmamaktadır. Fakat Kurul, gerekli hallerde, ilgililerin talebi olması şartıyla başvuruya sebep veren kararın açık bir şekilde hukuka aykırı olduğu durumlarda, yargılamanın gidişatını da göz önünde bulundurarak icranın yahut infazın durdurulması yönünde karar verebilir. Haklı ve mecburi sebeplerin varlığı durumunda, uyuşmazlıkla direkt olarak alakalı mevzularda ihtiyati tedbir kararının verilmesi mümkündür (170).

Kurul, 3289 sayılı Kanunu, bu kanun temel alınarak çıkartılan statüleri, ilgili mevzuatları, uluslararası ve ulusal federasyonların yönetmelik ve talimatlarını, kanunlarda yer alan usul hükümlerini, dosyada bulunan tüm delilleri, tanık beyanlarını, bilirkişi raporunu ve her çeşit delili dikkate alarak adalet ve nesafet kuralları çerçevesinde kararını vermelidir. Kurul'un mecburi durumlar dışında, spor faaliyetleriyle alakalı iş ve işlemler için e geç 10 iş günü içerisinde, diğer konularda ise en geç 3 aylık sürede karar vermesi gerekmektedir. Buradan hareketle profesyonel sporcu sözleşmeleriyle alakalı kararların en geç 3 ay içerisinde verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Kararda, başvuru ücretinin, yargılama giderlerinin ve vekâlet ücretinin hangi taraf üzerinde ne miktarda bırakılacağı yer almalıdır. Kararda, kararın gerekçesi ve muhalefet edilmesi halinde muhalefet şerhleri bulunmalıdır. Karar, oy çoğunluğuna mensup ve başkan tarafından görevlendirilen üye tarafından yazılır ve toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanır. Verilen kısa karar, taraflara ve ilgili federasyon başkanlığına derhal bildirilmektedir. Bu durumda ilgililerin ve federasyonun kararı uygulamaya başlaması gerekmektedir. Gerekçeli karar ise bilahare tebliğ edilmektedir. SGM

Tahkim Kurulu tarafından verilen kararlar, ilam niteliğindedir (171).

3.6.4.1.1.4. Kararların Niteliği

SGM Tahkim Kurulu'nun kararları kesindir. Bu kararlara karşı, istinaf yahut temyiz etme ya da karar düzeltme şeklinde adli yargı organlarınca görülecek kanun yollarına başvurulması mümkün değildir. Kurul kararlarının hukuka aykırılık teşkil ettiği iddiasıyla iptal, tespit ve tazminat davası açılmamaktadır. Yalnızca karara karşı, kararın taraflara tebliğinden itibaren 10 günlük süre içerisinde yine SGM Tahkim Kurulu'na kararın düzeltilmesi talebinde bulunabilir. Kurul, 6100 sayılı Kanunda yer alan kararların açıklanması, maddi hataların düzeltilmesi ya da yargılamanın yenilenmesi hallerinin bulunması durumunda aynı başvuru konusu için yeniden karar verebilir. Bu hallerin dışında aynı başvuru konusu için yeniden karar vermez. Kurul tarafından spor federasyonlarınca sportif faaliyetlerin disiplini ve yönetimiyle alakalı olarak verilen kararlar kesindir. Bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvuru yapılması mümkün değildir (172).

3.6.4.2. Futbolda Zorunlu Tahkim Sistemi

TBK'de yer alan hizmet akdinden kaynaklanan ihtilaflar, Asliye Hukuk Mahkemelerinde, İş Kanunu'nda bulunan iş akitlerinden kaynaklanan anlaşmazlıklar İş Mahkemelerinde çözüme kavuşturulmaktadır. Profesyonel sporcu sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü ise farklılık arz etmektedir. Futbola ilişkin spor kulüpleri ile profesyonel sporcular arasında, tarafların yükümlülüklerine aykırı davranışları yahut eksik şekilde yerine getirmeleri nedeniyle anlaşmazlıklar oluşabilir. Bu anlaşmazlıkların çözüm yöntemleri TFF

Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, TFF Statüsü ve Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatında belirtilmiştir.

3813 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da anlaşmazlıkların diğer spor dallarındaki gibi iki aşamadan oluşan bir usul ile çözüme kavuşturulacağı ifade edilmişti. Bu sistemde tıpkı diğer federasyonlardaki gibi ihtilaf halinde ilk olarak TFF Yönetim Kurulu'na başvurulmaktaydı. Fakat 5179 sayılı Kanun'un 29.11.2007 tarihinde yapılan değişiklikle TFF Yönetim Kurulu'nun karar vereceği görev kapsamı daraltılmıştır (173). Değişiklikten önce TFF Yönetim Kurulunun futbolcular, spor kulüpleri, yöneticiler, müsabaka görevlileri ve futbolda görevli ilgili kişilerin yaptığı başvuruları karara bağlama görevi bulunmaktaydı. Dolayısıyla 3813 sayılı Kanun'un yürürlükte olduğu dönemde, futbol alanında faaliyet gösteren sporcular ile spor kulüpleri arasında oluşan anlaşmazlıklarda, ilk olarak başvuru yapılması gereken merci TFF Yönetim Kurulu idi. Diğer federasyonlarda olduğu gibi yönetim kurulunca verilen karara itiraz ise Tahkim Kuruluna yapılmaktaydı.

5894 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi ile futbol alanındaki profesyonel sporcu sözleşmelerinden kaynaklanan her türlü ihtilaf ile spor kulüplerinin futbolculara verecekleri para cezalarından kaynaklanan ihtilaflar UÇK tarafından incelenip karara bağlanacaktır (174). UÇK tarafından verilen kararlara itiraz ise yine Tahkim Kurulu'na yapılacaktır. 5894 sayılı kanun ile TFF'nin ilk derece kurulları belirlenmiştir. Bu kurullar Disiplin Kurulları, Kulüp Lisans Kurulu, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ve Etik Kurul'dur (175). Taraflar arasında yaşanan bir uyuşmazlık durumunda çözüm için öncelikle ilk derece kurullara başvuru yapılmalıdır. Tarafların kurul kararlarına karşı, kararın tebliğinden itibaren 7 gün

içerisinde itiraz etme hakkı bulunmaktadır. Çalışmanın devamında UÇK'ye ve TFF Tahkim Kuruluna değinilecektir.

3.6.4.2.1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, 5894 sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesi uyarınca oluşturulmuştur. UÇK ile ilgili bilgiler 17/06/2019 tarihinde yürürlüğe giren UÇK Talimatında verilmiştir. Talimatın 2. fıkrasına göre UÇK, futbol alanındaki spor kulüpleri, profesyonel sporcular, futbol menajerleri ve teknik adamlar arasında kurulan futbol ile ilgili her türlü anlaşmadan kaynaklanan uyuşmazlıkları inceleme ve karara bağlama konusunda yetkili ve görevlidir. Ancak talimatta bu yargılama yetkisinin ihtiyari olduğu belirtildiği için taraflarca kabul edilmesi gerekmektedir. Yani UÇK Talimatı çerçevesinde sayılan kimseler seçimlik olarak aralarındaki sözleşmesel ihtilafların Kurul tarafından çözüme kavuşturulmasını talep edebilirler. Bu ihtiyari kayıt nedeniyle Kurul'un sözleşmesel uyuşmazlıklar açısından zorunlu tahkim faaliyeti yaptığı söylenemez. Maddenin devamında yetiştirme tazminatı ile sportif cezalar açısından meydana gelen anlaşmazlıklarda UÇK münhasıran yetkili olduğu belirtilerek ihtilafın taraflarına tasarruf hakkı tanınmamıştır (176).

UÇK Kurulu Talimatında yer alan 3. maddede Kurul'un, hani şekilde oluşacağı düzenlenmiştir. UÇK, Federasyon Başkanının teklif etmesi ve Yönetim Kurulunun karar vermesiyle en az on yıllık meslekî tecrübeye sahip hukukçular içerisinden seçilen bir (1) Başkan, altı (6) asıl ve altı (6) yedek üyeden oluşur. Başkan ve üyelerin sahip olması gereken kriterler madde içerisinde tek tek açıklanmıştır. UÇK'nın görev süresi, Federasyon Yönetim Kurulunun görev süresi

ile bağılı olmaksızın 4 yıldır. Kurul başkanı ve üyeleri 4 yıllık süre sona erse bile yeni kurul üyeleri göreve başlayana dek görevlerine devam edecektir. Kurul üyeleri kendi içerisinde bir Başkan Vekili ve bir Raportör seçmektedir. Kurulda yer alamayacak kişiler ise aynı maddede tahdidi olarak sayılmıştır (177).

Kurul, görev faaliyetini bağımsız olarak yürütmektedir. Üyelerden birinin yerine yeni üye görevlendirilebilmesi için üyenin istifa etmesi yahut çekilmiş sayılması gerekmektedir. Kurulun görevine başladığı andan, görev süresinin son bulunduğu zamana dek geçen her bir senede, mazeretini bildirmeksizin aralıksız şekilde üç toplantıda yer almayan yahut bir çalışma senesinde toplamda yedi toplantıda bulunmayan üyenin, üyelikten çekilmiş sayıldığı kabul edilmektedir. Fakat mazeretini bildiren ve izin alsa bile bir sene içinde yapılan toplantılardan yarısının bir fazlasında bulunmayan üyenin de çekilmiş sayılacağı belirtilmiştir (178). İstifa, ölüm ya da başka sebepler ile boşalan üyelik için TFF Yönetim Kurulu, yedek üyeler arasından seçecektir. Seçilecek olan yedek üye ise kalan görev süresi boyunca görev yapacaktır. UÇK Talimatında yer alan 5. maddede, TFF Yönetim Kurulu'nun UÇK'nın idari nitelikteki işlerini yapmak ve kurula yapılan anlaşmazlık başvurularını başkan ve üyelere sunmak adına yeteri kadar koordinatör görevlendireceği belirtilmiştir. UÇK koordinatörleri, Kurul Başkanına bağılı şekilde çalışmaktadır. Yalnızca Kurul Başkanına karşı sorumludur. Koordinatörlerin de hukuk fakültesinden mezun kimseler olması gerekmektedir. Bunun dışında Kurul Başkanlığının tavsiyesi üzerine, TFF Yönetim Kurulu tarafından sekreterlik işlerinin yapılması gayesiyle yeteri kadar sekreter belirlenmesi mümkündür (179).

3.6.4.2.1.1. Başvuru Usulü

UÇK Talimatının 6. Maddesinde başvuruna ilişkin usul düzenlenmiştir. UÇK'ye yapılacak başvurular yazılı şekilde olmalıdır. Taraflar arasında gerçekleşen uyuşmazlığa konu başvuru dilekçe ile yapılmaktadır. Başvuru dilekçesinin ekinde başvuru ücretinin tümünün yatırıldığını gösteren makbuzun eklenmesi gerekmektedir. Başvuru ücretinin yatırılmaması halinde, başvuru dikkate alınmayacaktır. Dilekçede öncelikle uyuşmazlık yaşayan tarafların adları ve soyadları, T.C. kimlik numaraları, yabancılar için pasaport numaraları, tarafların unvanları, TFF kod/lisans numaraları, adresleri ve eğer var ise tebligat yapılabilecek e-posta adresleri, telefon ve faks numaralarının yer alması gerekmektedir. Eğer taraflar yasal temsilciler yahut avukatları aracılığıyla başvuru yapıyor ise bu kişilerin adları, soyadları, adresleri ile tebligat yapılabilecek e-posta adresleri, telefon ve faks numaralarını bulunmalıdır. Dilekçede başvuruya konu dava değerinin, uyuşmazlığa ilişkin davacının iddialarının dayanağı olan olayların, başvuruda belirtilen vakıaları ispata elverişli olan delillerin sunulması ve talep neticesinin açık bir şekilde belirtmesi gerekmektedir. Başvuruyu yapan tarafların, kanuni temsilcilerin veya vekillerin imzaları bulunmalı ve başvuru ücretinin tümünün yatırıldığına ilişkin makbuzun bir örneği dilekçeye eklenmelidir. Bununla birlikte profesyonel sporcu sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü için taraflarca UÇK'nın görevli olarak kabul edildiğini gösteren anlaşmanın dilekçeyle beraber sunulması gerekmektedir. Yukarıda belirttiğimiz üzere UÇK'nın profesyonel sporcu sözleşmeleri üzerindeki yetkisi ihtiyari olduğu için, tarafların Kurul'u görevini kabul ettiği anlaşmanın dilekçede belirtilmesi zorunluluk arz etmektedir. Başvuru dilekçesi ve ekleri karşı taraf sayısından bir fazla olacak

şekilde verilmelidir (180).

Başvurular, UÇK'ye sunulmak üzere UÇK koordinatörlüğüne verilmektedir. Koordinatörlük, dilekçeleri esas numarası vermek suretiyle kaydetmektedir. Başvuru dilekçesinde yukarıda saydığımız zorunlu hususlarda eksiklik bulunması durumunda, eksikliklerin giderilmesi amacıyla dilekçe davacıya iade edilecektir. 7 gün içerisinde eksiklikler tamamlanmaz ise başvuru yapılmamış sayılmaktadır. Zorunlu unsurlarında eksiklik bulunmayan dilekçe, ekleriyle beraber karşı tarafa tebliğ edilmektedir. Davalı taraf, başvuruya ilişkin cevap dilekçesini başvuruyu tebliğ aldığı tarihten itibaren 7 günlük süre içerisinde sunmalıdır. Cevap dilekçesinde de yukarıda saydığımız zorunlu unsurlar bulunmalıdır. Aksi halde eksikliklerin giderilmesi için dilekçe, davalıya iade edilecektir. Süresinde cevap dilekçesinin verilmese ya da 7 gün içerisinde eksik hususların tamamlanmaması durumunda cevap verilmemiş sayılmaktadır. Cevap dilekçesinde eksiklik olmaması halinde ekleriyle birlikte davacıya ve ihbar edilmesi gerekiyorsa üçüncü kişilere tebliğ edilmektedir. Dilekçenin teati aşamasının tamamlanması üzerine, dosya kurula tevdi edilecektir (181).

3.6.4.2.1.2. İnceleme Usulü

Dilekçelerin teati aşamasının son bulması üzerine sekretarya dosyayı Kurul'a sunmaktadır. UÇK, Başkan tarafından uygun görülen zamanda, kural olarak TFF Yönetim Kurulu'nun UÇK için tahsis ettiği mekânda toplanılmaktadır. Başkanın gerekli görmesi durumunda Kurul'un bir başka yerde toplanması mümkündür. Kurul, önüne gelen dosyalarda ilk olarak görevli olup olmadığını, taraf ehliyetini, dava açmada menfaatin bulunup bulunmadığını ve başvuruya

ilişkin sürelerle uyulup uyulmadığını incelemektedir. Yapılan incelemede eksiklik bulunması durumunda başvurunun usulden reddine karar verilecektir. Başvuruya ilişkin inceleme kural olarak dosya üzerinden yapılmaktadır. Kurul, ihtiyaç olması durumunda belge ve bilgilerin getirtilmesini, sözlü beyanlarda bulunulmasını ya da bilirkişiden açıklama istemesi amacıyla duruşma yapılmasını takdir edilebilir. Fakat dava taraflarından birinin başvurunun duruşmalı şekilde görülmesi isteği bulunuyorsa Kurul'un duruşma isteğini kabul etmesi gerekmektedir. Uyuşmazlığın iki tarafının da duruşma yapılmasını talep etmesi halinde, sadece bir defa duruşma yapılacaktır. Mevcut durum gerektiriyorsa duruşmanın gizli yapılmasına karar verilebilir. Tarafların UÇK talimatında ve diğer talimatlarda öngörülmüş olan ya da Kurul tarafından belirlenen sürelerle uygun hareket etme yükümlülükleri vardır. Belirtilen süreler son bulduktan sonra yapılmış olan başvurular, verilen dilekçeler, sunulan deliller dikkate alınmayacaktır. Bu halde Kurul, dosyada mevcut delillere göre karar verecektir. Müzakereleri başkan yönetmektedir. İnceleme ve değerlendirme neticesinde soyadı sırası doğrultusunda oylama yapılmaktadır (182). Kararlar toplantıda hazır olan üyelerin salt çoğunluğu sonucunda alınmaktadır. Oyların eşit olası durumunda başkanın oyu kararı belirlemektedir. Kurul üyelerinin çekimser oy kullanması mümkün değildir, oy kullanma zorunlulukları vardır. Çekimser oy kullanan yahut oy kullanmayan üyeler, toplantıya mazeretsiz şekilde katılmamış sayılmaktadır (183).

3.6.4.2.1.3. Kararların Niteliği

Kurul vereceği kararlarda bağımsız şekilde hareket etmektedir. Karar, Başkan tarafından uygun görülen ve çoğunluk kararına mensup olan üye tarafından

yazılmaktadır. Kararın, karar alınmasına katılan kurul üyelerince imzalanması gerekmektedir. Varsa muhalif görüşler de şerh olarak karara eklenmelidir. Kararların ve muhalefet şerhlerini gerekçeli olması gerekmektedir. Kararlar, infaz edilmek amacıyla TFF Genel Sekreterliği'ne hemen bildirilmelidir. Verilen kararlar, taraflara Koordinatörlük tarafından tebliğ edilecektir. Kurul'un gerekçeli kararını, başvuru tarihinden başlayarak en geç 4 aylık süre içerisinde yazması gerekmektedir. Buradaki amaç, taraflar arasındaki uyuşmazlıkların sportif faaliyetlerin doğasına uygun olarak hızlı ve pratik şekilde sonuçlandırılmasıdır. Gerekçeli kararın yazımının uzamasında haklı nedenler bulunuyorsa Kurul, 4 aylık sürenin, birer aylık zaman dilimleri şeklinde uzatılmasına karar verebilecektir (184).

Kurul tarafından, taraflardan birinin talep etmesi şartıyla telafisi mümkün olmayan zararların meydana gelmesinin kuvvetle muhtemel olan ve talepte bulunanın haklarının bir an önce koruma altına alınması gereken durumlarda, futbolun kendisine özgü yapısının ve yargılamanın gidişatının dikkate alınması suretiyle ihtiyari tedbir kararı verilmesi mümkündür. Kurul, gereken hallerde ihtiyati tedbir kararlarının verilmesi için takdir edilen çeşitte ve türde teminat gösterilmesini isteyebilir (185). Bir başvuru yapıldığında, dava dilekçesi, öncelikli olarak davalı tarafın TFF sisteminde kayıtlı faks numarasına iletilmektedir. Dilekçenin sistemdeki faks numarasına ulaştırılamaması durumunda, TFF'de kayıt altında bulunan davalı tarafa ait elektronik posta adresine tebliğ edilir. Davalı yanın elektronik posta adreslerine iletilen tebligatların, iletme tarihi itibarıyla ilgili kişiye ulaşp ulaşmadığına bakılmadan 5. günün bitiminde tebliğ edilmiş sayılacaktır. Davalıya ait faks numarası ya da elektronik posta adresinin TFF

sisteminde bulunmaması durumunda, dava dilekçesi başvuruda bulunanın dilekçesinde belirtilmiş olan adrese iletilecektir. Dilekçede belirtilen adrese tebligatın gönderilememesi durumunda tebligat, davalı tarafın TFF sisteminde kayıt altına alınmış posta adresine gönderilecektir. Bu halde tebligatın davalıya ulaşım ulaşılmadığı dikkate alınmaksızın tebliğ yapılmış sayılacaktır. Taraf teşkili sağlandıktan sonra, teşkili sağlayan yöntem ile tebligatlar yapılmaya devam edecektir. Tarafların teşkil edilmesini takiben tebligat bilgilerine dair değişimlerin mutlaka Kurula bildirilmelidir. Kurula bildirim yapılmadığı durumlarda, yapılacak tebligatlar, Kurul tarafından son tebligatın gönderildiği usulle taraflara gönderilmiş sayılır (186).

UÇK'nin verdiği kararlara karşı TFF Tahkim Kurulu'na itiraz edilebilir. Kararların taraflara tebliğ edilmesinden itibaren 7 günlük süre içerisinde itiraz yapılmalıdır. UÇK tarafından alınan kararlar, TFF Tahkim Kurulu'na itirazda bulunulmaması veya itiraz edilmesi üzerine TFF Tahkim Kurulu'nca verilen karar neticesinde kesinleşmektedir. Kesinleşen Kurul kararlarının TFF tarafından bir an evvel uygulanması gerekmektedir (187).

3.6.4.2.2 Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu

Futbol yüksek popülerliğe sahip bir spor dalı olduğu için, futbol faaliyetlerine ilişkin profesyonel sporcu sözleşmelerinin yapılması, hayat geçirilmesi ve çıkabilecek ihtilafların hızlı, pratik ve etkili şekilde çözüme kavuşturulması önem arz etmektedir. Profesyonel sporcu sözleşmelerine ilişkin uyuşmazlıkların çözümüne yönelik genel mahkemelerde yapılan yarılamaların yıllarca süresi futbolun doğasıyla uyuşmamaktadır. Sportif faaliyetlerin dinamik

yapısı nedeniyle hızlı ve pratik şekilde çözüme ulaşmak amaçlanmış ve tahkim yoluyla alakalı düzenlemeler hazırlanmıştır. Aksi durumlarda hem spor kulüpleri hem de profesyonel futbolcular bakımından telafisi güç maddi ve manevi zorlukların ortaya çıktığı görülecektir. Öyle ki taraflar arasındaki anlaşmazlık oluştuğunda ve bu durum genel mahkemelere yansıdığına futbolcunun müsabakalara katılmaması, sponsorlarıyla anlaşmalarının bozulması, popülerliğini yitirmesi gibi durumlar oluşabilecektir. Kendi kulübüyle ilişkisinin kesilmesi de kuvvetle muhtemeldir. Bu nedenlerle taraflar arasında yaşanan uyuşmazlıkların en kısa sürede çözülmesi elzemdir.

TFF Tahkim Kurulu, Federasyon Başkanı tarafından verilen teklif ve Yönetim Kurulunca alınacak karar neticesinde en az on yıl süredir meslek hayatında yer alan Hukuk Fakültesi mezunları içerisinde seçilen bir (1) Başkan ile altı (6) asıl ve altı (6) yedek üyeden oluşmaktadır. Başkan ve üyelerin sahip olması gereken kriterler madde içerisinde tek tek açıklanmıştır. Başkan ve üyelerin görev süresi, Federasyon Yönetim Kurulunun görev süresi ile bağlı olmaksızın 4 yıldır. Kurul başkanı ve üyeleri 4 yıllık süre sona erse bile yeni kurul üyeleri göreve başlayana dek görevlerine devam edecektir. Tahkim Kurulu, yapacağı ilk toplantıda asıl üyeler içinden bir Başkan Vekili ve bir Raportör seçecektir. Başkan ve Başkan vekilinin olmadığı zamanlarda, en yaşlı üye kurula Başkanlık etmektedir. Kurul üyeleri belirlenirken UEFA ve FIFA standartları esas alınmaktadır. Özerk federasyonlarda yahut spor kulüplerinde bulunan kurullarda görevli kimseler ile disiplin yahut ceza kurulları tarafından 6 aydan çok ceza almış kimseler Tahkim Kurulu üyesi olamayacaktır. Kurul üyeleri çekilmiş sayılmadıkça ya da istifada bulunmadıkça, yerlerine yeni üye seçilmemektedir (188). Mazeret bildirmeksizin,

aralıksız olarak iki ya da bir sezon süresi içerisinde altı olağan yahut olağanüstü olarak yapılan herhangi bir toplantıya iştirak etmeyen üye çekilmiş sayılmaktadır. Aynı sezon süresi içerisinde, on adet olağanüstü veya olağan toplantıda bulunmayan üye, mazereti olsa bile çekilmiş sayılacaktır (189). İstifa, ölüm ya da başka sebepler ile boşalan üyelik için TFF Yönetim Kurulu, yedek üyeler arasından seçilerek tamamlanır. Seçilecek olan yedek üye ise kalan görev süresi boyunca görev yapacaktır (190).

5894 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin birinci fıkrasında Tahkim Kurulu'nun, TFF Statüsünde ve ilgili talimatlarda yer alan hükümler uyarınca TFF'nin yetkili organlarının ve kurullarının vermiş olduğu kararlar için yapılan başvuruları nihai karara bağlama yetkisine sahip, tarafsız ve bağımsız bir şekilde çalışan zorunlu tahkim mercii olduğu belirtilmektedir (191). TFF Statüsünün 62. Maddesine bakıldığında, Tahkim Kurulunun, Yönetim kurulu tarafından verilen, federasyon ile hakemler, teknik direktörler, futbolcular, kulüpler, oyuncu temsilcileri, sağlık personeller, antrenörler ve diğer yetkililer hakkındaki kararlara, UÇK Kararlarına, Kulüp Lisans Kurulu, Etik Kurulu, TFF statüsü ve talimatları kapsamında nihai karar verme yetkisi bulunan diğer kurullar tarafından alınan hukuki netice meydana getiren kararlara, profesyonel ve amatör futbol disiplin kurulu kararlarına, yönetim kurulunca düzenlenen talimatlara ilişkin anlaşmazlıkları ilgili kimselerin başvuruda bulunması üzerine inceleme ve kesin karara bağlama yetkisine sahip olduğu görülmektedir (192).

Bununla birlikte TFF Tahkim Kurulu Talimatına bakıldığında 2. Maddede Tahkim Kurulunun ilgili kimselerin talebi üzerine, TFF Yönetim kurulu tarafından verilen, federasyon ile hakemler, teknik direktörler, futbolcular, kulüpler, oyuncu

temsilcileri, antrenörler, masörler ve diğer yetkililer hakkındaki kararlar için yapılan başvuruları, profesyonel ve amatör futbol disiplin kurulu kararlarına karşı yapılan itirazları, UÇK kararlarına yönelik başvuruları ve TFF Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen Talimatların, Kanun, Ana Statü, UEFA ve FIFA Ana Statülerine aykırılığı hususunda yapılan başvuruları inceleyip karara bağladığının belirtildiği görülmektedir (193). TFF Tahkim Kurulu Talimatında yer alan 5. maddede, federasyonun, Tahkim Kurulu'nun idari nitelikteki işlerini görmek adına, Kurul başkanlığının önerisi üzerine bir Tahkim Kurulu koordinatörü görevlendireceği belirtilmiştir. Koordinatör, Tahkim Kurulu Başkanına bağlı şekilde çalışmakta ve yalnızca Başkan'a karşı sorumluluk taşımaktadır. Koordinatörün Hukuk Fakültesinden mezun olması gerekmektedir. Başkan'ın gerekli bulması durumunda koordinatörün de kurul toplantısına katılması mümkündür (194).

3.6.4.2.2.1. Başvuru Usulü

TFF Tahkim Kurulu'na yapılacak başvuruların usulü TFF Tahkim Kurulu Talimatının 6. maddesine açıklanmıştır. Başvurular yazılı şekilde olmalıdır. Başvurular, acele durumlarda faks yoluyla yapılabilir. Faks yöntemiyle başvuru yapılması halinde, başvuru dilekçesinin ve eklerinin asılları 7 günlük süre içerisinde Kurul'a sunulmalıdır. Uyuşmazlığa ilişkin başvuru dilekçesinde, başvuran davacının ve eğer var ise vekillerinin isimleri, soy isimleri, adresleri, unvanları, taraflar arasında yaşanan ihtilafın konusu, başvuru yapılan yahut itiraz edilen miktar, harca esas olan değer, başvurunun dayandırıldığı maddi olaylar, bu olayları ispatlayan deliller ve talep sonucu yer almalıdır. Başvuruya sebebiyet veren

kararların veya belgelerin asılları yahut örnekleri dilekçeye eklenmelidir. Dilekçenin ve eklerinin karşı taraf sayısının bir fazlası kadar olması gerekmektedir. Başvuru harcı yatırılmalı ve makbuzu dilekçenin ekinde gönderilmelidir. Harcının yatırılmayan ve makbuzu dilekçeyle birlikte gönderilmeye başvurular dikkate alınmamaktadır. Dilekçelerin Tahkim Kurulu Başkanlığı'na verilmek Koordinatörlüğe sunulması gerekmektedir. Tahkim Kurulu Koordinatörlüğü kendisine ulaştırılan dilekçelere esas numarası vererek dosya kabul defterine kaydını yapmaktadır (195). TFF Tahkim Kurulu'na yapılması gereken itirazların ve başvuruların, kararların yazılı olarak bildiriminden ya da yazılı bildirim niteliğine haiz duyuru yapılmasından itibaren 7 günlük süre içerisinde harcın yatırılarak makbuzun kurula gönderilmesiyle gerçekleştirilmelidir (196).

3.6.4.2.2.2. İnceleme Usulü

TFF Tahkim Kurulu'na yapılacak başvuruların incelenme şekli TFF Tahkim Kurulu Talimatının 8. maddesine açıklanmıştır. TFF Tahkim Kurulu'na gerçekleştirilen başvurular, kayıt sıralarına göre incelenmektedir. Ancak Başkan tarafından, önemli olduğuna kanaat getirilen bir ihtilafın öncelikli olarak incelenmesi mümkündür. Başvuruya ilişkin dilekçeler Raportör, Başkan veya Başkanın görevlendireceği bir üye tarafından incelenmektedir. Başvuru dilekçelerinde usulü eksikliklerin olması durumunda, dilekçeler, eksikliklerin giderilmesi amacıyla başvuruyu yapan kimselere iade edilmektedir. Eksik hususların başvuru sahiplerine haber edilmesinden itibaren 5 günlük süre içerisinde tamamlanması gerekmektedir. Şekli eksikliklerin süresi içerisinde giderilmemesi halinde, başvuru yapılmamış sayılacaktır. Usulen hiçbir eksikliği bulunmayan

başvurular ise taraflar arasındaki uyuşmazlığın Kurul'un görev alanına girip girmediği, merci atlaması yapıp yapılmadığı, tarafların başvuruya yönelik ehliyetlerinin bulunup bulunmadığı, başvurunun yapılmasında tarafların menfaatinin olup olmadığı, harçların yatırılıp yatırılmadığı ve başvurunun süresi içerisinde yapıp yapılmadığı incelenmektedir. Bu hususlarda yapılan tespitler 7 günlük süre içerisinde Kurul'a bildirilecektir. Yapılan incelemede bahsedilen hususlara ilişkin eksikliklerin tespit edilmesi halinde, Kurul'da tespitlerin varlığına ilişkin kanaat oluşursa başvurunun reddine karar verilecektir. Başvuru yapılırken merci atlanmış ise dilekçe, işlem yapılması gereken mercie gönderilecek ve bu durum başvuru sahibine bildirilecektir. İncelemenin tamamlanması ve bir eksikliğin bulunmaması yahut eksikliğin başvuru yapan kimseler tarafından giderilmesi durumunda dilekçenin karşı tarafa ve ihbar edilmesinde lüzum bulunan kimselere tebliğ edilmesi gerekmektedir. Futbol Disiplin Kurulları tarafından verilen kararlara yönelik itirazlarda ise taraf teşekkülünün sağlanmaması mümkündür (197). Burada Tahkim Kurulu'na yapılacak itirazlar ile başvurular arasında bir fark söz konusudur. İtirazların daha kısa zamanda neticeye kavuşturulabilmesi için taraf teşekkülü yapılmaksızın incelenip karara bağlanmasının yolu açılmıştır. Taraf teşekkülünün sağlandığı durumlarda ise karşı tarafın cevap verme ve savunma hakkı önemslenmektedir. Buna göre karşı taraf vereceği cevabı, başvuru dilekçesinin kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren 7 günlük süre içerisinde Kurul'a iletmesi gerekmektedir. Cevap dilekçesi, karşı yanda bulunanlarda bir fazla olacak şekilde hazırlanmalıdır. Cevap dilekçesinde, konuya ilişkin açıklamalar, maddi olaylar ve olayları ispatlayan deliller ve talep sonucu yer almalıdır. Dilekçede bahsedilen deliller ve diğer belgeler dilekçeyle birlikte ek olarak

sunulmalıdır (198).

Başkan, toplantıların gündemini belirlemektedir. Kurul, Başkanın ya da mazeret bildirmesi halinde Başkan Vekilinin daveti üzerine en az 5 asıl üyenin iştirak etmesi ile toplanmaktadır (199). Dilekçelerin teati aşaması tamamlandıktan sonra, dosyanın inceleme yapan üyenin uyuşmazlığın esasına yönelik fikri ile beraber Tahkim Kurulu'na sunulması gerekir. Kurul, incelemeyi dosya üzerinden yapmaktadır. Bununla beraber gerekli görülmesi durumunda anlaşmazlığa ilişkin bilgi ve belgelerin getirtilmesine, bilirkişi incelmesi yapılmasına ve başkaca incelemelerde bulunulmasına karar vermesi mümkündür. Dosyanın duruşmalı olarak görülüp görülmeyeceği, duruşma olacaksa hangi yöntemle yapılacağı yahut duruşmanın gizli yapılıp yapılmayacağı Başkan'ın takdirindedir. Müzakereleri Başkan yönetmektedir. Taraflar arasındaki ihtilafa ilişkin incelemeleri ve değerlendirmelerin ardından üyeler, soyadı sırasına göre oy kullanacaktır. En son oy kullanan Başkan'dır (200). Toplantıya iştirak eden üyelerin oy çokluğu kararı belirlemektedir. Acil olan işlerde, video konferans, telefon konferansı, ya da başka herhangi bir yöntemle müzakerenin yapılması ve karar verilmesi mümkündür. Oylarda eşitlik bulunması durumunda Başkanın oyu belirleyici olacaktır. Üyelerin oy kullanma zorunlulukları bulunmaktadır. Oy kullanmayan üye, mazeretsiz bir şekilde toplantıya katılmamış sayılacaktır (201).

3.6.4.2.2.3. Kararların Niteliği

Kurul, karar verirken bağımsız şekilde hareket etmektedir. Kararlar, Başkan tarafından görevlendirilen ve çoğunluk oyuna mensup bir üye tarafından yazılmalıdır. Kararların, karara iştirak eden üyelerce imzalanması ve bulunuyorsa

muhalafet şerhlerinin eklenmesi gerekir. Kararların ve muhalafet şerhlerinin gerekçeli olması gerekmektedir. Karara ilişkin hüküm, tebliğ ve infaz edilmek amacıyla TFF Genel Sekreterliğine hemen bildirilmelidir. Gerekçeli kararlar ise bilahare tebliğ edilecektir. Tahkim yolunun hızı ve pratikliği nedeniyle Kurul, başvurunun yapıldığı zamandan itibaren en geç 3 aylık süre içerisinde gerekçeli kararı hazırlamalıdır. Yine Futbol Disiplin Kurullarınca verilen kararlarla ilgili itirazlar, itirazın yapıldığı tarihten başlayarak en geç 1 ay içerisinde karara bağlanmalıdır (202). TFF Tahkim Kurulu, yapılan başvuruları yahut itirazları, kısmen ya da tamamen kabul edebilir veya reddedebilir. Bununla birlikte yapılan başvuruya veya itiraza ilişkin kararı değiştirerek karara bağlaması mümkündür. Taraflarca merci atlanması söz konusu ise dosya merciine tevdi edilecektir. Tahkim Kurulu uyuşmazlığa ilişkin karar verilmesine yer olmadığına hükmedebilmektedir (203).

Aksine bir düzenlemenin yer almadığı hallerde, Kurula yapılan başvurular, kararların icrasını ve infazını durdurmayacaktır. Bunun yanı sıra, ilgililerin talep etmesi şartıyla, itirazların yahut başvuruların konu edildiği kararların açık bir şekilde hukuka aykırı olması ve telafisi mümkün olmayacak zararların oluşmasına sebebiyet vereceği ihtimalinin kuvvetli olması durumlarında, Kurul'un yargılamanın gidişatını dikkate almak suretiyle durdurma kararı vermesi mümkündür (204).

Kurul tarafından verilen futbol faaliyetlerinin disiplini ve yönetimiyle alakalı kararlar kesindir. Bu kararlar, hiçbir yargısal veya idari merciinin onayına tabi değildir. Bu kararlara karşı idari veya yargısal mercilere başvuru hakkı bulunmamaktadır. Ancak Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemeleri

Kanunu'nda yer alan, kararların açıklanmasına, maddi hataların düzeltilmesine ve yargılamanın iadesine ilişkin hükümler uygulama alanı bulmaktadır. Tahkim Kurulu'nun tarafsız ve bağımsız niteliğe sahip zorunlu tahkim mercii olup TFF'nin en üst hukuk kurulusudur. Buna göre Kurulun, TFF Statüsünde ve ilgili talimatlarda belirtilen TFF'nin yetkili kurullarının ve organlarının vereceği kararlarla ilgili yapılan başvurular hakkında nihai kararı verme yetkisi bulunmaktadır. Ancak 5894 sayılı Kanunun, Tahkim Kurulu ile alakalı 6. Maddesinin 6. Fıkrasında, Kurul'un futbolun yönetimi ve disiplini ile alakalı olanlar dışındaki kararlarına karşı, kararın taraflara tebliğinden itibaren 1 aylık süre içerisinde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 439. maddesine göre iptal davası açılabileceği belirtilmiştir (205). Tahkim Kurulu tarafından alınan kararlar, TFF tarafından derhal uygulanmalıdır. Başkanın, gerekli görmesi halinde alınan kararların, Federasyona ait resmi internet sitesinde ya da başka mecralarda yayınlanması mümkündür. Taraflardan birinin kararın yayımlanmasını istememesi durumunda, bu isteğini Kurul'a yazılı şekilde bildirmesi gerekmektedir (206).

4. GEREÇ VE YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu tez çalışması, iki farklı çalışmanın birleşiminden oluşmaktadır. Birinci aşamada profesyonel sporcuların görüşleri nicel yöntem kullanılarak elde edilmiştir. Nicel yöntemler içinde bulundukları süreçten ve çevresel etkenlerden soyutlanarak nesnelleştirilmekte, gözlemlenebilen ve ölçülebilen özelliklere dönüştürülerek kullanılmaktadır. Bu sayede yapılan doğru ölçümler ve dikkatli sayısallaştırmalar aracılığıyla gerçeğe ulaşılabilir (207). Nicel süreçte ilişkisel tarama tipi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha fazla değişken arasındaki müşterek değişimin varlığını tespit etmeyi hedefleyen tarama yöntemidir (208). İkinci aşamada ise avukatların görüşleri ise nitel yöntem kapsamında yarı-yapılandırılmış sorular ile elde edilmiştir. Nitel yöntem, disiplinler arasında bütüncül bir yönelimi temel alarak araştırma konusu problemi yorum yapmak suretiyle inceleyen bir yöntemdir (209). Nitel süreçte ise olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgu bilimle, genel olarak bir olguyla alakalı bireysel düşüncelerin açığa çıkarılması ve yorumlanması amaçlanmaktadır (210).

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın “*nicel aşamasındaki katılımcı grubunu*” Elazığ ilinde faaliyet gösteren 4 spor kulübündeki profesyonel sporcular (Elazığspor Kulübü’nden 25 sporcu, Elazığ Karakoçan FK’den 20 sporcu, Elazığ İl Özel İdare Basketbol Kulübü’nden 13 sporcu ve Elazığ Basketbol Spor Kulübü’nden 13 sporcu) oluşturmaktadır. Burada bir örneklem grup belirlenmemiş olup evrenin tamamına

ulaşılmıştır. Katılımcı grubunun bu şekilde belirlenmiş olmasının nedeni, Elazığ ilinde sportif faaliyette bulunan sporcuların spor hukukuyla alakalı bilgi düzeylerinin tespit edilmesini sağlamak ve araştırmacıların bu sporculara kolay ulaşmasıyla ilgilidir.

Araştırmanın “*nitel aşamasındaki grubu*” ise Elazığ’da görev yapan avukatlar oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırma evrenini Elazığ şehrinde görev ifa eden avukatlar oluşturmuştur. Örneklem grup ise nitel araştırma yöntemlerinden “*ölçüt (kriter) örnekleme yöntemiyle*” seçilen 27 avukattan oluşmaktadır. Kriter örnekleme yöntemi, önceden belirlenmiş bazı ölçütü karşılayan tüm hallerin veya durumların çalışılmasıdır. Ölçüt araştırmayı yapan kişi tarafından oluşturulur veya önceden ortaya konulmuş ölçütlerin listesi kullanılabilir (211).

4.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada kullanılan anketler ve kişisel bilgi formu araştırmanın örneklem gruplarına gönüllülük esasına dayalı ve isteğe bağlı olarak uygulanmıştır. Araştırmaya veri sağlayacak formlar, profesyonel sporculara ve avukatlara araştırmacı Furkan Aktı tarafından uygulanmıştır.

Araştırmanın nicel aşamasındaki profesyonel sporculara yönelik anket formuna yönelik bilgiler şu şekildedir. Bu anket formu Atıcı (212) tarafından geliştirilmiştir. Anket, ilgili alanyazın taranarak tarihi süreç içerisinde spor hukuku incelenmiş, bazı tarihsel verilerle desteklenmiştir. Anket, Türkiye Hentbol Süper lig ve 1. Liglerinde oynayan elit sporcular üzerinde uygulanmıştır. Bu anket ile elde edilen verilerle araştırmanın problemine çözüm aranmıştır. Oluşturulan anketin güvenilirlik analizi (Cronbach Alfa değeri) 0,80 olarak tespit edilmiştir. Bu tez

çalışmasında ise Cronbach Alfa değeri 0,84 olarak belirlenmiştir.

Nitel verileri elde etmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen geçerlilik/güvenirlilik çalışmaları yapılmış ve 6 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu sorular, spor bilimleri ve eğitim bilimleri alanındaki uzmanlar tarafından değerlendirilmiş ve son haline getirilmiştir. Bu yarı-yapılandırılmış sorular aşağıdaki gibidir:

- *Spor alanında hangi sözleşmeler yapılabilir?*
- *Spor alanındaki sözleşmelerin tarafları kimler olabilir?*
- *Spor alanındaki sözleşmelerin kurucu unsurları nelerdir?*
- *Spor sözleşmelerinden doğan borçlar ve haklar nelerdir?*
- *Spor alanındaki sözleşmelere dayanan uyuşmazlıklar neler olabilir?*
- *Spor alanındaki sözleşmesel uyuşmazlıkların çözümü için hangi yollara başvurulabilir?*

4.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında yukarıda belirtilen kurum/kuruluşlardan anket formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formlarını doldurtmak için Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı aracılığıyla “*gerekli izinler*” kurum/kuruluşlardan alınmıştır.

Anket formundan elde edilen verilerin analizleri, lisanslı SPSS 22.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın amacına ulaşmak için geliştirilen anket sporculara uygulanmıştır. Evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış toplam 98 anket, araştırmacı tarafından katılımcılara iletilmiştir. Geriye dönen 71 anket tekrar kontrol edilerek hepsi değerlendirmeye alınmıştır. Toplanan anketlerde verilerin işlenmesi bilgisayar vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunun,

demografik değişkenlerine yönelik dağılımı ortaya koymak amacıyla frekans ve yüzdelik hesaplamalar yapılmıştır.

Profesyonel sporcuların “*cinsiyet*”, “*yaş*”, “*öğrenim durumu*” değişkenlerine ilişkin bilgiler elde edilmiş ve veriler aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Profesyonel Sporcuların Demografik Bilgilerinin Dağılımı

Demografik Bilgiler	Değişken	f	%
Cinsiyet	Erkek	45	63.40
	Bayan	26	36.60
Yaş	16-20 yaşı	30	42.30
	21-24 yaşı	28	39.40
	25-29 yaşı	11	15.50
	30-34 yaşı	2	2.80
Öğrenim Durumu	Lise	47	66.20
	Lisans	21	29.60
	Lisansüstü	3	4.20

Avukatlarla ilgili görüşmeler yüz yüze yapılmıştır. Her görüşme 5 ile 15 dakika arasında sürmüştür. 27 avukata yönelik gerekli dönütler sağlandıktan sonra, elde edilen verilerin çözümlenmesi nitel içerik analiz süreçleriyle yürütülmüştür. Daha sonra verilerin analizi ve çıkan durumun modellenmesi, lisanslı QSR NVIVO-10 programı kullanılarak yapılmış ve şekillere dönüştürülmüştür. Ayrıca avukatların bazı görüşleri sonuçlar bölümünde alıntı olarak verilmiştir.

Avukatların “*cinsiyet*”, “*yaş*”, “*öğrenim durumu ve mesleki kıdem*” değişkenlerine ilişkin bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgilere yönelik veriler aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 2. Avukatların Demografik Bilgilerinin Dağılımı

Demografik Bilgiler	Değişken	f	%
Cinsiyet	Erkek	17	62.96
	Bayan	10	37.04
Yaş	22-30 yaş	10	34.04
	31-40 yaş	10	37.04
	41-50 yaş	6	22.22
	51 yaş ve üzeri	1	3.70
Öğrenim Durumu	Lisans	27	100.0
	Lisansüstü	-	-
Mesleki Kıdem	0-5 yıl	10	37.04
	6-10 yıl	4	14.81
	11-15 yıl	8	29.62
	16 yıl ve üzeri	5	18.51

5. BULGULAR

Çalışmanın amaçları doğrultusunda katılımcı grupların görüşlerine yönelik bilgiler aşağıda verilmiştir.

5.1. Araştırmanın Nicel Aşamasına Yönelik Bulgular

Profesyonel sporcuların çalıştıkları kulüplere, mesleki kıdemlerine, mevcut spor kulübündeki görev sürelerine, milli sporcu olup olmadıklarına, menajerle çalışıp çalışmadıklarına, spor hukukuna ilişkin bilgi edinme yollarına, spor kulüplerinden spor hukuku konusunda almış oldukları desteklere, spor hukuku alanında gerçekleşen ulusal ve uluslararası gelişmelerin takip edip etmediklerine, bağlı oldukları federasyonlardan aldıkları danışmanlık hizmetine, spor hukuku alanına gereksinim duydukları dönemlere ve spor hukukuna ilişkin bilgi seviyelerine ilişkin veriler Tablo 3’te ve Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 3. Araştırma Grubunun Spor Hukukuna Yönelik Bilgilerinin Dağılımı

	Değişken	f	%
Profesyonel Kulüp Adı	İl Özel İdaresi	13	18.30
	Elazığspor	25	35.20
	Belediye	13	18.30
	Karakoçan	20	28.20
Profesyonel Sporculuk Yaptığı Yıl	0-2 yıl	18	25.40
	3-4 yıl	21	29.60
	5-6 yıl	14	19.70
	7 yıl ve üzeri	18	25.40
Mevcut Spor Kulübünde Kaç Yıldır Spor Yaptığı	0-2 yıl	34	47.90
	3-4 yıl	21	29.60
	5-6 yıl	10	14.10
	7 yıl ve üzeri	6	8.50
Milli Olma Durumu	Evet	16	22.50
	Hayır	55	77.50
Menajeriniz Var mı?	Evet	23	32.40
	Hayır	48	67.60
Spor Hukuku Konusunda Bilgi Gereksinimin Sağlandığınız Yer?	Medya	8	11.30
	E-Kaynaklar	10	14.10
	Kulüp Yönetimi	39	54.90
	Menajer	13	18.30
	Akademik Çevre	1	1.40
Spor Kulübünüzden Spor Hukuku Konusunda Danışmanlık Hizmeti Alabiliyor musunuz?	Evet	28	39.40
	Hayır	27	38.00
	Kısmen	16	22.50
Spor Hukukunda Ulusal/Uluslararası Gelişmeleri Takip Edebiliyor musunuz?	Evet	20	28.20
	Hayır	16	22.50
	Kısmen	35	49.30
Bağlı Olduğunuz Spor Federasyonundan Spor Hukuku İle İlgili Danışmanlık Hizmeti Alabiliyor musunuz?	Evet	24	33.80
	Hayır	23	32.40
	Kısmen	24	33.80
Spor Hukukuna En çok Hangi Alanlarda/sebeplerle Gereksinim Duyuyorsunuz?	Disiplin Cezası Alındığı Zaman	8	11.30
	Transfer Zamanı	52	73.20
	Sponsorluk Sözleşmesi Zamanı	10	14.10
	Sakatlık Olduğu Zaman	1	1.40

Profesyonel sporcuların spor hukukuna yönelik bilgilerinin dağılımı Tablo 3'te verilmiştir. Buna göre bu takımlarda yer alan profesyonel sporcuların %25,4'ü 0-2 yıl arasında, %29,6'si 3-4 yıl arasında, %19,7'si 5-6 yıl arasında, %25,4'ü 7 yıl ve üzerinde profesyonel şekilde sportif faaliyet gösterdiği belirlenmiştir.

Sporcuların %47,9'u 0-2 yıllık süreyle, %29,6'si 3-4 yıllık süreyle arasında, %14,1'i 5-6 yıllık süreyle, %8,5'i 7 yıl ve üzeri süreyle mevcut spor kulübüne sportif hizmet verdikleri görülmektedir.

Sporcuların %22,5'i milli sporcuysen, %77,5'i milli sporcu olmadığı tespit edilmiştir.

Sporcuların %32,4'ü bir menajer ile çalışmakta, %67,6'sının ise menajeri bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılım gösteren sporcuların %54,9'u spor alanındaki hukuksal haklarını, yaşadıkları herhangi bir sportif uyuşmazlığın çözümü noktasındaki bilgileri kulüp yönetiminden elde ettiğini belirtmektedir. Sporcuların %18,3'ü menajerlerinden, %14,1'i e-kaynaklardan, %11,3'ü medyadan ve %1,4'ü akademik çevreden spor hukuku konusunda bilgi aldığını belirtmişlerdir.

Sporcuların %39,4'ü spor hukuku konusunda kulüplerinden danışmanlık aldığını belirtirken, %38'i kulüplerinden danışmanlık alamadığını, %22,5'inin kısmen danışmanlık alabildiğini ifade etmişlerdir.

Sporcuların %49,3'ü spor hukuku alanındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri kısmen takip ederken, %28,2'si gelişmeleri takip ettiğini, %22,5'i de spor hukuku alanındaki gelişmeleri takip etmediğini ifade etmişlerdir.

Sporcuların %33,8'i bağılı bulundukları federasyonlardan spor alanında hukuki danışmanlık alabilmekteyken, %33,8'i kısmen aldığını, %32,4'ü de danışmanlık almadığını belirtmişlerdir.

Sporcuların %73,2'si gibi büyük çoğunluğu spor hukukuna transfer zamanında ihtiyaç duyduğunu belirtirken, %14,1'inin sponsorluk sözleşmesi akdettikleri dönemde, %11,3'ünün disiplin cezası aldıkları durumda, %1,4'ünün de sakatlık zamanlarında spor hukukuna gereksinim duyduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 4. Araştırma Grubunun Spor Hukuku Bilgi Seviyelerine Yönelik Görüşlerin Dağılımı

Sıra No	İfadeler		f	%
1	Hukuk hakkında bilgili olduğunuzu düşünüyor musunuz?	Hayır	18	25.40
		Kısmen	36	50.70
		Evet	17	23.90
2	Hukukun Önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	Hayır	2	2.80
		Kısmen	26	36.60
		Evet	43	60.60
3	Spora ilişkin hukuk hakkında bilgili ve eğitilmiş olduğunuza inanıyor musunuz?	Hayır	17	23.90
		Kısmen	37	52.10
		Evet	17	23.90
4	Spor hukukunun bir sporcu için önemine inanıyor musunuz?	Hayır	8	11.30
		Kısmen	26	36.60
		Evet	37	52.10
5	Sporcu sözleşmelerinin önemini ve içeriğini bildiğinize inanıyor musunuz?	Hayır	14	19.70
		Kısmen	28	39.40
		Evet	29	40.80
6	Kulübünüzle yaptığınız sözleşmenizi incelediğinize inanıyor musunuz?	Hayır	10	14.10
		Kısmen	27	38.00
		Evet	34	47.90
7	Spor sözleşmelerinde tazminat davaları hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	Hayır	22	31.00
		Kısmen	26	36.60
		Evet	23	32.40
8	Kulübünüzle olan anlaşmalarınızda menajer tarafından anlaşmaya varılması gerektiğine inanıyor musunuz?	Hayır	8	11.30
		Kısmen	33	46.50
		Evet	30	42.30
9	Menajerinizi sizinle olan tüm hukuksal konularla ilgileneceğini inanıyor musunuz?	Hayır	10	14.10
		Kısmen	34	47.90
		Evet	27	38.00
10	Bir sporcunun avukatı olması gerektiğini düşünüyor musunuz?	Hayır	12	16.90
		Kısmen	25	35.20
		Evet	34	47.90

11	Avukatınızın spor hukuku hakkında bilgili olacağına inanıyor musunuz?	Hayır	6	8.50
		Kısmen	25	35.20
		Evet	40	56.30
12	Tüm sporcuların avukatı olması gerektiğini düşünüyor musunuz?	Hayır	11	15.50
		Kısmen	28	39.40
		Evet	32	45.10
13	Kulübünüzün size sağlık güvencesi verdiğine inanıyor musunuz?	Hayır	8	11.30
		Kısmen	29	40.80
		Evet	34	47.90
14	Sakatlık sırasında sağlık güvencesinin sizi tatmin edeceğine inanıyor musunuz?	Hayır	13	18.30
		Kısmen	27	38.00
		Evet	31	43.70
15	Sporcu yaralanmalarından doğan hukuki sorumluluk hakkında bilgili olduğunuzu düşünüyor musunuz?	Hayır	20	28.20
		Kısmen	23	32.40
		Evet	28	39.40
16	Sporcu olarak özlük haklarınızı kullandığınızı düşünüyor musunuz?	Hayır	10	14.10
		Kısmen	37	52.10
		Evet	24	33.80
17	Sporcu yaşantınız içerisinde hukuksal bir yardım aldığınıza inanıyor musunuz?	Hayır	22	31.00
		Kısmen	29	40.80
		Evet	20	28.20
18	Türkiye'deki spor davaları hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	Hayır	24	33.80
		Kısmen	28	39.40
		Evet	19	26.80
19	Dünyadaki spor davaları hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	Hayır	26	36.60
		Kısmen	31	43.70
		Evet	14	19.70
20	"Bosman" davası hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	Hayır	45	63.40
		Kısmen	20	28.20
		Evet	6	8.50
21	"Del Bosque" davası hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	Hayır	46	64.80
		Kısmen	21	29.60
		Evet	4	5.60
22	GSGM tahkim kurulların işleyişi ve yönetmenlikleri hakkında bilgili olduğunuzu düşünüyor musunuz?	Hayır	35	49.30
		Kısmen	30	42.30
		Evet	6	8.50
23	"CAS" (Uluslararası Tahkim Mahkemesi) hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	Hayır	44	62.00
		Kısmen	20	28.20
		Evet	7	9.90
24	Sporcu olarak haklarınızı hukuki bir düzeyde arayabilecek duruma gelmek istiyor musunuz?	Hayır	10	14.10
		Kısmen	22	31.00
		Evet	39	54.90

Profesyonel sporcuların spor hukuku bilgi seviyelerine yönelik görüşlerinin dağılımı Tablo 4'te verilmiştir. Buna göre sporcuların %50,7'sinin hukuk hakkında kısmen bilgili olduğunu, %25,4'ünün bilgili olmadığını, %23,9'unun bilgili olduğu görülmektedir.

Sporcuların %60,6'sı hukukun önemli olduğunu, %36,6'sı hukukun kısmen önemli olduğunu, %2,8'i de önemli olmadığını belirtmiştir.

Sporcuların %52,1'i spor hukuku alanında kısmen bilgili ve eğitilmiş olduğuna inanırken, %23,9'u bilgili olduğuna, %23,9'u da bilgili olmadığını ifade etmişlerdir.

Sporcuların %52,1'i hukukun sporcu için önemli olduğunu söylerken, %36,6'sı kısmen önemli olduğunu ve %11,3'ü de önemli olmadığını belirtmiştir.

Sporcuların %40,8'i sporcu sözleşmelerinin önemini ve içeriğini bilmekteyken, %39,4'ü kısmen bilmekte, %19,7'si ise sözleşmelerin önemini ve içeriğini bilmemektedir.

Sporcuların %47,9'u kulüpleriyle imzaladıkları sözleşmeleri incelediğini ifade ederken, %38'i kısmen incelediğini, %14,1'i ise incelemeyi ifade etmektedir.

Sporcuların %36,6'sı spor sözleşmelerinden doğan tazminat hususlarında kısmen bilgi sahibi olduğunu belirtmişken %32,4'ü bilgi sahibi olduğunu, %31'i ise bilgi sahibi olmadığını belirtmektedir.

Sporcuların %46,5'i spor kulüpleriyle yapacakları anlaşmaların bir menajer tarafından yapılması gerektiğine kısmen yönünde görüş belirtirken, %42,3'ü anlaşmaların menajer tarafından yapılması gerektiğine, 11,3'ü menajer tarafından sözleşmelerin yapılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Sporcuların %47,9'u menajerlerin sporcularla alakalı olan tüm hukuksal problemler ile ilgileneceğine kısmen yönünde görüş bildirirken, %38'i menajerlerin

tüm hukuksal sorunlarıyla ilgileneceğine, %14,1'i ise ilgilenmeyeceğine yönelik görüş belirtmişlerdir.

Sporcuların %47,9'u bir avukatı olması gerektiğini düşünürken, %35,2'si kısmen düşünmekte, %16,9'u ise avukatı olmaması konusunda görüş bildirmişlerdir.

Sporcuların %56,3'ü avukatlarının spor hukukuyla ilgili bilgili olduğuna yönelik görüş belirtirken %35,2'si kısmen bilgili olacağına ve %8,5'i ise bilgili olmayacağına yönelik görüş ifade etmişlerdir.

Sporcuların %45,1'i tüm sporcuların avukatlarının olması gerektiğini düşünürken, %39,4'ü kısmen düşünmekte, %15,5'i ise tüm sporcuların avukatı olmaması gerektiği konusunda görüş belirtmişlerdir.

Sporcuların %47,9'u spor kulüplerinin kendilerine sağlık güvencesi verdiğini belirtirken, %40,8'i kısmen, %11,3'ü ise hayır yönünde görüş bildirmişlerdir.

Sporcuların %43,7'si bir sakatlık yaşandığında verilen sağlık güvencesinin kendilerini tatmin edeceğini belirtirken, %38'i kısmen, %18,3'ü de hayır yönünde görüş belirtmişlerdir.

Sporcuların %39,4'ü sporcu yaralanmalarından doğan hukuki sorumluluk hakkında bilgili olduğunu belirtirken, %32,4'ü kısmen, %28,2'si bilgili olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Sporcuların %52,1'i özlük haklarını kısmen kullanabildiğini düşünürken, %33,8'i kullanabildiğini düşünmekte, %14,1'i ise kullanamadığını düşünmektedir.

Sporcuların %40,8'i sporcu yaşantısı içerisinde hukuksal bir yardım aldığına kısmen, %31'i hayır, %28,2'si evet yönünde görüş belirtmişlerdir.

Sporcuların %39,4'ü Türkiye'deki spor davaları hakkında kısmen bilgili olduğunu, %33,8'i bilgili olmadığını, %26,8'i bilgili olduğunu belirtmektedir.

Sporcuların %43,7'si dünyadaki spor davaları hakkında kısmen bilgili olduğunu, %36,6'sı bilgili olmadığını, %19,7'si bilgili olduğunu belirtmektedir.

Sporcuların %63,4'ü Bosman davası hakkında bilgili olmadığını ifade ederken, %28,2'si kısmen bilgili olduğunu, %8,5'i bilgili olduğunu ifade etmektedir.

Sporcuların %64,8'i Del Bosque davası hakkında bilgili olmadığını ifade ederken, %29,6'sı kısmen bilgili olduğunu, %5,6'sı bilgili olduğunu belirtmektedir.

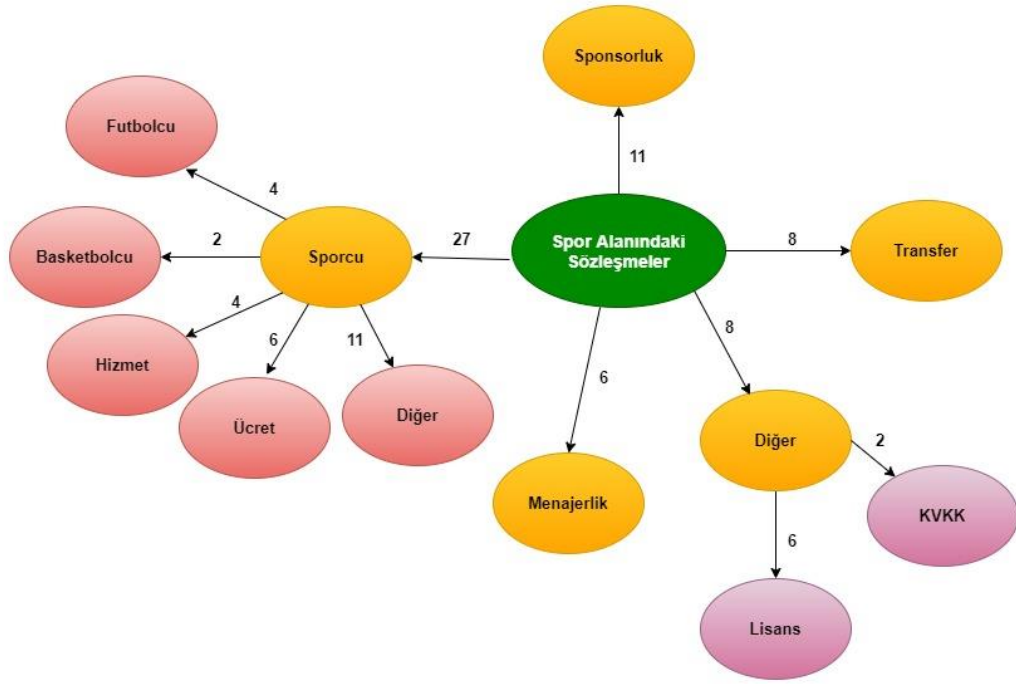
Sporcuların %49,3'ü GSGM tahkim kurulların işleyişi ve yönetmenlikleri hakkında bilgili olmadığını, %42,3'ü kısmen bilgili olduğunu, %8,5'i bilgili olduğunu ifade etmektedir.

Sporcuların %62'si "CAS" (Uluslararası Tahkim Mahkemesi) hakkında bilgili olmadığını, %28,2'si kısmen bilgili olduğunu, %9,9'u bilgili olduğunu belirtmektedir.

Sporcuların %54,9'u sporcu olarak haklarınızı hukuki bir düzeyde arayabilecek duruma gelmek istemekteyken, %31'i kısmen istemekte, %14,1'i ise istememektedir.

5.2. Araştırmanın Nitel Aşamasına Yönelik Bulgular

Araştırmanın nitel aşamasında ise avukatlara spor hukukuyla alakalı bir takım sorular sorulmuştur. Sorulara verilen cevaplar aşağıda şekiller halinde verilmiştir.

Şekil 1. Avukatların Spor Alanında Hangi Sözleşmeler Yapıldığına Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi

Avukatlara ilk olarak spor alanında hangi sözleşmelerin yapılabileceği sorulmuştur. Şekil 1’de verilen cevaplarda görüldüğü üzere, 27 katılımcı sportif alanda sporcu sözleşmesinin yapılabileceğini ifade etmiştir. Bunların içerisinde 6 kişi sporcular ile kulüp arasında ücret sözleşmesi yapılabileceğini, 4 katılımcı sporcular ile kulüp arasında hizmet sözleşmesinin akdedilebileceğini, 4 katılımcı futbolcu sözleşmesinin, 2 katılımcı basketbolcu sözleşmesinin yapılabileceğini belirtmiştir. Yine sporcu sözleşmeleri başlığı altında 11 katılımcı da diğer sporcu sözleşmelerinin yapılabileceğini ifade etmiştir.

11 katılımcı spor alanında sporcular veya kulüpler ile sponsorluk sözleşmelerinin yapılabileceğini belirtmiştir. 8 katılımcı sporcuların farklı kulüplere gitmelerini sağlayan transfer sözleşmelerinin akdedilebileceğini

belirtirken, 6 katılımcı da sporcuların veya spor kulüplerinin kendilerini temsil eden menajerler ile menajerlik sözleşmelerinin akdedilebileceğini ifade etmiştir.

Diğer başlığı altında görüleceği üzere 6 katılımcı sportif alanda lisans sözleşmesi yapılabileceğinden bahsetmişken, 2 katılımcı da spor alanındaki taraflar arasında kişisel verilerin kanuni şekilde korunabilmesi adına KVKK (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu) ile ilgili sözleşme yapılabileceğini ifade etmiştir.

Bazı katılımcıların beyanları ise doğrudan alıntılanarak aşağıda verilmiştir:

“Spor kulüpleri ile sporcular arasında sporcu sözleşmeleri akdedilebilir. Bununla birlikte sporcuların transferi noktasında transfer sözleşmeleri yapılabilir. Bunun dışında spor alanında lisans sözleşmeleri ve menajerlik sözleşmeleri yapılması mümkündür.” (Katılımcı 10)

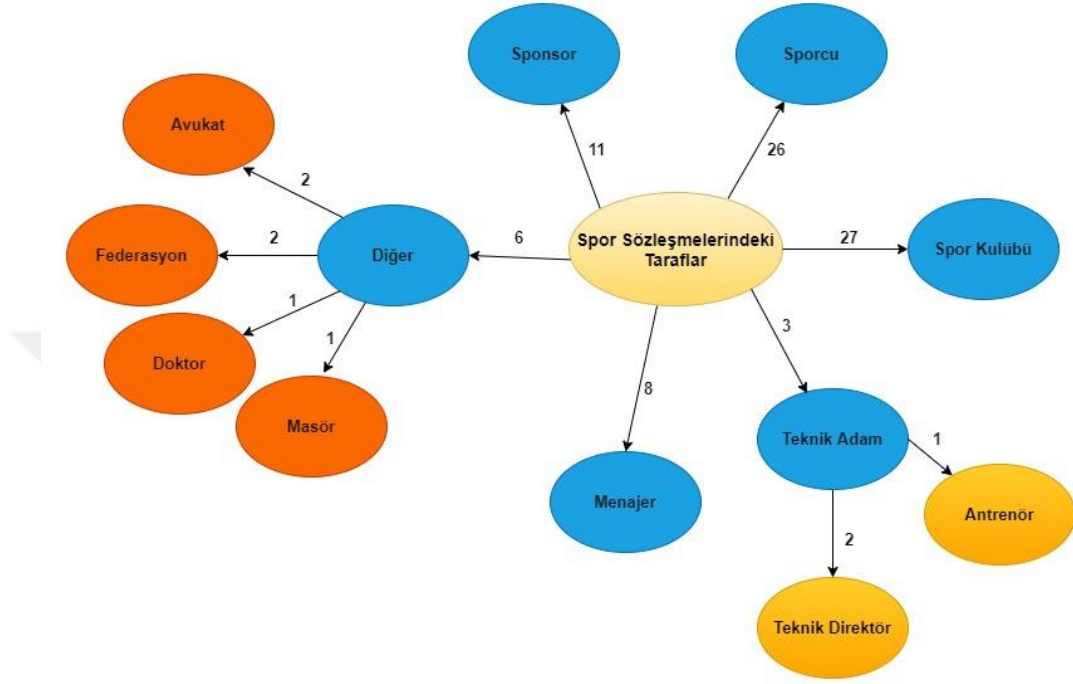
“Federasyonlar birtakım sözleşmelerin tarafı veya kontrol makamı olabilir. Özellikle sporcular ile federasyonlar arasında lisans sözleşmesi yapılması mümkündür. Bununla birlikte federasyonlar ile spor kulüpleri arasında sözleşme imzalanabilir.” (Katılımcı 21)

“Sporcu sözleşmeleri akdedilirken ölümlerin ve sakatlanmaların olabileceği düşünülerek hareket edilmelidir. Bu hususlara ilişkin haklara sözleşme içerisinde yer verilebilir.” (Katılımcı 9)

“Sporcular ile spor kulüpleri arasında hizmet sözleşmesi yapılabileceği gibi sporculara ait kişisel verilerinin muhafaza edilmesi amacıyla taraflar arasında KVKK sözleşmeleri yapılabilir.” (Katılımcı 3)

“Taraflar arasında ücret sözleşmeleri yapılabilir. Bunun dışında kulüpler ile transfer sözleşmeleri yapılabileceği gibi, menajerler ile menajerlik sözleşmeleri de imzalanması mümkündür.” (Katılımcı 14)

“Sponsorlar ve sporcular arasında veya kulüpler arasında sponsorluk sözleşmesi yapılması mümkündür. Aynı zamanda kulüpler ile sporcular arasında hizmet sözleşmesi akdedilebilir.” (Katılımcı 20)

Şekil 2. Avukatların Spor Alanındaki Sözleşmelerin Taraflarının Kimler Olduğuna Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi

Avukatlara sorulan ikinci sual, spor alanındaki sözleşmelerin taraflarının kimler olabileceği konusundadır. Şekil 2’de verilen cevaplarda görüldüğü üzere, 27 katılımcı spor kulüplerinin, 26 katılımcı sporcuların, 11 katılımcı sponsorların, 8 katılımcı menajerlerin, 3 katılımcı teknik adamların ve 6 katılımcı diğer kimselerin sözleşmelerin tarafları olabileceklerini belirtmiştir.

Teknik adam başlığı altında 2 katılımcı teknik direktör, 1 katılımcı da antrenör cevabını vermiştir. Diğer başlığı altında ise 2 katılımcı avukatın, 2 katılımcı federasyonun, 1 katılımcı doktorun, 1 katılımcı masörün spor alanındaki sözleşmelere taraf olabileceğini belirtmiştir.

Bazı katılımcıların beyanları ise doğrudan alıntılanarak aşağıda verilmiştir:

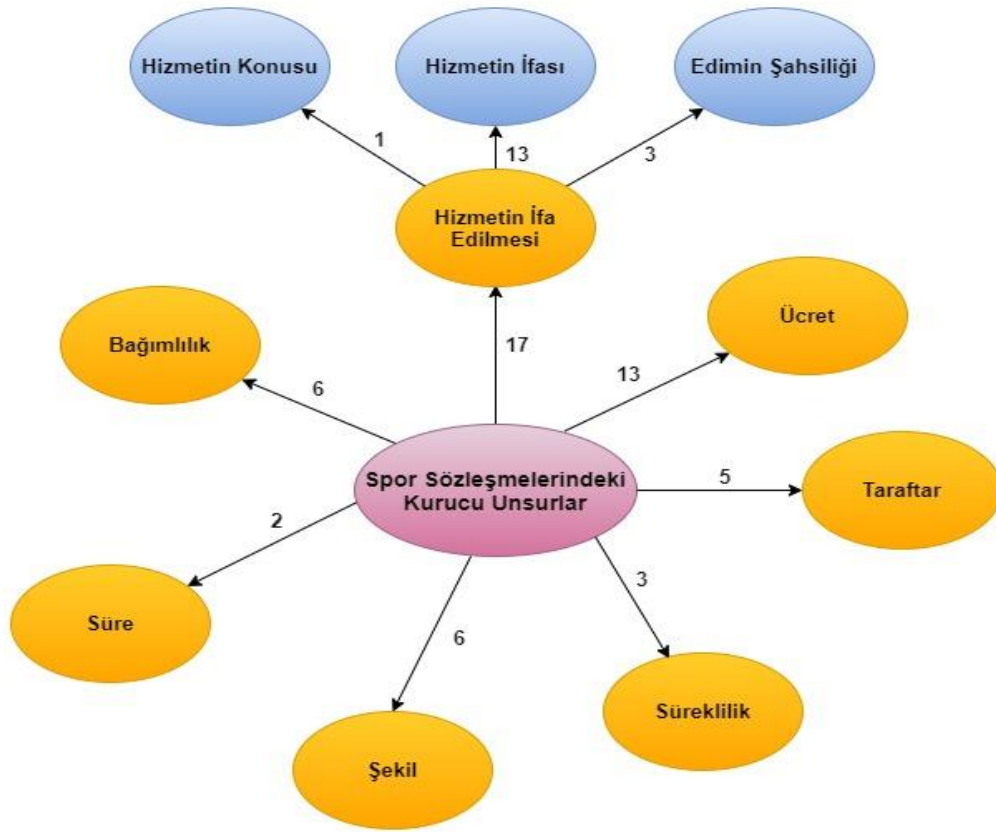
“Spor sözleşmelerinin bir çok tarafı vardır. Bunlar sözleşmenin türüne göre değişmektedir. Sporcular, menajerler, spor kulüpleri bu sözleşmenin tarafları olabileceği gibi; doktor, masör ve teknik direktör de spor sözleşmelerinin tarafları olabilirler.” (Katılımcı 6)

“Sporcu sözleşmeleri, futbol kulübü ile futbolcular arasında yapılmaktadır. Diğer spor kulüpleri ile sporcular arasında spor sözleşmesi yapılması mümkündür. Bunun yanı sıra spor kulüpleri ile sponsorlar arasında da sözleşme yapılmaktadır.” (Katılımcı 18)

“Spor sözleşmelerinde birden fazla taraf bulunmaktadır. Bu taraflar sözleşmenin niteliğine göre farklılık gösterecektir. Sözleşmelerin tarafları spor kulüpleri olabileceği gibi antrenörler, teknik adamlar ve sporcular da olabilir.” (Katılımcı 27)

“Spor alanında yapılan sözleşmeye göre değişmektedir. Sponsorluk sözleşmesinin taraflar sponsor ile sporcu yahut kulüp iken, menajerlik sözleşmesinin tarafları menajer ile spor kulübü veya sporcudur.” (Katılımcı 4)

“Teknik direktörler ile spor kulüpleri arasında sözleşme imzalanmaktadır. Bu durumda sözleşmelerin tarafı spor kulüpleri ve teknik direktörlerdir. Bunun dışında sponsor kişiler ile sporcular arasında anlaşma sağlanmaktadır. Bu durumda sponsorlar ile sporcuların da sözleşme tarafı olabildiği görülmektedir.” (Katılımcı 11)

Şekil 3. Araştırma Grubunun Spor Alanındaki Sözleşmelerin Kurucu Unsurlarına Yönelik Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi

Avukatlara sorulan üçüncü soruda, spor alanındaki sözleşmelerin kurucu unsurlarının neler olduğu sorulmuştur. Şekil 3’te verilen cevaplarda görüldüğü üzere, 17 katılımcı spor alanındaki sözleşmelerin kurucu unsurlarından birinin hizmetin ifa edilmesi olduğunu ifade etmiştir. Bu katılımcıların 13’ü alt başlıklarda görüldüğü üzere direkt olarak hizmetin ifası cevabını vermişken, 3 katılımcı ifanın ediminin şahsiliği prensibine uygun olarak yerine getirilmesi gerektiğini belirtmiş, 1 katılımcı da hizmetin konusunun sözleşmedeki ifa edimini oluşturduğunu ifade etmiştir.

13 katılımcı spor alanındaki sözleşmelerin kurucu unsurlarından birinin ücret olduğunu ifade etmiştir. 6 katılımcı bağımlılık unsurunun, 6 katılımcı şekli unsurların, 5 katılımcı sözleşme taraflarının, 3 katılımcı süreklilik unsurunun, 2 katılımcı da sürenin spor alanındaki sözleşmelerin kurucu unsurlarını oluşturduğunu belirtmiştir.

Bazı katılımcıların beyanları ise doğrudan alıntılanarak aşağıda verilmiştir:

“Sözleşmelerin kurucu unsurlarını, sözleşmede üzerinde anlaşma sağlanan ücretin verilmesi, sportif hizmetin şahsi olarak görülmesi, sporcunun spor kulübüne bağımlı olarak çalışması oluşturmaktadır.” (Katılımcı 22)

“Taraflar arasında yazılı bir sözleşmenin bulunması gerekmektedir. Bununla birlikte sözleşme konusu iş karşılığında bir ücret belirlenmeli ve bu ücret karşılığında yapılacak hizmet açıkça ifade edilmelidir.” (Katılımcı 13)

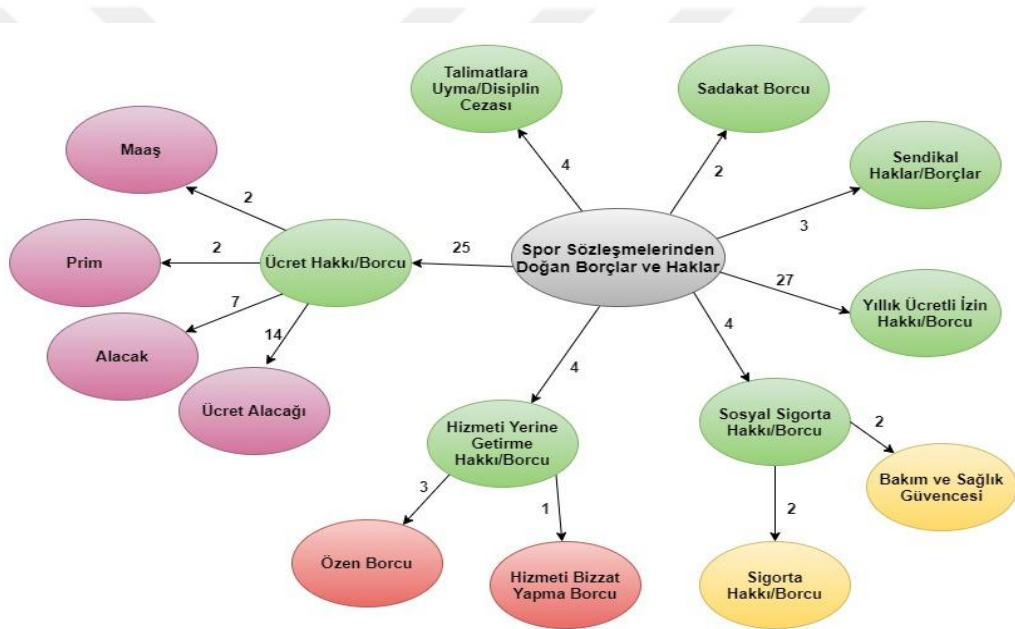
“Sözleşmenin kurucu unsurlarından biri taraflardır. Diğer bir unsur ise sporcunun bir ücret karşılığında becerisini gösterme konusunda borç altına girmesidir. Bu unsurların yokluğu halinde hukuk düzeninin kabul edebileceği bir sözleşmeden bahsedilemez.” (Katılımcı 2)

“Spor kulüpleri sözleşmede belirlenen iş karşılığında ücret ödeme yükümlülüğü altına girecektir. Sporcuların da kulüpte sportif hizmet ifa edecek olması sözleşmelerin kurucu unsurlarındandır.” (Katılımcı 24)

“Sözleşmenin kurucu unsurlarından bazıları şunlardır: Taraflar, sözleşmenin konusu, ödeme şekli, edimin sürekli şekilde yapılması. Bu unsurların yokluğu halinde sözleşme yapılmış sayılmayacaktır.” (Katılımcı 18)

“Sporcu sözleşmelerinin kurulabilmesi için anlaşılın işin görülmesi, süreklilik ilkesine riayet edilmesi, bu hizmet karşılığında belirli bir ücret alınması ve taraflar arasında bağımlılığın bulunması gerekmektedir.” (Katılımcı 7)

“Spor sözleşmelerinin kurucu unsurları, öncelikle hizmetin ifa edilmesi ve karşılığında ücret ödenmesidir. Bu edimin sporcu tarafından şahsi şekilde yapılması gerekir. Sözleşmelerin şekli unsurları tam olmalıdır. Süreklilik, bağımlılık ve sporcunun sorumluluğunun edim fiiline bağlı olması diğer unsurlardır.” (Katılımcı 23)

Şekil 4. Araştırma Grubunun Spor Sözleşmelerinden Doğan Borçlar Ve Haklara Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi

Avukatlara sorulan dördüncü soru, spor sözleşmelerinden doğan hakların ve borçların neler olduğudur. Şekil 4’te verilen cevaplarda görüldüğü üzere, 27 katılımcı spor sözleşmelerinden doğan haklardan ve borçlardan birinin yıllık ücretli izin/hakkı ve borcu olduğunu belirtmiştir. 25 katılımcı diğer haklardan ve borçlardan birinin ücret hakkı/borcu olduğunu ifade etmiştir. Bu katılımcıların 14’ü

direkt ücret alacağı şeklinde cevap vermişken, 7 katılımcı alacak olarak belirtmiş, 2 katılımcı prim, 2 katılımcı da maaşın ücret alacağını ve borcunu oluşturduğunu belirtmiştir.

4 katılımcı spor sözleşmelerinden doğan haklardan ve borçlardan birinin hizmeti yerine getirme hakkı/borcu olduğunu belirtmiştir. Bu katılımcılardan 3'ü sözleşme taraflarının özen borcunun bulunduğunu, 1 katılımcı da hizmeti bizzat yapma borcu bulunduğunu söylemiştir.

Yine 4 katılımcı talimatlara uyma/disiplin cezası, 4 katılımcı sosyal sigorta hakkı ve borcu şeklinde beyanda bulunmuştur. Sosyal sigorta hakkı ve borcu diyenlerden iki katılımcı sigorta hakkı/borcu şeklinde belirtmişken iki katılımcı bakım ve sağlık güvencesi şeklinde cevap vermiştir.

3 katılımcı sendikal haklar/borçların, 2 katılımcı sadakat borcunun bulunduğunu belirtmiştir.

Bazı katılımcıların beyanları ise doğrudan alıntılanarak aşağıda verilmiştir:

“İşin görülmesini isteme kulüplerin haklarındandır. Yine sözleşme gereğince sporcuların kulüp tarafından verilen talimatlara uygun davranması gerekir. Sporcuların sendikal hakları bulunmaktadır.”(Katılımcı 1)

“Taraflar hizmeti yerine getirmekle ve hizmet karşılığı ücret ödemekle yükümlüdür. Hizmetin yapılmasını isteme ve ücretin ödenmesini isteme hakları da bulunmaktadır.” (Katılımcı 15)

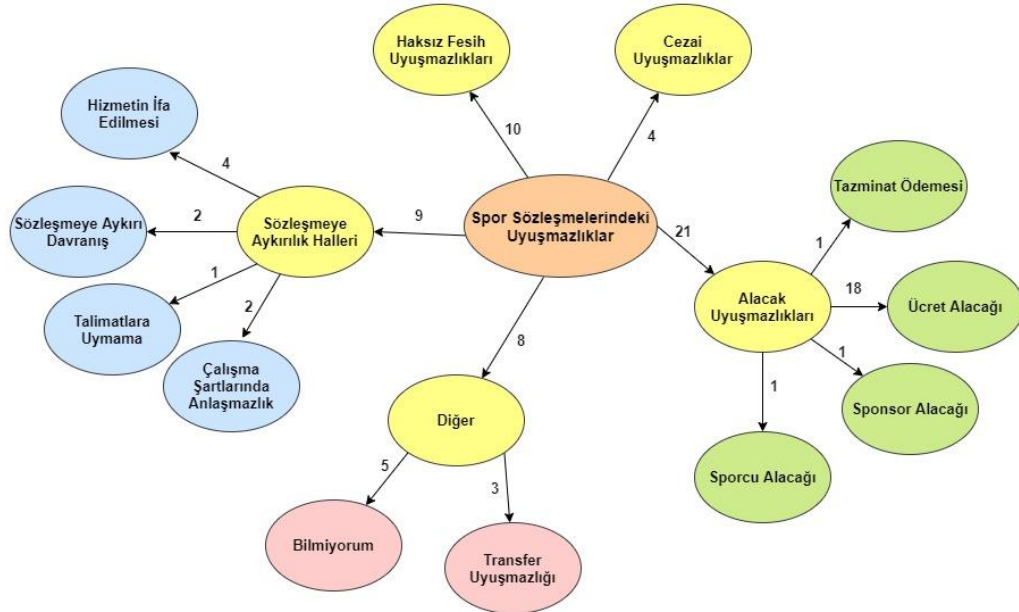
“Çalışanların maaş hakkı bulunmaktadır. Bu maaşın kendilerine düzenli şekilde ödenmesi önemlidir. Bununla birlikte her bir çalışana yıllık ücretli izne çıkma hakkı tanınmalıdır.” (Katılımcı 20)

“Sporcunun ücret alacağı hakkı vardır. Sözleşmede kararlaştırılan prim gibi diğer parasal haklarını da talep edebilir. Kulüplerin de sporculardan sportif hizmeti yerine getirmesini talep etme hakkı bulunmaktadır.” (Katılımcı 26)

“Kulüpler çalışanlarına yıllık ücretli izin vermelidir. Yine sigorta borcunu yerine getirmelidir. Sporcular da işini özenli yapmalı ve hizmeti bizzat yerine getirmelidir.” (Katılımcı 8)

“Sponsorların hizmetin yerine getirilmesini isteme hakkı vardır. Bunun karşılığında kulüplere veya oyunculara ücret ödemesi gerekir. Sporcular ile spor kulüpleri arasında sadakat yükümlülüğü vardır” (Katılımcı 16)

“Tarafların ücretli izin hakkı, sendikal hakları, sosyal sigorta hakları gibi hakları vardır. Aynı zamanda iş görme borcu, talimatlara uyma borcu, hizmeti bizzat yapma borcu şeklinde borçları bulunmaktadır.” (Katılımcı 4)

Şekil 5. Araştırma Grubunun Spor Alanındaki Sözleşmelere Dayanan Uyuşmazlıklara Yönelik Görüşlerinin Tematik Analizi

Avukatlara beşinci olarak spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların neler olduğu sorulmuştur. Şekil 5’te verilen cevaplarda görüldüğü üzere, 21 katılımcı taraflar arasında alacak uyuşmazlıkları olabileceğinden bahsetmiştir. Bu katılımcılardan 18’i ücret alacağından kaynaklı uyuşmazlıkların olacağını belirtmişken, 1 katılımcı sporcu alacağı, 1 katılımcı sponsor alacağı, 1 katılımcı da tazminat ödemesinden bahsetmiştir.

10 katılımcı taraflar arasında haksız fesihten kaynaklanan uyuşmazlıkların doğabileceğini belirtmiştir. 9 katılımcı ise sözleşmeye aykırı davranışlar nedeniyle uyuşmazlıkların oluşabileceğini ifade etmiştir. Bu katılımcılardan 4’ü hizmetin ifa edilmemesi nedeniyle 2 katılımcı sözleşmeye aykırı davranış sergilenmesi, 2 katılımcı çalışma şartlarında anlaşmazlık yaşanması, 1 katılımcı da talimatlara uyulmaması nedeniyle sözleşmeye aykırı davranışlar sergilenebileceğini ifade etmiştir.

4 katılımcı cezai uyuşmazlıkların doğabileceğini belirtmişken 8 katılımcı da diğer cevabını vermiştir. Diğer cevabını verenlerden 5 katılımcı cevabı bilmediğini yazmış, 3 katılımcı da transfer uyuşmazlığı demiştir.

Bazı katılımcıların beyanları ise doğrudan alıntılanarak aşağıda verilmiştir:

“Spor alanındaki sözleşmeler nedeniyle fesih sebeplerinde, tazminat ödemelerinde ve çalışma koşullarında uyuşmazlık olabilir.” (katılımcı 21)

“Taraflar arasında feshe dair uyuşmazlıklar, ücret alacağına ilişkin ihtilaflar yaşanabilir. Sporcunun transferlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar ve federasyonlar tarafında verilen cezalar olabilir.” (Katılımcı 19)

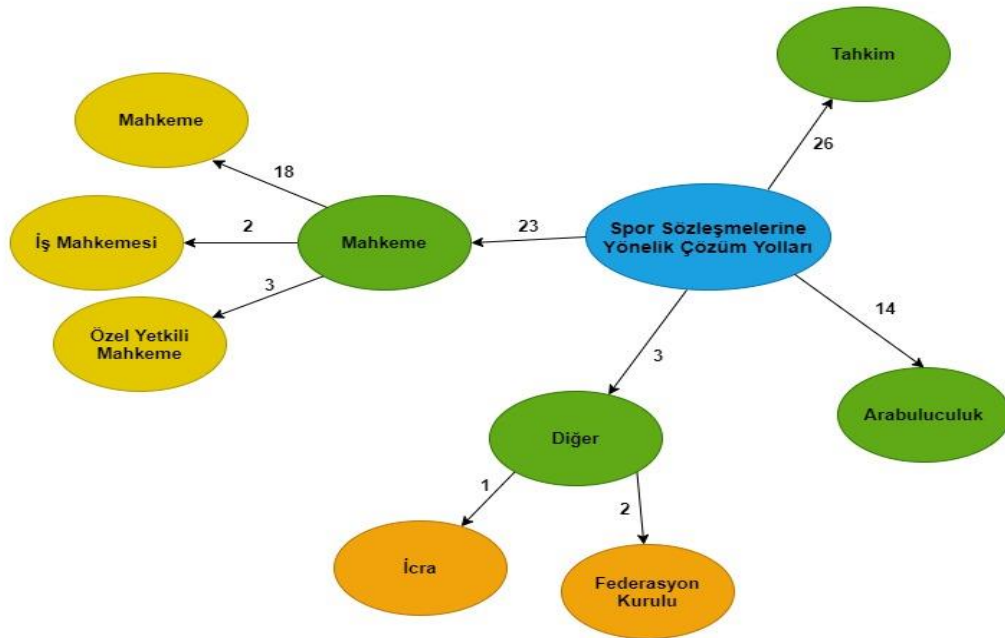
“Sözleşmelerin haksız yere feshedilmesi halinde, sözleşmelerde anlaşılan hizmetin ifa edilmemesi durumunda, yine kararlaştırılan çalışma şartlarında

anlaşmazlık yaşanması şeklindeki nedenlerle taraflar arasında uyuşmazlık çıkabilir.” (Katılımcı 2)

“Çalışma koşullarında esaslı değişiklik yapılması halinde, iş görme ediminin ifa edilmemesi ve ücret ödenmemesi halinde taraflar arasında uyuşmazlık yaşanacaktır.” (Katılımcı 12)

“Spor sözleşmelerinden kaynaklı alacaklar taraflar arasındaki uyuşmazlığın başlıca sebeplerindendir. Bunun dışında haksız fesih nedeniyle oluşan alacaklar da uyuşmazlıkların konusu olabilir.” (Katılımcı 3)

“Sporcuların edimlerini ifa etmemesi sonucunda, kulüplerin ücretleri ödememesi sonucunda uyuşmazlık yaşanacaktır. Sporcuların talimatlara uygun davranmaması, sporculara veya kulüplere verilen cezalar nedeniyle uyuşmazlık yaşanabilir.” (Katılımcı 27)

Şekil 6. Araştırma Grubunun Spor Alanındaki Sözleşmesel Uyuşmazlıkların Çözümüne Yönelik Görüşlerin Tematik Analizi

Avukatlara sorulan son soru, spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların çözüm yollarının neler olduğudur. Şekil 6’da verilen cevaplarda görüldüğü üzere, 26 katılımcı tahkime başvurulması gerektiğini belirtmiştir. 23 katılımcı mahkemeye başvurulması gerektiğini ifade etmiştir. Mahkemeye başvurulması gerektiğini söyleyenlerden 18 katılımcı direkt olarak mahkeme cevabını vermişken, 3 katılımcı özel yetkili mahkeme, 2 katılımcı da iş mahkemesi demiştir.

14 katılımcı arabuluculuğa başvuru yapılabileceğini belirtmiş, 3 katılımcı ise diğer çözüm yollarına başvurulabileceğinden bahsetmiştir. Diğer diyenlerden 2 kişi federasyon kuruluna, 1 kişi de icra yoluna başvuru yapılabileceğini dile getirmiştir.

Bazı katılımcıların beyanları, doğrudan alıntılanarak aşağıda verilmiştir:

“Taraflar spor tahkim kurullarına ve mahkemelere başvuru yapması mümkündür.” (Katılımcı 6)

“Taraflar ilk önce arabuluculuğa başvuru yapmalıdır. Ardından tahkime ve mahkemeye başvuru yapabilirler.” (Katılımcı 20)

“Uyuşmazlığın çözümü için mahkemeye başvuru yapılması mümkündür. Bununla birlikte tahkim kurullarına ve federasyon kurullarına başvuru yapılabilir.” (Katılımcı 10)

“Taraflar arasında hizmet sözleşmesi yapıldığından iş mahkemesine başvuru yapılabilir. Sponsor alacakları için mahkemeye başvuru yapılmalıdır.” (Katılımcı 25)

“Sporcular ile spor kulüpleri arasındaki uyuşmazlıklar için tahkime başvurulmalıdır. Menajerler ile spor kulüpleri yahu sporcular arasındaki uyuşmazlık için mahkemeye başvurulabilir.” (Katılımcı 12)

“Spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlık için mahkemeye, tahkime ve arabuluculuğa başvuru yapılması mümkündür.” (Katılımcı 4)

6. TARTIŞMA

Çalışma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda tartışmalar ve değerlendirmeler aşağıdaki gibidir.

6.1. Profesyonel Sporcuların Spor Hukuku Bilgilerine Yönelik Tartışma

Profesyonel futbolculara ve basketbolculara sorulan sorulara verilen cevaplardan anlaşıldığı üzere sporcuların büyük çoğunluğu milli sporcu değildir ve menajerle çalışmamaktadır. Bununla birlikte elde edilen verilerden sporcuların hukuki haklarına yönelik bilgileri çoğunlukla ilk olarak kulüp yönetiminden elde ettiği görülmektedir. Sporcular, ikinci olarak ise menajerlerden hukuki haklara ilişkin bilgi aldıklarını belirtmektedir. Yine bu hususta spor kulüplerinin sporculara spor hukuku ile alakalı bilgi aktarımı yaptığı anlaşılmaktadır. Ancak soruların sonuna doğru spor hukuku ile alakalı detaylı sorulara çoğunlukla kısmen ve olumsuz cevabı verilmesi, sporcuların sportif hukukla alakalı yeterince bilgi sahibi olmadıkları sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Profesyonel sporcu sözleşmelerinden doğan ihtilaflar sözleşmenin tarafları olan sporcu ile spor kulübü arasında doğacağı için, sporcu lehine ve spor kulübü aleyhine hususlar var ise, spor kulüplerinin kendi aleyhine olacak bilgileri tümüyle şeffaf bir şekilde aktarması mümkün olmayabilir. Bu tarz durumlarda hukuki uyumsuzluk ile alakalı eksik bilgilendirilen, hiç bilgilendirilmeyen yahut yanlış bilgilendirilen sporcuların telafisi mümkün olmayan zararlarla karşılaşma ihtimali doğacaktır. Örnek vermek gerekirse ihtilafa konu bir karara karşı, kararın usulüne uygun bir şekilde tebliğini takip eden yedi günlük süre içerisinde TFF Tahkim

Kurulu'na itiraz edilebilecektir (213). Bu sürenin sporcular tarafından bilinmemesi yahut eksik bilinmesi hak kayıplarını beraberinde getirecektir. Nitekim Tablo 3'teki 7. soruya bakıldığında sporcuların toplamda %60.6'sının, spor kulüplerinden kısmen bilgi aldığı veya hiç bilgi alamadığı görülmektedir. Bu durum sporcuların karşılaştıkları bir ihtilaf halinde yapılması gerekenleri bilmemesi sonucunu doğurmaktadır. Bu hal sporcular açısından risk arz etmektedir. Özellikle birçok başvuru süreye tabi olduğu için, bu durumun bilinmemesiyle sürenin kaçırılması, tarafların hakkını kaybetmesi anlamına gelmektedir. Aynı sorun, spor kulüpleri bakımından da geçerlidir. Spor kulüpleri tarafından federasyon nezdinde yapılan başvurulara ilişkin olumsuz karar verilmesi halinde, süresi içerisinde hareket edilmesi oldukça önemlidir. Dolayısıyla genel çerçeveden bakıldığında, spor hukuku içerisinde yer alan tüm sùjelerin hak kayıplarını önleyecek derecede bilgi sahibi olması gerektiği görülmektedir. Bu tarz menfi durumların önüne geçilebilmesi için her sporcuların ve spor kulüplerinin, spor hukuku konulu programları takip etmesi, aktif bir şekilde sporcuların spor hukukuyla alakalı seminerlere katılım göstermelerini sağlaması gerekmektedir. Sporcuların ve spor kulüplerinin sportif alanda çıkabilecek uyuşmazlıklar ve çözümüyle alakalı daha iyi bilgi edinebilmeleri amacıyla spor hukuku ile ilgilenen bir hukukçu ile irtibat halinde olmasının da doğru olacağı kanaatindeyiz.

Menajerlerin ise sporcuların veya kulüplerin faydasına veya zararına olabilecek hususları daha rahat bir şekilde aktarması mümkündür. Ancak burada karşılaşılması muhtemel bir sorun, her menajerin spor hukuku alanına bilgili bir hukukçu veya avukat olmaması durumudur. Bu halde eksik bilgiler hak kayıplarını beraberinde getirebilir. Yine taraflar arasında menfaat çatışması da yaşanabilir.

Sporcu menajерinin ücret alabilmek amacıyla menajerlik görevini üstlendiği spor kulübüne veya sporcuya yanlış bilgiler vermişse, bu aşamada sporcular ve spor kulüplerinin menajeriyle arasındaki sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi gündeme gelebilmektedir (214). Bu bağlamda menajerlerin spor hukuku konulu programları takip etmeleri, sporcuları ve spor kulüplerini bu konuda teşvik etmeleri ya da spor hukuku alanına bilgili hukukçular ile doğrudan iletişime geçmeleri veya menajeri olduğu sporcular yahut spor kulüpleri ile spor hukuku alanında bilgili hukukçuları bir araya getirmesi bu sorunu ortadan kaldıracaktır.

Sportif alanda genel olarak yapılabilecek sözleşmeler ve profesyonel sporcu sözleşmelerinin oluşma ve devam etme koşulları, spor alanındaki gelişmelere, oluşan ihtiyaçlara göre değişim göstermeye müsaittir. Sportif alanın kendi yapısı gereğince, sporun özneleri arasında meydana gelen sözleşme kaynaklı uyuşmazlıklar, her ne kadar borçlar hukuku, iş hukuku, ticaret hukuku ve medeni hukuk gibi alanların hükümleri ve prensipleri dikkate alınarak çözüme kavuşturulsa da sporun kendi doğasına ait ilkelerin de bu uyuşmazlıklara uygulanması gerekmektedir (215). Spor alanı oldukça dinamik ve değişime açık bir alan olduğundan, meydana gelen gelişmelerin takibi ve bu gelişmelerin sözleşmelerde uygulanması elzem bir konudur. Araştırmamızda sporcular tarafından verilen cevaplara bakıldığında sporcuların toplamda %71.8'inin spor hukuku alanındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip etmediği veya kısmen ettiği tespit edilmiştir. Yenilenen durumlardan haberdar olmamak, beraberinde güncel hakları bilmemeyi ve bilgiye sahip olmama güçsüzlüğünü getirecektir. Böyle bir durumun hak kaybına yol açacağı kuşkusuzdur. Bu tarz sıkıntılı durumlarla karşılaşmamak adına sor hukuku alanında faaliyet gösteren hukukçulardan düzenli olarak güncele uygun

bilgi alınması önemlidir. Bu şekilde sporcuların ve spor kulüplerinin sportif sözleşmelere ilişkin haklarının bilincine daha iyi şekilde varmalarının yolu açılacaktır.

Araştırmada sporcuların %73.2'sinin transfer dönemlerinde spor hukukuna ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında disiplin cezası aldıkları dönemlerde spor hukukuna ihtiyaç duyduklarını belirten sporcuların %11.3, sponsorluk sözleşmeleri yaptıkları dönemde ihtiyaç duyduklarını belirtenlerin %14.1 oranında olduğu görülmektedir. Yalnızca 1 kişi sakatlık olduğu zaman spor hukukuna gereksinim duyduğunu ifade etmiştir. Taraflar arasında transfer aşamasında sözleşmeyle düzenlenecek olan çeşitli hukuki konular bulunmaktadır. Bir profesyonel sporcunun transferiyle alakalı temel akitler, spor kulüpleri arasında imzalanması gereken transfer sözleşmesi, alıcı spor kulübü ile sporcular arasındaki profesyonel sporcu sözleşmeleri, sporcular ile mevcut spor kulübü arasındaki yapılacak fesih anlaşması ve sporcu temsilcisi olarak çoğu zaman menajerler ile spor kulüpleri yahut sporcular arasındaki aracılık sözleşmesidir. Bu sözleşmeler hukukten birbirinden bağımsız olsalar da içerik olarak doğrudan alakalıdır (216). Profesyonel sporcuların ekonomik olarak ve mesleki gelecekleri açısından en önemli zaman dilimi, transfer dönemleridir. Transfer dönemlerinde yapılacak olan sözleşmelerin hukuki unsurlarının tam ve fayda veren bir şekilde bilinmesi, sözleşmeleri bu bilgiler çerçevesinde akdedilmesi, gelecekte problem yaşanmasının önüne geçecek veya en az seviyeye indirecektir.

Ancak sporcuların karşılaşacağı hukuki problemler yalnızca transfer zamanından ibaret değildir. Sporcuların bağlı bulunduğu spor kulübüyle yaptığı profesyonel sporcu sözleşmesinden, sözleşmesinin kurulmasından, devam

ettirilmesinden ve sözleşmenin feshinden kaynaklanan problemler oldukça fazladır. Bununla birlikte disiplin cezası ve sportif ceza gerektiren durumlarla karşılaşılması da mümkündür. Zira cezalar neticesinde sporcuların kariyerleri olumsuz etkilenmekte ve formdan düşmeleri mümkün olmaktadır. Bu durum hem sporcuları hem de spor kulüplerini etkileyen olumsuz sonuçlara vesile olabilir. Aynı zamanda sakatlık dönemleri ise bize göre sporcular açısından en önemli dönemdir. Eğer sporcular, sakatlık zamanlarında spor kulüplerinden yeterli yardımı alamazsa sportif geleceklerini sonsuza dek kaybedebilecekleri olumsuz tablolarla karşı karşıya kalabilirler. Sakatlık yaşayan sporcuların tekrar spor ortamına dönüşü, yaşadığı sorunlar nedeniyle çoğu zaman sorunlu olmaktadır (217). Dolayısıyla sporcuların sağlık ve sosyal güvenlik haklarının çok fazla dikkate alınması gerekmektedir. Yalnızca transfer dönemlerini temel alarak hareket etmek, sporcular açısından büyük hak kayıplarını beraberinde getirebilir.

6.2. Profesyonel Sporcuların Spor Hukuku Bilgi Seviyelerine Yönelik

Tartışma

Çalışmamızda Tablo 4'te yer alan verilere bakıldığında, sporcuların toplamda %56,1'inin hukuk hakkında kısmen bilgili olduğu veya bilgili olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte %97,2 oranında sporcu için hukukun önemli olduğu veya kısmen önemli olduğu anlaşılmıştır. Bunun dışında sporcuların %88,7'sine göre spor hukukunun sporcular için önemli olduğu yahut kısmen önemli olduğu belirlenmiştir. Ancak buna rağmen sporcuların toplamda %72'sinin spor hukuku hakkında bilgili olmadığı tespit edilmiştir. Buradan anlaşıldığı üzere profesyonel sporcular için sportif alanı etkileyen hukuki kurallar önemlidir. Ancak

sporcular bu alanda oldukça az hukuki bilgiye sahiptir. Bu durum profesyonel sporcular açısında hak kayıplarının artmasına neden olacaktır. Bunun dışında %80.2 oranında sporcunun, sporcu sözleşmelerinin önemi ve içeriği hakkında bilgi sahibi olduğu veya kısmen bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktayken sporcuların yalnızca %47.9'unun kulüpleriyle yaptığı sözleşmeleri inceledikleri anlaşılmıştır. Bu oran oldukça düşüktür. Özellikle sporcuların büyük çoğunluğu transfer dönemlerinde spor hukukuna ihtiyaç duyduğunu belirtmişken ve spor sözleşmelerinin önemi hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmişken bu kadar az oranda sporcunun kulüplerle yaptıkları sözleşmeleri incelemesi tezatlığı beraberinde getirmektedir. Bu durum, spor hukukunun öneminin sporcular tarafından yeterince özümsemediğini göstermektedir. Bu neticenin sebebinin sporcuların %55'inin henüz 4 yıl ve daha az profesyonel spor geçmişi olmalarından kaynaklı olduğu düşüncesindeyiz.

Sporcuların toplamda %88.8'inin kulüplerle yapılacak anlaşmaların menajer tarafından yapılması gerektiğine inandığı veya kısmen inandığı anlaşılmaktadır. Yine verilere bakıldığında sporcuların toplamda %85.9'unun menajerlerin sporcularla alakalı olan tüm hukuksal problemler ile ilgileneceğine kısmen inandığı veya inandığı görülmüştür. Bu durum sporcuların menajerleri ile birlikte hareket etmeleri halinde haklarının korunacağına duydukları güveni göstermektedir. Ancak bununla birlikte sporcuların toplamda %67.6'sının spor sözleşmelerinden doğan tazminat hususlarında bilgi sahibi olmadığı veya kısmen bilgi sahibi olduğunu görülmüştür. Yine sporcuların toplamda %71.8'inin spor yaşantısı içerisinde hukuki yardım almadıkları veya kısmen aldıkları

anlaşılmaktadır. Bu durum sporcuların spor hukukuyla alakalı konularda daha fazla bilgi sahibi olmaları gerektiğini göstermektedir.

Sporcuların toplamda %83.1'inin bir avukatı olması gerektiği veya kısmen olması gerektiği düşüncesinde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte sporcuların toplamda %91.5'inin avukatların spor hukuku ile ilgili bilgili olacağına inandıkları veya kısmen inandığı anlaşılmıştır. Bu verilerden görüleceği üzere sporun hukuki kısmı ve uyuşmazlıklarla alakalı hususlarda sporcuların bilgi sahibi olmadığı ve bu nedenle avukatlarının olmaları gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Bu durum ile spor hukukunun önemi bir kez daha vurgulanmaktadır. Sportif uyuşmazlıklar noktasında sporcuların spor hukuku alanında bilgili hukukçular ile hareket etmeleri elzemdir. Ancak bu sayede başta tazminat hakları olmak üzere tüm haklarına kavuşmaları kolaylaşacaktır. Sporcuların spor hukuku alanındaki bilgilere ulaşabilmesi açısından bu durum daha elverişlidir. Aksi durumda yapılacak bir hata sporcuların hak kayıpları yaşamalarına yol açabilir.

Tablo 4'teki verilerde sporcuların toplamda %88.7'sinin kulüplerin kendilerine sağlık güvencesi verdiğine inandığı veya kısmen inandığı görülmektedir. Aynı şekilde sporcuların toplamda %81.7'sinin bir sakatlık durumunda bu sağlık güvencesinin kendilerini tatmin edeceğine inanmakta ve kısmen inanmaktadır. Bununla birlikte sporcuların toplamda %60.6'sının sporcu yaralanmalarından doğan hukuki sorumluluk hakkında bilgi sahibi olmadıkları veya kısmen olduğu anlaşılmaktadır. Sporcuların sosyal sigorta ve sağlık güvencesi hakları özellikle sporcuların geleceği açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda yapılan bir araştırmada sporculara sosyal güvenceleri hakkında bilgi düzeyleri sorulmuş ve %73,5 oranında yeterli bilginin yok ifadesine yer verilmiştir. Araştırma

sonucunda sporcuların sosyal güvenceleri hakkında yeterli bilgi düzeylerine sahip olmadıkları ve yeterince bilgilendirilmedikleri görülmüştür (218). Görüldüğü üzere sporcular, spor kulüplerinin kendilerine sağlık güvencesi verdiğine inanmaktadır fakat sağlık güvenceleri hakkında yeterli bilgi sahibi değillerdir. Bu bakımdan spor kulüpleriyle yapılacak sözleşmelerin sağlık güvencesi ve sosyal sigorta haklarına ilişkin hükümleri içermesine, bu hükümlerin gerektiğinde işe yarayacak şekilde düzenlenmesine dikkat edilmesi gerekmektedir. Sporcuların bu hususta bilgilenmesi açısından spor hukuku, sosyal sigorta ve sağlık konulu araştırmaları takip etmesi, spor kulüplerinin bu konuda sporcuların seminerlere katılım sağlaması veya spor hukuku alanında bilgi sahibi hukukçulardan bilgi edinilmesi faydalı olacaktır.

Tablo 4'teki verilerden %73.2 oranında sporcunun Türkiye'de ve dünyada bulunan spor davaları hakkında bilgi sahibi olmadığı yahut kısmen olduğu, ulusal ve uluslararası öneme sahip Bosman ve Del Bosque davaları hakkındaysa büyük çoğunluğun bilgili olmadığı veya kısmen bilgili olduğu anlaşılmaktadır. Bosman kararıyla beraber Avrupa Birliği vatandaşı olan sporcular açısından birliğe üye ülkelerde serbest dolaşım hakkı tanınmıştır. Bununla beraber sporcular, kulübü ile sözleşmesi sona erdiğinde herhangi bir transfer tazminatı ödemelerine gerek olmadan diğer kulüpler ile anlaşma yapma imkanına kavuşmuşlardır (219). Yine Del Bosque davası haksız fesih açısından önemli bir örnektir. Ancak sporcuların bu davalar hakkında detaylı bilgi sahibi olmamalarını bir nebze olağan karşılıyoruz. Çünkü sporun davalara ilişkin kısmının takibini genellikle avukatlar yapmaktadır. Dolayısıyla sporcuların bu davalarla ilgili bilgi sahibi olmamalarını olağan karşılamaktayız. Yine araştırmada ortalama %90 oranından fazla sporcunun ulusal

ve uluslararası tahkim kurullarının işleyişi hakkında bilgi sahibi olmadığı veya kısmen bilgili oldukları görülmüştür. Son olarak da sporcuların toplamda %85.9'unun sporcu olarak haklarını hukuki bir düzeyde arayabilecek duruma gelmek istedikleri veya kısmen istedikleri anlaşılmıştır. Verileri bu açıdan değerlendirdiğimizde ise sportif uyuşmazlıkların çözümü noktasında tahkim başvurularının usul ve esaslarının önemi düşünüldüğünde ve sporcuların genel manada spor hukuku alanında bilgi sahibi olma gayretleri dikkate alındığında, spor kulüplerinin, sporcuların ve menajerlerin spor hukukuyla ilgili programlara katılmalarının, sporcuların bu konuda bilgi sahibi olmaları için seminerler yapılmasının ve spor hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda, çözüm yollarına doğru bir şekilde başvurulabilmesi için spor hukuku alanında bilgi sahibi avukatlardan bilgi almalarının fayda vereceği kanaatindeyiz.

6.3. Avukatların Yarı Yapılandırılmış Sorulara Yönelik Görüşlerine İlişkin Tartışma

Şekil 1'de bulunan verilere bakıldığında, toplamda 27 avukat katılımcının tümünün sportif alanda hangi sözleşmelerin yapılabileceği sorununa ilişkin cevaplarında sporcu sözleşmesine yer verdiği görülmüştür. Bununla birlikte Şekil 2'de yer alan verilerde, spor alanında yapılan sözleşmelerin taraflarının kimler olabileceği sorusuna yönelik katılımcı yanıtlarında 27 kişi spor kulübü cevabına, 26 kişi de sporcu cevabına yer vermiştir. Çalışmanın giriş bölümünde profesyonel sporcu sözleşmeleri anlatılmış, bu sözleşmelerinin kapsamı, konusu, hukuki unsurları, hukuki niteliği, tarafları ve şekli açıklanmıştır. Sözleşmenin hukuki unsurları ise kendi alt başlıklarına ayrılarak detaylıca anlatılmıştır. Çalışmada

değinildiği üzere sporcu sözleşmelerinin hukuki unsurları; hizmetin yapılması, bağımlılık, süreklilik, ücret, sözleşme süresi ve tarafların anlaşmasıdır.

Avukatlara sorulan üçüncü soru, spor sözleşmelerinin kurucu unsurlarının neler olduğudur. Şekil 3'te verilen yanıtlara ait veriler yer almaktadır. Buna göre verilen cevapların kısmi olarak uyduğu görülmektedir. 17 katılımcı hizmetin ifa edilmesinin ve 13 katılımcı ise ücretin sözleşmelerin kurucu unsurlarından olduğu şeklinde cevap verdiği tespit edilmiştir. Ancak diğer unsurların genel olarak ifade edilmediği anlaşılmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde avukatların cevaplarının sözleşmelerin hukuki unsurlarının tümünü kapsamadığı, kısmen yeterli olduğu görülmektedir.

Giriş bölümünde profesyonel sporcu sözleşmelerinden doğan haklar ve borçlar açıklanmıştır. Buna göre profesyonel sporcuların ücret hakkı, yıllık ücretli izin hakkı, sendikal hakları ve sosyal sigorta hakları bulunmaktadır. Bunun yanı sıra sporcuların hizmeti yerine getirme, sır saklama, sadakat, rekabet etmeme, talimatlara uyma, sportif ahlaka uygun davranma, kurs ve konferanslara katılma, sakatlık ya da hastalık raporlarını bildirme ve lisans işlerini takip etme borcu bulunmaktadır (220). Spor kulüplerinin de hizmetin yerine getirilmesini isteme, disiplin cezası verme, sporcuların özel yaşamına kısmen müdahale şeklinde hakları bulunduğu gibi ücret ödeme, sporcuları gözetme, araç ve malzeme sağlama, sporcuları çalıştırma, dinlendirme, milli takım maçlarına katılmasına izin verme, iş sağlığı ve güvenliğini koruma gibi yükümlülükleri de vardır. Şekil 4'te katılımcıların bu hususta verdikleri cevaplar kontrol edildiğinde, 25 katılımcının cevabında ücrete ve 27 katılımcının da yıllık ücretli izne yer verdiği görülmektedir. Dolayısıyla katılımcıların ücret ve yıllık ücretli izin hakkı ve borcu konusunda bilgi

sahibi oldukları anlaşılmıştır. Ancak diğer haklar ve borçlar konusunda oldukça az sayıda cevap verildiği görülmüştür. Bu durum hakların ve borçların detay içeren bilgiler olması nedeniyle direkt olarak bilinmediğini göstermiştir. Bu hakların ve borçların araştırma yapılması halinde ulaşılabilecek detaylı bilgiler olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Araştırmada avukatlara beşinci olarak spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların neler olduğu sorulmuştur. Şekil 5'te yer alan verilere bakıldığında, 21 katılımcının verdiği yanıtı göre sözleşmeler sebebiyle alacak uyuşmazlıkları yaşanacağı görülmüştür. Bu katılımcılara göre sporcular ile spor kulüpleri arasında ücret kaynaklı alacak uyuşmazlıkları yaşanabilecektir. Bununla birlikte sporcuların ücret, prim veya para yerine geçen diğer değerlerden kaynaklanan alacak uyuşmazlıkları meydana gelebilir. Bunların dışında sponsorlar tarafından verilmesi gereken alacaklardan kaynaklı uyuşmazlıkların ve taraflar arasındaki tazminat ödemelerinden kaynaklı uyuşmazlıkların oluşacağı anlaşılmıştır.

Şekil 5'te bulunan verilere göre 10 katılımcı, taraflar arasında haksız fesihten kaynaklanan uyuşmazlıklar doğabileceğini belirtmiştir. Haksız fesih noktasında bu kadar az yanıtın olması şaşırtıcıdır. Uygulamada en fazla problem sözleşmelerin feshi hususunda oluşmaktadır. Profesyonel sporcu sözleşmelerinin, haklı bir sebep bulunmadan feshedilmesi halinde, feshin geçerli sayılıp sözleşmenin son bulduğu ve haksız feshe maruz kalan sporcu yahut spor kulübünün haksız fesih nedeniyle uğramış olduğu zararların tazmin edilmesini talep edebileceği kabul edilmektedir (221). Bunun dışında 9 katılımcı sözleşmeye aykırı davranışlar nedeniyle uyuşmazlıkların oluşabileceğini ifade etmiştir. Tarafların sözleşmelerde belirtilen kurallara uymaları ve yükümlülükleri yerine getirmeleri sözleşmenin

devamı açısından önemlidir. Burada yapılacak bir eksiklik, taraflara sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkı verecektir. Verilere göre hizmetin ifa edilmemesi, sözleşmeye aykırı davranış sergilenmesi, çalışma şartlarında anlaşmazlık yaşanması ve talimatlara uyulmaması nedeniyle sözleşmeye aykırı davranışlar sergilenebilecektir. Bununla birlikte taraflar arasında cezai uyuşmazlıkların doğabileceği ve transfer uyuşmazlığı oluşacağı belirtilmiştir.

Çalışmanın giriş bölümünde profesyonel sporcu sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların çözümüne yer verilmiştir. Burada müzakere ve sulh sözleşmesi, arabuluculuk ve tahkim incelenmiş, ülkemizde yer alan tahkim kurullarına, uyuşmazlıkların çözümünde kat edilmesi gereken aşamalara değinilmiştir. Şekil 6'da yer alan verilere bakıldığında 26 katılımcının cevaplarında tahkime, 23 katılımcının mahkemeye yer verdiği görülmektedir. Bununla birlikte 14 katılımcının cevaplarında arabuluculuktan bahsettiği anlaşılmıştır. Burada uyuşmazlıklara ilişkin çözüm yolları açısından katılımcıların genel olarak bilgi sahibi olduğu ancak detaylı bilgi veremedikleri görülmüştür. Çünkü sözleşmenin türü, mahkeme yahut tahkim yollarından hangisine başvuru yapıp yapılmayacağını belirlemektedir. Bununla birlikte uyuşmazlığın zorunlu tahkim sistemi kapsamına girip girmediğini göstermektedir. Ardından tahkim yoluna gidilmesi halinde ilk olarak yapılması gereken başvuru mercii federasyonun bağlı bulunduğu spor dalına göre farklılık arz etmektedir. Uyuşmazlık futbol alanında ise Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na başvuru yapılacaktır (222), diğer spor dallarında ilgili federasyonun yönetim kuruluna başvurulacaktır. Kurullardan alınan karara itiraz da ayrı merciler tarafından karara bağlanmaktadır. Bu bakımdan futbol alanındaki uyuşmazlıkları Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, futbol

dışındaki spor dallarına ilişkin uyuşmazlıkları Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu (223) karara bağlayacaktır. Verilen cevaplarda bu ayrıntılara ilişkin ifadeler bulunmadığı için uyuşmazlıklara ilişkin problemleri kısmen karşılayacağı düşünülebilir. Bu nedenle katılımcıların spor hukukuna ilişkin kaynakları incelemeleri, bu hususta yapılacak çalışmalara katılarak detaylı bilgi edinmeleri önemlidir. Bununla birlikte spor hukukunu ilgilendiren ya da spor alanında oluşan uyuşmazlıkların çözümü hususunda spor hukuku alanında bilgili bir hukukçu ile hareket edilmesinin hem profesyonel sporcular bakımından hem de spor kulüpleri açısından fayda sağlayacağını, hak kayıplarının önüne geçeceğini düşünmekteyiz.

6.4. Sonuç ve Öneriler

Yapılan çalışma sonucunda sporcuların çoğunlukla kısmen cevabını verdikleri veya bilgi sahibi olmadıklarını belirttikleri görülmüştür. Bu da katılımcıların sportif hukukla alakalı yeterince bilgi sahibi olmadıkları sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Sporcuların ve spor kulüplerinin sahip oldukları hakları yeterince bilmiyor olması olası ihtilaflarda hak kayıplarını beraberinde getirecektir. Bu gibi durumların önüne geçilebilmesi için sportif alanda yer alan her öznenin çaba göstermesi elzemdir. Olası menfi durumların önüne geçilebilmesi için aşağıdaki önerilerin faydalı olacağı görüşündeyiz.

- Sporcuların, spor kulüplerinin ve menajerlerin spor hukuku konulu programları takip etmesi gerekmektedir.
- Federasyonların spor hukukuyla alakalı seminerler düzenlemesi gerekir.

- Sporcuların ve spor kulüplerinin spor hukuku konulu seminerler hakkında federasyonlar ile işbirliği halinde olması önemlidir.
- Spor kulüpleri ve menajerler, beraber çalıştıkları sporcuların spor hukuku çerçevesinde yer alan haklarını öğrenmelerinde ön ayak olmaları gerekir.
- Sportif sözleşme yapacak olan tarafların ilgili sözleşmeleri okumaları ve hakları noktasında spor hukuku alanında çalışan bir hukukçudan bilgi almaları önemlidir.
- Sporcuların, menajerlerin ve spor kulüplerinin sportif alanda çıkabilecek uyuşmazlıklar ve çözümüyle alakalı daha iyi bilgi edinebilmeleri amacıyla spor hukuku ile ilgilenen bir hukukçu ile irtibat halinde olmaları faydalı olacaktır.
- Tüm profesyonel ve yarı profesyonel spor kulüplerine avukatla çalışma zorunluluğu getirilmesinin yerinde olacağı kanaatindeyiz.

7. KAYNAKLAR

1. Küçükgüngör E. Profesyonel Futbolcu-Kulüp İlişkisi, Spor Hukuku Dersleri, Kadir Has Üniversitesi, Yayın No.2, İstanbul 2007
2. Ertaş Ş., Petek H. Spor Hukuku. Yetkin Yayınları. 3. Baskı, Ankara, 2005.
3. Healey D. Sport and the Law. 3. Edition, Sydney: University of New South Wales Press Ltd 2005: 4.
4. Küçükgüngör E. Profesyonel Futbolcu-Kulüp İlişkisi, Spor Hukuku Dersleri, Kadir Has Üniversitesi, Yayın No.2, İstanbul 2007
5. Efil Y. Profesyonel Basketbolcu Sözleşmeleri ve Bu Sözleşmelerden Doğan İhtilafların Tahkim Yoluyla Çözümü. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2010.
6. Genç D.A. Spor Hukuk Ders Kitabı. Alfa Yayınları. 1. Baskı, İstanbul, 1998.
7. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 395.
8. Aksoy O. Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
9. Ertaş Ş. Petek H. Spor Hukuku. Yetkin Yayınları. 3. Baskı, Ankara, 2005.
10. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 19/2.
11. İş Kanunu (İK), Resmi Gazete 25134 (10 Haziran 2003), Kanun No. 25134, md. 8.
12. Alpagut G. Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi. Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Bölümü, 1997.
13. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 393.
14. İş Kanunu (İK), Resmi Gazete 25134 (10 Haziran 2003), Kanun No. 25134, md. 8.
15. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, 2009/190 Esas, 2009/384 Karar sayılı, 25.06.2009 tarihli kararı.
16. Avrupa Adalet Divanı Kararı, C-415/93, Jean Marc Bosman v Royal Club Liegeois SA, 15.12.1995.
17. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 470.
18. İş Kanunu (İK), Resmi Gazete 25134 (10 Haziran 2003), Kanun No. 25134, md. 4-g.
19. Baştürk F. Teknik Direktör ve Antrenörlerin Hukuki Durumu. Legal İş Hukuku Dergisi. 2005; 6: 593.
20. Aksoy O. Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

21. TFF Futbolcu Temsilciler Talimatı, (19 Mart 2010), md. 2-f.
22. TFF Futbolcu Temsilciler Talimatı, (19 Mart 2010), md. 18-b.
23. Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, Resmi Gazete 31821 (26 Nisan 2022), Kanun No. 7405, md. 3.
24. Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, Resmi Gazete 31821 (26 Nisan 2022), Kanun No. 7405, md. 4.
25. Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, Resmi Gazete 31821 (26 Nisan 2022), Kanun No. 7405, md. 14.
26. Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, Resmi Gazete 31821 (26 Nisan 2022), Kanun No. 7405, md. 17.
27. Demircioğlu M. Centel T. İş Hukuku. 14.Bası, İstanbul, 2010.
28. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 11-1.
29. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 394.
30. İş Kanunu (İK), Resmi Gazete 25134 (10 Haziran 2003), Kanun No. 25134, md.8.
31. TBF Sözleşmeli Sporcular Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesi, (25 Haziran 2015), md. 22.
32. TVF Sporcu Lisans, Vize ve Transfer Talimatı, (02 Ekim 2015), md. 16.
33. FIFA Circular No.1171. Professional Football Player Contract Minimum Requirements.
34. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 2.
35. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 19.
36. TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, 2009/1003 Esas, 2009/1451-1 Karar sayılı, 30.12.2009 tarihli kararı.
37. TFF Tahkim Kurulu, 2006/234 Esas, 2006/241 Karar sayılı, 21.09.2006 tarihli kararı.
38. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 393 - md. 401.
39. TFF Tahkim Kurulu, 2007/232 Esas, 2007/241 Karar sayılı, 16/08/2007 tarihli kararı.
40. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 21.
41. Baştürk F. İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu. Beta Yayınları. 1. Baskı, İstanbul, 2007.
42. TFF Tahkim Kurulu, 2009/110 Esas, 2009/199 Karar sayılı ve 02.04.2009 tarihli kararı.
43. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Resmi Gazete 17863, Kanun No. 2709, md. 50.

44. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 421 - md. 422.
45. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Resmi Gazete 17863 (9 Kasım 1982), Kanun No. 2709, md. 51.
46. Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu (STİSK), Resmi Gazete 28460 (7 Kasım 2012), Kanun No. 6356, md. 1.
47. Sendikalar Kanunu (SK), Resmi Gazete 18040 (7 Mayıs 1983), Kanun No. 2821, md. 21.
48. İşkolları Yönetmeliği, Resmi Gazete 28502 (19 Aralık 2012), md. 19.
49. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Resmi Gazete 17863 (9 Kasım 1982), Kanun No. 2709, md. 60.
50. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SSGSSK), Resmi Gazete 26200 (16 Haziran 2006), Kanun No. 5510, md. 4-a.
51. Baştürk F. Sosyal Sigortalar Uygulamasında Profesyonel Futbolcular. Legal İş Hukuku Dergisi. 2005; 8: 1605.
52. FIFA Sirküler No: 1171, 4.2.(e) ; “The agreement defines all the Club’s financial obligations such as, pension fund/social security cost.”
53. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 395.
54. Ertaş Ş. Petek H. Yeşilova B. Futbolcunun Haczi Mümkün mü?. Terazi Aylık Hukuk Dergisi. 2007; 13: 72.
55. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 396.
56. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 396.
57. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 444 - md. 447.
58. Baştürk F. İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu. Beta Yayınları. 1. Baskı, İstanbul, 2007.
59. TFF Tahkim Kurulu, 2008/235 Esas, 2008/265 Karar sayılı, 11.09.2008 tarihli kararı.
60. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 399.
61. Sevimli A. İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları. Legal Yayıncılık. İstanbul, 2006.
62. Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, Resmi Gazete 27905 (14 Nisan 2011), Kanun No. 6222, md. 11.
63. Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, Resmi Gazete 27905 (14 Nisan 2011), Kanun No. 6222, md. 11.
64. Futbol Disiplin Talimatı (FDT), (11 Ağustos 2017), md. 56.

65. Ünver Y. Sporda Doping ve Ceza Hukuku. Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2008; 2: 41.
66. Erkiner K. Spor Hukuku Dersleri. Kadir Has Üniversitesi Yayınları. İstanbul, 2007.
67. Kuper S. Futbol Adamları. İthaki Yayınları. 1. Baskı, İstanbul, 2012.
68. Genç D. A. Spor Hukuku Ders Kitabı, Alfa Yayınları. İstanbul, 1998.
69. TFF Tahkim Kurulu, 2009/290 Esas, 2009/372 Karar sayılı, 17.06.2009 tarihli kararı.
70. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 401.
71. İş Kanunu (İK), Resmi Gazete 25134 (10 Haziran 2003), Kanun No. 25134, md.39.
72. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 21.
73. Sarı S. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Futbolcunun Hak ve Yükümlülükleri. Filiz Kitabevi. İstanbul, 2015.
74. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 411.
75. Mollamahmutoğlu H. Astarlı M. Baysal U. Bireysel İş Hukuku. Lykeion Yayınevi. 1. Baskı. Ankara, 2017.
76. TFF Tahkim Kurulu, 2007/140 Esas, 2007/190 Karar sayılı, 24.05.2007 tarihli kararı.
77. TFF Tahkim Kurulu, 2009/110 Esas, 2009/199 Karar sayılı, 02.04.2009 tarihli kararı.
78. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 401.
79. Yargıtay 9 Hukuk Dairesi, 2008/37500 Esas, 2010/31544 Karar sayılı, 4.11.2010 tarihli kararı.
80. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 401.
81. Yargıtay 9 Hukuk Dairesi, 2008/37500 Esas, 2010/31544 Karar sayılı, 4.11.2010 tarihli kararı.
82. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 419.
83. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 413.
84. Petek H. Spor Hukuku Dersleri. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları. İstanbul, 2007.
85. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Resmi Gazete 17863 (9 Kasım 1982), Kanun No. 2709, md. 50/3-4.
86. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 421.

87. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 422.
88. Şahankaya S. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2015.
89. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 417.
90. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 24.
91. Eren, F. Borçlar Hukuku Özel Hükümler. Yetkin Yayınları. Ankara, 2014.
92. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 430.
93. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 19/3.
94. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 430/2.
95. Ertaş Ş. Petek H. Spor Hukuku. Yetkin Yayınları. Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara, 2011.
96. Buz V. Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar. Yetkin Yayınları. 1. Baskı, Ankara, 2005.
97. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 430/3.
98. TFF Tahkim Kurulu, 2009/192 Esas, 2009/385 Karar sayılı, 25.06.2009 tarihli kararı ve TFF Tahkim Kurulu, 2009/307 Esas, 2009/469 Karar sayılı, 20.08.2009 tarihli kararı.
99. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 430/4.
100. Türk Medeni Kanunu (TMK), Resmi Gazete 24607 (8 Aralık 2001), Kanun No. 4721, md. 28.
101. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 440.
102. Süzek S. İş Hukuku. Beta Yayıncılık. 15. Baskı, İstanbul, 2018.
103. Türk Medeni Kanunu (TMK), Resmi Gazete 24607 (8 Aralık 2001), Kanun No. 4721, md. 31.
104. Türk Medeni Kanunu (TMK), Resmi Gazete 24607 (8 Aralık 2001), Kanun No. 4721, md. 32.
105. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 441.
106. Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, Resmi Gazete 31821 (26 Nisan 2022), Kanun No. 7405, md. 9.

107. Kuru B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku. Yetkin Yayınları. 1. Baskı, İstanbul, 2016.
108. Baştürk F. İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu. Beta Yayınları. 1. Baskı, İstanbul, 2007.
109. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 436.
110. Türk Ticaret Kanunu (TTK), Resmi Gazete 27846 (14 Şubat 2011), Kanun No. 6102, md. 530.
111. Topuz S. Canbolat F. Türk-İsviçre ve Alman Borçlar Hukukunda İmkansızlığın Düzenlenişi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2008; 3: 676.
112. Oğuzman M.K. Öz M.T. Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 1. 19. Baskı, Vedat Kitapçılık. İstanbul, 2021.
113. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 170.
114. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 173.
115. Eren F. Borçlar Hukuku Genel Hükümler. 26. Baskı, Yetkin Yayıncılık. Ankara, 2021.
116. Baştürk F. İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu. Beta Yayınları. 1. Baskı, İstanbul, 2007.
117. Ertaş Ş. Petek H. Spor Hukuku. Yetkin Yayınları. Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara, 2011.
118. Eren F. Borçlar Hukuku Özel Hükümler. 9. Baskı, Yetkin Yayıncılık. Ankara, 2021.
119. Aydos O. S. Sporcu Sözleşmesinin Feshi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2013; 3: 643-689.
120. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 435.
121. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 436.
122. Cem Ç. Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi. On İki Levha Yayıncılık. İstanbul, 2012.
123. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 27.
124. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 29.
125. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 24.
126. Aksoy O. Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
127. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 430.

128. Alpagut G. Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
129. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 438.
130. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 439.
131. Baştürk F. İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu. Beta Yayınları. 1. Baskı, İstanbul, 2007.
132. Avrupa Adalet Divanı Kararı, C-415/93, Jean Marc Bosman v Royal Club Liegeois SA, 15.12.1995.
133. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 29.
134. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 16.
135. Cansel E, Özel Ç, Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu. Yaşar Üniversitesi Dergisi. 2013; 8: 713.
136. Tunçomağ K. Türk Hukukunda Cezai Şart. İstanbul Üniversitesi Yayınları. İstanbul, 1963.
137. Oğuzman K. Öz T. Borçlar Hukuku Genel Hükümler. 5. Baskı. Filiz Kitabevi, İstanbul, 2006.
138. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 179.
139. Karagöz V. İş Sözleşmesinde Cezai Şart. Seçkin Yayıncılık. Ankara, 2006.
140. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 182.
141. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 137- md. 139.
142. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 137- md. 440.
143. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 30.
144. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 137- md. 396.
145. Cem Ç. Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
146. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 445.
147. TFF Tahkim Kurulu, 2008/235 Esas, 2008/265 Karar sayılı, 11.09.2008 tarihli kararı.
148. Türk Borçlar Kanunu (TBK), Resmi Gazete 27836 (4 Şubat 2011), Kanun No. 6098, md. 396.

149. Petek H. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi. Yetkin Yayınları. Ankara, 2002.
150. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 30.
151. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (PFSTT), (11 Ağustos 2016), md. 30.
152. Eren F. Borçlar Hukuku Özel Hükümler. 9. Baskı, Yetkin Yayıncılık. Ankara, 2021.
153. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Resmi Gazete 17863 (9 Kasım 1982), Kanun No. 2709, md. 59.
154. Bilginoğlu N.E. Futbol Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü. 1. Basım. Beta Yayınları. İstanbul, 2015.
155. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Resmi Gazete 17863 (9 Kasım 1982), Kanun No. 2709, md. 59.
156. Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü. (12 Haziran 2009), md. 63.
157. Anayasa Mahkemesi, 2017/136 Esas, 2018/7 Karar sayılı karar, 18.01.2018 tarihli kararı. Resmi Gazete 30348, (02 Mart 2018).
158. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 1.
159. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 5.
160. GSGM Tahkim Kurulu, 2006/20 Esas, 2006/21 Karar, 15.09.2006 tarihli ve 2007/7 Esas, 2007/7 Karar ve 02.02.2007 tarihli kararları.
161. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 2.
162. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 12.
163. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2003/4667 Esas, 2003/9330 Karar, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2002/14234 Esas, 2003/3148 Karar ve Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2003/16256. Esas, 2004/5446 Karar sayılı kararları.
164. GSGM Tahkim Kurulu 2008/18 Esas, 2008/58 Karar sayılı, 20.06.2008 tarihli TFF Tahkim Kurulu 2000/196 Esas, 2000/196 Karar sayılı kararları.
165. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 8.
166. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 9.
167. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 10.
168. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 11.

169. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 12.
170. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 13.
171. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 14.
172. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. Resmi Gazete 28187 (28 Ocak 2012), md. 15.
173. Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete 26720 (4 Aralık 2007), Kanun No. 5719, md. 8.
174. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 201), md. 2.
175. Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Resmi Gazete 27230 (16 Mayıs 2009), Kanun No. 5894, md. 5.
176. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 2.
177. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 3.
178. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 4.
179. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 5.
180. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 6.
181. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 7.
182. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 9.
183. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 10.
184. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 11.
185. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 18.
186. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 14.
187. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (UÇKT), (17 Haziran 2019), md. 12.
188. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 3.
189. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 4.
190. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 3.
191. Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Resmi Gazete 27230 (16 Mayıs 2009), Kanun No. 5894, md. 6.
192. Türkiye futbol Federasyonu Statüsü. , Resmi Gazete 27230 (16 Mayıs 2009) md. 62.
193. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 2.

194. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 5.
195. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 6.
196. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 7.
197. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 8.
198. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 9.
199. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 10.
200. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 11.
201. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 12.
202. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 13.
203. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 15.
204. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı (TFFTKT), (11 Ağustos 2017), md. 20.
205. Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Resmi Gazete 27230 (16 Mayıs 2009), Kanun No. 5894, md. 6/6.
206. Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Resmi Gazete 27230 (16 Mayıs 2009), Kanun No. 5894, md. 16.
207. Erdoğan İ. Pozitivist Metodoloji: Bilimsel Araştırma Tasarımı İstatistiksel Yöntemler Analiz ve Yorum. Erk Yayınları. Ankara, 2003.
208. Karasar, N. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Nobel Yayınları. Ankara, 2011.
209. Altunışık R. Coşkun R. Bayraktaroğlu S. Yıldırım E. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı. 6. Baskı. Sakarya Yayıncılık. Sakarya, 2010.
210. Yıldırım A. Şimşek H. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık. Ankara, 2008.
211. Marshall C. and Rossman G. B. Designing Qualitative Research. New York: Sage, 2014.
212. Atıcı T. Elit Hentbol Sporcularının Spor Hukuku Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 2009.
213. Koçak T.E. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2007.
214. Doğu H. M. Futbolcu Menajerliği Sözleşmesinde Menfaat Çatışması. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. 2018: 400-414.

215. Av. Çağlar T. Av. Türker Arslan Armağanı. 1. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları. Ankara, 2021.
216. Karauz A. K. Emiliano Sala Trajedisi Bağlamında Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesinin Hüküm Ve Sonuç Doğurduğu Anın Tespiti. Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2020: 148-166.
217. Aydoğan Z. Sakatlık Sırasında ve Tedavi Sonrasında Sporculardaki Psikolojik Değişiklikler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 2014.
218. Amcaoğlu D. Yetim A. A. Sporcuların Sosyal Güvenlik Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. 2018: 1303-1414.
219. Özcan C. Bosman Kararı ve Profesyonel Sporcuların Serbest Dolaşımı. İzmir Barosu Dergisi. 2010: 18-31.
220. Belgin F. Türk Hukuk Sisteminde Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 2019.
221. Cem Ç. Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2011
222. Şahin O. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2015.
223. Efil Y. Profesyonel Basketbolcu Sözleşmeleri ve Bu Sözleşmelerden Doğan İhtilafların Tahkim Yoluyla Çözümü. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2010.

8. EKLER

Ek-1: Ölçek Formları

Ek.1 Kişisel Bilgi Formu (Profesyonel Sporcular İçin)

Bölüm A:

1. **Spor Kulübü Adı:**.....
2. **Cinsiyet:** () Erkek () Kadın
3. **Yaş:** () 16-20 yaş () 21-24 yaş () 25-29 yaş () 30-34 yaş
() 35 yaş ve üzeri
4. **Öğrenim durumu:** () Lise () Lisans ()
Lisansüstü
5. **Kaç Yıldır Profesyonel Olarak Spor Yapmaktasınız?**
() 0-2 yıl () 3-4 yıl () 5-6 yıl () 7 yıl ve üzeri
6. **Mevcut Takımda Kaç Yıldır Sporcusunuz?**
() 0-2 yıl () 3-4 yıl () 5-6 yıl () 7 yıl ve üzeri
7. **Milli Olma Durumu:** () Evet () Hayır
8. **Menajeriniz var mı?** () Evet () Hayır
9. **Spor hukuku konusunda bilgi gereksiniminizi nereden karşılıyorsunuz?**
() Medya () e-kaynaklar () Kulüp yönetimi () Menajerimden
() Akademik çevre
10. **Spor kulübünüzden spor hukuku konusunda danışmanlık hizmeti alabiliyor musunuz?**
() Evet () Hayır () Kısmen
11. **Spor hukukunda ulusal/uluslararası gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?**
() Evet () Hayır () Kısmen
12. **Bağlı olduğunuz spor federasyonundan spor hukuku ile ilgili danışmanlık hizmeti alabiliyor musunuz?**
() Evet () Hayır () Kısmen
13. **Spor hukukuna en çok hangi alanlarda/sebeplerle gereksinim duyuyorsunuz?**
() Disiplin cezası alındığı zaman () Transfer zamanı
() Sponsorluk sözleşmesi zamanı () Sakatlık olduğu zaman

Bölüm B:

	Anket Maddeleri	Evet	Kısmen	Hayır
1	Hukuk hakkında bilgili olduğunuzu düşünüyor musunuz?	3	2	1
2	Hukukun Önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	3	2	1
3	Spora ilişkin hukuk hakkında bilgili ve eğitilmiş olduğunuza inanıyor musunuz?	3	2	1
4	Spor hukukunun bire sporcu için önemine inanıyor musunuz?	3	2	1
5	Sporcu sözleşmelerinin önemini ve içeriğini bildiğinize inanıyor musunuz?	3	2	1
6	Kulübünüzle yaptığınız sözleşmenizi incelediğinize inanıyor musunuz?	3	2	1
7	Spor sözleşmelerinde tazminat davaları hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	3	2	1
8	Kulübünüzle olan anlaşmalarınızda menajer tarafından anlaşmaya varılması gerektiğine inanıyor musunuz?	3	2	1
9	Menajerinizi sizinle olan tüm hukuksal konularla ilgileneneğini inanıyor musunuz?	3	2	1
10	Bir sporcunun avukatı olması gerektiğini düşünüyor musunuz?	3	2	1
11	Avukatınızın spor hukuku hakkında bilgili olacağına inanıyor musunuz?	3	2	1
12	Tüm sporcuların avukatı olması gerektiğini düşünüyor musunuz?	3	2	1
13	Kulübünüzün size sağlık güvencesi verdiğine inanıyor musunuz?	3	2	1
14	Sakatlık sırasında sağlık güvencesinin sizi tatmin edeceğine inanıyor musunuz?	3	2	1
15	Sporcu yaralanmalarından doğan hukuki sorumluluk hakkında bilgili olduğunuzu düşünüyor musunuz?	3	2	1
16	Sporcu olarak özlük haklarınızı kullandığınızı düşünüyor musunuz?	3	2	1
17	Sporcu yaşantınız içerisinde hukuksal bir yardım aldığınıza inanıyor musunuz?	3	2	1
18	Türkiye'deki spor davaları hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	3	2	1
19	Dünyadaki spor davaları hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	3	2	1
20	"Bosman" davası hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	3	2	1
21	"Del Bosque" davası hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	3	2	1
22	GSGM tahkim kurulların işleyişi ve yönetmenlikleri hakkında bilgili olduğunuzu düşünüyor musunuz?	3	2	1
23	"CAS" (Uluslararası Tahkim Mahkemesi) hakkında bilgili olduğunuza inanıyor musunuz?	3	2	1
24	Sporcu olarak haklarınızı hukuki bir düzeyde arayabilecek duruma gelmek istiyor musunuz?	3	2	1

Ek-2: Kişisel Bilgi Formu (Avukatlar İçin)

1. **Cinsiyet:** () Erkek () Bayan
2. **Yaş:** () 22-30 yaş () 31-40 yaş () 41-50 yaş () 51 yaş ve üzeri
3. **Mesleki kıdem durumu:**
() 0-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16 yıl ve üzeri
4. **Öğrenim durumu:** () Lisans () Lisansüstü

Açık Uçlu Sorular

1-Spor alanında hangi sözleşmeler yapılabilir? Lütfen açıklayınız.

2- Spor alanındaki sözleşmelerin tarafları kimler olabilir? Lütfen açıklayınız.

3-Spor alanındaki sözleşmelerin kurucu unsurları nelerdir? Lütfen açıklayınız.

4-Spor sözleşmelerinden doğan borçlar ve haklar nelerdir? Lütfen açıklayınız.

5-Spor alanındaki sözleşmelere dayanan uyuşmazlıklar neler olabilir? Lütfen açıklayınız.

6-Spor alanındaki sözleşmesel uyuşmazlıkların çözümü için hangi yollara başvurulabilir? Lütfen açıklayınız.

Ek-3: Etik Kurul Yazısı

07.09.2021-81207
T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : E-97132852-302.14.01-81207
Konu : Etik Kurul Değerlendirmesi

07.09.2021

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALINA

Anabilim Dalınız Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA'nın danışmanı olduğu yüksek lisans öğrencisi Furkan AKTI'ya ait "**Profesyonel Spor Sözleşmelerindeki Anlaşmazlıklar ve Çözüm Yolları**" konulu çalışma ile ilgili Etik Kurul Kararı ekte sunulmuştur.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ
Kurul Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSPLD26MHE Pin Kodu :46662

Belge Takip Adresi :
<https://turkiye.gov.tr/ebd?eK-5392&eD-BSPLD26MHE&eS-81207>

Adres:Firat Üniversitesi Rektörlüğü 23119 ELAZIĞ/TÜRKİYE
Telefon:0 (424) 237 00 00 Faks:0 424 2122717
Elektronik A&:http://www.firat.edu.tr

Bilgi için: Pınar Arslan
Unvanı: Memur

Tel No: 4929

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACILARIN ADI SOYADI
07.09.2021	19	4	Sorumlu Araştırmacı :Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA Yardımcı Araştırmacı:Furkan AKTI

KARAR

“Profesyonel Spor Sözleşmelerindeki Anlaşmazlıklar ve Çözüm Yolları” konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ (Başkan)			
Prof. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Üye)	İmza	Doç. Dr. Rıfat BİLGİN (Üye)	İmza
Prof. Dr. Süleyman İLHAN (Üye)	İmza	Doç.Dr. Haki PEŞMAN (Üye)	İmza
Prof. Dr. Erkan Turan DEMİREL (Üye)	İmza	Doç.Dr. Yunus Emre KARAKAYA (Üye)	Bulunmadı
Doç. Dr. Taner YILDIRIM (Üye)	İmza	Doç.Dr. Ayşe Ülkü KAN (Üye)	İmza
Doç.Dr. İrfan EMRE (Üye)	İmza	Dr.Öğr. Üyesi Serkan BİÇER (Üye)	İmza
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Sekreteri: Pınar ARSLAN			İmza

Ek-3: Tek Tip Sözleşmeler

Tek tip sözleşmeler, ilgili federasyonların internet sayfasından 13.09.2022 tarihinde alınmıştır.

PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ

1 - TARAFLAR

A - FUTBOLCU BİLGİLERİ

Adı ve Soyadı	
Uyruğu	
TC Kimlik No. / Pasaport No.	
Doğum Yeri ve Tarihi (gün-ay-yıl)	
Ana Adı / Baba Adı	
Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	
Telefon No.	
Futbolcunun Önceki Kulübü	

KANUNİ TEMSİLCİSİNİN (Profesyonel futbolcu 18 yaşın altında ise doldurulacaktır.)

Adı ve Soyadı	
Uyruğu	
TC Kimlik No. / Pasaport No.	
Doğum Yeri ve Tarihi (gün-ay-yıl)	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	

FUTBOLCU ADINA HAREKET EDEN FUTBOLCU TEMSİLCİSİNİN (Fiilen görev aldığı takdirde doldurulacaktır.)

Adı ve Soyadı	
Uyruğu	
TC Kimlik No. / Pasaport No.	
Doğum Yeri ve Tarihi (gün-ay-yıl)	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	

B - KULÜP BİLGİLERİ

Yasal Adı	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	
Yetkili Temsilcisinin Adı ve Soyadı	
Yetkili Temsilcisinin Kulüpteki Görev ve Unvanı	

KULÜP ADINA HAREKET EDEN FUTBOLCU TEMSİLCİSİNİN (Fiilen görev aldığı takdirde doldurulacaktır.)

Adı ve Soyadı	
Uyruğu	
TC Kimlik No. / Pasaport No.	
Doğum Yeri ve Tarihi (gün-ay-yıl)	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	

2 - SÖZLEŞMENİN SÜRESİ

Sözleşmenin Başlangıcı (gün-ay-yıl)	
Sözleşmenin Bitişi	31.05.

3 - ÖDEMELER VE ÖZEL HÜKÜMLER

Net Aylık Ücret (Asgari ücretten az olmamak üzere)	
Kulüp Tarafından Taahhüt Edilen Diğer Ücretler ve Ödeme Şekli Ödeme vadeli yapılacak ise tutarları ve tarihleri açıkça belirtilecektir. Aksi halde Borçlar Kanunu'nun genel ilkeleri ile Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı hükümleri uygulanır.	
Özel Hükümler	

4 - KULÜBÜN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Kulüp,

- a) İşbu sözleşmede yer alan ücrete ilişkin tüm yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek,
- b) Hastalık ve sakatlığa dair maddelerdeki esaslar dahilinde futbolcunun sağlığı ile ilgilenmek, müsabaka, antrenman, kamp ve seyahatlerde gerekli tedbirleri almak,
- c) Futbolcunun mesleğinde gelişimini sağlamak için dersler, konferanslar, kurslar tertip etmek, gerekli materyali sağlamak,
- d) FIFA, UEFA ve TFF Statü'lerine ve düzenlemelerine uymak, futbolun ahlaki prensiplerini gözetmek ve teşvik etmek,

ile yükümlüdür. Kulüp, bu sözleşmede belirtilen yükümlülüklerinin dışında, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın kendisine yüklemiş olduğu diğer yükümlülükleri de yerine getirir.

5 - FUTBOLCUNUN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Futbolcu,

- a) Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendilerine yüklediği edimleri yerine getirmek,
- b) Kulübün, yurt içinde ve yurt dışında yapacağı tüm müsabakalara ve antrenmanlara katılmak,
- c) FIFA, UEFA ve TFF Statü'lerine ve düzenlemelerine uymak, futbolun ahlaki prensiplerini gözetmek ve teşvik etmek,
- d) Beyanları ve davranışlarıyla TFF'nin ve paydaşlarının saygınlığını zedelememek,
- e) Kulübün onayı olmaksızın herhangi tehlikeli veya sportif bir faaliyete katılmamak,
- f) Kulübün yer alacağı müsabakalarda oynayabilmek ve kendisinden beklenen verimi ortaya koyabilmek için özel hayatına ve sağlığına gerekli dikkat ve özeni göstermek,
- g) Kulübün kendisine vermiş olduğu eşyaları kullanılabilir halde tutmak ve sözleşmenin sona ermesi ile birlikte bunları kulübe iade etmek,
- h) Kulüp Sağlık Kurulunun veya kulüp doktorunun isteği üzerine düzenli olarak sağlık taramalarına girmek ve tedavi uygulanmasına izin vermek,
- i) Acil durumlar haricinde kulüp sağlık kuruluşunun veya kulüp doktorunun ön bilgisi olmadan herhangi bir tıbbi tedavi uygulamamak,
- j) Antrenman ve müsabakalarda oyun kurallarına uygun hareket etmek ve sportmence davranmak, müsabaka görevlilerinin kararlarına saygı duymak ve bunlara riayet etmek,
- k) Futbola ilgili bahis ve benzeri faaliyetlere dahil olmamak,

ile yükümlüdür. Futbolcu, bu sözleşmede belirtilen yükümlülüklerinin dışında, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın kendisine yüklemiş olduğu diğer yükümlülükleri de yerine getirir.

6 - SÖZLEŞMEDE YAPILACAK DEĞİŞİKLİKLER

İşbu sözleşmeyi tadil eden anlaşmalar veya sözleşmeye yapılacak olan eklemeler yazılı olmadıkça tarafları bağlamaz.

7 - GİZLİLİK

FIFA, UEFA ve TFF Statü ve talimatları, herhangi bir mahkemenin talebi veya yasaların yetkili kıldığı diğer bir resmi makamın zorunlu kıldığı durumlar haricinde taraflar, bu anlaşmanın süresi içinde ve sonraki zamanlarda bu sözleşmenin süresi içinde bu anlaşmayla bağlantılı olarak ve/veya bu anlaşma uyarınca doğrudan veya dolaylı olarak alınan, elde edilen veya öğrenilen her türlü bilgiyi kesinlikle gizli tutulacaktır.

8 - TEBLİGAT

Taraflar adreslerinde olabilecek değişiklikleri, taahhütlü bir mektupla birbirlerine ve TFF'ye derhal bildirmek zorundadırlar. Aksi takdirde sözleşmede yer alan adreslere yapılacak tebligatlar geçerli sayılır.

9 - UYUŞMAZLIKLAR

Taraflar, işbu sözleşmeden doğan her türlü uyuşmazlığın çözümünde, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı çerçevesinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler.

10 - SON HÜKÜMLER

Her iki tarafın katılımıyla, tek nüsha olarak tanzim edilen işbu sayfalık Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi tarihinde birlikte okunup imzalanarak teati edilmiş ve TFF'ye tevdi edilmek suretiyle yürürlüğe girmiştir.

Futbolcu, Kanuni Temsilcisi veya Vekilinin Adı, Soyadı ve İmzası

Kulüp Temsilcisinin Adı, Soyadı, Unvanı ve İmzası

Futbolcu Adına Hareket Eden Futbolcu Temsilcisinin Adı, Soyadı ve İmzası

Kulüp Adına Hareket Eden Futbolcu Temsilcisinin Adı, Soyadı ve İmzası

(Sözleşme görüşmelerinde fiilen görev aldığı takdirde doldurulacaktır.)

SÖZLEŞMENİN TFF TARAFINDAN TASDİKİNE AİT KISIM

Ek Belgeler

☐ Sağlık Raporu	☐ Prof. Futbolcular Derneği Referansı (Dekont)
☐ 2 Adet Resim	☐ Emeklilik Hakkı Kazanma Ödentisi (Dekont)
☐ Futbolcu İmza Beyannamesi	☐ Yetiştirme Tazminatı Ödeme Belgesi
☐ Kulüp İmza Sirküleri	☐ Kulüp Muvafakat Belgesi
☐ Futbolcu Taahhütnamesi	☐ Karşılıklı Vazgeçme Belgesi
☐ Alt Yapı Fonu Ödeme Belgesi	☐ Kulüp ve Futbolcu Tescil Taahhütnamesi
☐ İşlem Gideri (Dekont)	☐ Anne - Baba Muvafakati

İşbu sözleşme TFF tarafından/...../..... tarihinde tasdik ve tescil edilmiştir.

Sorumlu TFF Bölge Personelinin Adı, Soyadı ve İmzası

TFF Bölge Müdürünün Adı, Soyadı ve İmzası

SÖZLEŞME YAPAN KULÜBÜN

Adı

Tebliğat Adresi

SÖZLEŞME YAPAN BASKETBOLCUNUN

Adı ve Soyadı

T.C. Kimlik No

Tebliğat Adresi

SÖZLEŞMEDE ARACILIK YAPAN KİŞİNİN

Sözleşme Başlangıç Tarihi

.Lütfen Ay Seçiniz !!.2019

Sözleşme Bitiş Tarihi

30.Ay Seçiniz!!..20Yıl Seçiniz!!Toplam ücret net
(Basketbolcu)**Lütfen Para Birimi Seçiniz !!****Ücret detayları****BASKETBOLCU ÜCRETİ****ARACI KİŞİ ÜCRETİ**

Peşin Bölümü	Tutar	Tarih	Tutar	Tarih
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
Taksitler	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	
Toplam Tutar:	Para Birimi Seçiniz !!		Para Birimi Seçiniz !!	

İş bu sözleşmeyi birlikte hazırlayan ve imzalayan bizler, bu sözleşmede yazılı matbu kısımları tamamen okuduğumuzu, Basketbol talimatlarının bütün hükümleri hakkında bilgi sahibi olduğumuzu, talimatların taraflara yüklediği vebiceleri eksiksiz yerine getireceğimizi, Basketbol Federasyonu'nun talimatlarına uyacağımızı ve bu sözleşmenin akdinden sonra yürürlüğe girecek talimatlar ile yapılacak her tür değişikliklerin dahi hakkımızda tatbikini kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Basketbolcu (Adı Soyadı, İmza)

Aracı Kişi (Adı Soyadı, İmza)

Spor Kulübü Yetkilisi (Adı Soyadı, İmza)

Mühür

SÖZLEŞMENİN FEDERASYON TASDİKİNE AİT KISIM

İş bu sözleşme, Basketbol Federasyonun tarafından tarihinde tasdik ve tescil edilmiştir.

Sorumlu Görevlinin**Türkiye Basketbol Federasyonu**

Adı Soyadı :

Başkanı a.

İmzası :

BASKETBOLCU TIP SÖZLEŞMESİ

Sözleşmeli Liglerde (**BSL, KBSL, TBL ve TKBL**) yer alan veya almaya hak kazanan kulüpler ile bu liglerde yer alacak basketbolcular arasında yapılacak işbu tek tip sözleşme, "Sözleşmeli Basketbolcular Tescil, Lisans ve Transfer Talimatı"na göre düzenlenmiştir. İş bu sözleşme, TBF liglerinde basketbolcu oynatan kulüpler ile bu liglerde oynanan ve oynayacak olan basketbolcular arasında yapılacak sözleşmelerde uygulanır.

Sözleşme, kulüp temsilcisi ile basketbolcu ve varsa aracı kişi tarafından imzalanır. Sözleşmedeki maddeler eksiksiz olarak bilgisayar ortamında doldurulur.

Sözleşmenin Federasyona ibrazı sırasında basketbolcunun ve varsa aracı kişinin imza sirküleri, kulüp temsilcisinin sözleşme imzalamaya yetkili olduğuna dair kulüp yönetim kurulu kararı ve imza sirkülerinin de sunulması gerekmektedir.

1. Tip sözleşme dışındaki sözleşmeler Federasyonca tescil ve kabul edilmez. Sözleşme basketbolcu, varsa aracı kişi ve kulüp yetkili temsilcisi arasında 1 nüsha Federasyon, 1 nüsha basketbolcu, 1 nüsha aracı kişi ve 1 nüsha kulüpte kalacak şekilde 4 nüsha olarak imzalanır. Kulüp, Federasyonca onaylanan sözleşmenin 1 nüshasını en geç 15 iş günü içerisinde basketbolculara vermek zorundadır. Sözleşmede aracı kişinin de imzasının bulunması halinde ve talep edildiği takdirde sözleşmenin bir nüshası aracı kişiye verilir.
2. Kulüp;
 - a) Sözleşmede gösterilen transfer ücretinden doğan tüm yükümlülüklerini yerine getireceğini, (Sözleşmede gösterilmeyen veya noksan gösterilen ücretlerden dolayı taraflar Federasyondan herhangi bir hak ve alacak talep edemezler.)
 - b) Lig takviminde yer alan All Star maçı, milli takım ya da lig tanıtımı ve bağlı etkinlikler için seçilen sözleşmeli basketbolcusuna, hiçbir hak ve ücret talep etmeksizin izin vermeyi ve etkinliklerde hazır bulundurmaya,
 - c) Sözleşmenin imza tarihinden itibaren, basketbolcuyu Sosyal Güvenlik Kurumu'na kayıt ettireceğini ve sözleşme süresince primlerini ödeyeceğini,
 - d) TBF'nin dopinge karşı verdiği mücadeleyle ilgili her türlü kural, talimat ve yasal mevzuattan haberdar olduğunu, basketbolcusunun doping kontrol testine girmesini, bu testlerin sonuçlarını kabul edeceğini ve kuralların gerektirdiği şekilde davranacağını,
3. Basketbolcu:
 - a) Sözleşme süresince kulübüne karşı sorumluluklarını yerine getireceğini,
 - b) Lig takviminde yer alan All Star maçı, milli takım ya da lig tanıtımı ve bağlı etkinliklerinde, seçildiği takdirde, hiçbir ücret ve hak talep etmeksizin yer alacağını,
 - c) Federasyonun onayı dahilinde düzenlenen ve dijital platformlarda oynanabilen e-oyun da dahil olmak üzere her türlü oyun, aktivite, seminer vb. etkinliklerde isminin ve fotoğrafının kullanımına hiçbir ücret ve hak talep etmeksizin izin vermeyi,
 - d) TBF'nin dopinge karşı verdiği mücadeleyle ilgili her türlü kural, talimat ve yasal mevzuattan haberdar olduğunu, doping kontrol testine gireceğini, bu testlerin sonuçlarını kabul edeceğini ve kuralların gerektirdiği şekilde davranacağını,beyan ve kabul eder.
4. Kulüpler sözleşme süresince basketbolcularını Federasyon tarafından belirlenen alt limitler dahilinde ferdî kaza sigortası kapsamına almak ve ferdî kaza sigortası poliçesinin bir nüshasını Federasyona ibraz etmek zorundadır.
5. Basketbolculara ücretlerinin belirtilen tarihlerde ödenmesi zorunludur.
6. Sözleşme bitiş tarihinin Kadın Liglerinde 31 Mayıs, Erkek Liglerinde 30 Haziran olarak yazılması zorunludur.
7. Kulüp ve basketbolcu birbirlerine her türlü tebligatı, sözleşmede gösterilmiş olan adreslere Tebligat Kanunu hükümlerine göre yaparlar. Adreslerde yapılacak değişikliği birbirlerine ve Basketbol Federasyonu'na yazılı olarak bildirmek zorundadırlar. Aksi halde sözleşmede yazılı adrese yapılan tebligat geçerli sayılır. Sözleşmedeki tarafların adresleri aynı olamaz.

Basketbolcu (Adı Soyadı, İmza)

Aracı Kişi (Adı Soyadı, İmza)

Spor Kulübü Yetkilisi (Adı Soyadı, İmza)

Mühür

TEK TİP SÖZLEŞMENİN TASDİKİNE AİT BÖLÜM

İşbu sözleşme, tarihinde tasdik edilmiştir.

Türkiye Voleybol Federasyonu adına
Adı ve Soyadı
İmzası

TÜRKİYE VOLEYBOL FEDERASYONU
SPORCU LİSANS, VİZE VE TRANSFER
TALİMATI
TEK TİP SÖZLEŞME

Özel Şartlar:

[illegible]

Sporcu Adı, Soyadı ve İmzası:	Sporcu adına hareket eden temsilcinin Adı, Soyadı ve İmzası:	Kulüp Temsilcisi Adı, Soyadı ve İmzası: Kulüp Mührü	Kulüp adına hareket eden temsilcinin Adı, Soyadı ve İmzası
----------------------------------	--	---	--

TÜRKİYE VOLEYBOL FEDERASYONU
SPORCU LİSANS, VİZE VE TRANSFER TALİMATI
TEK TİP SÖZLEŞME

- 1- Deplasmanlı Ligde yer alan veya almaya hak kazanan kulüpler ile bu ligde yer alacak sporcular arasında imzalanacak işbu Sözleşme Türkiye Voleybol Federasyonu Sporcu Lisans, Vize ve Transfer Talimatına göre düzenlenmiştir. Sözleşme, Talimatta belirtilen tarihler arasında sporcu ile Kulübün yetkili temsilcileri arasında 2 nüsha olarak imzalanır. 2 nüsha olarak imzalanan sözleşme onaylanmak üzere Federasyona ibraz edilir. Onaylanan sözleşmenin bir Federasyonda kalır, bir nüshası kulübe iade edilir. Kulüp, kendisine verilen nüshanın onaylı bir örneğini sporcuya vermek zorundadır.
- 2- Kulüp ve sporcu birbirlerine her türlü tebligatı sözleşmede gösterilmiş olan adreslere Tebligat Kanunu hükümlerine göre yaparlar. Taraflar, adreslerde yapılacak değişikliği birbirlerine ve Federasyona bildirmek zorundadır. Aksi halde sözleşmede yazılı adreslere yapılan tebligat geçerli sayılır ve adres değişikliği dolayısıyla meydana gelen zararlara karşı talepte bulunulamaz.
- 3- Resit olmayan sporcuların sözleşmeleri Türkiye Voleybol Federasyonu Sporcu Lisans, Vize ve Transfer Talimatı hükümlerine göre düzenlenir.
- 4- Kulüp;
 - a) Sözleşmede belirtilen ücrete ait vergi yükümlülüklerini yerine getirecektir. İlgili mevzuat gereğince sporcunun mükellef olduğu vergilerden kulüp sorumlu değildir.
 - b) Sporcu Sosyal Güvenlik Kurumuna mevzuat hükümleri uyarınca kaydedilecektir.
 - c) Sigorta primini sporcunun sözleşmesinde belirtilen ücretine karşılık gelecek ve sözleşme süresini kapsayacak şekilde ödeyecektir.
- 5- Sözleşmede NET ücret belirtilmiştir. Sözleşmede gösterilmeyen veya noksan gösterilen ücretlerden dolayı taraflar hak iddia edemezler.
- 6- Her türlü mali ve idari ihtilaflar ile kulüplerin sporcularına verdikleri para cezaları Federasyon tarafından incelenir ve karara bağlanır.
- 7- Sözleşmeler en fazla 5 yıl için yapılabilir. Sözleşmelerin bitiş tarihinin yerli oyuncular için 31 Mayıs, yabancı oyuncular için transfer sertifikasında belirtilen süre olarak yazılması zorunludur.
- 8- Sözleşme, kulüp temsilcisi ile sporcu tarafından imzalanır. Sözleşmedeki maddeler eksiksiz olarak elektronik ortamda doldurulur. Sözleşmeye eklenecek özel hükümler olmasa dahi sözleşmenin diğer sayfası da taraflarca imzalanmak zorundadır.
- 9- İşbu Tek Tip Sözleşme asgari ücretten düşük bedelle imzalanamaz.
- 10- Türkiye Voleybol Federasyonu Sporcu Lisans, Vize ve Transfer Talimatında belirtilen maddelere aykırı olan sözleşme hükümleri geçersizdir.
- 11- Sporcu ve/veya kulüp arasındaki transfere aracılık etmiş işbu Tek Tip Sözleşmede menajerin de imzasının bulunması zorunludur.

Sporcu Adı, Soyadı ve İmzası	Sporcu adına hareket eden temsilcinin Adı, Soyadı ve İmzası	Kulüp Temsilcisi Adı, Soyadı ve İmzası Kulüp Mührü	Kulüp adına hareket eden temsilcinin Adı, Soyadı ve İmzası
------------------------------------	---	---	--

İşbu Sözleşme, deplasmanlı liglerde yer alan kulüpler (aşağıda kulüp olarak anılacaktır) ile bu ligde oynayan ve oynayacak olan voleybolcular (aşağıda sporcu olarak anılacaktır) arasında imzalanmıştır.

KULÜBÜN

- 1 Unvanı, ili veya ilçesi :
- 2 DERBİS Kütük No :
- 3 Tebligat Adresi :

SPORCUNUN

- 3 Adı ve Soyadı :
- 4 T.C. Kimlik No :
- 5 Doğum Yeri :
- 6 Doğum Tarihi : / /
- 7 Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer :
- 8 Tebligat Adresi :

- 9 Bir Önceki Kulüp :
- 10 Sözleşmenin Başlangıç Tarihi :
- 11 Sözleşmenin Bitiş Tarihi : 31.05.20.....
- 12 Sözleşme Bedeli :

13 Sözleşme Bedelinin	Miktarı	Ödeneceği Tarih	Miktarı	Ödeneceği Tarih
a) Peşin Bölümü				
b) Bakiye Bölümü				

İşbu sözleşmeyi birlikte hazırlayan ve .../.../20... tarihinde 2 nüsha olarak imzalayan bizler, bu sözleşmede yazılı matbu kısımları tamamen okuduğumuzu, Türkiye Voleybol Federasyonu Sporcu Lisans, Vize ve Transfer Talimatının bütün hükümleri hakkında bilgi sahibi olduğumuzu, talimatların taraflara yüklediği vebiceleri eksiksiz olarak yerine getireceğimizi ve bu sözleşmenin akdinden sonra yürürlüğe girecek talimatlar ile yapılacak bütün değişikliklerin dahi hakkımızda tatbikini kabul ettiğimizi, uyumsuzlukların Federasyon tarafından incelenerek karara bağlanacağını ve bu kararlara aynen uyacağımızı kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Sporcu Adı, Soyadı ve İmzası:	Sporcu adına hareket eden temsilcinin Adı, Soyadı ve İmzası:	Kulüp Temsilcisi Adı, Soyadı ve İmzası: Kulüp Mührü	Kulüp adına hareket eden temsilcinin Adı, Soyadı ve İmzası:
----------------------------------	--	---	---